
hymy
1968
1:90
Skr 2:50 (inkl. oms.)
LEHTI 10
MARIANNE
foto:
Reino Kaivola
PAINOS 445.000

REVON PESÄSSÄ KUHISEE:

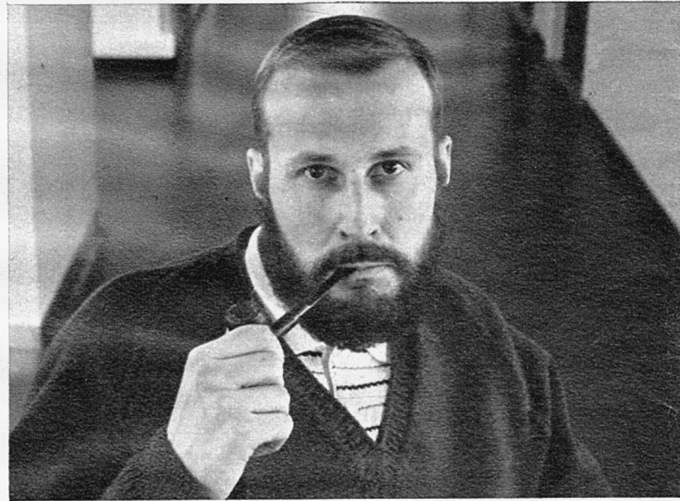
URHEILUTOIMITUKSEN (K)UKOT TAPPELEVAT

Revon pesässä kynitään kanoja, oikeammin (k)ukkoja. Pekka Tiilikainen kynii Raimo Häyristä. Paavo Lipponen kynii Pekka Tiilikaista. Juhani Lavén kynii Anssi Kukkosta. Radio- ja televisiotoimittajien liitto on kyninyt koko Oy Yleisradio Ab:n ohjelmapolitiikan. Sen mielestä urheilua arvostetaan liikaa. On ehdotettu, että Tiilikais' Pekka siirtyisi hallinnollisiin tehtäviin. Raimo Häyrinen kysyy Tiilikaiselta ja Paavo Noposelta kumpi on tiedoilta parempi, hän vai parivaljakko? Erkki Raatikainen kynii ylipäänsä urheiluselostuksia.

↓ Pekka Tiilikainen sanoo, ettei Raimo Häyrinen osaa tehdä urheiluselostuksia. Häyrinen puolestaan ei tyydy olemaan urheilutoimituksen kamaripalvelija ja sanoo, että jos hän ei vaikka saisikaan selostuksiinsa "henkeä", niin ei hänen henkensä ainakaan haise. Häyrinen on myös valmis kohtaamaan Tiilikaisen ja Paavo Noposen koska tahansa "urheilutietokilpailussa". Radio- ja televisiotoimittajien liiton hallitus on esittänyt, että Tiilikainen siirtyisi hoitamaan yksinomaan hallinnollisia toimia.

↓↓ Juhani Lavén kynii Anssi Kukkosta: — TV:n urheilutoimitus ei ole tehnyt yhtään ohjelmaa urheilupolitiikasta. Tuntuu siltä, etteivät Anssi Kukkonen ja Seppo Kannas tätä aihetta hallitsekaan. Anssi Kukkonen vetoaa miespulaan.

Teksti: KARI SALONEN Kuvat: KALEVI PÖYHÖNEN

Kiista Yleisradiosta ja urheilusta, lähinnä urheilun asemasta yhtiön ohjelmapolitiikassa, tuli ensimmäisen kerran julkisuuteen syksyllä 1967. Yleisradion hallintoneuvoston puheenjohtaja Erkki Raatikainen puuttui tuolloin hallintoneuvoston työjaostossa suunnitelmiin uhrata noin 1,6 miljoonaa markkaa yhtiön varoja vuoden 1968 olympiakisojen selostamiseen. Raatikaisen mielestä tämä oli liikaa.

Asiasta käyty keskustelu rauhoittui.

Mutta jo saman vuoden joulukuussa ääniradion ohjelmaneuvosto aloitti sisäisen keskustelun urheilusta ääniradiossa. Tämän jälkeen asia on ollut ohjelmaneuvostossa esillä lukuisia kertoja ja siellä on yksimielisesti vaadittu mm. sitä, että urheilupoliittisten aiheiden käsittelyyn olisi kiinnitettävä huomiota varsinaisten selostusten ja tulospalvelun lisäksi.

— Urheilussa liikkuu vuosittain satoja miljoonia markkoja, tutkimussihteeri Paavo Lipponen toteaa. Hän puhuu kunnallisista ja valtiollisista investoinneista, veikkaus- ja järjestötoiminnasta:

— Tulospalvelu ja selostukset, kun ne ovat radion urheilutoimituksen ainoat toimintamuodot, ovat ongelmien kiertämistä. Ohjelmaneuvostossa käytyjen keskustelujen perusteella näyttää siltä, että Tiilikainen ja Noponen eivät ymmärrä näitä asioita, urheilupolitiikkaa.

"He eivät tiedosta niitä lainkaan."

Se, mihin ohjelmaneuvosto on, toistaiseksi kylläkin turhaan, yrittänyt ääniradion urheilutoimitusta taivuttaa, käy selvästi ilmi ohjelmaneuvoston kesäkuussa antamasta lausunnosta, jossa todetaan mm., että urheiluohjelmien kausisuunnittelun ei tule perustua pelkkiin kilpailuselostuksiin, kuten tähän saakka lähes yksinomaan on tapahtunut.

— Ellei ohjelmien sisällön monipuolistumiseen kiireesti ryhdytä, jäävät urheiluohjelmat yhä pahemmin jälkeen kehityksestä, lausunto sanoo.

Television kohdalla tilanne on suunnilleen samanlainen siltä osin, kuin se koskee urheiluohjelmien aihevalintaa, monipuolisuutta. Television puolella ensimmäiset keskustelut asiasta käytiin jo edellisen ohjelmaneuvoston aikana.

Nykyisen ohjelmaneuvoston puheenjohtaja Olavi Hurri on luvannut, että tilanteeseen tartutaan jälleen.

Varsinaisen kohun urheilusta Yleisradiossa on kuitenkin aiheuttanut Radio- ja televisiotoimittajien liiton hallitus. Kuluvan vuoden heinäkuun viimeisenä päivänä toimittajaliiton hallitus marssi pääjohtaja Eino S. Revon huoneeseen. — Omatunto saapuu, tervehti liiton puheenjohtaja, toimittaja Reino Paasilinna pääjohtajaa.

Pääjohtaja Revolle jätettiin kirjelmä, jossa vaadittiin

— että Meksikon olympiakisojen radiointi- ja televisiointisuunnitelmat on arvioitava uudelleen

— että yli miljoona markkaa on liian paljon rahaa yksien kisojen selostamiseen

— että urheilua yliarvostetaan Yleisradion ohjelmapolitiikassa ja

— että toimittaja Häyrinen on lähetettävä Meksikoon yhden ulkopuolisen selostajan sijasta.

Kohta tämän jälkeen pääjohtaja Repo lähti ansaitulle vuosilomalle.

Kesän aikana Yleisradion johtokunta ennätti kuitenkin nimittää komitean tehtävänään laatia johtokunnalle esitys urheiluohjelmien suhteesta yhtiön muuhun ohjelmatoimintaan. Lisäksi johtokunta totesi, että se ei muuta Meksikon kisojen radiointia ja televisiointia koskevia ratkaisujaan.

Tämän jälkeen on toimittajaliiton hallitus jo ehtinyt moittia asetettua toimikuntaa liian urheilulliseksi ja vaatimaan, että toimittaja Häyriselle on annettava tilaisuus tehdä kisaselostuksia.

Ääniradion urheilutoimituksen vastaava toimittaja Pekka Tiilikainen puolestaan on esittänyt, että Raimo Häyrinen siirrettäisiin urheilutoimituksesta muihin tehtäviin. Tältä osin ovat siis vastakkain toisaalta Pekka Tiilikainen ja toisaalta Raimo Häyrinen sekä Radio- ja televisiotoimittajien liitto.

Pekka Tiilikainen on esittänyt Yleisradion johtokunnalle, että Raimo Häyrinen ei osaa tehdä kisaselostuksia.

Nyt me kynimme ensimmäisen kanan

Pekka Tiilikainen: — Häyrinenhän on etupäässä otettu sellaiseksi tekijäksi urheilutoimitukseen, joka hoitaa lähinnä toimitustehtäviä ja jonkun sellaisiakin täytyy tehdä. Hän on kyllä tehnyt useitakin selostajatehtäviä mm. ulkomailla, mutta ne eivät ole saaneet arvostelulta riittävää tunnustusta.

— Sitä paitsi hän ei ole perehtynyt niihin tehtäviin, joita olympiakisoissa tarvitaan. Mutta ne, jotka sinne lähetetään, ovat Suomen suurimpia ja taitavimpia tekijöitä alallaan. Hän ei voi lyödä ketään.

Raimo Häyrinen: — Minä olen urheilutoimituksen kamaripalvelija. Ainoa mitä minä haluan, on että saan tehdä palkkani edestä sitä työtä, johon minut on valittu. Minut on valittu urheilutoimittajaksi.

— On väitetty, että en ole saanut henkeä selostuksiin. Minun henkeni ei ainakaan haise.

Anssi Kukkonen: — En ole kuullut montakaan Häyrisen selostusta. Olen usein itse matkoilla selostustehtävissä ja hänellä kun ei sattuneesta syystä ole ollut näitä selostustehtäviä. Sanoisin kuitenkin, että Häyrinen on kehityskelpoinen ja innostunut. Kyllä hän hoitaisi selostustehtäviä siinä kuin moni muukin.

Paavo Lipponen: — Periaatteessa on skandaalimaista, että radio ei itse kouluta omia nuoria selostajiaan, vaan pitää niitä puhelinvahtina.

Pekka Tiilikainen: — Olen itse valinnut Häyrisen tähän taloon, mutta olen sanonut, että olen haksahtanut siinä.

Kysymys on siis siitä, saako Häyrinen selostaa vai eikö saa. Sen jälkeen, kun Tiilikainen haukkui toimittaja Häyrisen Yleisradion johtokunnalle, on Radio- ja televisiotoimittajien liitto tutkinut asiaa ja lähettänyt jäsenilleen kiertokirjeen, jossa todetaan, että väite Häyrisen pätemättömyydestä ei ole saanut mistään tukea. Apulaisohjelmajohtaja Helge Miettunen puolestaan tuki Häyristä radion johtokunnalle. Miettusen käsityksen mukaan Häyrinen pystyy selostamaan.

Tuntuu siltä, että kymmeniä vuosia äänessä ollut Pekka Tiilikainen, jonka ansiot kyllä tunnustetaan, pelkää nyt itsensä ja Noposen puolesta. Tiilikainen on väittänyt, että ainoa ala, jonka Häyrinen hallitsee, on nyrkkeily.

HÄYRINEN PUOLESTAAN ON VALMIS KOHTAAMAAN TIILIKAISEN KOSKA TAHANSA. — TIILIKAINEN JA NOPONEN SAAVAT YHDESSÄ MUODOSTAA JOUKKUEEN JA TULLA TIETOINEEN MINUA VASTAAN. SILLOIN PUHUTAAN URHEILUSTA EIKÄ YKSINOMAAN YLEISURHEILUSTA JA HIIHDOSTA. EI MIELESTÄNI URHEILUN KRITEERI OLE GUNNAR HÖCKERTIN VOITTOAIKA BERLIININ OLYMPIAKISOJEN 5 000 METRILLÄ VUONNA 1936.

Radio- ja televisiotoimittajien liiton hallitus on muutenkin kuin tukemalla Häyristä, ottanut kantaa ääniradion urheilutoimituksen sisäiseen kiistelyyn. Liitto on hyökännyt Pekka Tiilikaista vastaan ja esittänyt, että Tiilikainen siirtyisi selostajan tehtävistä hoitamaan yksinomaan hallinnollisia toimia.

Nämä vaatimukset ovat saaneet tukea muualtakin. Julkisuudessa on mm. esitetty: — Koskiluoma aikoo joskus siirtyä kirjoittamaan Yleisradion historiaa. Pekasta hän saisi oivan kirjoituskumppanin.

Edelleen ihmetellään mm. sitä, mitä Pekka Tiilikainen teki 16. 9.—26. 12. 1967, jonka välisenä aikana hän ei tehnyt ainoatakaan selostusta. Tänä aikana melkein kaikki selostukset ja muut urheiluohjelmat teetettiin ulkopuolisilla avustajilla eikä Raimo Häyristä käytetty kertaakaan. Tämä lysti maksoi avustajien palkkioina Yleisradiolle noin 25 000 mk.

Eräiden tietojen mukaan Tiilikainen syventyi tänä aikana kirjan kirjoittamiseen ja Raimo Häyrinen oli "töiden vähyyden" takia siirretty television puolelle.

Pekka Tiilikainen ja ohjelmajohtaja Jussi Koskiluoma ovat vanhoja ystäviä. Radion apulaisjohtaja Helge Miettunen puolusti Häyristä yhtiön johtokunnassa. Sen sijaan osastopäällikkö Alpo Routasuo ei ole uskaltanut päättää eikä antaa toimenkuvausta Häyrisestä, määritellä Häyrisen tehtäviä urheilutoimituksessa, mitä mm. toimittajaliitto on vaatinut. Apulaisosastopäällikkö Martti Silvennoinen taas ei tee ratkaisuja, jotka eivät ole Tiilikaisen mieleen.

Television puolella tilanne on se, että ohjelmapäällikkö Ville Zilliacus ei viime kesänä hyväksynyt tv-ykköseen Pekka Tiilikaisen muistelmasarjaa, joka kuitenkin esitettiin kakkoskanavalla. Suunnittelupäällikkö Heikki Packalenin kanta taas on se, että urheiluohjelmia eivät pysty tekemään muut kuin Anssi Kukkonen ja Seppo Kannas.

KÄÄNNÄ

Ja nyt me kynimme toisen kanan

Juhani Lavén: — Anssi Kukkonen ja Seppo Kannas eivät ole tehneet yhtään ohjelmaa urheilupolitiikasta. Tuntuu siltä, että he eivät tätä aihetta hallitsekaan. Nykyisen ohjelmaneuvoston aikana Kukkonen on kausisuunnitelmien yhteydessä selostanut hyvin ylimalkaan urheilutoimituksen tulevaa ohjelmaa: yleisurheilukilpailut, palloilulajit ja sopimuksiin perustuvat lähetykset.

— Anssi Kukkonen vetoaa siihen, että ei ole miehiä, joilla olisi aikaa tehdä. Mutta luulisi Kukkosella ja Kannaksella olevan aikaa sentään parille urheilupoliittiselle keskustelulle.

— Toinen seikka on se, että myös TV:n johto on näistä asioista ollut tietoinen. Siellä on kuitenkin niin outo tilanne johtotroikan keskuudessa, etteivät Ville Zilliacus, Heikki Packalen ja suunnittelutoimiston päällikkö Raimo Arhela näytä tietävän, kuka heistä on pomo.

Anssi Kukkonen: — Tällä henkilömäärällä ei paljon pystytä tekemään. TV:n urheilutoimituksen palveluksessa on kolme henkilöä. Uskoisin, että suuri yleisö haluaa mieluummin nähdä urheilua kuin urheilupolitiikkaa, jota tästä huolimatta olisi kuitenkin syytä käsitellä.

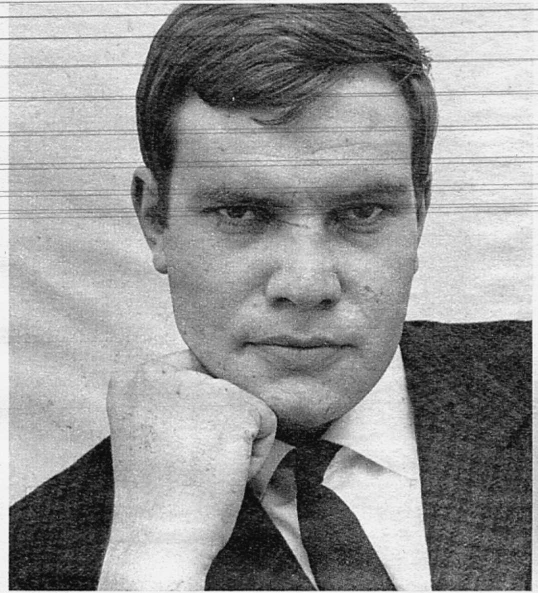
Paavo Lipponen: — Perusvika on siinä, että urheiluohjelmien tavoitteita ei ole määritelty. Tästä voidaan syyttää tietysti urheilutoimitusta, mutta vastuu on ennen kaikkea ohjelmajohdon. Urheiluohjelmat ovat muotoutuneet sattuman varaisesti ja niiden intressien mukaan, joita Tiilikainen ja Noponen edustavat.

— Kun ääniradion ohjelmaneuvostossa lähdettiin tätä asiaa käsittelemään, niin yksi tavoitteista oli myös tulospalvelun ja selostusten kehittäminen, selostusten lyhentäminen ja pyrkimys lyhytmuotoiseen, lähinnä uutisluontoiseen tulospalveluun. Kukaan ohjelmaneuvostossa ei pyri siihen, että nykyiset urheiluohjelmat korvattaisiin poliittisilla keskusteluilla, vaan tavoitteena on ollut urheilun koko kuvan välittäminen kuuntelijoille, ohjelmien monipuolistaminen.

Urheiluohjelmia lähetettiin vuonna 1967 kaikkiaan 145 tuntia 10 minuuttia. Tästä määrästä oli 5 tuntia 5 minuuttia muuta kuin kilpailuselostuksia tai vastaavaa. Urheilupolitiikkaa ei käsitelty yhdessäkään ohjelmassa.

Tähän mennessä Tiilikainen ja Noponen ovat noudattaneet erittäin vastahakoisesti ohjelmaneuvoston yksimielisesti hyväksymiä kannanottoja. Radio- ja televisiotoimittajien liiton hallitus on esittänyt yleisradion johtokunnalle, että Pekka Tiilikainen siirtyisi hoitamaan hallinnollisia tehtäviä. Niskurointi ohjelmaneuvoston päätöksiä vastaan saattaa ja ilmeisesti johtaakin siihen, että Paavo Noposesta ei koskaan tule radion urheilutoimituksen päällikköä, "jos ei ota onkeensa".

→ **Radion ohjelmaneuvoston jäsen Paavo Lipponen kynii Pekka Tiilikaisen lisäksi muutakin.**

Pekka Tiilikainen: — Tässä maassa, joka on yleensä tunnustettu urheilumaana, ei urheilua varmaankaan ole yliarvostettu. Tämähän on niin kauan kuin minä tiedän, kolmisenkymmentä vuotta, radio-ohjelmiensa puolesta ollut sellainen, että noin 10 % puheohjelmista on varattu urheilulle.

— Nyt se on jossain määrin vähentynyt eikä lisääntynyt: pikemminkin tilannetta voitaisiin nyt kuvata yliarvostamiseksi. Tosin tietenkin Suomen urheilun mainekin on jonkin verran heikentynyt siitä syystä, että urheiluteot eivät ole olleet yhtä suuria kuin silloin Paavo Nurmen ja Ville Ritolan aikoina. □

Radion ja television urheiluohjelmiin on odotettavissa muutoksia, lupaa Oy Yleisradio Ab:n hallintoneuvoston puheenjohtaja Erkki Raatikainen. Hän lupaa muutoksia urheiluohjelmien suhteessa yhtiön muuhun ohjelmatoimintaan.

Pekka Tiilikaisesta Raatikainen sanoo: — Minusta hän on hyvä selostaja, mutta en pidä siitä kansallisen tunteen liioittelusta, jonka hän yhdistää urheiluun.

Erkki Raatikainen otti urheiluohjelmien liiallisen arvostamisen esille jo syksyllä 1967. Yleisradion ehdotettu olympiabudjetti nousi noin 1,6 miljoonaan markkaan. — Katsoin, että kolmikerroksisen kivitalon hinta on liikaa olympiakisojen radiointiin ja televisiointiin.

Erkki Raatikainen, pidättekö urheilua toisarvoisena?

— En pidä sitä toisarvoisena, mutta katson, että urheiluohjelmien lähetysmäärän tulee olla kohtuullisessa suhteessa radion ja television muuhun ohjelmatoimintaan.

Yhdytte siis tältä osin Radio- ja televisiotoimittajien liiton hallituksen kannanottoon.

— Kyllä. Mutta asiaan liittyy muitakin näkökantoja, jotka koskevat mm. sitä rahaa, joka maksetaan urheilutilaisuuksien esittämisoikeuksista radion kassasta urheiluliitoille. Tämän rahan jakavat suurimmaksi osaksi keskenään Suomen urheiluliitto ja palloliitto. Suhde ei kuvasta urheilun yhteiskunnallista merkitystä, sillä työväen urheilujärjestöt ovat täysin ulkopuolella.

Raatikainen katsoo, että Yleisradio käyttää tällä hetkellä kohtuuttomasti varoja urheiluun ja nimenomaan tulosurheiluun sekä oikeuksiin urheilukilpailujen televisioimiseksi.

Mitä pidätte Pekka Tiilikaisesta?

— Pidän hänestä selostajana, mutta en siitä, että hän yhdistää urheiluun myös sellaisia tunteita, joilla on jossain määrin vahingollinen sisältö. Lisäksi on väärin, että hänen ympärillään oleva ystäväjoukko saa lähes yksinomaan hoitaa selostuksia.

— Tilaisuus urheiluselostuksiin pitäisi antaa muillekin: nyt on olemassa vaara, että urheilu selostusmuotona polkee paikoillaan, koska ohjelmia tekee aika lailla suljettu ryhmä. — Tämä on minusta haitallinen piirre. □

Tampere, lokakuussa

Puhelinlangat eivät laula

Samaan aikaan, kun Keski-Euroopassa voidaan valtakunnasta toiseen soittaa puhelimella täysin automaattista kaukovalintajärjestelmää käyttäen, tässä maassa saattaa puhelun saaminen kahden lähekkäisen maaseutupaikkakunnan välillä kestää tunteja.
Tällä hetkellä voimassa olevassa puhelinluettelossa on 58 kaukovalintaan kuuluvaa kaupunkia, kauppalaa tai paikkakuntaa. Posti- ja lennätinhallitus lähti aikanaan suuriäänisesti julkistamaan kaukovalintayhteyksien erinomaisuutta, mutta karu päivittäinen totuus on, että samassa allikossa ollaan vielä tänään, lokakuussa 1968.
Selityksiä ja selvityksiä kaukovalintayhteyksien huonoon toimintaan on saatu. Milloin linjat ovat olleet alimitoitettuja, milloin taas päätekeskukset eivät kykene ottamaan puheluruuhkia vastaan.
Siitä hetkestä, jolloin amerikkalainen Graham Bell vuonna 1876 keksi puhelimen, on kulunut jo lähes vuosisata. Tämän ajanjakson kuluessa ala on kehittynyt jo niin pitkälle, että tämänpäivän insinöörin erääksi päätehtäväksi jää olla tekemättä virhelaskelmia mitoitettaessa uusia linjoja ja keskuksia.
Saattaa tuntua pilkunhalkomiselta se, että kaukovalintayhteyden saamista vaaditaan virka-aikana heti. Usein etunumeron kiertämisen jälkeen kuuluu varattu merkki, joskus koko järjestelmä on tukossa heti, kun on valittu numero 9.
Kaukovalintajärjestelmillä onkin tähän mennessä saavutettu vain yksi etu, ja sekin on etu vain valtionpuhelimen kannalta. Se ruuhka, joka puhelintilausten vuoksi aikaisemmin kokonaan keskittyi valtion keskuksiin, on nyt osaksi siirtynyt konttoreihin, virkamiehille, sihteereille ja eri yritysten puhelinvälittäjille.
Elinkeinoelämä, julkiset laitokset, yksityiset ja yhteisöt menettävät syntyvien puhelinruuhkien vuoksi työntekijöidensä tehollista työaikaa nykyisin huomattavasti enemmän, kuin ennen, jolloin puhelun tilaamiseen meni tilaussoiton vaatima aika. Nyt joutuu puheluntarvitsija itse vääntämään haluamaansa numeroa minuuttikaupalla kunnes linja vihdoin vapautuu. Tämä vaatii päivittäin suurilta laitoksilta satoja työtunteja: koko yhteiskuntaamme ajatellen päivittäiset työajan tappiot ovat arvaamattomat.
Näitä taloudellisia tappioita ajatellen posti- ja lennätinhallitukselta on vaadittava koko maan puhelinliikenteen mitä pikaisinta automatisointia ja sillä tavoin mitoitettuna, ettei pika-, aika- tai salamapuhelua tarvitse käyttää tarvittaessa välitöntä puhelinyhteyttä Suomen rajojen sisällä.
Ns. kuuman linjan kaapelin katkaiseminen kaivinkoneella vähintäin kerran kuussa jääköön sensijaan meidän omaksi pieneksi kansalliseksi erikoisuudeksemme. Kenties pieni maamme näin joskus vielä vaikuttaa koko maapallomme tulevaan historiaan.

Jorma K. Virtanen

hymy
LEHTI
puhuu asiat halki

tarkastettu levikki
317.959

kustantaja
LEHTIMIEHET OY
PUUTARHAKATU 8
TAMPERE
vaihde 33 333

päätoimittajat
URPO LAHTINEN
JORMA K. VIRTANEN

erikoistoimittaja
VEIKKO ENNALA

toimitussihteeri
HANNU RAHKONEN

toimittajat
PERTTI JUSSILA
IRIS TUUNAINEN
MARJA UOTINEN

valokuvaaja
REINO KAIVOLA

taiteilija
JYRKI PAAVOLA

ilmoituspäällikkö
ANTTI ARO

ilmoitusmyynti
JUHANI SILLANPÄÄ
suoraan 32 110

lehtitilausten vastaanotto
TERTTU KELLARI
33 335

osoitteenmuutokset
KUNINKAANKATU 19 A

levikki
ANTTI HONKASUO

kaupallinen johtaja
MATTI LAHTINEN

toimitusjohtaja
URPO LAHTINEN

PUUTA HEINÄÄ

VAIMOJEN VAIHTAMISESTA ON PUHUTTU PALJON. MIKÄLI VILLITYS LAAJENEE TULEE SIITÄ TÄRKEÄ ALA LIIKEMAAILMAAN.

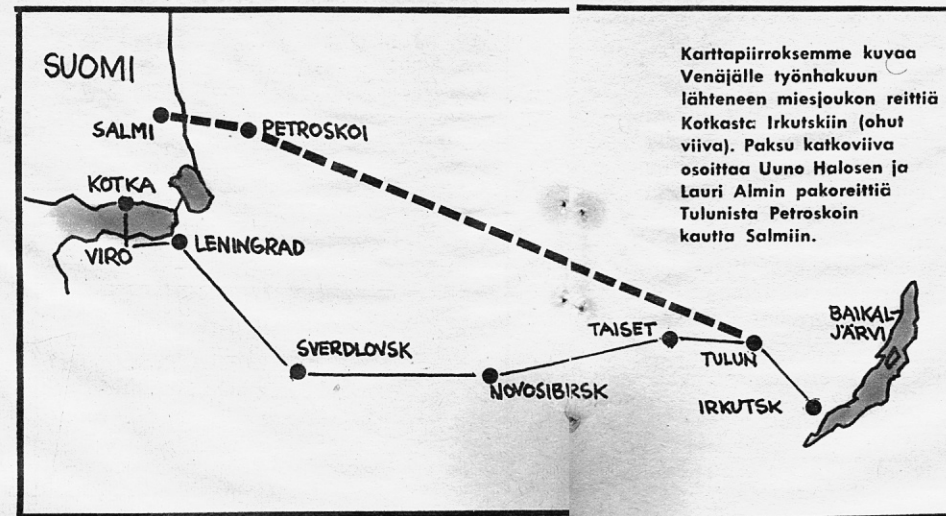

SANOIKO JOKU, ETTÄ TÄMÄ ON KUIN AUTOKAUPPAA. EI SINNE PÄINKÄÄN. NEHÄN OVAT KAKSI AIVAN ERI ASIAA.

KAUHUJEN KAUTTA KOTIIN

KAHDEN SUOMALAISEN PAKOMATKA HALKI STALININ VENÄJÄN

Karttapiirroksemme kuvaa Venäjälle työnhakuun lähteneen miesjoukon reittiä Kotkasta Irkutskiin (ohut viiva). Paksu katkoviiva osoittaa Uuno Halosen ja Lauri Almin pakoreittiä Tulunista Petroskoin kautta Salmiin.

Vuonna 1931 loikkasi joukko suomalaisia Venäjälle työnhakuun. Heidät pidätettiin ja karkotettiin Siperiaan. Edellisessä osassa selosti autoilija Uuno Halonen joukon vaiheita Suomesta Irkutskiin. Miehet joutuivat aluksi maataloustyöhön ja myöhemmin rakennuksille. Tässä osassa kerrotaan elämästä Irkutskissa, Taisetissa ja Tulunissa, Uralin takana ja "kivisen kukan" maassa vuosina 1931—33, sekä epätoivoisista pakoyrityksistä.

Teksti:
PEKKA KOSONEN

2. OSA

GPU:n toimistossa Irkutskissa saivat suomalaiset passituksen maatalosohvoosiin Tuluniin. Irkutsk oli jo silloin alueen pääkaupunki ja monen kauppatien risteys. Sieltä kulkivat tiet Kiinaan, Mongoliaan, Afganistaniin, Alaskaan ja Moskovaan. Sieltä meni tie myös Tuluniin. GPU:n toimistossa tapasivat suomalaiset inkeriläisen miehen, joka toimi tulkkina. Tämä pyysi päästä suomalaisten mukaan ja saikin luvan lähteä viemään miehet Tuluniin, mutta hänen oli palattava heti takaisin Irkutskiin. Parin viikon kuluttua inkeriläinen kuitenkin ilmestyi suomalaisten joukkoon — Tulunin herrat olivat lopulta myöntyneet suomalaisten toivomuksiin saada tämä miellyttävä inkeriläinen suomalaisten kielenkääntäjäksi.

Kaksi viikkoa kului Tulunissa maaten. Venäläiset kohtelivat suomalaisia hyvin. He saivat ruokaa, majoituksen ja hiukan vaatteitakin entisten risojen päälle. Miehet saivat toppapuvut ja tossut, mutta suomalaiset naiset (joista kerrottiin edellisessä osassa ja jotka myös sijoitettiin Tuluniin), palelivat ankarasti kesävaatteissaan. He joutuivat levittelemään pellavia hangelle ja kyllä tytöt monet itkut itkivät Siperian jäätävien aavikkojen äärellä.

Tulunin laidalla oli suuri, harmaita taloja täynnä oleva kylä, joka oli kuin taikaiskusta tyhjentynyt asukkaistaan. Tästä kylästä hakivat suomalaiset hirsiä ja muita rakennustarvikkeita ja rakensivat niistä uusia taloja ja navetoita. Ruoka haettiin läheisestä ruokalasta ja sitä saatiin luotolla kun rahaa ei ollut. Palkka alkoi juosta vasta myöhemmin ja sitä saatiin kokonaista 6 ruplaa päivässä. Se riitti juuri ja juuri ruokaan.

Mutta mitäpä rahasta täällä laajojen lakeuksien maassa. Siperialainen sananlasku sanoi, että "100 km ei ole mikään matka, 100 ruplaa ei ole rahaa ja 100 gr vodkaa ei ole kunnon ryyppy".

Mustalaisia ja puunauloja

Heti Tuluniin saavuttuaan joutuivat suomalaiset asuntopulman eteen. Eräänä päivänä tuli venäläinen opas selostamaan, että nyt on sitten löytynyt se majoituspaikka. Auto vei suomalaiset Tulunin ulkopuolelle erään rähjäisen mökin vierelle ja joukko komennettiin ulos. Mökki oli täynnä väkeä. Siellä oli jopa kolme hevostakin, mustalaisten vaimot ja lapset suloisessa sekamelskassa. Epäilemättä oli mukana myös laaja sukulaisjoukko koko Irkutskin alueelta. Suomalaiset kääntyivät ovelta takaisin ja vastaväitteistä huolimatta menivät istumaan takaisin autoon. Lopulta ei kuljettajalla ollut muuta keinoa kuin viedä heidät takaisin Tuluniin, missä joukko hajotettiin parin hengen ryhmissä asumaan perheisiin.

Jonkin ajan kuluttua saapui opas jälleen toivorikkaana ja taas lähdettiin katsomaan uutta asuntoa. Nyt löydettiin tuparakennus, mistä kovin ottein ajettiin ulos kaikki siellä majailleet venäläiset. Tässä tuvassa vietti suomalaisten joukko talven 1932 naisten ollessa edelleen majoitettuina perheisiin.

Suomalaisten seuraava työkohde oli Tulunin aseman seudulle rakennettava sauna ja suuri navetta. Rakennustapa oli toisenlainen kuin Suomessa ja naulakin oli melkein tuntematon tarvike.

KÄÄNNÄ

Vaikka kysymyksessä saattoi olla leveäkin rakennus, jatkettiin kannatinhirret ihmeellisten liitosten, puutappien ja kiilojen avulla kantaviksi palkeiksi. Katot, seinät ja kattotuolit kiinnitettiin puunauloilla.

Kun nämä rakennukset valmistuivat, siirtyivät muut suomalaiset Tulunin sahalle töihin kun taas Uuno Halonen ja Uuno Anttila päättivät katsella itselleen toisenlaista työmaata. Tämä olikin heidän onnensa, sillä katsellessaan Tulunissa ympärilleen tapasivat he erään tsaarinaikaisen santarmin tekemässä koristeellista stadionin lauta-aitaa. Kävi ilmi, että virkaheitto santarmi oli saanut viran GPU:n palveluksessa ja hän tiesi myös varottaa suomalaisia menemästä Tulunin sahalle. Sieltä oli näet edellisenä päivänä pakkotoimin kerätty kaikki suomalaiset ja viety metsätöihin.

Santarmi oli valmis pestaamaan nämä kaksi suomalaista aidantekoon ja kun paikalle hetken päästä saapui Tulunin GPU:n päällikkö, joka valvoi aidan rakentamista, kehui santarmi suomalaiset suuriksi rakennusmestareiksi ja taitaviksi kirvesmiehiksi, joita aivan välttämättä tarvittaisiin koristeaidan valmistamisessa. Päätös syntyi heti. Muitten marssiessa metsätöihin ryhtyivät Halonen ja Anttila kovertamaan raakalaudasta koristelautoja, poraamaan reikiä ja sahaamaan lovia. Joka ilta kävi GPU:n päällikkö tarkastamassa tilanteen ja haukkumassa miehet liian pienestä työsuorituksesta.

Ensimmäinen pakoyritys

Lauri Alm, sama mies, joka sittemmin suoritti huimanrohkean karkumatkan Halosen kanssa Suomeen, yritti metsätöihin jouduttuaan karata Mongolian kautta pois neuvostoparatiisista. Hän kokosi muutamia suomalaisia ja eräänä yönä livahti joukko majoituspaikastaan vähäisin varustein kohti etelää ja vapautta. Toivoton taivallus jatkui pari viikkoa, mutta vuoristojen aina vain kohotessa edessä, joutuivat karkurit tekemään täyskäännöksen. Päästäkseen perille he joutuivat jättämään varusteitaan ja vaatteitaan matkan varrelle ja saapuivat viimein surkeassa kunnossa takaisin metsätyöleirille. Rangaistus oli kolme kuukautta vankeutta vedellä ja leivällä.

Myöhemmin kertoivat miehet kohdanneensa pakomatkallaan suurenmoisia luonnonnäkymiä kauniita laaksoja ja pilviähipovia vuoria. He olivat nälkäisinä mutta lumoutuneina katselleet jylhää luontoa, joka kauneudestaan huolimatta ei ollut heille sen vertaa vieraanvarainen, että olisi sallinut heidän taivaltaa vapauteen.

Elämä jatkui ankarissa olosuhteissa. Suomalaiset seurustelivat paikallisen väestön kanssa, joka pääosaltaan oli venäläistä. Joukossa oli myös mongoleja, burjaatteja, tunguuseja sekä karagasseja. Huomattava osa väestöstä oli karkotettuja. Elämäntavat olivat rempseät ja meluisat silloin, kun vaikeuksia lievitettiin vodkan avulla. Tansseissa käytiin ja suhteita solmittiin. Muutamat suomalaisista karkotetuista menivät naimisiinkin Tulunissa.

Huolimatta näennäisestä vapaudestaan olivat karkotetut kaiken aikaa tarkan silmälläpidon alaisina. Tietyllä alueella sai liikkua, mutta sen ylittämisestä rangaistiin tavallisesti kolmen kuukauden vesi-leipä tuomiolla.

Hautaamme teidät kultakaivoksille!

Kolme muuta suomalaista ryhtyi Uuno Halosen kanssa suunnittelemaan uutta karkuyritystä. Tällä kertaa päätettiin käyttää junaa ja esiintyä työnhakijoina. Niinpä eräänä päivänä neljän miehen joukko asteli huolettoman näköisesti Tulunin asemalle ja jäi odottamaan junaa. Miehet olivat saaneet uuden passijärjestelmän astuttua voimaan passit ja arvelivat näitten turvin selviävänsä Uralin länsipuolelle. Tämä jäi kuitenkin arveluksi, sillä pian ryntäsi asemalle miliisiosasto, joka vei vastaanpyristelevät miehet GPU:n vankilaan.

Pitkällisten kuulustelujen ja uhkausten jälkeen saivat miehet jäädä virumaan selleihin lähes kahdeksi kuukaudeksi, vaikka selvittivätkin kuulustelijoille lähteneensä vain etsimään uusia työpaikkoja lähiympäristöstä. GPU:n päällikkö ilmoitti heille vähän ennen vapautusta, että kun he pääsevät täältä vapaaksi, kuljetetaan heidät kauas kultakaivoksille ja haudataan sinne lopullisesti ilman karkaamismahdollisuutta.

GPU:N SELLISSÄ SYNTYI UUNO HALOSEN AIVOISSA LOPULLINEN AJATUS PITKÄSTÄ PAKOMATKASTA SUOMEEN. KUN HE TYÖSKENTELIVÄT VANKILAN PIHAMAALLA, KÄTKI HALONEN MAASTA LÖYTÄMÄNSÄ PITKÄN RAUTANAULAN VAATTEISIINSA. KUN HEIDÄT ILLALLA SULJETTIIN SELLEIHIN, KAIVERSIVAT MIEHET SELLINSÄ LUKON KOHDALLE REIÄN JA NOSTIVAT NAULALLA ULKOPUOLELLA OLEVAN ASPIN PAIKOILTAAN. YÖN HILJAISINA HETKINÄ AVAUTUI SELLIN OVI ÄÄNETTÖMÄSTI JA MIEHET HIIPIVÄT VARJOINA ULOS. HETKESSÄ HE OLIVAT TULUNIN PÄÄKADULLA, MISSÄ KULJETTIIN MUINA MIEHINÄ KUNNES TULI POIKKIKATU VASTAAN. NYT PISTETTIIN JO JUOKSUKSI JA HETKEN PÄÄSTÄ KATOSIVAT MIEHET LÄHEISTEN KUKKULOITTEN TAAKSE.

Askel vapauteen?

Uuno Halonen ja Lauri Alm olivat ottaneet ensimmäisen askeleen vapauteen. Tulunin tumma kesäyö kätki heidät vaippaansa, mutta ruokaa ja varusteita ei ollut yhtään. Oli selvää, että ensi tilassa olisi hankittava varusteita pakomatkaa varten. Lähimpään asuttuun paikkaan, Taisetiin, oli matkaa 200 kilometriä. Seuraavien vuorokausien aikana taivalsivat miehet tämän matkan syömättä muruakaan ja tietämättöminä tulevaisuudesta. Oliko pakomatka vapauteen nyt alkanut, vai odottiko GPU:n selli heitä jälleen seuraavassa kaupungissa?

Miehet kiersivät Taisetin ja saapuivat sen toisella puolella olevalle Pirjosinskin pysäkille, missä oli suurehko saha. Rautatieasemalla oli vaunuja ja niihin karkulaiset piiloutuivat päästäkseen nopeammin eteenpäin. Kun juna ei kuitenkaan kahteen päivään hievahtanutkaan, päättivät miehet illan pimeydessä pistäytyä katsomaan paikkakuntaa, koska he olivat kuul-

JATKUU SIVULLA 118

Aina on tilaa vielä yhdelle – joka käyttää Rexonaa!

Rexona on tehokas deodoranttisaippua, jonka heksaklorofeenia sisältävä vaahto puhdistaa ja raikastaa vartalonne täydellisesti. Se hävittää iholta bakteereita ja pitää siten hienhajun poissa.

Peseytykää Rexonalla joka päivä, niin saatte ihollenne pysyvän, pesujenkin välillä säilyvän suojan hikoilua vastaan. Ja tunnette, että vartalonne on raikas – todella suihkunraikas – koko päivän.

Rexona – suihkunraikas toisten seurassa!

Australia- YKSINÄISEN SIIRTOLAISEN HELVETTI

● Tapio Tirkkonen, 22-vuotias nuorukainen jätti kahdeksan kuukautta sitten kotinsa ja ystävänsä Kuopioon ja lähti etsimään parempaa tulevaisuutta Australiasta. Hän ei osannut kieltä ja oli hyvin, hyvin yksinäinen. Elokuun 27. päivänä hän heittäytyi korkean tavaratalon katolta. Syyskuun 2. päivänä kysyttiin Sydneyssä ilmestyvässä Daily Mirrorissa: ”Olemmeko kaikki tämän yksinäisen miehen tappajia?”

● — Auttakaa meitä! Ellette voi auttaa, niin varoittakaa ainakin muita suomalaisia lähtemästä siirtolaisiksi Australiaan. Tällainen oli suomalaisen Anita Sandvikin hätähuuto Adelaidesta Australiasta.

● Tamperelainen radio- ja televisiomekaanikko Toivo Vorne palasi kotiin tyytymättömänä, toivottoman yrittämisen masentamana. Hän sanoo, että Australian hallitus vokottelee siirtolaisia levittelemällä täysin valheellisia tietoja.

● Nämä ovat esimerkkejä, jotka osoittavat, ettei Australiaan kannata lähteä ellei ole valmistautunut — kaikkeen mahdolliseen. Kielitaidottomalle ja yksinäiselle siirtolaiselle maa voi olla suoranainen helvetti.

↑ Tämä suuri matkustajapaviljonki on tuttu useimmille suomalaisille siirtolaisille, sillä sen kautta he ovat astuneet uuteen elämäänsä Australiassa. "Tervetuloa Länsi-Australiaan", toivottaa suuri kilpi. Monet siirtolaiset ovat tunteneet toivotuksista huolimatta olevansa vähemmän tervetulleita.

Teksti:
HANNU RAHKONEN
Kuvat:
TOIVO VORNE
Piirros:
JOUKO NIEMELÄ

Australia, tuo kaukainen maanosa, siintelee monen siirtolaiseksi aikovan ja seikkailunhaluisen silmissä onnen maana, paratiisina, jossa vähällä vaivalla vuollaan kultaa, lekotellaan aurinkoisilla hiekkarannoilla ja eletään kaikin puolin mukavasti.

Moni on kovalla työllä ja peräänantamattomalla yrittämisellä saavuttanut hyvän toimeentulon — paremman kuin kotona. Mutta monen siirtolaisen pilvilinnat ovat romahtaneet jatkuvista ponnisteluista huolimatta. Toiveikkuuden tilalle on hiipinyt epätoivo ja koti-ikävä. Siirtolaiseksi lähtenyt on myynyt itsensä vuosiksi. Sopimusaika on kaksi vuotta. Moni on joutunut sopimuksen perusteella kärsimään tuon kaksi vuotta ja vuodattamaan hikeään huonosti palkatussa työssä vielä sen jälkeenkin hankkiakseen rahat kotimatkaa varten. Eivätkä vastoinkäymiset siihen lopu: pääseminen uudelleen alkuun kotimaassa on usein vaikeaa.

Tapio Tirkkosen kuolemanhyppy

Anja Korhonen Sydneystä lähetti lehdellemme Daily Mirrorin kirjoituksen Tapio Tirkkosen kohtalosta. Kirjeessään hän mainitsee näin: ”Oheistamani murheellinen lehtiuutinen kiinnostanee suomalaista lukijakuntaa. Pettyneitä siirtolaisia on paljon — kielitaidottomuus on useimmiten syynä epäonnistumiseen. Suomessa pitäisi tehdä enemmän propagandaa siitä, kuinka tärkeätä on auttavan kielitaidon hankkiminen ennen siirtolaiseksi lähtöä.”

Tapio Tirkkonen ei ole enää kertomassa huolistaan eikä vaikeuksistaan. Mutta ne, jotka hänet tunsivat, joiden luona hän asui, ovat kertoneet.

Tapio ajatteli, että Australia olisi oikea maa aloittaa uusi, hivenen seikkailulta maistuva elämä. Elämä olisi toki erilaista kuin kotona Suomessa. Se olisi virkistävää vaihtelua, eteenpäin menoa. Mutta Tapio ei ollut ajatellut kuinka kylmä on suurkaupungin sielu. Hän ei ollut valmistautunut kaikkeen. Tapio ei osannut puhua englantia.

Hän työskenteli tietyömailla, rakennuksilla. Joka ilta hän palasi pieneen hotellihuoneeseensa. Siellä oli vuode, jonka alla matkalaukku. Pöytä, pari tuolia, vaatekaappi, eikä muuta. Tässä huoneessa hän vietti suurimman osan vapaa-ajastaan, luki kotoa tulleita kirjeitä. Mitä hän ajatteli, sitä ei tiedä kukaan. Hän ei tuntenut ketään, kukaan ei tuntenut häntä. Australialainen ei hevin pistä nenäänsä toisen asioihin, mutta auttaa, jos apua tullaan pyytämään.

Huoneen ulkopuolella kuhisi maailma, jota hän pelkäsi, mutta johon hän olisi halunnut juurtua. Kielimuuri tyrmäsi ensimmäisetkin kanssakäymisen yritykset.

— Hän oli hyvin yksinäinen poika, eikä hänellä ollut ketään, joka olisi auttanut häntä tottumaan uuteen maahansa, sanoo hotellin johtaja.

KÄÄNNÄ

Päivä päivältä yksinäisyyden taakka painoi enemmän. Muutamaa päivää ennen kohtalokasta hyppyä Tapio katosi. Hän oli vaeltanut pitkin kylmiä ja ilottomia katuja rakkaudettomassa sementtiviidakossa. Palattuaan aamulla majapaikkaansa, hän oli surkeassa kunnossa. Tapio toimitettiin psykiatriseen sairaalaan, jossa hänellä oli suomalainen tulkki. Sieltä hän kuitenkin lähti jo seuraavana päivänä. Apua oli tulossa, mutta Tapio ei jaksanut odottaa. Hän vuokrasi huoneen hotellista ja lukitsi ovensa.

Aamulla koputti kerrossiivooja pienen huoneen oveen. Vastausta ei kuulunut. Tapio käveli katon harjalla. — Hei, tulkaa alas sieltä, huusi joku. Tapio käveli räystäälle saakka, pysähtyi hetkeksi ja hyppäsi.

TAPIO OLI YKSINÄISYYDEN UHRI.

BIGGEST WEEK-DAY SALES IN NSW

THE BEATLES UNCENSORED

THE INDEPENDENT PAPER

Daily Mirror

LATE FINAL EXTRA

Registered at the G.P.O., Sydney, for transmission by post as a newspaper.

Sydney, Monday, September 2, 1968 — No. 8466 — 5c — Phone 2-0924

• Lottery: Special 1652 P28 • Finance P36 • TV P34 • Weather: Cool, unsettled — Weather Bureau details P40

He was just 22

LEAP TO DEATH

TAPIO TERKKONEN . . . lonely victim of a big city.

He was the companionless figure on the lamplit corner, the sad face in the lunch time crowd, the odd man out.

Aimlessly wandering the city streets, he was friendless, despondent, afraid. Above all, he was the victim of a thing called loneliness.

That is why Tapio Terkkonen, 22, a blue-eyed Finn, is dead: the victim of a city too busy, too preoccupied, to care.

Tapio came to Australia seven months ago leaving behind a family and friends.

But he had not come prepared.

He could not speak English. He was very shy. Only 8000 of his countrymen live in Australia, probably only 1000 in Sydney.

Unable to cope, with no one to turn to for help, he climbed to the top of a warehouse in Cunningham Street, in Sydney's Haymarket area, and leaped to his death.

Mr Terry Fairbairn, secretary of the Good Neighbor Council of NSW, said today: "All over this country there are lonely migrants. They are lonely not because no one wants to help them, but because no one thinks to help them."

CONSCIENCE ?

Did we all help to kill this lonely boy?

READ DEREK BALLANTINE'S BRILLIANT REPORT—PAGES 14, 15

↑ **T a p i o T i r k k o s e n, yksinäisen siirtolaisen tie johti kuolemanhyppyyn, itsemurhaan. "Olemmeko kaikki syyllisiä tämän nuoren miehen kuolemaan", kysyy sydneyläinen Daily Mirror.**

Hyvän Naapuruuden Liike

Yksinäisten siirtolaisten ja yleensä siirtolaisten elämän helpottamiseksi on perustettu Hyvän Naapuruuden Liike. Se ei voi tehdä kovinkaan paljon siirtolaisten hyväksi. Tapio Tirkkosen kuolemanhypyn jälkeen on jälleen kerran herätty ja havaittu kuinka vaikeata uuteen maahan juurtuminen saattaa olla. Australialaiset ovat ojentaneet auttavan kätensä Hyvän Naapuruuden Liikkeelle. Ehkäpä Daily Mirrorin kirjoitus sai aikaan edes jotain hyvää.

Mutta siirtolaisia on Australiassa paljon. Suurimman osan heistä muodostavat italialaiset, kreikkalaiset ja englantilaiset. Suomalaisia on Daily Mirrorin mukaan noin 8 000, joista tuhatkunta asuu Sydneyssä. Hyvän Naapuruuden Liikekään ei tavoita jokaista vaikeuksissa kamppailevaa siirtolaista.

Auttakaa meitä!

Anita Sandvik kirjoitti Australiasta toimituksellemme näin:

"Julkenen kirjoittaa Teille asiasta, joka koskee Suomesta Australiaan saapuvia siirtolaisia. Kaikki on pelkkää propagandaa. Tiedotuslehtiset, joita saa Suomesta Australian siirtolaisvirastosta ovat roskaa. Ne eivät vastaa sitä todellisuutta, joka kohtaa siirtolaista hänen saavuttuaan tänne suureen, luvattuun maahan.

Leirit, joissa saa asua, ovat rojukasoja ja ruoka on kamalaa ainakin Bonegillan leirillä. Parakeissa ei ole lämmityslaitteita, joten lapsiperheen ei ole kovinkaan hyvä näissä asua. Olemme olleet täällä yli kuukauden (kirje oli päivätty 9. 8. 1968) emmekä ole saaneet minkäänlaista työtä, vaikka mieheni ottaisi mitä työtä tahansa. Kaikki säästömme ovat huvenneet. Kieltä taitamattomana ei osaa asioitaan oikein hoitaakaan. Joka päivä olemme käyneet työnvälitystoimistossa kyselemässä töitä, mutta ei ole löytynyt. Suomesta lähtiessämme luvattiin, että kaikille löytyy työpaikka h e t i.

Haluaisin varoittaa kaikkia suomalaisia lähtemästä tänne ainakaan suurin toivein. Itseluottamus täällä katoaa kyllä jo viikossa, eikä ihmistä tunne enää samaksi, joka kotoa lähti. Kaksi vuotta on liian pitkä sopimusaika.

Auttakaa meitä jotenkin arvoisa HYMYLEHTI. Varoittakaa edes muita suomalaisia."

Toivomme, että Sandvikin perheen asiat ovat jo järjestyksessä. Että edes jonkinlaista työtä olisi löytynyt.

Vihainen nuori mies

Toivo Vorne, tamperelainen radio- ja televisiomekaanikko, on paitsi tyytymätön, myös vihainen. Silloin kun hän innostui siirtolaisajatukseen, selitettiin Australian Tiedotuskeskuksen julkaisuissa tähän tapaan: "Australiassa vallitsee tällä hetkellä työvoimapula. Se ei koske yksinomaan jotain määrättyä alaa, vaan käytännöllisesti katsoen kaikkia elinkeinohaaroja. Maahan tarvitaan lisää ammattitaitoisia miehiä ja naisia. Sanalla sanoen kaikkien alojen työntekijöitä." Edelleen mainitaan, että rinnan taloudellisen kehityksen kanssa kasvaa myös työvoiman tarve valtavasti.

— Tämä ei pidä paikkaansa alkuunkaan, toteaa Toivo Vorne, joka ei ammattimiehenä saanut työtä aikoihin eikä pätevyyttään vastaavaa työtä lainkaan.

— Eivät pidä paikkaansa myöskään maininnat korkeasta palkkatasosta ja yleisestä korkeasta työllisyystasosta ja varallisuudesta. Huulenheittoa on myös ylistyslaulu Hyvän Naapuruuden Liikkeen suurenmoisista aikaansaannoksista. Kirjasissa sanotaan, että liikkeen edustajat tulevat tapaamaan siirtolaista

← — Bonegillan hostellin ruokajono oli pitkä, kertoo Toivo Vorne.
— Ruoassakaan ei ollut kehumista. Voinette kuvitella kuinka tällainen ruokailukin ahtaissa tiloissa vaikuttaa lapsiperheen viihtyvyyteen.

↑ Villawoodin tynnyrikylää. Tästä hostellista ei asumismukavuutta ja viihtyisyyttä voine löytää etsimälläkään.

säännöllisesti, järjestävät ajanvietetilaisuuksia, tanssiaisia, tervetuliaisjuhlia, retkiä, kutsuvat siirtolaisia koteihinsa, tutustuttavat heitä kerhoja järjestötoimintaan. En minä eikä kukaan tuntemistani suomalaisista siirtolaisista nähnyt vilaustakaan näistä hyvistä naapureista.

Oltuaan jo vuoden Australiassa, Vorneen perhe asui yhä hostellissa. Hostel on siirtolaisille tarkoitettu asuntokylä, jossa asuminen on suhteellisen halpaa ja myös asumistaso sen mukainen. Asuntopula, surkea palkkataso, velat, työttömyys ilman työttömyysrahaa, kaikin puolin surkea elämä kuin vankilassa konsanaan saivat Toivo Vorneen tekemään kaikkensa, jotta hän perheineen olisi päässyt pois "Australia-nimisestä helvetistä". Hän halusi pikimmiten palata takaisin koti-Suomeen, jossa voisi jälleen elää "tasa-arvoisena ihmisenä tasa-arvoisten ihmisten parissa".

Australiassa on siirtolaisen osallistuttava testeihin, joilla selvitetään ammattitaito. Lisäksi on esitettävä tarpeelliset todistukset koulutuksesta ja aikaisemmista työpaikoista. Toivo Vorne kertoo, että ennen kuin hän olisi päässyt testiin, olisi täytynyt osoittaa osaavansa englantia. Työkokeissa ei tulkkia saanut käyttää. Englannin kielen testiä Toivo Vorne pitää tekosyynä, jonka nojalla hän ei olisi voinut osallistua ammattitutkintoon.

Palattuaan Australiasta yksityisen lainan turvin ennen määräaikaa, hän halusi varoittaa kaikkia siirtolaisiksi aikovia. Hän väitti joutuneensa "häikäilemättömän valkoisen orjakaupan" uhriksi. — Kaukana olivat auttamisen halu ja ystävällisyys ja selvästi näkyi, että Australiaan halutaan saada halpaa työvoimaa toisarvoisiin tehtäviin nälkäpalkalla, kertoi Toivo Vorne.

Toivo Vorne kävi Australiassa oloaikanaan vilkasta kirjeenvaihtoa eri viranomaisten kanssa järjestääkseen asiansa, saadakseen työtä, elättääkseen perheensä ja vihdoin päästäkseen pois.

Suomen Lähetystölle Canberrassa (nykyisin Suurlähetystö) hän kirjoitti mm. näin:

"Australian Suurlähetystön Tukholman siirtolaisosaston antamat tiedot täällä vallitsevasta työtilanteesta ovat täysin valheellisia. Australiassa vallitsee tällä hetkellä nähdäkseni työttömyys ja talouskriisi. Sen olen todennut harhaillessani etsimässä työtä yli viiden kuukauden ajan löytämättä mitään.

Palkkatasosta annetut tiedot ovat perättömiä. Australian viranomaiset ovat antaneet väärän kuvan hostellimajoituksesta. Selosteessa mainitaan, että rakennukset ovat rivitaloja, jotka on jaettu erillisiksi huoneistoiksi..., lisäksi on asukkaiden viihdykkeeksi huvittelupaikkoja..., niissä palvellaan hyvin..., vuokrat ja ruokamaksut on voitu pitää alhaisina... jne. Selosteista ei selviä se seikka että hostellit ovat täysin ala-arvoisia peltihökkeleitä, jotka eivät täytä alkeellisimpiakaan asuntovaatimuksia.

Tiedot valtion työnvälityksestä ovat harhaanjohtavia. Selosteessa mainitaan, että työnvälityksellä on omat yhteytensä kaikkialle Australiaan ja teille tarjotaan työtä niin pian kuin sopivaa löydetään. Ensinnäkään työnvälitystoimisto ei välitä lainkaan työpaikkoja Länsi-Australiaan ja toiseksi en ole saanut yhtäkään hyväksyttävää työtarjousta, vaan olen joutunut itse hakemaan työpaikkani. Ainoa, mitä työnvälitystoimistot ovat tarjonneet, on ennen kokematon epäystävällisyys ja töykeys.

Lasten kouluolot eivät ole Suomen tasolla. On surkuhupaisaa todeta, että lapseni tuovat koulusta rahan ja vaatteiden keräyskirjeitä koulun ylläpitämiseksi.

Sairaala- ja lääkärihoito on ala-arvoista.

Tukholmassa luvattiin, että saamme itse valita asuinpaikkakuntamme, mutta meidät pakotettiin tulemaan Sydney'iin vastoin omaa tahtoamme.

Tämä hyvinvoinnin ja korkean elintason auringonpaisteinen maa on meille ainoastaan inhimillisen kurjuuden huippu. Tällaiseen emme ikinä olisi uskoneet joutuvamme. Olen todella täydellisessä ahdinkotilassa, enkä kykene ostamaan itselleni edes ateriaa työpaikallani, puhumattakaan kengistä ja vaatteista mitä perheeni kipeästi tarvitsisi.

Edelläolevaan viitaten, koska Australian siirtolaisviranomaiset ovat tahallaan, vääriä tietoja antamalla ja ilmeisesti sotilaallisia tarkoituksia varten saaneet meidät muuttamaan tänne, vaadin että kahden vuoden so-

KÄÄNNÄ

pimuksemme purettaisiin ilman takaisinmaksuvelvollisuuksia ja että Australian valtio korvaisi osan paluumatkastamme."

Eräässä Suomen Ulkoministeriön kirjeessä Toivo Vorneen isälle taas selvitetään näin: "Poikanne ei ole joutunut allekirjoittamaan mitään varsinaista siirtolaissopimusta, vaan sen sijaan ns. takaisinmaksusitoumuksen, jonka perusteella hän on matka-avustuksena itseään ja perhettään varten saanut määräsumman. Tätä summaa hänelle ei ole annettu käteen, vaan sillä on suoritettu osa matkalippujen hinnasta Suomesta Australiaan.

Vastapalvelukseksi on poikanne, takaisinmaksusitoumuksen sanamuodon perusteella lupautunut pysymään ja työskentelemään Australiassa kahden vuoden ajan, mikä aika hänen tapauksessaan kuluu umpeen 25. 11. 1968. Mikäli poikanne haluaa perheineen poistua maasta ennen po. päivämäärää, hänen tulee suorittaa takaisin Australian siirtolaisviranomaisille lainaksi saamansa summa.

Sekä poikanne että Teidän kirjeestänne käy selvästi ilmi, että poikanne ei suostu maksamaan tätä summaa takaisin, vaan katsoo australialaisten 'vilpillisellä tiedotustoiminnallaan' houkutelleen hänet jättämään Suomen ja siirtymään Australiaan.

Mitä tähän 'vilpilliseen tiedotustoimintaan' tulee, niin Australiassa ei ole sellaista tuomioistuinta tai muuta elintä, joka voisi todeta Australian hallituksen pettäneen siirtolaisia. Luettelemiaan kohtia Australian Tukholman Suurlähetystön julkaisemista tiedotuslehtisistä poikanne ei myöskään ole saanut Australian viranomaisten allekirjoituksilla varustettuina. Niitä voidaankin verrata esim. matkailumainoksiin ja esittelylehtisiin, joihin kaikkina aikoina on sisältynyt joukko väritettyjä ylistyksiä, jotka vain osittain pätevät ja eri aikoina lisäksi varsin eri tavalla, maailmanpoliittisista ja kansallisista suhdanteista riippuen. Juridisesti niistä ei voida ketään asettaa vastuuseen. Toisaalta australialaiset ovat täyttäneet oman osuutensa kaksipuolisesta sitoumuksesta kuljetettuaan poikanne Australiaan.

Ulkoasiainministeriö, jolla ei ole käytettävissään varoja tällaisia tarkoituksia varten, ei myöskään katso voivansa Canberran lähetystön välityk-

Poliisi "vierailulla" Bonegillan siirtolaisleirissä. Tämä ei Toivo Vorneen kertoman mukaan ollut lainkaan harvinainen näky Bonegillassa. — Ahtaissa ja hankalissa oloissa olivat hermot usein kireällä, kun ei työstä ollut tietoakaan ja toimeentulo oli niukkaa.

–MIELESTÄNI OLEMME SIJOITTANEET SIIRTOLAISET OIKEIN MUKAVASTI. EN YMMÄRRÄ MIKSI HE VALITTAVAT.

sellä kääntyä Australian siirtolaisviranomaisten puoleen, yhtä vähän takaisinmaksusitoumuksen purkamista kuin matka-avustuksen myöntämistä koskevassa asiassa. Tällainen sopimuksen purkaminen tai avustuksen suorittaminen merkitsisikin Australian valtion taloudelle suorastaan tuhonomaista ennakkotapausta, johon se ei milloinkaan suostuisi."

Näin siis Ulkoasiainministeriö. Toivo Vorne ei saanut vaatimustaan läpi, vaan palasi kotiin katkerin mielin lainan turvin.

Pyysimme lausuntoa myös Suomen Suurlähetystöstä Canberrasta. Sen edustaja ei kuitenkaan ymmärrettävistä syistä voinut virallisessa asemassaan esiintyä kotimaan julkisuudessa asiassa, joka pakostakin tulisi sisältämään Australian hallituksen toimenpiteiden arvostelua.

Kaikkia ei epäonnista

Jouko Niemelä Mosmannista Australiasta kertoo, että saapuminen Australiaan tuntui aluksi hyvin ankealta. Kuukauden kuluttua hänelle osoitettiin työpaikka Sydneyssä, eräässä autotehtaassa. Autotehdastyöpaikka oli kuitenkin täysi bluffi, jonka työnvälitysviranomaiset tekivät saadakseen tilaa Bonegillan hostellin uusille tulokkaille. Niemelän perheen uusi koti Sydneyssä oli Matravillen hostelli, vanha villavarasto. Kolmen viikon kuluttua tuli muuan suomalainen, Jaakko Leinonen, joka pyysi Niemelän perhettä alivuokralaisikseen ja tarjosi työtäkin.

Nyt ovat perheen asiat hyvin, poika koulussa ja vaimo kotirouvana. Jouko Niemelä on työhönsä ja palkkaansa tyytyväinen, vaikkei olekaan saanut ammattiaan vastaavaa työtä.

Miksi Niemelät läksivät? Eivät he suinkaan lähteneet kyllästyneinä korkeaan verotukseen, suvaitsemattomuuteen, nurkalla seisovaan poliisiin, valtion "möhtöilyihin" eikä työttömyyteen tai huonoon toimeentuloon. Tietysti nämäkin seikat osittain vaikuttivat, mutta suurin syy oli nähdä maailmaa. He lähtivät turistimatkalle, jolta palataan kotiin.

— Mikäli mittapuuna käytetään rahaa ja jos siirtolaiseksi aikovan ammattina ovat rakennustyöt tai hän on muuten raskaassa työssä, hänen kannattaa lähteä. Muutoin on vaikeuksia. Täällä ihmisen mittana on fyysinen voima — ainakin siirtolaisen. Australialainen haluaa itse tehdä miellyttävimmät työt, kirjoittaa Jouko Niemelä. — Mutta onko raha oikea mitta? Siirtolaisen henkinen puoli joutuu kovalle koetukselle. Ystävät ja tutut jäävät Suomeen. Tarjolla ovat ikävystyminen, kielimuuri, yksinäisyys ja alkoholi.

— Australialaiset ovat yleensä hyvin ystävällisiä ja avuliaita, eikä heistä anna oikeata kuvaa Suomeen palannut katkera siirtolainen. Tyytyväiset eivät palaa kertomaan, he korkeintaan käyvät lomamatkalla Suomessa ja palaavat tänne. Heitäkin on.

— Tämä on erilainen maa kuin Suomi, mutta kumpi on parempi? Se on samaa kuin miettisi ovatko lampaan papanat parempia kuin jäniksen.

← Jouko Niemelä on yksi niistä, joita on loppujen lopuksi onnistanut. Alkuaikoina ei ollut kuitenkaan helppoa. Vaikeudet ja vastoinkäymiset innoittivat Niemelää pilapiirrosten tekoon. Oheisena näyte hänen huumoristaan.

Seikkailemaan

Rouva Christina Ojala lähti miehensä kanssa Suomesta keväällä 1966. He tulivat hyvin toimeen kotimaassa, mutta nuorina ja kielitaitoisina he saattoivat lähteä seikkailumielessä uuteen maahan. He eivät lähteneet siirtolaisina, jotka jättivät kotimaansa lopullisesti. Osasyynä lähtöön olivat ennakkoverokuitit.

Australian Tiedotustoimistossa lähtijöille kerrottiin, että työnsaanti ei tuottaisi vaikeuksia. Rouva Ojala oli työskennellyt eräässä autofirmassa ja herra Ojala merillä. He saivat kuulla, että Australian rannikkoaluksilla on todellinen työvoimapula. Perille tultuaan he kuitenkin totesivat, että asia oli aivan päinvastoin. Rannikkoaluksille oli ja on tälläkin hetkellä pitkä jonotuslista. Onnellinen saa olla jos edes saa nimensä tälle listalle.

— Hieman yli kuukauden kestäneen ihanan laivamatkan jälkeen saavuimme Melbourneen. Sattui olemaan sunnuntaiaamu ja iltapäivällä meidät järjestettiin erään ruotsalaisen perheen kanssa junaan, suuntana Bonegillan siirtolaisleiri. Jouduimme jättämään kaikki kuusisataa kiloa painavat matkatavaramme laivalle, josta ne siirrettäisiin tarkastuksen jälkeen johonkin varastoon. Myöhemmin ne lähetettäisiin valtion kustannuksella osoitteeseemme.

— Elämä Bonegillassa oli kuin painajaista. Oli keskitalvi. Lunta satoi moneen otteeseen. Nukuimme peltimajassa, jossa oli pienoinen sähkölämmittäjä katonrajassa. Luteita oli tusinoittain. Huone oli juuri sen kokoinen, että kääntymään pääsi. Peseytymishuoneet ja käymälät olivat kaukana. Työnvälitystoimistossa meille kohteliaasti ilmoitettiin Australiassa ohimenevästi vallitsevasta työttömyydestä.

— Eniten tällä 'ihanneleirillä' ehkä lannisti siirtolaisviranomaisten kylmyys ja epäystävällisyys. Eräskin viranomaisista ilmoitti meille, että meidän olisi itse maksettava matkatavaroittemme kuljetus. Kuitenkin tiedotuslehtisissä oli ilmoitettu, että kaikki siirretään valtion kustannuksella. Mainitsin hänelle tästä, jolloin hän silmää räpäyttämättä sanoi, että suomalaisissa ja ruotsalaisissa lehtisissä on muutamia pieniä virheitä.

— Sydney'iin lähdettyämme alkoi elämämme järjestyä. Siirtolaisviranomaisilta tosin emme saaneet koskaan minkäänlaista apua. Mieheni oli ensin rakennuksilla ja pääsi sitten erääseen ruotsalaiseen laivaan. Itse sain työtä erään autofirman huolto-osastolla.

— Tuskin Suomessa olisimme koskaan saavuttaneet nykyistä elintasoamme. Tällä hetkellä ei minun tarvitse enää käydä työssäkään. Asumme mukavassa asunnossa ja elämme suhteellisen hyvin. Nyt meidän ei kannata palata kotimaahan, mutta mahdollisesti muutaman vuoden kuluttua. Voin sanoa, että Australia vastasi odotuksiamme ja antoi meille etsimämme seikkailun. Tiedotuslehtiset vain olivat täyttä roskaa.

— Nuorten ihmisten tänne kannattaa lähteä, varsinkin jos varautuvat siihen, etteivät saa työtä omalta alaltaan ainakaan heti. Kielitaito on myös tärkeä asia. Suurin toivein ei kannata lähteä. Kovalla yrittämisellä voi onnistua.

Vaatimukset ovat suuret

Suomi-Seuran Siirtolaisneuvontaosaston antaman aineiston ei luulisi jättävän sijaa harhakuville. Lehtisessä selvitetään, ettei kenenkään pidä odottaa ensimmäisen työpaikan vastaavan entistä ammattiaan. Siinä mainitaan myös, ettei ole olemassa mitään takeita, että työtä löytyisi heti. Ilman vähintään välttävää kielitaitoa ei hyvälläkään ammattimiehellä ole mahdollisuutta päästä omalle alalleen, vaan hänkin joutuu aloittamaan sekatöissä. Kilpailu on kovaa Australiassakin ja menestyminen riippuu siirtolaisen omasta kyvystä selviytyä jatkossa. Paikallisia tapoja ja seurustelumuotoja ei tulisi myöskään hylkiä. Siirtolaisten eristyneisyys johtuu hyvin usein tämän ohjeen unohtamisesta.

Valtiotieteen maisteri Tapani Tuomiharju Suomi-Seuran Siirtolaisneuvontaosastolta mainitsee, että Australiassa olevien suomalaisten tarkka lukumäärä ei ole tiedossa, mutta lienee n. 9 500—10 000 henkeä. — Suurimmillaan muuttoliike oli vv. 1958—60. Vuosina 1962—64 se oli melkein pysähdyksissä, mutta sen jälkeen se on osoittanut tasaista kasvua. Kaikkiaan on toisen maailmansodan jälkeen Australiaan muuttanut noin 8 500 henkeä. Varhaisimmat muuttajat menivät Suomesta jo vuosisadan vaihteessa ja 1920-luvulla.

— Australia on tällä hetkellä ehkä aktiivisinta siirtolaispolitiikkaa maailmassa harjoittava maa. Se on tunnetusti korkean elintason maa, jolla on suuret kehitysmahdollisuudet vielä edessään ja joka pystyy tarjoamaan melko hyvät oltavat siirtolaisille, jotka eivät pelkää työtä ja jotka pystyvät sopeutumaan vallitseviin oloihin.

— Siirtolaiset kuitenkin usein tuijottavat liian yksipuolisesti aineelliseen puoleen, palkkoihin, hintoihin, veroihin jne., jotka sinänsä ovat tietysti tärkeitä, unohtaen henkisen puolen. Viimeksi mainitulla tarkoitan yleensä sopeutumista uuteen, täysin vieraaseen elinympäristöön. On nimittäin huomattava, että australialainen yhteiskunta on yhä edelleen brittiläisten traditioiden ja brittiläisen elämäntyylin yhteiskuntaa, jossa jo esim. Englannista saapuneet siirtolaiset ovat etuoikeutetussa asemassa muihin nähden.

— Kielitaidon puute ja haluttomuus kielen oppimiseen, mikä suomalaisilla siirtolaisilla on hyvin tavallista, tekee vaikeaksi ellei mahdottomak-

JATKUU SIVULLA 118

PUOLUEPAMPUT JA JUMALA

Kuuluvatko uskonto ja politiikka yhteen? Kirkkojen Maailmanneuvoston kokouksessa viime kesänä Uppsalassa olivat osanottajat sitä mieltä, että myös kirkkojen on osallistuttava poliittiseen toimintaan. Mitä siihen sanovat poliitikot. Mikä merkitys uskonnolla on politiikassa? Yrittävätkö puolueet jollakin tavoin houkutella kirkollisesti kiinnostuneita valitsijoita vaaleissa? Mikä on puoluejohtajien oma suhde Jumalaan, ovatko he yleensä kiinnostuneita uskon asioista?
Asetimme puoluejohtajat ja -sihteerit seinää vasten ja ”tunnustelimme heidän valtimoaan” uskonnollisissa kysymyksissä.

Teksti:
TIMO SUOSTE

Kirkkomme ajastaan jäljessä

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN PUOLUESIHTEERI ERKKI RAATIKAINEN:

Kuuluvatko Teidän mielestänne politiikka ja uskonto yhteen?

— Mikäli politiikalla tarkoitetaan puoluepolitiikkaa, niin silloinhan kirkkokunnat eivät voi siihen osallistua, mutta uskonnollisilla henkilöillä on mahdollisuus osallistua politiikkaan — niinkuin heidän kansalaisina tuleekin tehdä — poliittisten puolueiden kautta. Kirkot sellaisinaan eivät voi toimia poliittisina eliminä. Sen sijaan voidaan kyllä sanoa, että kirkkojen kautta on aika paljon vaikutettu poliittiseen elämään. Ainakin tähän mennessä kirkko on meillä lähtenyt tukemaan porvarillista politiikkaa. Mutta varsinaisena vastauksena sanoisin, että uskonnolliset ihmiset yksityishenkilöinä voivat osallistua poliittiseen toimintaan.

Onko Teidän puolueellanne jotain tarjottavana uskonnosta kiinnostuneille ihmisille?

— Meillä on olemassa Kristillisten Sosialidemokraattien Järjestö.

Saavatko uskonnosta kiinnostuneet tarpeensa tyydytetyiksi Teidän puolueessanne?

— Kyllä.

Mitkä kirkolliset kysymykset ovat oleellisimpia juuri nyt poliittisesta näkökulmasta katsottuna?

— Luulen, että aivan ehdottoman ajankohtaisia kysymyksiä ei meidän kirkkokunnissamme tällä hetkellä ole. Mielestäni kirkkomme on ajastaan jäljessä verrattuna muihin kansainvälisiin kirkkoihin, jotka ovat ottaneet kantaa sangen suuriin yhteiskunnallisiin muutoksiin, jopa kumouksiin liittyvissä asioissa. Katolisen kirkon piirissä on aivan erityisesti ollut esillä polttava kysymys syntyvyyden säännöstelystä. Näyttää, että tämänlaatuisissa kysymyksissä Suomen kirkko olisi välinpitämättömämpi kuin monen muun maan kirkot. Molemmat kirkkokuntamme tuntuvat olevan aika hitaita ja vanhoillisia eikä niillä tällä hetkellä ole mitään erityisen polttavia kysymyksiä. Oma henkilökohtainen kantani on se, että kirkon ja valtion suhde pitäisi järjestää uudestaan.

Olisiko kirkko mielestänne siis erotettava valtiosta?

— Olisi.

Uskotteko itse Jumalaan?

— En.

Kuulutteko valtiokirkkoon tai johonkin muuhun uskonnolliseen yhdyskuntaan?

— En.

Oletteko kiinnostunut uskonnosta?

— En.

Kuinka usein käytte kirkossa?

— En koskaan.

Koska olitte viimeksi kirkossa?

— En ole ollut kirkossa sotaväen aikaisten pakollisten jumalanpalveluksien jälkeen.

Oletteko käynyt Herran Pyhällä Ehtoollisella?

— En.

Luuletteko uskonnollisilla kysymyksillä olevan suuren merkityksen tulevissa vaaleissa?

— En.

Luuletteko uskonnollisten ihmisten äänestävän puoluettanne?

— Meidän puolueemme jäsenten joukossa on uskonnollisia ihmisiä, mutta en luule uskonnolla olevan mitään merkitystä puolueen valinnassa.

Uskonnosta ei saa tulla keppihevonen

KESKUSTAPUOLUEEN PUOLUESIHTEERI PEKKA SILVOLA:

Kuuluvatko politiikka ja uskonto mielestänne yhteen?

— Sellaisinaan ne eivät kuulu yhteen, mutta niillä on kyllä määrätynlainen yhtenäisyys sikäli, että kummankin pitäisi pystyä palvelemaan ihmistä. Keskustapuolueen mielestä uskontoa ei kuitenkaan saa missään tapauksessa käyttää politiikan välikappaleena.

Onko Teidän puolueellanne jotain tarjottavaa uskonnollisesti kiinnostuneille ihmisille?

— Keskustapuolue tarjoaa suomalaiselle ihmiselle uskonnonvapauden periaatteen hengessä mahdollisuuden toimia vakavalla pohjalla ja ennen kaikkea tunnustaa myös toisenlaisten uskontosuuntien kuin varsinaisen kansankirkon toiminnan ja olemassaolon. Haluamme myös suojella juuri uskonnonvapauden pohjalle perustuvia vakavia elämänkäsityksiä. Nimenomaan vapauden hengessä meillä on paljon tarjottavaa suomalaiselle ihmiselle.

Saavatko siis uskonnosta kiinnostuneet tarpeensa tyydytetyiksi Teidän puolueessanne?

— Uskon ainakin niin, koska puolue ei halua sekaantua eri uskontosuuntien välisiin sisäisiin kysymyksiin, vaan haluaa myönteisesti auttaa ihmisiä löytämään entistä syvällisemmin sen, mitä he uskonnosta etsivät.

Mitkä kirkolliset kysymykset juuri nyt ovat oleellisimpia poliittisesta näkökulmasta katsottuna?

— Haluaisimme kansankirkoltamme ja myös vapailta uskonnollisilta liikkeiltä ennen kaikkea nousevaa, aktiivista panosta muuttuvan yhteiskunnan sisäisten jännitystilojen lievittämiseen ja eri etupiirien yhteisymmärryksen ja yhteistyön edistämiseen. Tämä on mielestäni se työkenttä, missä kristityt voivat palvella suomalaista yhteiskuntaa parhaiten. Edelleen kirkkojen pitäisi tietysti edistää kansojen välisten suhteiden kehittymistä ja tukea niitä pyrkimyksiä, jotka

KÄÄNNÄ

PUOLUEPAMPUT JA JUMALA

tähtäävät esimerkiksi kehitysmaiden auttamiseen.

Olisiko kirkko Teidän mielestänne erotettava valtiosta?

— Henkilökohtainen käsitykseni on se, että meillä kirkko oikeastaan onkin erossa valtiosta, koska se meillä on kansankirkko, jolla on erittäin suuri itsemääräämisoikeus. Koska kysymys kuitenkin tarkoittanee täydellistä eroa, niin vastaan, että nykyinen suhde on mielestämme osoittautunut sangen käyttökelpoiseksi. Tällainen systeemi — ehkä hieman joustavampana — käy laatuun.

Uskotteko itse Jumalaan?

— Kyllä uskon.

Ja myös Raamatun luomisteoriaan?

— Kyllä, vaikka muutamissa Vanhan Testamentin kohdissa ajattelenkin ehkä hieman nykyaikaisemmin.

Kuulutteko valtiokirkkoon?

— Kyllä minä kuulun.

Oletteko kiinnostunut uskonnosta?

— Olen kasvanut sellaisessa kodissa — äitini on harras kristitty — että tunnen kiinnostusta uskontoon. Toisaalta voin sanoa, että oman kristillisyyteni haluan säilyttää henkilökohtaisena asiana, koska se silloin on käsitykseni mukaan rehellisintä. Kukaan ei ainakaan voi sanoa, että käyttäisin sitä keppihevosena.

Kuinka usein Te käytte kirkossa?

— Virkani puolesta käyn aika usein. Yksityishenkilönä on joulukirkko minulle selviö, minkä lisäksi käyn kirkossa ehkä kaksi, kolme kertaa vuodessa.

Milloin olitte viimeksi kirkossa?

— Heinäkuussa.

Oletteko käynyt Herran Pyhällä Ehtoollisella?

— Olen käynyt.

Luuletteko, että uskonnollisilla kysymyksillä on suuri merkitys tulevissa vaaleissa?

— Käsitykseni mukaan niillä ei vaaleissa ole suurtakaan merkitystä, koska mielestäni uskonnollisilla ihmisillä kaikissa puolueissa täytyy olla mahdollisuus toimia. Toisaalta juuri kunnallisvaaleissa, joissa kandidaatit tunnetaan paremmin, saattavat tällaisetkin asiat olla kuvassa mukana.

Luuletteko uskovaisten äänestävän Teidän puoluettanne?

— Meidän puolueemme koostuu suurimmalta osalta vakavahenkisestä väestöstä, joten vastaukseni on ilman muuta kyllä.

Jumala ei luonut maailmaa

SUOMEN KOMMUNISTISEN PUOLUEEN PUHEENJOHTAJA AARNE SAARINEN:

Kuuluvatko politiikka ja uskonto yhteen?

— Tähän kysymykseen ei voi vastata suinkaan yksiselitteisesti. Kirkko on hyvin maallinen, aineellinen laitos, joka on kääritty uskonnollisen ideologian vaippaan. Näin ollen on kirkko myös kiinnostunut poliittisista asioista. Uskonnollisuus ja kirkko ovat eri asioita. Valitettavasti kirkko on luonteeltaan konservatiivinen ja tukee konservatiivista, taantumuksellista politiikkaa. Toisaalta kirkko on myös opportunistinen ja kovan paikan tullen valmis tarkistamaan asenteitaan nimenomaan säilyttääkseen nykyisen asemansa yhteiskunnassa. Kysymys siis ei ole politiikasta yleensä, vaan sen laadusta ja sisällöstä.

Onko Teidän puolueellanne jotain tarjottavana uskonnollisesti tai kirkollisesti kiinnostuneille ihmisille?

— Uskonto on mielestäni jokaisen ihmisen henkilökohtainen asia. Sen sijaan puolueemme tarjoaa kyllä uskonnollisille ihmisille mahdollisuuden edistää yhteiskunnallista kehitystä.

Saavatko siis uskonnosta kiinnostuneet ihmiset tarpeensa tyydytetyiksi Teidän puolueessanne?

— Kyllä se käy. Jos on todellakin maallisista tarpeista kysymys, niin kyllä ne varmasti tulevat tyydytetyiksi.

Mitkä kirkolliset kysymykset juuri nyt ovat oleellisimpia poliittisesta näkökulmasta katsottuna?

— Näkemykseni mukaan myös kirkon olisi osallistuttava toimintaan, joka tähtää rauhan turvaamiseen maailmassa.

Olisiko kirkko Teidän mielestänne erotettava valtiosta?

— Kyllä, ehdottomasti. Kirkko pitäisi saattaa samaan asemaan kuin muutkin ideologiset virtaukset.

Uskotteko Te Jumalaan?

— En.

Mikä Teidän henkilökohtainen käsityksenne on maailman luomisesta?

— Siitähän on olemassa tieteellisiä selvityksiä ja olen vakuuttunut siitä, ettei mitään Jumalan luomisprosessia ole tapahtunut. Kaikki on selitettävissä tieteelliseltä pohjalta.

Kuulutteko valtiokirkkoon tai muuhun uskonnolliseen yhdyskuntaan.

— Minä kuulun siviilirekisteriin.

Oletteko kiinnostunut uskonnosta?

— En ole enää. Joskus nuoruudessani olin kyllä asiasta kiinnostunut, mutta tein jo varsin varhaisessa vaiheessa suhteeni kirkkoon selväksi.

Te olette siis ateisti?

— Kyllä.

Kuinka usein käytte kirkossa?

— Minä en käy kirkossa muulloin kuin kirkkoon kuuluvien ystävieni tai omaisteni hautajaisissa.

Koska olitte kirkossa viimeksi?

— En osaa tarkkaan sanoa, mutta kyllä siitä pitkä aika on.

Oletteko käynyt Herran Pyhällä Ehtoollisella?

— Olen käynyt.

Luuletteko uskonnollisilla kysymyksillä olevan suuren merkityksen tulevissa vaaleissa?

— No, kyllä niillä aina on ollut tietty merkityksensä. Missä määrin, sitä on vaikea mennä sanomaan. Kansan suuri enemmistöhän kuuluu joka tapauksessa kirkkoon.

Luuletteko uskovaisten ihmisten äänestävän Teidän puoluettanne?

— Kyllä. Hyvinkin paljon.

Uskonnolla ei ole merkitystä vaaleissa

KOKOOMUSPUOLUEEN PUHEENJOHTAJA JUHA RIHTNIEMI:

Kuuluvatko politiikka ja uskonto Teidän mielestänne yhteen?

— Eivät kuulu.

Onko Teidän puolueellanne jotain tarjottavaa uskonnosta kiinnostuneille henkilöille?

— Puolueemme tukee kirkkoa sen pyrkimyksissä lähestyä ennakkoluulottomasti yhteiskuntamme jokaista jäsentä.

Saavatko uskonnosta kiinnostuneet tarpeensa tyydytetyiksi Teidän puolueessanne?

— Myös uskonnosta kiinnostuneet saavat puolueessamme yhteiskunnallisen vastuunsa tyydytetyksi.

Mitkä kirkolliset kysymykset ovat juuri nyt oleellisimpia poliittisesta näkökulmasta katsottuna?

— Ymmärtäisin niin, että kirkon kannalta ja politiikan kannalta oleellisin kysymys on tapa, millä kirkko lähestyy nykyaikaista ihmistä.

Olisiko kirkko Teidän mielestänne erotettava valtiosta?

— Ei.

Uskotteko itse Jumalaan?

— Uskon.

Uskotteko raamatun luomisteoriaan?

— Uskon vertauskuvallisena.

Kuulutteko valtiokirkkoon?

— Kuulun.

Oletteko kiinnostunut uskonnosta?

— Olen kiinnostunut kaikista ihmisen peruskysymyksistä, siis myös uskonnosta.

Kuinka usein käytte kirkossa?

— Harvoin.

Koska olitte kirkossa viimeksi?

— Viime keväänä.

Oletteko käynyt Herran Pyhällä Ehtoollisella?

— Kyllä.

Luuletteko uskonnollisilla kysymyksillä olevan suuren merkityksen tulevissa vaaleissa?

— En usko.

Luuletteko uskovaisten ihmisten äänestävän Teidän puoluettanne?

— Kyllä, ja tämä käsitykseni pohjautuu myös suoritettuihin vaalitutkimuksiin.

Ihminen ei ole kaikkivaltias

LIBERAALISEN KANSANPUOLUEEN PUHEENJOHTAJA PEKKA TARJANNE:

Kuuluvatko politiikka ja uskonto mielestänne yhteen?

— Eivät ne minun mielestäni erityisen läheisesti kuulu. Politiikkahan on erään määritelmän mukaan yhteisten asioiden hoitoa, kun taas uskonnossa on kysymys lähinnä uskonnollisesta vapautuksesta, joka on itsekunkin henkilön ikioma asia.

Onko Teidän puolueellanne jotain tarjottavaa uskonnosta kiinnostuneille henkilöille?

— Puolueohjelmallamme on tarjottavaa jokaiselle ja mitä tulee nimenomaan uskontoon, niin jo puoluohjelmamme ensimmäisellä sivulla todetaan, että liberalismi perustuu länsimaiseen humanistiseen elämänkäsitykseen, jonka merkitt tävimmät historialliset juuret ovat juuri kristinuskossa.

Saavatko uskonnosta kiinnostuneet tarpeensa tyydytetyiksi Teidän puolueessanne?

— Kyllä saavat. Puolueemme piirissä on aktiivisesti mukana monia sellaisia henkilöitä, jotka ovat aktiivisesti toimineet myös kirkollisten kysymysten parissa, mikä on mielestäni paras todiste tässä asiassa.

Mitkä kirkolliset kysymykset juuri nyt ovat poliittisesta näkökulmasta katsottuna oleellisimpia?

— Tällä hetkellä eivät mitkään kirkolliset kysymykset ole erityisen voimakkaasti esillä. Jumalanpilkka-jutun yhteydessähän käsiteltiin uskonnollisia kysymyksiä hyvinkin perusteellisesti muun muassa eduskunnassa, mutta ne ovat sen jälkeen saaneet väistyä taka-alalle muiden, ajankohtaisempien asioiden tieltä. Eräs asia, joka kyllä kytee pinnan alla ja saattaa piankin tulla ajankohtaiseksi, on kysymys kirkon ja valtion välisestä suhteesta.

Olisiko Teidän mielestänne kirkko erotettava valtiosta?

— Henkilökohtaisesti ja periaatteessa olen sitä mieltä, että kirkon ja valtion tulisi olla erillään. Yhdessäolo on johtunut historiallisista tekijöistä, mutta tilannehan on nyt toinen. Suhteen muuttaminen voisi kyllä olla vaikeata ja tuoda mukanaan epäkohtia, mutta toisaalta nykyisinkin on olemassa epäkohtia, jotka pitäisi tutkia, selvittää ja kartoittaa. Näistäkin asioista olisi syytä keskustella, jotta päästäisiin perille, olisiko ero — jota siis itse periaatteessa kannatan — todellakin paras ratkaisu.

Uskotteko itse Jumalaan?

— Kyllä.

Uskotteko myös Raamatun luomisteoriaan?

— Se on vaikea kysymys. Jokaisella ihmisellä on kai asiasta oma tulkintansa, mutta dogmaattisuutta pitäisi välttää tässä aivan samoin kuin muissakin kysymyksissä. Missään tapauksessa ihminen ei ole kaikkivaltias.

Kuulutteko valtiokirkkoon?

— Kyllä.

Oletteko kiinnostunut uskonnosta?

— Kyllä.

Kuinka usein käytte kirkossa?

— Silloin tällöin.

Koska olitte kirkossa viimeksi?

— Tulin juuri eilen Wienistä, missä tutustuin useisiin barokkiajan kirkkoihin, mutta varsinaisessa jumalanpalveluksessa olin viimeksi noin pari kuukautta sitten.

Oletteko käynyt Herran Pyhällä Ehtoollisella?

— Olen rippikoulun yhteydessä.

Luuletteko, että uskonnollisilla kysymyksillä on suuri merkitys tulevissa vaaleissa?

— Ei ainakaan kunnallisvaaleissa.

Luuletteko uskovaisten ihmisten äänestävän Teidän puoluettanne?

— Kuten jo aikaisemmin totesin, puolueessamme on useita myös kirkon piirissä aktiivisesti toimivia henkilöitä ja koska puolueohjelmammekin on nimenomaan laadittu uskonnonvapauden periaatetta noudattaen, luulisin uskonnollisten ihmisten ilman muuta äänestävän meitä.

Uskonnonopetusta muutettava

RUOTSALAISEN KANSANPUOLUEEN PUHEENJOHTAJA JAN-MAGNUS JANSSON:

Kuuluvatko politiikka ja uskonto mielestänne yhteen?

— Tavallaan kyllä. Tiedämme, että ihmisten poliittiset asenteet suuresti riippuvat siitä, miten he suhtautuvat uskonnollisiin kysymyksiin. Mutta mielestäni uskonto ja politiikka on taas siinä mielessä tarkasti erotettava toisistaan, että maassa, jossa vallitsee uskonnonvapaus, uskonnolliset asiat on jätettävä mahdollisimman suuressa määrin uskonnollisten yhteisöjen ratkaistaviksi.

Onko Teidän puolueellanne tai puolueohjelmallanne jotain tarjottavana uskonnollisesti kiinnostuneille?

— Puolueemme periaateohjelmassa sanotaan: "Kristinuskon ja humanismin arvoja on kunnioitettava ja pidettävä voimassa. Uskonnollisilla yhteisöillä on oltava uskonnonvapauden periaatteiden mukainen täydellinen vapaus suorittaa hengellistä ja sosiaalista työtään." Erityistä ohjelmaa kirkollisia kysymyksiä varten ei meillä ole.

Saavatko uskonnosta kiinnostuneet tarpeensa tyydytetyiksi Teidän puolueessanne?

— Epäilemättä. Varsinkin Pohjanmaalla on puolueella laaja, uskonnollisesti aktiivinen kannattajakunta. Useat papit ja muut kirkollisesti aktiiviset henkilöt ovat kuuluneet puolueemme eduskuntaryhmään tai hoitaneet muita luottamustehtäviä.

Mitkä kirkolliset kysymykset juuri nyt ovat oleellisimpia poliittisesta näkökulmasta katsottuna?

— Yksityisen näkemykseni mukaan kirkon suhtautuminen nuorisoon, sosiaalisiin ja rotukysymyksiin. Oleellinen kysymys on myös uskonnonopetuksen muuttaminen siten, että se vapautuu liiallisesta dogmatiikasta. Opetusohjelmaan tulisi sisällyttää enemmän psykologista ja uskonnonsosiologista tietoa.

Olisiko kirkko mielestänne erotettava valtiosta?

— Kuvittelen, että tämä voisi olla hyödyllistä molemmille osapuolille. Puolueohjelmamme ei ota kantaa kysymykseen.

Uskotteko itse Jumalaan?

— Riippuu siitä, mitä sillä tarkoitetaan. Jos kysymys tarkoittaa, että on olemassa henkilökohtainen Jumala, joka johtaa ihmisten kohtaloita, minä en usko siihen. Mutta sitävastoin, jos kristitty ihminen sanoo esimerkiksi löytäneensä Jumalan, niin tämä tarkoittaa epäilemättä jotakin todellista, sielullista elämystä. Tässä mielessä voi Jumala "olla olemassa".

KÄÄNNÄ

PUOLUEPAMPUT JA JUMALA

Kuulutteko valtiokirkkoon?

— Kyllä.

Oletteko kiinnostunut uskonnosta?

— En ehkä varsinaisesti uskonnosta, mutta olen kiinnostunut Kristuksesta henkilönä ja luen usein Uutta Testamenttia.

Kuinka usein käytte kirkossa?

— Vain "virallisten" tilaisuuksien yhteydessä.

Koska olitte kirkossa viimeksi?

— Tyttäreni ripillepääsyn yhteydessä kesäkuussa.

Oletteko itse käynyt rippikoulun?

— En ole.

Luuletteko uskonnollisilla kysymyksillä olevan suuren merkityksen tulevissa vaaleissa?

— Ei ainakaan Ruotsalaisen kansanpuolueen piirissä ja tuskin yleensäkään.

Luuletteko uskovaisten ihmisten äänestävän Teidän puoluettanne?

— Kyllä, huomattavassa määrin. Viittaan tässä yhteydessä kolmanteen kysymykseenne. Puolueessamme on aina vallinnut täydellinen suvaitsevaisuus uskonnollisissa kysymyksissä enkä muista ainoatakaan tapausta, jolloin ne olisivat aiheuttaneet ristiriitoja.

Kirkosta eroamisen tultava helpommaksi

TYÖVÄEN JA PIENVILJELIJÄIN SOSIALIDEMOKRAATTISEN LIITON PUHEENJOHTAJA AARRE SIMONEN:

Kuuluvatko politiikka ja uskonto Teidän mielestänne yhteen?

— Eivät kuulu.

Onko Teidän puolueellanne jotain tarjottavaa uskonnollisesti kiinnostuneille?

— Politiikka ei kuulu uskontoon eikä puolueohjelmaamme ole laadittu uskonnollisia kysymyksiä silmällä pitäen.

Saavatko uskonnosta kiinnostuneet tarpeensa tyydytetyiksi Teidän puolueessanne?

— Sekä uskonnosta kiinnostuneet että siitä kiinnostumattomat ovat puolueessamme aivan samassa asemassa.

Mitkä kirkolliset kysymykset ovat oleellisimpia juuri nyt poliittisesta näkökulmasta katsottuna?

— Uskonnonvapauslain uudistaminen niin, että kirkosta eroaminen tulee vielä nykyistäkin helpommaksi.

Olisiko kirkko mielestänne erotettava valtiosta?

— Se on minun mielipiteeni.

Uskotteko itse Jumalaan?

— En.

Kuulutteko valtiokirkkoon?

— Kyllä — minä olen sellainen tapakristitty.

Oletteko kiinnostunut uskonnosta?

— Olen kiinnostunut kaikista uskonnoista eettisinä rakennelmina.

Kuinka usein käytte kirkossa?

— Aniharvoin.

Koska olitte kirkossa viimeksi?

— Noin puoli vuotta sitten — Moskovassa! Ja se olikin kaunis kirkko.

Oletteko käynyt Herran Pyhällä Ehtoollisella?

— Olen, rippikoulun päättäjäisten yhteydessä.

Luuletteko uskonnollisilla kysymyksillä olevan suuren merkityksen tulevissa vaaleissa?

— En luule, ellei niitä pyritä käyttämään keppihevosina, mihin on pyrkimystä varsinkin oikeistopuolueilla.

Luuletteko uskovaisten ihmisten äänestävän Teidän puoluettanne?

— Kyllä; ei tietenkään uskonnollisista syistä, mutta onhan uskovaisillakin poliittiset mielipiteensä.

Kirkko ei ole kansaa lähellä

SUOMEN MAASEUDUN PUOLUEEN PUHEENJOHTAJA VEIKKO VENNAMO:

Kuuluvatko politiikka ja uskonto mielestänne yhteen?

— Ne kuuluvat ja eivät kuulu. Mielestäni yhteiskuntapolitiikan on rakennuttava rehellisyyden ja kestävien moraalikäsitteiden pohjalle sekä kristillisyyttä lähellä oleville siveellisille aatteille ja uskontohan rakentuu hyvin paljon samoille perustoille. Heikompien auttaminen yhteiskunnassa on myös uskonnonvapauden perusta.

Onko Teidän puolueellanne jotain tarjottavana uskonnollisesti tai kirkollisesti kiinnostuneille?

— On. Ohjelmamme mukaan kirkon on uudistuttava niin, että se myös käytännön teoissa pystyy auttamaan niitä, jotka kärsivät.

Saavatko uskonnosta kiinnostuneet tarpeensa tyydytetyiksi Teidän puolueessanne?

— Sitä minun on vaikea sanoa, mutta olemme huomanneet että tällaiset ihmiset, joilla on kestävä maailmankatsomus ja sisäinen ryhti, ovat tulleet jatkuvana virtana meidän puolueeseemme viime aikoina.

Mitkä kirkolliset kysymykset juuri nyt ovat oleellisimpia poliittisesta näkökulmasta katsottuna?

— Meillä on se näkemys, että kirkon asiat ovat sen sisäisiä asioita, joihin me emme mielellämme puolueena puutu. Mutta tietysti meitä kiinnostaa se, että kirkko aivan kuin heräisi ja tulisi kansaa lähemmäksi. Suurin puute kirkossamme juuri nyt on se, ettei se ole kansaa lähellä eikä kansan parissa.

Olisiko kirkko mielestänne erotettava valtiosta?

— Tämä on kirkon jäsenten eikä ulkopuolisten mahtikäskyllä toteutettava asia. Puoluemiehenä en ota tähän kysymykseen kantaa lainkaan, mutta yksityishenkilönä olen sitä mieltä, että asiaa olisi harkittava hyvin perusteellisesti. Kirkon ja valtiovallan erottaminen toisistaan ei ole niinkään yksiselitteinen siitä syystä, että — ja tämä on asian heikko puoli — kirkkohan on valtiokirkkona aina tullut valtaa käsissään pitävien puolustajaksi. Toisaalta kirkon eroaminen valtiosta ei vielä merkitse uudistumista, vaan sen pitää lähteä itse hengestä ja kirkon jäsenistä.

Uskotteko itse Jumalaan?

— Kyllä.

Uskotteko Raamatun luomisteoriaan?

— En ole asiaa sillä tavalla pohtinut. Mielestäni Raamatun sanoma on lähinnä kuvakieltä.

Kuulutteko valtiokirkkoon?

— Kyllä.

Oletteko kiinnostunut uskonnosta?

— Kyllä. Perheessäni on tämä kysymys hyvin läheinen.

Kuinka usein Te käytte kirkossa?

— Valitettavasti liian harvoin.

Koska olitte kirkossa viimeksi?

— Viime sunnuntaina.

Oletteko käynyt rippikoulun ja Herran Pyhällä Ehtoollisella?

— Olen.

Luuletteko, että uskonnollisilla kysymyksillä on suuri merkitys tulevissa vaaleissa?

— En minä sitä luule, mutta moraalilla, rehellisyydellä ja ryhdillä on.

Luuletteko uskonnollisten ihmisten äänestävän Teidän puoluettanne?

— Minä uskon, että ihmiset näkevät rappion, mikä uhkaa kansaamme sisältäpäin. Mitään ulkoapäin tulevaa uhkaa meidän maatamme vastaan ei ole. Mutta ihmiset käsittävät varmasti, että jos he äänestävät vanhoja puolueita, sisäinen rappio jatkuu. Siitä syystä me uskomme, että juuri vastuuntuntoiset ja syvällisesti ajattelevat ihmiset kannattavat meitä saadakseen aikaan muutoksen. □

WILLIAM CLAUSON

ei ole vain "maailmankuulu", hän on varmasti kansainvälisesti tunnetuin folk-laulaja. Hän kuuluu niihin harvoihin taiteilijoihin, jotka jokaisella esiintymisellään keräävät täydet katsomot jättiläisareenoilla, kuten New Yorkin Carnegie Hall ja Lontoon Royal Festival Hall. William Clauson on tehnyt 5 maailmankiertuetta ja käynyt Yhdysvalloissa, Intiassa, Hong Kongissa, Englannissa, Australiassa ja muissa maissa. Tässä Teille oiva tilaisuus oppia soittamaan kitaraa ja saada valikoima William Clausonin ainutlaatuista kansanlauluohjelmistoa.

Uutuus laulelmien, lännenlaulujen ja kansanlaulujen ystäville

SEITSEMÄN PÄIVÄN SISÄLLÄ TE SOITATTE SÄVELMÄN VAIKKA ETTE NYT TUNTISI YHTÄÄN NUOTTIA!

William Clauson – maailmankuulu trubaduuri – opettaa Teidätkin soittamaan kitaraa

TÄMÄ KITARA ON TEIDÄN VAIN 6,00 MARKAN KÄSIRAHALLA

NOPEASTI: Säestätte laulelman jo ensimmäisen oppitunnin jälkeen.

YKSINKERTAISESTI: Opitte soittamaan sävelmiä samalla kun opitte oikeat nuotit.

HUOKEALLA: Saatte yksityisopetusta postitse 38 pennillä päivässä.

Vanhat hienot kuolemattomat kansanlaulut — cowboy-laulut, merimieslaulut, negrospiritualit ja muut — ovat nyt suosituimpia kuin koskaan. On muodissa kokoontua soittamaan, laulamaan ja kuuntelemaan kansanlauluja. Jos osaatte soittaa kitaraa, olette aina tervetullut. Ja jos tämän lisäksi osaatte hieman laulaa . . . niin, silloin olette todella suosittu.

Asuittepa missä hyvänsä, voitte nyt saada maailmankuulun William Clausonin opettajaksenne kitaransoitossa . . . sillä hän antaa yksityistunteja Teillekin.

Saatte siis yksityisopetusta kotonanne, silloin kun Teille sopii. Ehkä epäilette pystyttekö todella oppimaan kitaransoiton tällä menetelmällä? Kyllä pystytte, siitä voitte olla vuorenvarma. Tuhannet ihmiset ovat jo oppineet sen ja vastaanottamamme kiitoskirjeet osoittavat, että he ovat enemmän kuin tyytyväisiä.
William Clauson opettaa Teidät soittamaan erittäin yksinkertaisella, tehokkaalla menetelmällä käyttäen apunaan runsaasti kuvia. Tästä syystä opitte niin nopeasti. Ja koko ajan Teillä on hauskaa, sillä pääsette kaikista ikävistä asteikkoharjoituksista. Sen sijaan opitte soittamaan sävelmiä samalla kun opitte lukemaan oikeita nuotteja ja sointuanalyyseja.
Kun olette läpikäynyt tämän kurssin, niin voitte säestää niin kuin oikea soittoniekka ja trubaduuri. Osaatte myös soittaa yksikielisesti (single-string) folk-tyyliin käyttäen rytmitehosteita.

Saatte kitaransoiton opetusta alle 38 pennillä päivässä!

William Clauson on tiivistänyt kitaraja kansanlaulukurssinsa 16 kurssikirjeeseen. Joka 14 päivän väliajoin saatte kurssikirjeen vain 5,25 markalla + postikulut kirjeeltä postiennakolla. Se tekee alle 38 p. päivässä.

Kyselkää niin paljon kuin haluatte!

Jos kurssin aikana ilmenee kysymyksiä, joihin haluatte lisäselvityksen, kirjoittakaa vain kysymyksenne kaavakkeisiin, joita seuraa kurssikirjeen mukana. Saatte välittömästi vastauksen eikä tämä opetus maksa mitään ylimääräistä.

Kurssiin sisältyy ilmaiseksi laaja, ainutlaatuinen nuottiaineisto, josta suurin osa on aikaisemmin julkaisematonta!

Kurssiin sisältyy ilman lisämaksua kaikki se nuottiaineisto, minkä tarvitsette oppiaksenne soittamaan kitaraa — ja enemmänkin. Saatte monia laulelmia, jotka kuuluvat William Clausonin ohjelmistoon, juuri niinä sovituksina, joilla hän on hankkinut valtavan suosion yli koko maailman. Useita näistä laulelmista ei aikaisemmin ole ollut saatavissa painettuina.

Ilmoittautukaa nyt, jos haluatte olla varma kurssille pääsystänne!

Koska kurssi perustuu henkilökohtaiseen opetukseen, emme voi ottaa vastaan rajattomasti oppilaita. Postittakaa sen vuoksi ilmoittautumiskuponki NYT, niin voitte säestää ensimmäisen sävelmänne kitaralla jo muutaman päivän kuluttua.

Erikoistarjous Teille, joilla ei ole kitaraa:

6 markan käsirahalla saatte kotiinne tämän erinomaisen kitaran. Sitten maksatte vain 6 markkaa joka 14 päivän kuluttua, kunnes kitaran kokonaishinta 96 markkaa on tullut maksetuksi. Jos maksatte kitaran käteisellä, se maksaa vain 88 markkaa. (Kaikkiin hintoihin sisältyy liikevaihtovero).

Tämän kitaran on valmistanut eräs Italian tunnetuimpia soitintehtaita. Saatte laatusoittimen, joka on valmistettu korkeakiiltoiseksi hiotusta mahongista ja afrikkalaisista puulajeista, jotka on valittu antamaan kitaralle täyteläisen soinnin ja tyylikkään ulkonäön. Kokonaispituus 97 cm, leveys 37 cm. Älkää jättäkö käyttämättä tätä tilaisuutta hankkia hyvä kitara edullisesti, postittakaa tilaus NYT!

Oy ESTIN Ab

Merimiehenk. 29, Hki 15, puh. 636 326

Tilaan William Clausonin 16 opetuskirjettä käsittävän kitarakurssin. Lähettäkää ensimmäinen kirje minulle heti ja seuraavat 14 päivän väliajoin. Haluan maksaa ☐ osamaksulla siten, että jokainen kirje lunastetaan postiennakolla hintaan 5,25 + postimaksu. Tai ☐ koko kurssin käteisellä 72 mk. Maksu suoritetaan ensimmäisen opetuskirjeen saapuessa. (Rasti siihen vaihtoehtoon, jonka haluatte).

Nimi: ....

Osoite: ....

Postiosoite: ....

Hymy n:o 10/68

Oy ESTIN Ab

Merimiehenk. 29, Hki 15, puh. 636 326

Tilaan kitaran heti toimitettavaksi. Haluan maksaa ☐ osamaksulla 6 mk vastaanotettaessa ja sen jälkeen 6 mk joka 14. päivän kuluttua, kunnes loppusumma 96 mk on suoritettu. (Tavara on myyjän omaisuutta, kunnes maksu on täysin suoritettu.) Vaihtoehtoisesti ☐ käteisellä 88 mk. (Rasti siihen vaihtoehtoon, jonka haluatte). Rahti peritään kitarasta ensimmäisen postiennakon yhteydessä.

Syntymäaika: ....

Nimi: ....

Osoite: ....

Postiosoite: ....

Hymy n:o 10/68

ANN-CHRISTINE NYSTRÖM:

EI VIITSI SYYTTÄÄ KETÄÄN

**Joku kuukausi sitten syttyi romanssi laulajatar Ann-Christine ja nyrkkeilijä Harri Piitulainen.
Molemmilla oli romanssinsa tietenkin aikaisemmiltakin ajoilta, mutta tämä näytti niin vietävän ihanalta ja lupaavalta.
Muutaman kuukauden romanssin roihuavat liekit saivat milloin itätuulta, milloin länsituulta.
Vähän aikaa romanssi roihusi kaikilta — paitsi asianosaisilta — tietämättömässä tyvenessä, kunnes se Ann-Christinen Englantiin suuntautuneen matkan jälkeen sai arvaamatonta vastatuulta. Lehdet kertoivat englantilaisesta moottoripyöräilijästä Bill Evy'stä ja Ann-Christinesta.
Tänä päivänä laulajattaren ja ammattinyrkkeilijän romanssi roihuaa kuin juhannuskokko juhannusaamuna sammutustöiden jälkeen. Romanssia ei enää ole.
On vain Ann-Christine ja toisaalla Harri.**

On se vaan ihmeellistä tämä ihmisen elämä. Muutama kuukausi sitten en voinut kuvitella, että Ann-Christine ja Harri Piitulainen olisivat hetkeä myöhemmin niin jumalattoman onnellisen näköinen pari kuin mitä he sitten tavatessamme olivat.

Nyt ei paksuun kallooni taas meinaa millään mahtua, että se silloinen onnellinen pari: Ann-Christine (Chrisse) ja Harri ei enää ole yhtään onnellinen. Eivät taida sanoa päivääkään toisilleen; ja mikä hassuinta, se on sitten kuulemma lopullisesti finish — tai niin kuin sanotaan "kaikki on meidän välillämme ikuisiksi ajoiksi lopussa".

Kyllähän minä sen ymmärrän, että kun mies muutaman vuoden juoksee joko esiintyvänä taiteilijana (tai vaikkapa lehtimiehenä) ympäri maita ja mantuja, niin kyllähän sitä vaimo hetkellisesti voi "polttaa päreensä" ja kiukuspäissään tussahtaa jotain huonekalujen ja lasten jakamisesta. Mutta, että kun nyt heti muutaman kuukauden loisteliaan romanssin jälkeen pannaan kumpikin omat hyntteet kasaan. Minun mielestäni ennen kuin nyt oikein vielä tunnetaankaan toisiaan. Ainakaan niin paljoa, että voisi sanoa, että tuleeko siitä koskaan mitään.

Tiedä sitten — voi olla parempi heti noin ensimmäisten vastoinkäymisten jälkeen ottaa lopulliset jäähyväiset. Voi olla parempi, että kokeilee uudelleen ja uudelleen, kunnes sitten lopulta löytää. Jos löytää milloinkaan. Minun mielestäni kun naisella ja miehellä pitää olla pieniä erimielisyyksiä silloin tällöin. Niin, ja joskus vaikka vähän suurempikin aina välissä. On mistä keskustella.

Vai mitä mieltä sinä Chrisse olet asiasta? (Tapasin nimittäin Chrissen joskus syyskuun lopulla Tampereella ja puhuimme noista Nyström — Piitulainen vaikeuksista.)

— Kuule Jorma, eihän vain viitsi syyttää sen paremmin toista kuin toistakaan meistä. Ei minun mielestäni ole ollenkaan korrektia antaa koko asiasta ns. selventäviä lausuntoja, että kumpi teki sitä ja kumpi tätä, ja kumman syy, että nyt ollaan erillään. Minä en muuta kuin sanoin Harrille, että siirretään kulta avioliittopäivää pikkuisen. Vain siksi, että olisimme odottaneet niitä Harrin ammatti-

KÄÄNNÄ

laisotteluja ja että Harrikin olisi alkanut ansaita. No, sitten kävi näin kuinka kävi.

Minun mielestäni molemmat, niin Chrisse kuin Harrikin ovat edelleenkin mukavia ihmisiä ja yhdyn Chrisseen siinä täysin, että turha tällaisen romanssin särkymisen jälkeen on kiistellä siitä kummassa oli syy. Seuraukset ovat nähtävissä ja tahtoohan se olla niinkin, että kun kaksi ihmistä eivät sovi yhteen niin syytä on ehkä vähän kummassakin.

Joka tapauksessa tällä hetkellä on selvää, ettei häitä pidetty 5. 10. Chrisse ja Harri eivät muuttaneet yhdessä rivitaloasuntoonsa. Mutta Chrisse kylläkin muuttaa sinne, sillä hänen rahansa olivat rivitaloyrityksessä liossa. Tulee myös pyöreä sänky — yleensäkin huonekalutilaukset jäävät suurin piirtein silleen, mitä nuoripari oli aiemmin suunnitellut. Ovessa vain ei tule lukemaan Piitulainen vaan edelleenkin Nyström.

Tavatessamme nyt syyskuun lopulla Chrisse oli edelleenkin sama pirteä ja pomppoileva neitonen kuin aiemminkin. Se mitä hän mahdollisesti tuntee sisässään kuolleesta romanssistaan, ei missään tapauksessa ainakaan ole hävittänyt hänen iloisuuttaan, ei vähentänyt hänen puhetulvaansa, eikä muuttanut hänen elämänmyönteistä asennettaan. Voisi hyvinkin kuvitella, että siellä jossain Helsingissä olisi odottanut Harri Piitulainen Chrisseä iltajunalla kotiin. Mutta Chrissen puheesta olivat poissa sanat "pitää soittaa kultille" ja "kauheata olla erossa Harrista näin pitkään". Ei siis ollut enää Harria odottamassa valkoisella urheiluautollaan.

— Tiedät sä (nämä ovat Chrissen sanoja) kuinka hurjasti mulla on töitä. On radion nauhojen tekoa, on keikkoja, on kaikkea. Nyt on meneillään E-kiertue ympäri maata. Ja tiedät sä mitä — näit sä sen jutun Iltiksessä, kun puhuttiin niistä mun tonnin nokkaunistani. Eihän siinä jutussa mitään pahaa kylläkään ollut. Totta se oli. Mä olin juuri tullut lauantaina kotiin Englannista — jossa mä tapasin kylläkin sen moottoripyöräilijän Bill Evy'n, mutt se on vain mun hyvä kaveri — ja lähdin suoraan keikalle pohjoiseen. Samaten sunnuntaina oli keikka ja 600 kilometriä autolla seuraavana yönä Helsinkiin. Siellä aamupäivällä yksi nauhotus, joka kesti myöhään iltapäivään. Sitten mun piti olla Tampereella eräässä ravintolassa esiintymässä ennen yhdeksää illalla. Mutta kuinka kävikään — menin hetkeksi nukkumaan ja yliväsyneenä en herännyt ajoissa. Mun piti esiintyä siinä raflassa koko viikon, mutta tietenkin se on sitten pielessä tuon poisjäämisen vuoksi. Niin, ja sopimuksen rikkomisesta mä jouduin maksamaan tonnin sille raflalle.

Ei kestä kauankaan kun jo puhutaan, ei suinkaan enää noista Chrissen tuhannen markan nokkaunista, vaan hänen tulevista levytyksistään. Valitettavasti vain niitä ei voida vielä julkaista, koska levykään ei ole markkinoilla. Mutta laulujen sanat on tehty juuri Ann-Cristineä varten. Niissä puhutaan näistä viimeaikaisista romansseista ja lehtikirjoituksista.

— Eiks ookin nastat, sanoo Chrisse. Ja sitä ne ovat.

Välillä puhutaan siitä miten hän suhtautui siihen, että suomalaiset artistit on Pauli Lehtisen toimesta haastettu Hymylehden suureen joululahjakeräykseen mukaan.

— Ai, kun kliffaa. Tohon mä ainakin yhdyn heti. Se on ihanaa, että on keksitty tollanen idea. Mä luulen, että kaikki meikäläiset haluaa olla tossa mukana.

Nyt puhutaan tulevista romansseista, mutta vastaus kuuluu:

— Eihän sun tartte tollasta kirjottaa. Kun ei vielä ole mitään ja tiedä koska tuleekaan. Ei se Bill Evy'n tapaus ole mitään. Ehkä hän tulee Suomeen kun hänen ajokautensa Englannissa päättyy. Mutta Bili on vain kliffa ystävä.

Ann-Christine on kaikille samanlainen. Kun tapaamme keskustellessamme ihmisiä, sanoo Ann-Christine heille kaikille "hei kun kiva, mä oon Chrisse". Jokaiselle tutulle hän nikkaa veitikkamaisesti silmää, nauraa iloisesti, tai taputtaa poskelle, kenties näyttää muka loukkaantuneena kieltään ja nauraa jälleen sen päälle.

Minun mielestäni ei nyt olekaan tärkeintä selittää, miksi romanssi Nyström-Piitulainen on vain menneen kesän aurinkoisia päiviä. Vaan tärkeintä on, että molemmat osapuolet eivät ole murtuneet lehtikirjoitteluista huolimatta. He ovat ymmärtäneet, että esiintyvänä artistina heidän yksityiselämänsä ei ole läheskään heidän omaansa, vaan kaiken kansan omaisuutta.

Vaikka toisaalta ei mielestäni olisi aivan tarpeellista sysiä heitäkään pienten vastoinkäymisten — niin kuin tällainen romanssin päättyminen nyt lienee — jälkeen karkeimmalla nyrkkeiluhansikkaalla. □

Yhdellä iskulla kaikki

nämä edut

käteisellä tai osamaksulla
ei korkoa, ei osamaksulisää
erikoistarjouksia
ilmainen sisustuspalvelu
muhkeat valikoimat

Tulkaa edullisille kalusteostoksille Isku-myymälään. Valitkaa rauhassa, kokeilkaa, istukaa. Tuntekaa Isku-kalusteiden mukavuus, tyylikkyys, kodikkuus. Viekää kotiin ja viihtykää paremmin. Yhdellä iskulla

ISKU Isku-myymälöistä: HELSINKI, IMATRA, KAJAANI, KEMI, KOKKOLA, KOTKA, KOUVOLA, KUOPIO, LAHTI, LAPPEENRANTA, LOHJA, MIKKELI, OULU, PORI, RIIHIMÄKI, ROVANIEMI, SALO, TAMPERE, TURKU ja VAASA.

Teksti: TIMO SUOSTE
Kuvat: VEIKKO LINTINEN

ARTHUR LYDIARD: VIERAAN NEUVOT MYRKKYÄ SUOMALAIS-JUOKSIJOILLE

Arthur Lydiard, poppamieheksi mainittu uusiseelantilainen juoksuvalmentajamme sai syyskuun HYMYLEHDESSÄ arvostelujen ryöpyn niskaansa. Häntä syytettiin lunastamattomista lupauksista, taantuneista tuloksista ja vikaan menneistä valmennusmenetelmistä.

Arttu ei kuitenkaan ryöminyt nurkkaan haavojaan nuolemaan vaan avasi sanaisen arkkunsa ja selitti, miksi Mikko Ala-Leppilampi ja kumppanit eivät lähde Mexicoon, miksi suomalaisia juoksijoita on niin vaikea valmentaa ja miksi hän palaa Suomesta Uuteen Seelantiin — tekemättä välilaskua Mexicoon.

KÄÄNNÄ

Poppaukko Lydiard ja Erkki Koskinen.
Lahjakas juoksijamme oli viimeisiä Arthur Lydiardin uskollisia oppilaita, kuten edellisessä numerossamme kerrottiin.

VIERAAN NEUVOT MYRKKYÄ SUOMALAIS-JUOKSIJOILLE

— Lähtökohta valmennuksessani on aina ollut se, että olen selittänyt urheilijoille niin hyvin kuin olen osannut, **mitä** he harjoitellessaan tekevät ja **miksi** he niin tekevät. Jokaisella on toisin sanoen ollut vapaat kädet valita. Tämä pitää paikkansa myös vauhdin tarkkailuun ja kilpailurajoitusten syihin, jotka olen pyrkinyt selvittämään parhaalla mahdollisella tavalla. Mutta asia on niin, että urheilijalla on oltava lahjojen ja harjoitushalujen lisäksi muutamia muitakin ominaisuuksia tullakseen mestariurheilijaksi ja yksi näistä ominaisuuksista on vilpittömyys. Hänen on oltava vilpitön itselleen, vilpitön valmentajalleen, vilpitön jokaiselle, sillä ellei hän sitä ole, hän tekee vahinkoa vain itselleen eikä kenellekään muulle.

— Hymylehden artikkeli oli taas kerran osoitus siitä, etteivät nämä nuoret miehet paljonkaan ajattele, mitä he sanovat. Tällainen tahallinen ymmärryksen puute ei varmastikaan ole hyväksi heille. Se ei varmastikaan ole hyväksi Suomelle eikä se missään tapauksessa auta Suomea.

— Voin kertoa tässä yhteydessä erään kielteisen esimerkin vain osoittaakseni, mihin urheilijoiden omavaltaisuus saattaa johtaa. Olimme joukkueen kanssa Neuvostoliitossa kilpailemassa parhaita neuvostoliittolaisia juoksijoita vastaan. Koska kysymyksessä olivat todella tärkeät kilpailut sovimme poikien kanssa, että he olisivat huoneissaan viimeistään kello 22 ollakseen henkisesti hyvässä vireessä seuraavana päivänä. Yksi pojista lähti kuitenkin salaa illaksi tanssimaan ja eräs toinen, tamperelainen muuten, joi päänsä täyteen. Sijoitukset olivat tietysti sen mukaiset. En sittenkään edes haukkunut poikia, vaan yritin vielä tehdä, mitä tehtävissä oli, mutta neuvostoliittolaiset johtajat eivät katsoneet tapausta suopein silmin. Tällainen kurittomuus kävi täysin yli heidän ymmärryksensä. Mukana ollut valmentaja **Jormakka** voi tältä osin vahvistaa kertomukseni todeksi.

— Saapuessani Suomeen pidin tärkeimpänä tehtävänäni kouluttaa valmentajia. On selvää, että annoin ja annan edelleenkin kaikkea mahdollista apua yksityisille juoksijoille, mutta sopimuksenihan on vain kahden vuoden pituinen eikä kukaan voi kahdessa vuodessa tehdä juoksijasta olympialaisten mitalimiestä, vaikka sellaisetkin sanat on suuhuni pantu. Sen sijaan olen jo nyt sopinut valmentajien kanssa, että pysymme lähtöni jälkeenkin yhteydessä kirjeitse, jolloin voin antaa heille jatkuvasti tarvittavia neuvoja.

— Melko pian tuloni jälkeen pidettiin suuri valmennusleiri, jonka yhteydessä selitin sinne saapuneille juoksijoille periaatteeni ja kysyin, kuka haluaa harjoitella minun tekemäni ohjelman mukaan. Toiset sanoivat haluavansa, toiset taas halusivat noudattaa omaa ohjelmaansa. Viimeksimainittujen joukossa oli esimerkiksi ESKO SIREN, joka piti omaa ohjelmaansa parempana. Siitä huolimatta hän tuli useimmille luennoille, me keskustelimme asioista ja tulimme aina hyvin toimeen. Hän ei ole koskaan ollut minun vastustajani sen paremmin kuin minäkään hänen, vaan olen tarvittaessa antanut hänelle neuvoja siinä kuin muillekin. Näin odotin myös kaikkien muiden suhtautuvan työhöni tänne tullessani.

— Muutamat suomalaisjuoksijat ovat hyvin lahjakkaita. Erityisesti ERKKI KOSKINEN on fyysisesti — tekisi melkein mieli sanoa — huippulahjakas ja hänestä voisi tulla hyvin kuuluisa juoksija. Olen tästä asiasta aivan varma ja tiedän kyllä, mitä puhun. Valitettavasti juuri Koskiselta puuttuu kuitenkin niitä määrättyjä ominaisuuksia.

— ERKKI KOLKKA oli yksi niistä kavereista, joita lupasin auttaa, koska hän itse tuli sitä pyytämään, vaikka hän ei ollutkaan mikään 800 metrin, vaan 400 metrin juoksija. Heti ensimmäisenä vuonna parani hänen ennätyksensä viisi sekuntia ja tänä vuonna odotin hänen menestyvän erittäin hyvin. Mutta mitä tapahtui? Mieheltä puuttui taistelutahto ja -henki eikä niitä voi yksikään valmentaja antaa juoksijalle. Ne hänellä on oltava omasta takaa.

— KEIJO CEDER on miellyttävä ja älykäs juoksija enkä usko hänen ikinä yhtyvän viimeaikaiseen negatiiviseen arvosteluun. Hänellä oli viime vuonna valtavasti huolia nilkan nivelvaurioista ja jännevioista, mutta tänä vuonna hänen kuntonsa oli hyvässä nousussa. Viestimestaruuskilpailujen jälkeen hän mm. totesi, että nyt tuntuu ensi kerran pitkään aikaan menevän hyvin. Kilpaillessaan sen jälkeen Tukholmassa hän kuitenkin venäytti uudelleen nilkkansa eikä voinut harjoitella moneen viikkoon. On totta, että Cederin nilkat kipeytyvät helposti kovien juoksujen lähdöissä, mutta suurin este hänen urallaan on siitä huolimatta ollut yksityisasioissa, joihin ei tässä yhteydessä luonnollisestikaan ole mitään syytä puuttua.

— RAUNO MATTILA puolestaan on hyvin vilpitön luonne ja viime vuonna hän paransi tuloksiaan enemmän kuin kukaan muu pitkänmatkan juoksija Suomessa. Ja hän teki sen kaikilla niillä matkoilla, joilla valmensin häntä! Odotin hänen juoksevan tänä vuonna alle 29 minuutin, mutta kesäkuun Maailmankisoissa häneltä revähti kympin juoksussa pohjelihas. Sitä ennen hän oli kuitenkin juossut ensimmäiset neljä kilometriä nopeammin kuin koskaan aikaisemmin edes viidellä tuhannella. Hän on voimakas ja tunsi kuntonsa, mutta epäonnellehan ei voi mitään.

— Mitä tulee VÄINÖ SELINIIN, niin hänen tapauksessaan on jonkun toisen huolet yritetty sysätä minun harteilleni. Minähän en ole valmentanut Seliniä, vaan sen tekee Kolkka, niin kuin on aina tehnyt. Tosin Selin on ollut luennoillani, mutta minulle hän ei esimerkiksi koskaan kertonut edes lihasrevähtymästään, joka esti hänen harjoittelunsa useiden viikkojen ajan. Jotakuta on kuitenkin voitava moittia ja viime aikoina olen saanut tottua siihen, että kelpaan syntipukiksi melkein kaikessa.

— Katsotaanpa sitten vielä MIKKO ALA-LEPPILAMPEA. Me kaikki tiedämme, että Mikko on hyvä juoksija ja suuri taistelija, mitä minä Mikossa ihailen. Mikon vika on kuitenkin siinä, ettei hän ole tarpeeksi älykäs tarkistaakseen ohjelmaansa ja tajutakseen vahvimmat mahdollisuutensa. Mikko Ala-Leppilampi ei ole koskaan seurannut minun ohjelmaani, tul-

Arthur Lydiard: "Erityisesti Erkki Koskinen on fyysisesti — tekisi mieli sanoa — huippulahjakas ja hänestä voisi tulla hyvin kuuluisa juoksija. Valitettavasti juuri Koskiselta puuttuu kuitenkin niitä määrättyjä ominaisuuksia."

koon se nyt kerta kaikkiaan selvästi sanotuksi. Hän on sekoittanut minun neuvoni 'juokse, juokse, juokse' omiin ohjeisiinsa 'kilpaile, kilpaile, kilpaile'. Mikosta voisi kyllä tulla suuri juoksija, mutta näin ei tapahdu, ellei hän vähitellen ala käyttää myös järkeään.

— Kun tarkastellaan poikaikäisiä suomalaisjuoksijoita voidaan helposti todeta, että he ovat täysin tasaveroisia muun maailman nuorten juoksijoiden kanssa. Mutta silloin kun heiltä täydellä syyllä ruvetaan odottelemaan todella kovia tuloksia, tapahtuukin taantuminen — vai pitäisikö sanoa peräti sammuminen. Miksi? Siksi että he eivät arvosta valmentajiaan eivätkä ole heitä kohtaan vilpittömiä.

— Suomessa on valmentajien ja juoksijoiden välisissä suhteissa suoraan sanoen paljon mätää. Hyvän valmentajan on pysyttävä läheisessä kosketuksessa valmennettaviinsa, joiden puolestaan on kunnioitettava häntä ja luotettava häneen, sillä olen ehdottomasti sitä mieltä, että suomalaisten juoksuvalmentajien taso on korkea. Suomessa urheilijat pitävät kiinni siitä, että heidän on saatava läpi kaikki vaatimansa — vapaata työstä, matkat ja kulut — antamatta monta kertaa itse takaisin oikeastaan mitään. Heitä on pidettävä kuin kukkaa kämmenellä. Urheilijan olisi kuitenkin ensin opittava arvostamaan sitä työtä, mikä hänen eteensä monissa tapauksissa suurin uhrauksin ja epäitsekkäästi tehdään.

— Minua on arvosteltu myös siitä, etten ole ollut huippuvalmennettavien tavoitettavissa aina, kun he ovat sitä halunneet. Kukaan ei ole ottanut huomioon, että esimerkiksi viimeisen puolivuotisjakson aikana olen kiertänyt yli 90 paikkakunnalla. Mielestäni on kuitenkin tärkeää käydä jokaisessa pienessäkin kylässä antamassa neuvoja, joita nuorilla urheilijoilla ei siellä ole mahdollisuutta muutoin saada, sillä kukaan ei koskaan tiedä, mistä juoksijamestari tulee. Maalaisnuorukaiset ovat sitä paitsi monissa tapauksissa jo ympäristönsä ja työnsä vuoksi paljon kovempaa ainesta kuin kaupunkilaispojat. Lupaaville tulokkaille on kerrottava, mihin he pystyvät esimerkiksi kolmen vuoden kuluttua, jos he jatkavat aloittamallaan tavalla. Toisin sanoen heihin on valettava uskoa, heidän ajatuksiaan on muokattava ja heille on annettava henkistä kiihoketta.

— Kun kuulin, että minua oli ehdotettu Mexicoon, sanoin Jukka Uunilalle, etten halua lähteä sinne. Olen aikaisemmin viettänyt siellä elämästäni kahdeksan kuukautta, käynyt siellä kolme kertaa enkä ole paikan näkemisestä vähääkään kiinnostunut. Lehdissä on myös kerrottu, että Suomeen saavuttuani lupasin tehdä mitalijuoksijoita seuraaviin olympiakisoihin mennessä. Todellisuudessa sanoin, että voin antaa parhaita neuvoja maailmassa, jos kanssani vain halutaan olla yhteistyössä ja noudattaa niitä. En myöskään koskaan maininnut Snelliä tai Hallbergia jonkinlaisina suosituksinani, sillä minun ei sitä suinkaan tarvinnut tehdä. Heistä ja minusta oli silloin jo kirjoitettu aivan tarpeeksi maailman lehdistössä. Samoin ovat puheet juoksijoiden valmentamisesta Ruotsi otteluun pelkkää huhua, koska tänne tullessani en ollut edes tietoinen näistä kovista maaotteluista.

— Suomalaiset eivät vain kerta kaikkiaan ymmärrä minua. He eivät ymmärrä, ettei tämä ole oikea ammattini ja etten täältä lähdettyäni suinkaan enää toimi valmentajana. Tulin vajaat pari vuotta sitten Suomeen vain siksi, että minulle vakuutettiin neuvojani tarvittavan todella kipeästi juoksutason kehittämiseksi. Mutta olympialaisen mitalimiehen valmentamiseen tarvitaan parhaissakin tapauksissa ja hyvistä lähtöasemista huolimatta ainakin kolme vuotta. Haluaisin nähdä sen, joka tässä asiassa onnistuu lyhyemmässä ajassa. Vasala ja Tuura voivat esimerkiksi lyödä itsensä läpi ensi vuonna, mutta on otettava huomioon, että he ovat tehneet hyvin rankkaa työtä sen hyväksi jo kahden vuoden ajan.

— Suomalaiset juoksijat sanovat, että tämä on vapaa maa ja että he tekevät mitä haluavat. Valmentajilla ei siis saa olla minkäänlaista kontrollia heihin nähden. Ymmärrän kyllä hyvin, että suomalaiset haluavat olla yksilöllisiä. Te olette olleet idän ja lännen puristuksessa pitkiä aikoja ja siitä on nähdäkseni kehittynyt jonkinlainen psykologinen esto. Te ette halua, että kukaan — ja varsinkaan vierasmaalainen — tulee sanomaan teille mitä teidän on tehtävä. Minäkään en ole tullut tänne käskemään ketään, vaan työskentelemään yhdessä teidän kanssanne. Seuraus on tosin ollut jatkuva ja joka paikassa toistuva piikittely. Olisin arvostanut paljon korkeammalle nekin nimeltä mainitut urheilijat, jotka ovat asettaneet neuvoni ja ohjeeni kyseenalaisiksi, jos he olisivat tulleet ja kertoneet asiat minulle päin kasvoja.

— Ja vielä eräs asia. Suomessa toimiessani olen havainnut valmennusjärjestelmässä piirteen, jota muualla maailmassa harvoin tapaa. Täällä on urheilukenttien liepeillä ja seurojen valmennustilaisuuksissa henkilöitä, joita olen alkanut nimittää 'naputtajiksi'. Parhaan kykynsä mukaan nämä naputtajat kaivavat maata valmentajien jalkojen alta. Nämä tyypit käyvät kertomassa harjoitteleville nuorukaisille, ettei noin eikä näin pidä tehdä, eikä tuosta ainakaan ole mitään hyötyä. Tällainen ei suinkaan kannusta nuoria urheilijoita, jotka ovat laatineet pitkäjännitteisiä suunnitelmia kehityksensä ja uransa hyväksi. Suomi on tässä suhteessa maailmassa varmasti edelläkävijämaa ja Tampere on Suomen ehdoton ykkönen.

— Negatiivinen arvostelu on onneksi kohdistunut vain yhteen pieneen, vaikkakin sitä näkyvämpään osaan työstäni — nimittäin huippuvalmennukseen. Valmentajien ohjaaminen, luennot yliopistoissa ja erilaisissa järjestöissä, laaja kirjeenvaihto piirien ja seurojen kanssa ympäri maan sekä välineiden kehittäminen ovat niitä toimintani tärkeitä puolia, joiden tulokset tulevat näkyviin vasta vuosien kuluessa.

— Purkauksestani huolimatta toivon tietysti edelleen Suomelle parhainta menestystä Mexicossa. Toivon myös, että mainitsemani juoksijat menestyisivät ensi vuonna paremmin kuin nyt, mutta — valitettavasti — siihen on vaikea uskoa, ellei liikaan kilpailemiseen ja valmennusvarojen käyttöön tässä maassa saada minkäänlaista kontrollia. □

HYLÄTYN ROMAANIPOJAN UUSI ELÄMÄ

Waldemar Hagertin (19) tie Sibelius-Akatemiaan ei ole ollut helppo kulkea. Muutaman viikon ikäisenä hänet jätettiin heitteille, kylmästi "oven ulkopuolelle". Siitä alkoi kierros lastenkodeista koulukotiin ja vihdoin uuteen elämään, oikeaan kotiin rouva Gerda Alfthanin luo Espooseen. Nyt "Vallella" on menossa kolmas vuosi Sibelius-Akatemiassa. Hiljattain hän sai osallistua unkarilaisen professori Ernö Szegedin musiikkikurssille. Valle on onnelinen, ettei hänen tarvitse tehdä hevoskauppoja, vaikkei hänellä olekaan mitään heimoaan vastaan. Romaanit eivät ole Vallea hyljänneet, isiä ja äitejä olisi tarjolla yllin kyllin.

Teksti: HANNU RAHKONEN

Kuva: WALDEMAR HAGERTIN ALBUMI

Waldemar Hagert ei tarkalleen tunne elämänsä ensimmäisiä vaiheita. Sen hän kuitenkin tietää, että hänen syntymänsä aikoihin iski äiti-Hagertiin aivokalvontulehdus ja jokin muukin sairaus. Valle jätettiin heitteille. Vanhemmistaan hän ei tiedä enempää. Tuskin äiti itsekään tietää mitään pojastaan saatikka sitten isä.

— Vuonna 1966 olin mukana Turussa pidetyssä hyväntekeväisyyskonsertissa ja sen jälkeen alkoi äitejä ja isiä löytyä liikaakin. En voinut muuta kuin ihmetellä, että anteeksi vaan, mutta mitäs minä nyt tekisin, kun aina vaan ilmaantuu uusia äitejä jatkuvasti lisää.

Waldemar ei mielellään muistele menneitä aikoja. Vaikeuksia ja murheita on riittänyt ja sen vuoksi on ikävä palata muistoissa taaksepäin. Hän ei joutunut lastenkoteihin ja koulukotiin rikkeitten takia, vaan siksi että on orpo. Kylliälän koulukodissa Limingassa hän suoritti kansakoulun ja sanoo, että ehkä ei olisi pystynyt siihen normaalissa ympäristössä, koska on varsin vilkas ja eläväinen.

"Kiertolainen"

Waldemar, mustalainen, ei ole ollut kiertolainen samalla tavoin, kuin monet hänen heimoveljensä ja -sisarensa. Waldemarin kierros alkoi Malmin lastenkodista. Siellä hän varttui seitsemän vuotta. Sofianlehdon lastenkodissa Käpylässä vierähti vuosi. Mustalaislähetyksen lastenkodissa Martinkylässä Valle oli vajaat pari kuukautta. Seuraava paikka oli Kylliälän koulukoti Limingassa.

Valle haluaa painottaa, että hänen musiikinharrastuksensa sai alkunsa vasta Kylliälässä johtaja Jalkasen johdolla. Jossain yhteydessä on väitetty, että Vallen musiikinharrastus on virinnyt Martinkylän lastenkodissa, vaikka Valle ei tuolloin tiennyt musiikista yhtään mitään. Ei pidä ajatella, että Waldemar Hagert väheksyisi Mustalaislähetyksen työtä.

Päinvastoin. Mutta rehellisyys maan perii. Valle haluaisi itsekin tehdä jotain heimonsa hyväksi, mutta hän ymmärtää, ettei kykene siihen vielä pitkään aikaan. Joskus kun hänellä on vaikutusvaltaa ja mahdollisuuksia todella tehdä jotain, hän varmasti tekee. Nyt hän keskittyy opintoihinsa ja tulevaisuutensa rakentamiseen.

Valle ei halua vielä olla mustalaisten kanssa tekemisissä, ajattelivatpa he mitä tahansa. Hän pilaisi vain oman elämänsä tunkeutumalla tuntemattomien ihmisten joukkoon — tuhlaisi kallisarvoista aikaansa, jota muutoinkin on mennyt liian paljon hukkaan. — Eihän sitä voi veljeillä tuntemattomien ihmisten kanssa, hän tuumii.

Koulukoti

Waldemar Hagertilla on varmat mielipiteet koulukodista ja sen hyödyllisyydestä.

— Kyllä minulle on jäänyt mieleen hirveän paljon myönteistäkin Kylliälästä, mutta myös paljon kielteistä. Laitosmaisuus on yksi paha puoli. Säännöt rajoittavat tarkasti mitä saa ja mitä ei saa tehdä. Pojat ovat massaa, josta ei kukaan erotu yksilönä. Yleensä on näin, mutta minä olen hyvin onnellinen ja kiitollinen Kylliälän johtaja Jalkaselle, että hän otti minut erikoisesti hoiviinsa ja järjesti harjoittelumahdollisuuksia niin paljon kuin voi. Hän ohjasi minut alkuun musiikin maailmassa.

— Tämä oli tietenkin ikävää toisten poikien kannalta. He painostivat omalla tavallaan ja olin toisaalta hyvin ikävässä tilanteessa. Sen vuoksi ei johtaja Jalkanen voinut kovin paljon auttaa vain yhtä pojistaan. Rotusyrjinnästä ei voida puhua. Lastenkodeissa ollessani tunsin jonkinlaista "syrjintää", koska lapset vaistoavat herkemmin toisen erilaisuuden. Olen usein saanut syyttömästikin kärsiä, koska on helppo syyttää sitä, joka on erilainen. Erilaisuus saattaa tietysti johtua myös ruumiillisesta vammasta tai jostain muusta, ei vain ihon tai tukan väristä.

— Nyt kun olen päässyt elämään kiinni, olen huomannut, että koulukodin takia on jäänyt tekemättä paljon sellaista mitä muualla olisi ehkä saanut tehdä, esimerkiksi opiskella. Koulukodissa oli vain muutamia, jotka olisivat pystyneet jatko-opintoihin. Ne, jotka olisivat halunneet opiskella enemmän, kärsivät. Koulukodin jälkeen on myös vaikea suhtautua joihinkin asioihin oikein, joissakin taas on edellä normaaleissa oloissa eläneistä nuorista.

Waldemar kertoo, ettei hän koulukodissa voinut toteuttaa omia salaisia toiveitaan. Jos yritti, sai heti kuulla olevansa omituinen höyrypää. Toiset pojat eivät kertakaikkiaan tajunneet, että joku voisi olla erilainen kuin muut.

— Koulukodeissa tapahtuu aina paljon sellaista, mikä ei koskaan tule johdon tietoon. Etenkin silloin, kun taloon tuli lähes 20-vuotiaita korstoja, joilla oli paljon lihaksikasta vartaloa ja hyvin vähän yläpäätä, tapahtui kaikenlaista hullua. Siitä vaietiin, koska pelättiin.

— Limingassa innostuin musiikkiin jo niin paljon, että aloin omin päin samoilla Beethovenin sonaatteja kannesta kanteen silloisella hurjalla tekniikallani.

— Kylliälän koulukodista siirryin 15-vuotiaana Kauniaisten nuorisokotiin. Silloin aloin ottaa soittotunteja pianotaiteilija Meri Louhokselta. Vuokrasin pianonkin harjoittelua varten. Eräänä iltana, kun tulin työstä, löysin pianon rikottuna. Se oli kertakaikkiaan hajotettu. Vahingot ja kuljetuskustannukset maksaakseni jouduin olemaan yötyössä. Se otti lujille, kun halusin käydä soittotunneillakin.

Lustigkulla

eli suomeksi "Hauskamäki" on rouva Gerda Alfthanin koti. Tässä kodissa asuu hänen lisäkseen Waldemar Hagert, itävaltalainen ottotytär Johanna, viisi saksanpaimenkoiraa, kaksi kissaa ja apina. Ympäristö on jylhää kuin Sveitsissä konsanaan. Paikka on kaunis ja rauhallinen.

Rouva Alfthan adoptoi itävaltalaisen Johannan tämän ollessa 8-vuotias. Ottolapsen hankkiminen oli ollut mielessä jo kauan, mutta aviomies vastusteli. Avioeron jälkeen rouva Alfthan kuitenkin teki päätöksensä. Hän tiesi, että Itävallassa oli vaikeat olot sodan jälkeen. Niinpä hän matkusti sinne "valitsemaan" lasta. Eräässä lastenkodissa johtaja asetti lapset riviin kuin karjalauman ja kulki rivin editse tuumaillen, että ei tuota eikä tuota, mutta tässä olisi kolmoset, ottakaa yksi heistä. Sitä rouva Alfthan ei kuitenkaan voinut tehdä. Vihdoin löytyi Johanna. Viranomaiset toimivat nopeasti. Suomessa vaikutti adoptoinnin nopeaan järjestymiseen mm. Pärre Förars. Näin tuli Johanna, joka puhuu erinomaisesti suomea, lisäksi saksaa, ruotsia ja englantia.

Valle tuli taloon nelisen vuotta sitten. Muuan Johannan tyttöystävä pyysi kerran Vallea mukaansa Lustigkullaan kertoen, että siellä on hyvä piano. Valle lähti mukaan ja soitti. Joku ihmetteli, että sinulla on varmasti hyvä piano kotona, kun sinä soitat niin hyvin. — Ei minulla ole lainkaan kotia, sanoi Valle. Tästä syttyi kipinä ja monien muodollisuuksien ja testausten jälkeen Valle muutti asumaan Lustigkullaan Helsingin kaupungin stipendiaattina.

Waldemar katsoo harkiten tulevaisuuteen: Sibelius-Akatemia ensin pois päiväjärjestyksestä, musiikinopettajan pätevyys, taloudellisen aseman turvaaminen. — Tietenkin useampien musiikinopiskelijoiden salainen haave on tulla esiintyväksi taiteilijaksi, mutta kyllä tämä itsensä elättämispuoli on ensin varmistettava. Ja ainahan sitä saa toivoa.

Mustalaiskysymys — kehitysongelma

Mustalaiskysymys on lähellä Waldemarin sydäntä. Rouva Alfthan on sitä mieltä, että menestys velvoittaa Vallea heimon kannalta. Pinnalle ei ole päässyt kovinkaan monta mustalaista ja monet menestyneistä salaavat syntyperänsä mahdollisuuksien mukaan. Valle ei halua sitä salata, mutta ei tässä vaiheessa katso asialliseksi tuppautua heimolaistensa, tuntemattomien ihmisten seuraankaan.

— Tulevaisuudessa haluan vaikuttaa mustalaisten aseman parantamiseksi. Aion järjestää hyväntekeväisyyskonsertteja mikäli olosuhteet sen sallivat. Niistä ei kuitenkaan ole suurta apua. Ensin pitäisi saada yleinen mielipide muuttumaan. Samoin mustalaisten itsensä olisi muututtava. Vanhat tavat, värikkäät pitkät puvut ja monet muut asiat olisi unohdettava, kirjoitettava kirjaan ja pantava kirja kiinni. Mustalaisten tulisi pysyä ajan mukana. Nyt he — suurin osa heistä — elävät vuosikymmenien takaisella tasolla. Mustalaiskysymys ei ole niinkään rotuongelma kuin kehitysongelma.

— Sanotaan, etteivät mustalaiset kykene tekemään työtä ja opiskelemaan ja että he ovat laiskoja. Kyllä he kykenevät ja esimerkki voi innostaa jonkun yrittämään eteenpäin. Suurin osa mustalaisista pystyisi suorittamaan akateemisen loppututkinnonkin.

— Valitettavasti on olemassa sellaisiakin ihmisiä, jotka eivät kertakaikkiaan siedä mustalaisia. Heiltä puuttuu mielestäni eräs hyvin tärkeä inhimillinen tunne.

Waldemar Hagert, hylätty mustalaispoika, on menestynyt. Se ei ole ainoastaan Kylliälän koulukodin johtaja Jalkasen ja rouva Gerda Alfthanin ansiota, vaan myös monen muun, joka on auttanut häntä eteenpäin. Mutta ennen kaikkea kunnia kuuluu Vallelle itselleen. Häneltä näet ei puutu yrittämishalua. Ja paitsi halua, on hänelle annettu runsain mitoin myös kykyjä, joita hän myös osaa käyttää oikein. □

EI ENÄÄ SÄRKYNEIDEN TOIVEIDEN JOULUA!

PAULI LEHTINEN

IRWIN

DANNY

Jos olette varaton perheenäiti tai -isä, jos olette orpo tai tiedätte orpoja, jotka ovat pulassa, kenties olette sairas, työkyvytön, vanhus tai pienituloinen, jos olette yleensä sellainen ihminen, joka pelkäätte seuraavan joulun tuovan vain synkkyyttä, harmautta — lukekaa tämä tarkoin.

Tämä on Hymypukin (Lehtimiehet Oy — Hymylehti) suuri joululahjatarjous. Hymypukilta voitte pyytää joko itsellenne tai köyhälle naapurillenne jouluiloa vaatteiden, jalkineiden, ruokatarvikkeiden, yleensä hyödykkeiden muodossa.

Mutta tällä kertaa Hymylehti ei ole yksin täyttämässä Hymypukin konttia. Tänä vuonna toivon mukaan suurin osa suomalaisista esiintyvistä taiteilijoista (tietenkin kaikki lahjoittajien asemassa olevat saavat ottaa osaa) on joululahjojen jaossa mukana.

Hymylehti otti yhteyttä erääseen maan johtavista viihdeohjelmatoimistoista, Tampereen Viihdeohjelman johtajaan, "viihdeneuvos" Pauli Lehtiseen, joka otti sydämellisesti Hymylehden haasteen vastaan. Hän omasta ja yhtiönsä puolesta lupautui omalla kustannuksellaan järjestämään lahjapaketit muutamalle Hymypukille osoitettujen lahjatoivomuskirjeiden joukosta löytyneelle varattomalle perheelle.

Mutta "viihdeneuvos" Pauli Lehtinen esitti haasteen edelleen — Irwin Goodmanin viihdetoimisto ja sen taiteilijat, samoin Dannyn D-tuotanto ja Jorma Weneskosken toimisto ovat saaneet ja vastaanottaneet Pauli Lehtisen haasteen.

Viimemainitut puolestaan ovat haastaneet kaikki maan muut ohjelmatoimistot, kaikki niiden taiteilijat sekä yleensäkin kaikki maamme artistit mukaan suureen joululahjakeräykseen.

Viime vuonna Hymylehti sijoitti Hymypukki-keräykseen 15 000 markkaa ja jakoi sen usealle sadalle tarvitsevalle erilaisten hyödykkeiden muodossa ja eri yhtiöiden myötävaikutuksella. Tänä vuonna yksinomaan jo Hymylehti tulee jakamaan 1 000 lahjapakettia niitä tarvitseviin suomalaisiin koteihin ja uskoaksemme Pauli Lehtisen edelleen esittämä haaste koskettaa hyvin montaa suomalaista esiintyvää taiteilijaa sekä kaikkia niitä kansalaisia, joilla on mahdollisuus kanssaihmisiään auttaa. Toivomme, että jo tässä vaiheessa alulle panemamme haastekeräys tulee tavoittamaan mahdollisimman monet auttajat ja autettavat ja että jouluna 1968 ei kenenkään jouluikkunan tarvitse olla näiden sivujen särkyneen ikkunan kaltainen ja että joulusta todella muodostuisi hyväntahdon, rauhan ja onnen aika. Sellainen, minä sitä yleensä pyritään viettämään.

Miten tulee menetellä henkilön, joka tarvitsee Hymypukin apua:

Joululahjakeräys tulee olemaan suurin piirtein samanlainen kuin kahtena aikaisempanakin vuotena. Jokainen suomalainen, joka todella tuntee olevansa taloudellisissa vaikeuksissa, jokainen joka todella tuntee tarvitsevansa kanssaihmistensä apua, kirjoittakoon jäljempänä olevaan osoitteeseen viimeistään marraskuun 15. päivään mennessä. Toivomme että pyynnöissä pysytään kohtuuden rajoissa, jotta ne pystytään toteuttamaan. On huomionarvoista, että emme tietenkään kykene takaamaan sitä, että kaikki apua tarvitsevat sitä saavat. Mutta mahdollisimman moni kyllä.

Miten menettelee henkilö, joka haluaa lahjoittaa joululahjan:

Teidän toivomme joko kirjeellä tai puhelimitse ottavan yhteyttä toimitukseemme ja ilmoittamaan suurin piirtein sen rahamäärän, jonka edestä olette ajatelleet voivanne kanssaihmistänne auttaa. Teille tulemme lähettämään jonkun tai joitakin meille tulevista lahjatoivomuskirjeistä, jotka lahjat toivomme Teidän toimittavan edelleen asianomaisille.

SEKÄ AUTTAJIEN ETTÄ AUTETTAVIEN KIRJEET PYYDÄMME TOIMITUKSEEMME OSOITTEELLA HYMYLEHTI, PUUTARHAKATU 8, TAMPERE:

Kuoren alalaitaan pyydämme kirjoittamaan sanan "Hymypukki". □

Hymylehden ja VIP-lehden jättiläiskilpailun arvonnassa 25. 9. 1968 osuivat palkinnot seuraaville numeroille:

4.000 mk n:o 603639

500 mk n:o 196723

500 mk n:o 1348545

VANGINVARTIJAN UNELMA: VOI KUN PÄÄSIS VANKIA AMPUUN

→ "Jos pakkolaitosvanki puhuttelee vartijaansa epäkunnioittavasti, merkitsee se sitä, että hän ei ole vielä kypsynyt siviilielämään ja hänen vapautumisensa näin ollen lykkäytyy muutamalla vuodella."

Teksti:
VEIKKO ENNALA
Kuvat:
REINO KAIVOLA
VEIKKO LINTINEN

Kuten tunnettua, rangaistuksen tarkoituksena ei ole kostaa vaan kasvattaa niin että vanki vapauduttuaan ei enää uudelleen erehtyisi. Kun näin on, on myös kasvattajien – joita ensi kädessä ovat vanginvartijat – tunnettava vastuunsa ja hallittava vaativa pedagoginen tehtävänsä. Mutta niinpä heidän oma peruskoulutuksensa kestääkin peräti neljä (4) päivää.

KYSYMYS: Kalle Sainio, te olette ollut vanginvartijana yhden vuoden. Arveletteko olevanne pätevä puhumaan alan asioista?

VASTAUS: Ainakin yhtä pätevä kuin te joka olette kirjoittanut vankiloista kuultuanne vain toista osapuolta, nimittäin vankeja.

K: Hyvä näin. Nyt kuulemme siis vanginvartijaa, jotta asia tulisi valotettua kaikilta tahoilta. Väitetään, että rangaistuksen perimmäinen motiivi ei ole kosto vaan vankia kasvatetaan vankilassa niin ettei hän vapauduttuaan enää uudelleen sortuisi rikoksiin. Näin ollen kasvatuksen täytynee olla monipuolista ja kasvattajien itsensä valistuneita. Minkälainen ensinnäkin on heidän opillinen sivistyksenä? Tarkoitan siis vankilanjohtajia ja vanginvartijoita.

V: Minä en voi puhua yleisesti vaan vain Sukevan keskusvankilasta, jossa palvelin vv. 1965—66. Ilokseni voin sanoa, että vanginvartijat ovat kaikki käyneet kansakoulun. Sen on käynyt myös Sukevan keskusvankilan johtaja Törmälä, joka lisäksi on praktikoinut ennen nykyistä korkeaa asemaansa Pelson keskusvankilassa autonkuljettajana. Minä olen poikkeus sikäli, että takanani on peräti keskikoulu sekä AUK.

K: Miten vanginvartijaksi päästään?

V: Kahta tietä. Minä hain ylimääräisen vartijan paikkaa Oikeusministeriön Vankeinhoito-osastolta tavalliseen tapaan ja tulin hyväksytyksi. Mutta ainakin Sukevalle otetaan ylimääräisiä vartijoita keväisin vakinaisten vartijoiden kesälomien vuoksi suoraankin. Pitää vain ilmoittautua joht. Törmälälle. Jos kykenee osoittamaan toteen, että harrastaa urheilua, on paikka jokseenkin varma. Lisäansiona pidetään, jos hakijan isä ja kernaasti isoisäkin on ollut tai on vartijana. Virka jollakin tapaa periytyy.

K: Puhumme siis ylimääräisistä vartijoista?

V: Oikeammin tilapäisistä vartijoista. Tilapäisesti sikälikin, että Törmälän keväisin ottamat uudet vartijat saavat syksyisin säännöllisesti potkut kun vakinaiset palaavat lomiltaan.

K: Kun menitte Sukevalle, minkälaisen alan koulutuksen saitte?

V: Olin 1. 4—5. 4. 1966 vanginvartijan peruskursseilla, jolloin minut perehdytettiin tehtäviini.

K: Mitä tänä neljänä päivänä teille opetettiin?

V: Varsinaisesti ei mitään uutta. Minulta kysyttiin, osaanko ampua ja kun kerta olin käynyt AUK:n, osasin varmasti. Lisäksi sain tänä respiittiaikana vanginvartijan vaatteet. Ne tulevat talon puolesta paitsi paidat, jotka pitää itse ostaa.

K: Ampuminen on vanginvartijan tehtävissä tärkeätä?

V: Kyllä. Vankiin ei saisi missään käänteessä luottaa. Se taotaan heti aluksi vartijan päähän. Minä kyllä olen luottanut mutta omituista kyllä, en joutunut sitä katumaan. Melkein asia on päinvastoin.

K: Ase on talon puolesta?

V: Kyllä on, tavallisesti parabellum 7.65. Sukevalla olevan tiilitehtaan vartiotorneissa olevat vartijat saavat sitä paitsi konepistoolit. Ne ovat sikäli erikoiset, että niitä ei voi säätää kertatulelle. Kun siis painaa liipasinta, tulee aina kestotulta. Tankolippaissa on 25 panosta.

K: Ammutaanko esim. pakenevaa vankia heti kohti?

V: Säännön mukaan pitää ampua ensin varotuslaukauksia. Mutta kuinka monta, sitä ei ole määritelty. Sitten voi päästää kohti.

K: Jos osuu sikäli hyvin, että karkuri kuolee, joutuuko vartija edesvastuuseen?

V: En tiedä että olisi näin käynyt. Huomatkaa nyt, että kysymys on vain siitä mitä minä henkilökohtaisesti olen kuullut ja havainnut. Jos vartijan onnistuu pidättää pakeneva vanki, saa hän aina kiitosmaininnan Vankeinhoitolehdessä.

K: Ovatko vartijat hanakoita ampumaan?

V: Minun aikanani Sukevalla oli Tervo-niminen vartija, joka kaiket illat kiillotti ja puhdisti asettaan ja jupisi: "Voi kun pääsis vankia ampuun."

K: Pääsikö hän ampumaan?

V: Kyllä hän pääsi. Muuan vanki karkasi, juoksi itsensä näännyksiin suolla ja tultuaan saarretuksi hän antautui kädet ylös nostaen. Tervo kuitenkin muisti, että vankia pitää aina epäillä, ja niinpä hän ampui sen kuin kerkisi, ei kuitenkaan kohti. Hupaista muuten, että vartijoiden mukana ollut opetettu poliisikoira ei tarrannutkaan vankia käsivarteen vaan mainittua ammuskelevaa vartijaa. Ilmeisesti koira piti Tervoa vaarallisempana kuin karkuria. Mutta eihän luontokappaleelta voi täyttä vaatia. Joka tapauksessa ko. vartija sai vartiopäälliköltä tunnustuksen: hyvin toimittu.

Kalle Sainio virkapuvussaan.

K: Tutkitaanko vartijan pätevyyttä virkaansa mitenkän?

V: Kyllä. Heidät testataan, niin minutkin.

K: Miten?

V: Testi on muistaakseni 3-osainen. Sain eteeni paperin, jossa oli allekkain 30 substantiivia, tähän tapaan:

sauna
kirkko
mylly
jyvä

Ja niin edelleen. Kyseessä oli ns. assosiaatiotesti. Jokaisen sanan jälkeen piti itse kirjoittaa uusi sana, sellainen, joka ensimmäiseksi välähti mieleen. Saunasta muistin kiukaat ja kirjoitin sen. Kirkko taas herättää mielleyhtymän alttarista tai papista.

K: Tuo vaikuttaa hyvin mielekkäältä.

V: Kyllä. Sitten oli muistikoe. Näytettiin niin ikään allekkain kirjoitettuja sanoja määräaika ja sen jälkeen piti kirjoittaa sanat paperille sen mukaan kuinka ne muisti. Kolmas koe mittasi älykkyyttä. Oli täydennettävä vaillinaisia lauseita. Esimerkiksi tällaisia: "Jaakko oli väsynyt ja hän meni — — ja nukahti piankin sikeästi." Katkoviivojen kohdalle piti kirjoittaa sana, jonka arveli siihen soveltuvan.

K: Olenko väärässä jos arvaan, että kyseiseen esimerkkilauseeseen piti kirjoittaa sana "sänky".

V: Se oli hienosti oivallettu! Aivan oikein, siihen tosiaankin tulee "sänky" tai "peti".

K: Te läpäisitte tämän vaativan testauksen?

V: Ilmeisesti vaikka en saanutkaan kuulla minkä arvosanan olin saanut.

K: Miten tämä testi liittyy vartijantehtäviin?

V: Sitä en tiedä.

K: Minkälaista on vankilan ruoka?

V: Nyt minun on pakko olla hiukan kriitillinen. Se ei ole hyvää.

K: Pitäisikö olla? Vangithan ovat kärsimässä rangaistusta.

V: Niin tosin. Mutta minun mielestäni ankara työ ja ennen muuta se seikka, että rikolliselta on riistetty vapaus, pitäisi riittää rangaistukseksi. Ehkä olen väärässä.

K: Mistä tiedätte, että ruoka on huonoa?

V: Koska minulla on myös kondiittori-koulutus, jouduin varsinaisista vartioimistehtävistä piankin keittiölle keittiömestariksi.

K: Kontrolloiko ruoan laatua kukaan?

V: Totta kai. Johtajan velvollisuus on joka päivä maistaa jokaista ateriaa. Hän merkitsi havaintonsa erityiseen kirjaseen. Hänestä ruoka kuitenkin oli hyvää, koska merkinnät olivat säännöllisesti "maukasta", "erinomaista", "ravitsevaa" jne.

K: Valittivatko vangit ruoan laadusta?

V: Kyllä, mutta se oli turhaa, koska tällöin vedottiin johtajan merkintöihin, joiden mukaan ruoka kyseisenä päivänä olikin ollut "erinomaisen maukasta" tms.

K: Kun kerran olette kondiittori, miksi ette parantanut ruoan laatua?

V: Minä yritin kerran mutta epäonnistuin. Vahvistetun listan mukaan erään lounaan piti olla kaalikeittoa. Se on vankilassa kovin vetistä. Siksi teinkin kaalilaatikkoa. Vangit kylläkin olivat tästä iloisia ja pitivät siitä kovin. Mutta vankilanjohtajan merkintä kaalilaatikosta kuului: "välttävää".

K: Syövätkö vartijat vankilaruokaa?

V: Toiset syövät. Siitä he kuitenkin maksavat jonkin verran.

K: Ovatko annokset samanlaiset kuin vangeillakin?

V: Teette kiusallisia kysymyksiä. Totuus on, että vartijoiden pöytään pitää haalia tehdystä ruoasta miten sanoisin kerma päältä, lihakeitosta ns. sattumat ja sen sellaista. Näin ei ole kylläkään missään määrätty. Mutta se lankeaa luonnostaan, se on perinne, josta yksikään keittiömestari ei uskalla poiketa, hänen on oltava kollegiaalinen. Niin ikään vartijat saavat mielin määrin maitoa ja margariinia, päin vastoin kuin vangit. Ainakin minun aikanani Sukevalla he saivat.

K: Sanovat, että vankeja

pahoinpideltäisiin?

V: En ole koskaan sellaista nähnyt. Kerran Sukevan keittiövangit, luvultaan 11, tekivät salaa kiljua ja kärysivät siitä. Heitä rangaistiin ns. grundilla, toisin sanoen heidät suljettiin määräajaksi rangaistusselleihin. Olin silloin lomalla. Kun palasin, huomasin että useimpien grundissa olleiden vankien päät olivat jotenkin turvonneet, ne muistuttivat jalkapalloja. Eräiltä puuttui hampaita ja sen sellaista. Mutta niin kuin sanoin, en ole koskaan nähnyt vankeja lyötävän.

K: Miten on vankien sielunhoidon laita?

V: Siitä puolesta huolehti minun aikanani vankilasaarnaaja Ylppö, jota myös sanotaan "Konnun-Pelleksi". Hän kiertää vankilasta vankilaan. Hän on hyvin suosittu. Hänen kokouksissaan vankilan kirkossa on aina tuvan täydeltä väkeä ja ilo on ylimmillään. Muistuupa mieleeni, miten hän kerrankin pistäytyi eräässä sellissä ja tiedusteli yläpetillä loikovalta vangilta, oliko Jeesus siellä. Vanki vastasi, että alapetiltä vietiin vastikään grundiin muuan mies mutta oliko tämä ollut Jeesus, sitä hän ei voinut vannoa.

K: Tarkoitin sielunhoidolla lähinnä psykiatrista käsittelyä.

V: En ole sellaisesta kuullut vankiloissa. Minä kylläkin olin jonkinlainen "sielunhoitaja", sillä vietin usein vapaa-aikanikin vankien, erityisesti pyttyläisten kanssa ja kuuntelin heitä ja heidän ongelmiaan. Nähdäkseni pelkkä kuuntelu jo on hyödyllistä terapiaa.

K: Jouduitteko koskaan vankien kanssa hankaluuksiin?

V: En koskaan. Päin vastoin minusta tuntuu kuin olisin voittanut heidän luottamuksensa. Älkää kuitenkaan käsittäkö tätä itsekehuksi. Varmasti olin kehnoimpia vartijoita mitä koskaan on ollut. Esimerkiksi toiset vartijat katsoivat minua karsaasti. Vankien luottamuksesta voisin kertoa yhden esimerkin. Vein ryhmäni töihin noin 3 kilometrin päähän vankilasta, luonnollisesti menimme jalkaisin. Kun pääsimme perille, huomasin kauhukseni unohtaneeni työkalukopin abloylukon avaimen vankilaan. Nyt minun olisi ollut marssitettava ryhmäni takaisin taloon avainta noutamaan, sillä eihän vankeja voi jättää vartijatta työmaalle. Tällöin muuan kauan lusinut vanha pyttyläinen, entinen murtovaras, sanoi: 'Hetkinen vain, Sainio'. Hän avasi lukon muutamassa sekunnissa jollakin ihmeen tempulla ilman avainta. En tiedä oliko moraalisesti oikein että sallin sen mutta ainakaan työaikaa ei mennyt hukkaan edestakaisen kävelyn vuoksi.

K: Eikö vartija menetä auktoriteettiaan jos hän veljeilee vankien kanssa?

V: Jos minun sovinnollista suhtautumistani vankeihin pidetään veljeilynä, niin siinä tapauksessa veljeilystä ei ole muuta kuin hyötyä. En tarvinnut asetta koskaan eikä minun liioin tarvinnut milloinkaan karjua vangeille. He tekivät mitä pyysin.

K: Voi siis sanoa, että vangeilla on kuitenkin moraalia.

V: Heidän moraalikäsityksensä poikkeavat hiukan sovinnaisista. Meillä oli kurimies, joka oli saanut 8 vuotta tapettuaan vaimonsa. Hän oli yllättänyt tämän vuoteessa vieraan miehen kanssa. Hän nautti yleistä arvonantoa vankien keskuudessa. Sen sijaan mies, joka oli Oulussa silponut partakoneen terällä 7-vuotiaan tytön sukupuolielimen, ja sovitti siitä saamaansa rangaistusta, oli muiden vankien kesken yleisesti hyljeksitty ja halveksittu.

K: Oliko talossa teidän aikananne pitkäaikaisia vankeja?

V: Kyllä, muun muassa muuan mies nimeltä Sammatti. Hän oli jo yli 70-vuotias ja ollut pytyssä muistaakseni melkein 30 vuotta yhtäjaksoisesti. Hän oli hyvin rauhallinen ja punoskeli pitkät päivät korituoleja. Tietämäni mukaan hän oli ellei ensimmäinen niin ainakin toinen niistä rikollisista, jotka on teljetty pyttyyn eli pakkolaitokseen, jollainen siis Sukevallakin oli ja on.

K: Missä määrin pyttyläisen vapautuminen riippuu hänen vartijastaan?

V: Nähdäkseni aivan ratkaisevasti. Päätöksen toki tekee vankilaoikeus mutta se rakentuu pytystä annettujen pyttyläisen käyttäytymistä koskevien tietojen pohjalle. Jos siis pyttyläinen on sanonut vartijalleen jotakin epäkunnioittavaan tapaan, tekee vartija tästä ilmoituksen esimiehilleen ja nämä merkitsevät asian kirjoihin. Näin voi pyttyläisen vapautuminen siirtyä vaikkapa viidellä vuodella eteen päin, kun on osoittautunut että hän ei ole riittävästi kasvanut kyetäkseen sopeutumaan siviilielämään.

K: Olitte vain vuoden vanginvartijan ja keittiömestarin tehtävissä. Saitteko potkut?

V: En. Katsoin vain, etten ole sovelias niin vaativaan virkaan.

K: Jos olisitte vankeinhoito-osaston ylijohtaja, mitä uudistuksia tekisitte nykyisiin vankeinhoito-oloihin vai ovatko ne mielestänne tyydyttävät?

V: Koettaisin saada vankeinhoito-osaston palvelukseen enemmän psykiatreja ja sosiaalityöntekijöitä. Pulmana tietenkin ovat niukat määrärahat. Pytyn lopettaisin kokonaan. Niin ikään myöntäisin vangeille lomia. Pitäisin niitä välttämättöminä jo pelkästään siksi, että seksuaalisilta luonnottomuuksilta vankiloissa vältyttäisiin. Vaikka vanki on vanki on hänelläkin sukupuoliset tarpeet, eikä hän ole niihin itse 'vikapää'. Nykyisin vankiloissa rehoittaa homoseksualismi. Ja ketkä eivät siihen antaudu, he viiltelevät esim. patjoihinsa reikiä, jotka sitten ovat naisen sukupuolielimen kurjia korvikkeita. Lomien avulla vankien perhe-suhteet kenties säilyisivät, ei tapahtuisi eroja eikä muuta senlaatuista. Koko vapausrangaistuksen pahin puoli on siinä, että siitä kärsii eniten vangin viaton perhe.

K: Tehdäänkö vankiloissa töitä "olan takaa" kuten vangit itse kertovat vai kellitäänkö siellä lakanoiden välissä kuten jotkut tietävät.

V: Kyllä siellä tehdään töitä ja hurjasti tehdäänkin. Se seikka, että teetetty työ joskus on suunnitelmatonta, se ei ole vankien vika. Vankiloissahan kaivetaan pihamaalle kuoppa ja sitten taas täytetään. Työ on kovaa mutta maksetaan toki vangeille palkkaakin.

K: Minkä verran?

V: Sangen huomattavaa palkkaa. Parhaat miehet ansaitsevat urakkatöissä peräti markka 20 penniä päivässä, toisten kylläkin pitää tyytyä 20 penniin. Näistä tuloista osa lähetetään vangin omaisille heidän toimeentulonsa turvaamiseksi, osa talletetaan vangin itsensä tilille vapautumisen varalta ja osalla vangit saavat ostaa vankilan kanttiinista kirjekuoria, kampoja, hammastahnaa yms.

K: Palkka siis menee kolmeen osaan. Kun joku vanki ansaitsee päivässä 20 penniä, perhe saa siitä noin 7 penniä, säästöön menee toinen mokoma ja kuudella pennillä asianomainen saa ostaa kirjekuoria?

V: Olette aivan oikeassa. □

NYT EDULLISESTI C-MYYNNISTÄ

KIRJAT KOROTTOMASTI JA RAHTIVAPAASTI

Iki-ihana HELENA-romaanisarja nyt täydellisenä — yksi teos ILMAISEKSI kun tilaatte koko sarjan

10 mk kuussa

SUOMEN SUOSITUIN RAKKAUSROMAANISARJA

Edullinen kultakoristeinen Aino Räsäsen romaanisarja — tämä on Teidän tilaisuutenne! Sarjan teokset: Soita minulle Helena — . . . Ja Helena soittaa — Näkemiin Helena — Pää pystyyn Helena — Päivi Helenan tytär — Helena ja etelän tyttö — Helena kuuntelee — Helena ei tottele — Helenan suku Saatte 9 kirjaa 8:n hinnalla jolloin koko sarja maksaa 100 mk, yhden osan hinta on 12:50 ja kuukausierät 10:—.

HINTA-YLLÄTYS **20 mk kuussa**

● **Kaksi pallokarttaa yhdessä** Globus-pallokartta on erittäin kestävää lasikuitua. Siinä on kaksi pallokarttaa yhdessä: valtiollinen ja maantieteellinen. Sellaisenaan se on valtiollinen; sähkökatkaisijan painalluksesta valtioita kuvaavat väripinnat katoavat, ja kartta muuttuu maantieteelliseksi. Siinä on selvästi havaittavissa pinnanmodot, merten syvänteet, pituuspiirien astejako merkitty metallikehykseen jne. Lakattu pinta säilyttää värit luonnollisina. Helposti pestävä.

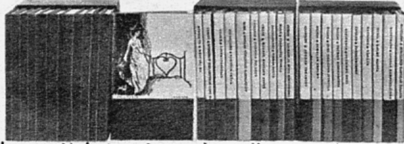

Ø 20 cm	Ø 30 cm	Ø 37 cm
38:—	99:—	136:—

VALO-GLOBUS KARTTAPALLOT LÄNSI-SAKSASTA

30 maailman kirjallisuuden arvoteosta yhteishintaan 189:—! Koko sarjan tilaajille 3 kirjaa ilmaiseksi.

13 mk kuussa

Suurta kirjallisuutta pienessä koossa: arvoteosten HELMI-SARJA

Aistikkaan Helmi-sarjan ihmeellinen sisältö: Gogol, Päällystakki — Joyce, Kuollut — Tolstoi, Polikuska — Bellman, Fredmanin epistoloita — Mann, Kuolema Venetsiassa — Stendhal, Vanina Vanini — Tshehov, Hepsakka — France, Paita — Jacobsen, Mogens — Blake, Taivaan ja helvetin avioliitto — Andrejev, Juudas Iskariot — Andres, Jumalan unelma — Miller, Hymy tikkaiden juurella — Balzac, Toursin kirkkoherra — Steinbeck, Punainen poni — Conrad, Pyörremyrsky — Mattsson, Tänään — Hauptmann, Soanan kerettiläinen — Musil, Kolme naista — McCullers, Surullisen kahvilan balladi — Kyrklund, Mestari Ma — Leskov, Mtsenskin kihlakunnan lady Macbeth — Storm, Aaveratsastaja — Baudelaire, Pariisin ikävä — Musil, Oppilas Törlessin harhapolut — Caillois, Pontius Pilatus — Crane, Maggie, katujen tyttö — Mann, Varhaista tuskaa — Dostojevski, Vieras rouva — Puskin, Laukaus

UUSIA MAHDOLLISUUKSIA OPPIA VIERAITA KIELIÄ

VISAPHONE-KIELIKURSSIT TULEVAT SUOMEEN

Visaphone-kurssit on äänitetty paitsi levyille ja nauhoille myös kielikaseteille. Sitä paitsi uudet peruskurssit ovat laajimmat saatavissa olevat — soittoaika keskimäärin 3 tuntia. Opitte peräti neljättä tuhatta nykykielen keskeisintä sanaa ja lausepartta. Kurssivalikoimaan kuuluvat myös korkeatasoiset englannin ja saksan kielen kaupalliset kurssit ja lisäksi kauan kaivattu tekniikan kielikurssi. Uutuutena vielä "puhuvat sanomalehdet" (englanti, saksa, ranska), jotka on tarkoitettu jo saavutetun kielitaidon ylläpitämiseen. 4—6 sivuinen lehti sekä vastaava levy ilmestyvät kerran kuussa. Näin edustava on Visaphone-valikoima: Peruskurssit englanti, saksa, ranska, espanja, soittoaika keskim. 3 tuntia, 12 LP-levyä **193:50.** Peruskurssi ruotsi (Nordofon), soittoaika 2 tuntia, 8 LP-levyä. Nyt **100:—.** Kaupalliset kurssit, englanti 8 LP-levyä **193:50,** saksa 10 LP-levyä **209:—.** Teknillinen kurssi: Tekstikirja 4-kielisenä, englanti, saksa, ranska ja italia. Levyt haluamallanne kielellä, 13 LP-levyä **235,—.** "Puhuva sanomalehti" englanti, saksa, ranska, 12 numeroa **120,—.** Mainitkaa tilauksessanne millä äänityksellä haluatte.

Maailmantaiteen arvokkaimmat ja kauneimmat teokset jokaisen ulottuvilla.

KULTA-AIKA

15 mk kuussa

ALANKOMAIDEN MAALAUSTAIDE Tässä suurikokoisessa, upeassa teoksessa esitellään 17. vuosisadan merkittävin hollantilainen maalaustaide. Mukana ovat sellaiset maailmankuuluisuudet kuin Frans Hals, Vermeer ja Rembrandt.

IMPRESSIONISMI 19. vuosisadan maailmankuulua ranskalaista maalaustaidetta esittelevä upea-asuinen, suurikokoinen teos. Mm. nimet sellaiset kuin Delacroix, Daumier, Courbet, Cézanne, Gauguin, Renoir tulevat lukijan tutuiksi.

RENESSANSSI Euroopan maalaustaiteen alkulähde — Italian renessanssitaide esitellään sarjan tässä teoksessa. Tizian, Leonardo da Vinci, Raffael ja Michelangelo ovat tämän ajanjakson suuria nimiä, joitakin mainitaksemme.

Te saatte 600 sivua yli 120 nelivärikuvaa n. 120 mustavalkoista kuvaa ja yli 120 piirrosta parhaista töistä, edullisemmin kuin uskoittekaan. Kät. 105,—, osamak. 15,—/kk.

KYMMENEN KIRJAA YKSISSÄ KANSISSA

SUURI OMPELU- JA KÄSITYÖKIRJA

13 mk kuussa

Maamme laajin ja monipuolisin käsityöalan suurteos, sisältäen oppaat: **1. Ompelu, 2. Neule, 3. Virkkaus, 4. Nypläys, 5. Kirjonta, 7. Verkkopitsi, 8. Kudonta, 9. Solmeilu ja 10. Kankaanpainanta.** Erittäin yksityiskohtaiset ja selvät työohjeet. 465 suurta sivua. Yli 1000 opastavaa piirrosta ja valokuvaa, kokosivun monivärivalokuvia, vihjeitä. **Jokaisessa taloudessa tarpeellinen. Käteisellä 80,80, osamaksulla 13 mk kuussa.**

TILAUSKUPONKI

VALITKAA LUETTELOSTAMME MYÖS MIELEISENNE TIETOTEOKSET

Tilaan rastilla merkitsemäni kirjat korottomasti ja rahtivapaasti

☐ Kuukausimaksulla ☐ käteisellä	hinta	kk-maksu
☐ Helena-sarja 1—9 kk	100:—	10:—
☐ Helmi-sarja 1—30 kk	189:—	13:—
☐ Kalle Päätalo-sarja 1—6 kk	109:90	10:—
☐ Uusi Tietosanakirja 1—24 ns	1 035:—	35:—
☐ Koululaisen Tietosanakirja 1—5 muovik.	275:—	15:—
☐ Otavan Tietosanakirja 1—10 ns	860:—	30:—
☐ Fokus Tietosanakirja 1—8 ns	520:—	20:—
☐ Tiedon portaat 1—8 ns	320:—	20:—
☐ Kaunis maailma 1—9 ns	693:—	20:—
☐ Jalna-sarja 1—16 kk	130:60	15:—
☐ Angelika-sarja 1—6 kk	96:—	12:—
☐ Perheen suuri lääkärikirja ns	55:60	10:—
☐ Suuri Ompelu- ja Käsityökirja ns	80:80	13:—
☐ Kulta-aika 1—3	105:—	15:—
☐ Koululaisen Tietosanakirja 1—5 muovik.	275:—	15:—
☐ Catherine-sarja 1—5 kk	85:—	10:—
☐ Maailman luonto 1—6	492:—	20:—
☐ Lakikirja	58:—	15:—
☐ Suuri luonnontieto 1—4	330:—	15:—
☐ Karttapallo No ☐		20:—
☐ Kielikurssi		

Ulkomaille ainoastaan käteisellä.

Tilaukset myös puhelimitse 931-33 506.

Nimi painokirjaimin ....

Arvo tai ammatti .... Puh. ....

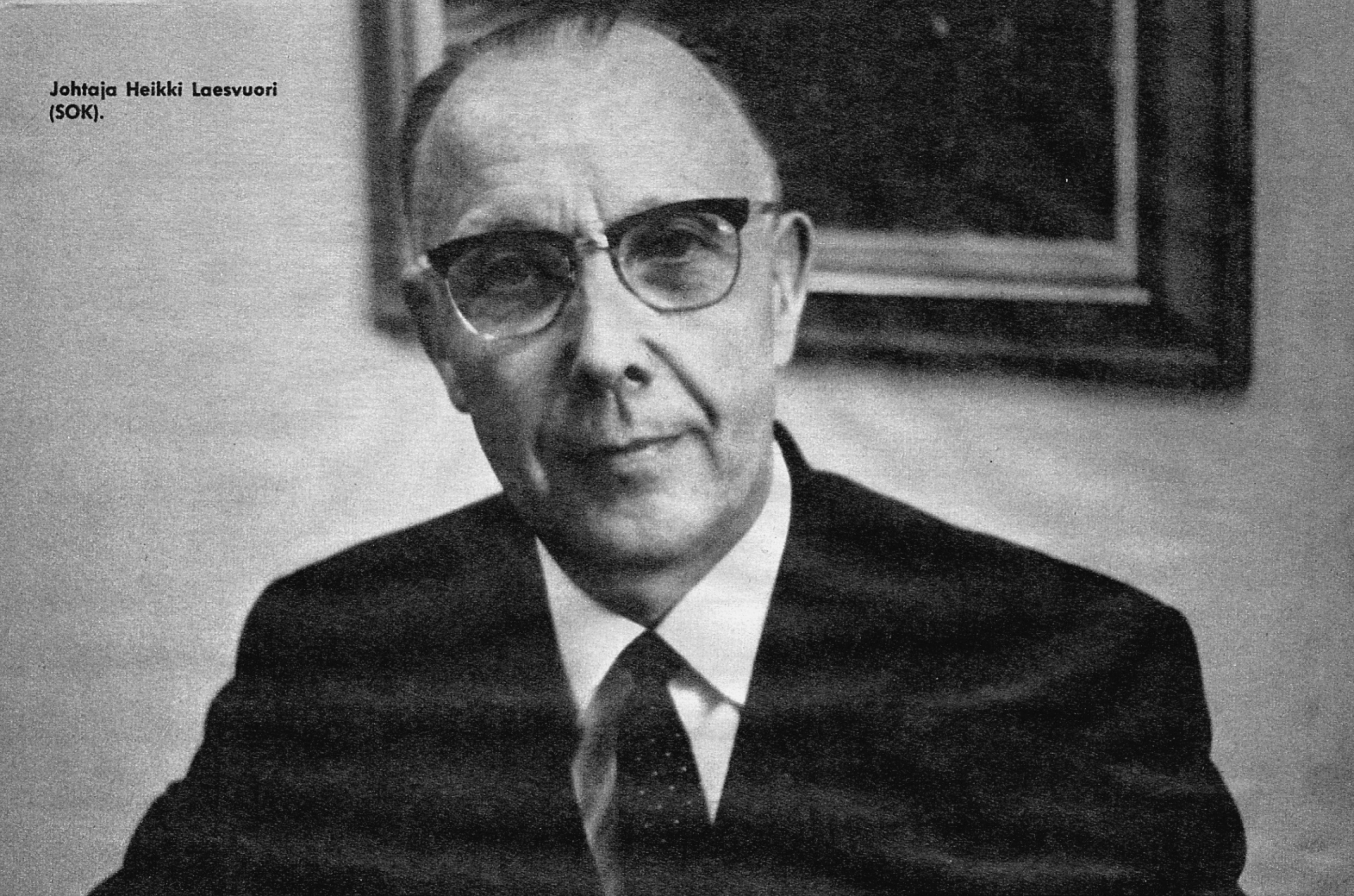
Täydell. osoite ....

Omakät. nimikirjoitus ....

C MYYNTI OY

HÄMEENPUISTO 33 A 1 TAMPERE, POSTILOKERO 1503.

H 10

Johtaja Heikki Laesvuori (SOK).

Teknokraatit, jotka johtavat, puhuvat kansanliikkeestä.

Luvut ovat suuria: pelkästään kulutusosuustoiminnassa on mukana enemmän kuin 1 100 000 yksityisjäsentä. Lisätkää siihen vakuutustoiminta, hankinta- ja tuotanto-osuustoiminta, osuuskassaliike ja vielä sen päälle Suomen ruotsinkielinen osuustoimintaliike, niin alatte käsittää kansanliikkeen laajuuden.

Pelkästään kulutustoiminnan piirissä toimivalla suomenkielisellä liikkeen osalla on palveluksessaan 75 100 työntekijää. Niiden omien tuotantolaitosten tuotannon arvo on 564 miljoonaa nykymarkkaa. Säästökassoihin on kertynyt talletuksia 430 miljoonaa — kaunis lisä silloin, kun tarvitaan pääomia.

Paljon muuta sellaista, joka ei näy pinnan päällä.

Kaikkiaan 4,6 miljoonasta suomalaisesta noin 1,8 miljoonaa kuuluu johonkin osuustoiminnalliseen järjestöön.

Kuka johtaa?

Kuinka paljon lämmittää jäsen Matti Meikäläisen mieltä se, että liike kasvaa, vahvistuu ja laajenee?

Se on ideologinen kysymys. Ellei se sitä ole, ei vastaus varmasti miellytä uskollista osuustoimintamiestä tai -naista. Kansanliike seisoo aatteen pohjalla ja parhaillaan se seisoo miettimässä, mitä aatteelle tapahtuu yhteiskunnan kehittyessä. Oli kerran aika, jolloin Matti Meikäläinen oli perustamassa omaa liikettä jossain maan tai kaupungin kulmalla. Nyt tuo liike on kasvanut yli perustajiensa pään. Matti ei enää tunne niitä teknokraatteja, jotka hänen liikkeestään määräävät.

Se on vakava asia kansanliikkeessä, jonka ydin on aate, osuustoiminta-aate.

He ovat tottuneita puhumaan tästä aatteesta, nämä teknokraatit, jotka hallitsevat täydellisesti kaupan ja tiedotustoiminnan ja omaavat mahdollisuudet käyttää hyväkseen tiedotuskanavia.

"Minun käsittääkseni aatteellinen pohja on aika vahva", sanoo maisteri Kyösti Eskelinen, jonka toimipaikka on Pellervo-seura. Pellervo-seura taas on puolueettoman osuustoimintaliikkeen aatteellinen keskusjärjestö. Mutta hän ajattelee asiaa hyvin maanläheisesti: "Kaiken osuustoiminnan pohja on sama: Jäsenen oma etu. Liikkeet keräilevät tuotteet, jalostavat, toimittavat markkinoille."

Hän on lujasti vakuuttunut aatteen vahvuudesta.

Kulutusosuuskuntien Keskusliiton tiedotusministeri, johtaja Veikko Oittinen on samaa mieltä: "Osuustoimintaliikkeellä on oma ideologiansa."

Eikä sitä kiellä Suomen Osuuskauppojen Keskusliitonkaan johtava tiedotusmies, johtaja Heikki Laesvuori: "Kyllä on. Se on ilmaistu SOKn aatteellisessa ohjelmassa".

Aate on vahva. Ja kuitenkin kummankin suuren jakelujärjestön johto parhaillaan pohtii sitä kriisiä, jonka johtaja Oittinen ilmaisee sanonnalla: "Ongelma kaikessa on se, miten jäsen osallistuisi liikkeen johtoon ja tuntisi, että liike on jäsenistön johtama. Jäsenten pitää päästä vaikuttamaan päätöksiin ohi johtajien ja he pääsevät."

Hän puhuu varsin vakuuttavasti. Mutta samaan aikaan KKn johtoryhmässä puidaan sitä, miten tämä ihanne voisi toteutua. Kun on puitu, kerrotaan puinnin tulokset jäsenistölle.

SOKssa pureskellaan YOLn viime edustajakokouksen päätöstä hallintojärjestelmän kehittämisestä sellaiseksi, että ihanne voisi toteutua. (YOL on Yleinen Osuuskauppojen Liitto ja se on puolueettomassa osuustoimintaliikkeessä aatteellinen keskusjärjestö, kuten KK on E-liikkeessä. Näitä aatteen tukkuliikkeitä on suomenkielisellä sektorilla kolme, Pellervo-seura mukaan luettuna.)

Koko vähittäiskaupasta välittävät kulutusosuusliikkeet tässä maassa noin 40 prosenttia. Englannissa, liikkeen syntymämaassa vastaava luku on 12 prosenttia.

Ei siis ole pienistä asioista kysymys. Tuo kaikki lepää ostouskollisuuden varassa, sillä keskenään kilpailevien puolueettoman ja edistysmielisen osuusliikkeen myymälöiden välissä välkkyvät yksityiskauppiaan värivalot luvaten prosenttialennuksia ja erikoistarjouksia — melkein samalla tavalla kuin osuusliikkeetkin, jotka vähitellen ovat supistaneet ylijäämäpalautuksensa minimiin.

Muistakaamme, että se sukupolvi, joka loi osuustoimintaliikkeen taloudellisen pohjan Suomessa, kaatuu hautaan näinä vuosina. Eräät osuusliikkeet ovat tehneet päätöksiä, että

Kuvat: LEHTIKUVA OY, HBL-PRESSFOTO ja KALEVI PÖYHÖNEN

TAISTO HARRA:

MIHIN MENET, OSUUSTOIMINTALIIKE?

**Se aatteen valtavirta joka synnytti osuustoimintaliikkeet ei ole kestänyt muuttuvan yhteiskunnan painetta.
Osuustoiminta on yhä edelleen myös aatteellista kansanliikettä.
Mutta millaiseksi muodostuu tämä aate lähivuosina, kun ukkoutunut vanha polvi on kannettu hautaan?**

niiden hallintoon ei saa valita yli 70-vuotiaita. Ukkoutumisesta pyritään irti. Jo pyrkimys osoittaa, että ukkoutumista on tapahtunut kiusaksi saakka. Mutta samaan aikaan keskusjärjestöjen johtoelimet pohtivat, miten uusiutuva jäsenkunta saadaan vakuuttumaan siitä, ettei osuustoiminta-aate ole hämärtynyt.

Alkuaikoina aate oli kirkas. Rochdalenin kankurien suomalaiset perilliset perustivat maataloustuottajien, kuluttajien, säästäjien ja tuotteiden jalostajien osuusliikkeitä. Poliittisen kehityksen mukana tapahtui 1916 kahtiajako, olkoonkin että silloin puhuttiin ”kaupunkien osuusliikkeistä” ja ”maaseudun osuusliikkeistä”. Poliittisesti karsinoitujen osuustoimintaihmisten keskinäinen kilpailu vain lujitti aatetta niin, että minne toinen siipi rakensi myymälän, rakensi toinen perään oman myymälänsä tien tai kadun toiselle puolen. Kilpailtiin aatteen voimasta ja aatteen voimalla.

Kasvatettiin liikkeitä. Laajennettiin, avattiin myymälöitä. Perustettiin omat tukkukaupat, omat tehtaat, kokonainen sarja jäsenlehtiä jaka-

KÄÄNNÄ

Pääjohtaja Jorma Jalava (KK).

maan aatetta ja vahvistamaan uskoa jäsenkunnan keskuudessa.

Kasvattajat ovat nyt ukkoutuneet. Liike-elämän taloudelliset lait pakottavat rationalisoimaan. Kaupan piirissä rationalisointi on merkinnyt niiden pienten liikkeiden sulkemista, jotka aikoinaan perustettiin tuomaan palavan aatteen hedelmiä syrjäkulmille ja nupukivikatujen kortteleihin. Siellä missä ennen ukot ja akat päättivät tupakansavun kyllästämässä ja puhetulvan turruttamassa kokouksessa, mitä tässä liikkeessä tehdään, kokoontuvat jäsenet nyt kuulemaan konsulenttia saadakseen tietää mikä on liikkeen etu.

Pienistä sinapinsiemenistä on kasvanut suuria puita. Kasvu jatkuu. Tapahtuu sulautumisia, liikkeitä sulautetaan toisiin. Vuoden 1957 jälkeen on E-liikkeistä kaikkiaan 39 lopettanut sulautumiseen toimintansa. Vauhti keskittymisessä on kiihtynyt ja numerosarjoja toistamatta voidaan sanoa, että sama kehitys on tapahtunut myös SOKlaisessa liikkeessä.

SOKn osuusliikkeiden keskimääräinen jäsenluku oli vuoden 1967 vaiheilla 1 700. Minkäänlainen osuuskuntakokous, jossa jokainen jäsen olisi paikalla, ei ole mahdollinen. Tuollaisella keskivertoisella osuusliikkeellä on kahden kunnan alueella 14 myymälää ja vuosimyynti noin kuusi miljoonaa markkaa. Keskusjärjestön johto on todennut — kokemuksesta — että silloin kun tällaisen suuren liikkeen osuuskuntakokouksessa on vähän väkeä, ovat vallan väärinkäytökset mahdollisia. Teknokraatit voivat johtaa, jokin kylä- tai kuppikunta hallitsee.

E-liikkeissä valitaan liikkeiden johto vaaleissa. Käytännössä puolueet — sosialidemokraatit, kansandemokraatit ja porvarit — panevat vaaliliitot pystyyn ja asettavat ehdokkaat edustajistoihin. Puolueettomassa liikkeen haarassa SOKssa ei vaaleja suoriteta samalla tavalla. Erilaisissa kokouksissa toimitetaan vaalit, valitaan edustustoja, joiden alaisina liikkeiden hallitukset ja johtokunnat toimivat. Puolueettomalla liikkeellä ei ole varaa päästää puolueita muodostamaan vaaliliittoja, koska jokin puolue tai puolueyhtymä voittaisi ja liikkeen nimeen liittyvä puolueettomuus olisi silloin mennyttä. Joka tapauksessa Suomessa puhutaan perinteisesti E-liikkeistä "työväen" ja puolueettomasta SOKsta "porvarien" liikkeenä.

Mutta vaikka vaali tapahtuu tavalla tai toisella mahdollisimman demokraattisesti, niin miten Matti Mikonpoika Meikäläinen osaa liikkeen edustajistossa johtaa liikettä, jolla on 14 myymälää, vuosimyynti kuusi miljoonaa markkaa ja etäisimpien liikkeiden välimatka ehkä sata kilometriä?

Osaamattomuus ei johdu Matti Mikonpojan älyllisestä hyvyydestä tai heikkoudesta. Se johtuu siitä, että hänellä ei käytännössä ole koskaan mahdollisuutta perehtyä liikkeen asioihin siten, etteikö hän aina päätöstä tehdessään joutuisi turvautumaan liikkeen johdossa olevien teknokraattien antamiin selostuksiin. Niiden pohjalta on Matin tehtävä päätöksensä hyvässä uskossa toimien.

Tämä on pulman toinen puoli. Suurliikkeen asioita ei tunne kukaan sellainen, joka ei työkseen niitä käsittele. Sensijaan Matti tuntee kyllä ostajan asian ja aseman, henkilökunnan palvelualttiuden tai saamattomuuden, kaiken sen, jonka ostaja kokee liikettä käyttäessään. Siten Matti on kaikesta huolimatta liikkeen kehittymiselle välttämätön. Hän edustaa ostajaa. Mutta se on eri asia kuin liikkeen johto.

Oman värinsä kehitykselle antavat suuret tukkuliikkeet. Useampi kuin yksi osuusliike on kontistunut oman tukkuliikkeen kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen. Kaikesta jäsenten vastustuksesta huolimatta se on sulautunut sitä suurempaan liikkeeseen. Aatteellisen työn takana on myös se mahti, jonka tukkuliikkeeseen, tehtaisiin ja tuotantolaitoksiin kertynyt pääoma antaa.

Ja tukkuliikkeiden johtoa ei valita yleisillä vaaleilla. Ne ovat nimellisesti niiden liikkeiden hallinnassa, joita ne palvelevat, mutta tosiasiallisesti tukkuliikkeet pyrkivät jouduttamaan taloudellista kehitystä myös käytännössä pääomiensa avulla. Tällä hetkellä on kyseenalaista kumpi johtaa, tukkuliike osuusliikkeitä, vaiko osuusliikkeet tukkuliikkeitä. Joka tapauksessa on olemassa eräitä esimerkkejä siitä, että tukkuliikkeet kykenevät luottopolitiikalla vaikuttamaan hyvin paljon jäsenliikkeittensä päätöksiin.

Kuta ylemmäksi pyramidissa mennään — jäsenestä osuusliikkeeseen, siitä osuusliikkeiden tukkuliikkeeseen — sitä hämärämmäksi käy ideologinen päämäärä ja sitä voimakkaammin astuu esille kaupallinen teknokratia.

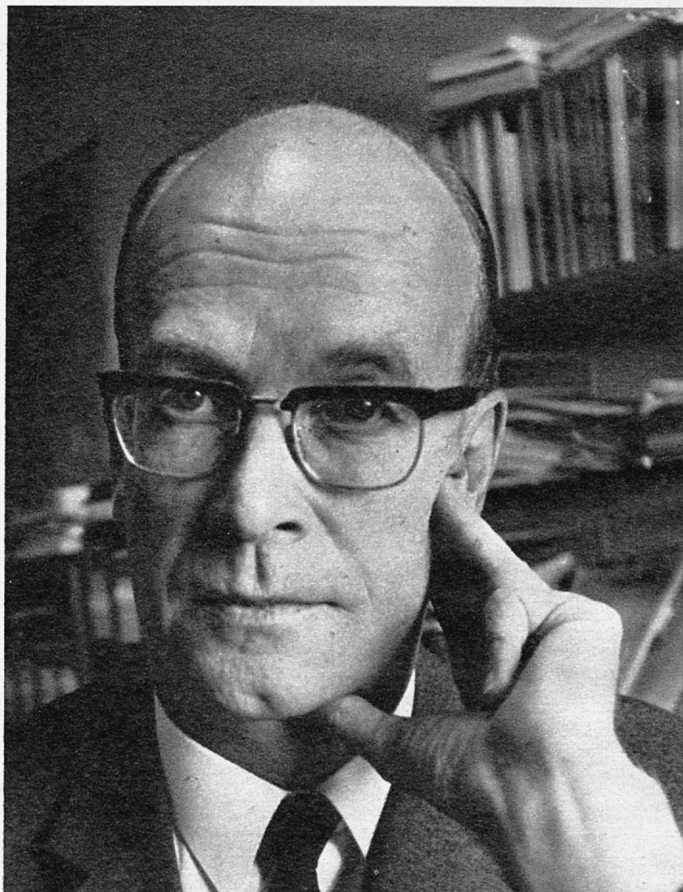
Määrätyllä tavalla tätä hämärtymistä on edistänyt kummankin yrityshaaran pyrkimys saada uusia jäseniä mahdollisimman laajalta sektorilta. Näinä vuosina käydään ankaraa kilpailua keskiluokan sielusta. KKn pääjohtaja Jorma Jalava muotoili nämä ajatukset vuonna 1966 KKn edustajakokouksessa sanoin: "Erityisesti osuuskauppaliikkeemme on kiinnitettävä huomiota ns. toimihenkilöryhmän vetämiseen osuuskauppaliikkeemme jäseniksi." Vastaavasti taas SOKlaisessa puolueettomassa haarassa työryhmä, jossa olivat mukana rovasti Antti Kukkonen, maanviljelysneuvos Viljami Kalliokoski, maaherra Eino Palovesi, maanviljelijä Nils Clemens, toimitusjohtaja Eetu Romo ja toiminnanjohtaja Alfred Äijö, muotoili ajatuksen täten: "Mutta eri väestöpiirien suhteellinen edustus hallintoneuvostossa kaipaa vielä kohentamista. Ennenkaikkea tämä tavoite ei ole toteutunut ns. keskiluokan kohdalta . . ."

Nykyisin kuuluu sekä SOKlaiseen että KKlaiseen liikkeeseen kaikkia väestöryhmiä. On vain kysymys siitä, mitkä ryhmät ovat suurimmat. Samoin näiden liikkeiden harjoittama tuotteiden jalostus kohdistuu maataloustuotteisiin ja teollisuustavaroihin. Kaupallisen toiminnan erot vähentyvät.

Keskittymisen näköalat ovat huimaavat. Edellämainitussa alustuksessaan pääjohtaja Jalava kertoi sinänsä aivan reaalisen päiväunensa: "Jos uskaltaudutaan kuvittelemaan osuuskauppaliikkeemme muodostaman tavarain jakelutien virtaviivaistumista mahdollisimman pitkälle, on lähellä ajatus yhden ainoan organisaation luomisesta. Tällöin olisi kaiketi puhuttava Osuusliike Suomesta. Ajatus on tällä hetkellä vielä rohkea ja utopistinen, mutta se on syytä heittää esille."

Jatkossa hän toteaa, että yksi ajatuksen toteutumisen pääesteistä on sen hallinnon kansanvaltaisuuden säilyttäminen. Osuusliike Suomen edustajiston vaali olisi valtakunnallinen. Jäsenen suhde liikkeeseen olisi suunnilleen sama kuin kansalaisen suhde

Maisteri Kyösti Eskelinen (Pellervo-seura).

tasavallan eduskuntaan. Se voitaisiin tunnustaa omaksi, mutta kaukaiseksi.

Kehityksen pyörteissä on varmaan painettu miljoonia sivuja tekstiä, joissa on jäsenkunnille selvitetty mitä ja minkä vuoksi tapahtuu. Jokaisella aatteellisella järjestöllä osuusliikkeessä on oma lehdistönsä, jonka kautta johto puhuttelee jäsenistöä. Yhteensä noiden lehtien painosmäärät lienevät lähellä miljoonaa kappaletta.

Oman sisäisen tiedotusverkoston kasvaessa ja kehittyessä tulee esiin myös ajatus siitä, miten keskitetyn johdon jäsenkenttään heijastamat ajatukset säteilevät takaisin johtoon. Jos liikkeen oma lehdistö korostaa ennen alueellisia jäsenkokouksia ajatusta B, niin sanotaanko johdon edustajille jäsenkokouksissa omin sanoin, että olisi hyvä toteuttaa ajatus B? Kaikkien poliittisten liikkeiden kohdalla nähdään tämä ohjaustyö, jolla metsä saadaan vastaamaan niinkuin sinne huudetaan — mikäli kenttään ei yht'äkkiä heitetä perinteisesti kielteiseksi koettuja ajatuksia.

Jos osuustoimintalehti kirjoittaa, että pitää yhdistää liikkeitä rationalisoinnin vuoksi, niin selvää on että jäsenkunta vähitellen vakuuttuu siitä, että syrjäkulmat eivät elätä liiketoimintaa.

Mutta monessako yhteydessä ja monessako sulautettavassa liikkeessä on vakavassa mielessä ja yhdessä keskusjohdon kanssa pohdittu sitä, että osuusliike keskiarvo, jossa on 1 700 jäsentä ja 14 myymälää, on jo itsessään rationalisoimiskelpoinen taloudellinen yritys? On vain kyseessä luottopolitiikka, jolla joko tuetaan liikkeen sisäisen rationalisoinnin pyrkimyksiä, tai tuetaan sulautumista.

Osuustoimintaliike syntyi palvelun periaatteen vuoksi. Sitä ei olisi syntynyt, ellei liike olisi kyennyt tarjoamaan taloudellista etua jäsenilleen. Nykyisin nimenomaan jakelukaupan, kulutusosuuskuntien, kohdalla kilpailu on muovannut olosuhteet uudelleen. Myymäläkulttuuri on kohonnut kaikkialla ja kaikkialla kilpailu painaa alas voiton, käytetäänpä se sitten osinkoina tai ylijäämän palautuksena. Virtaviivaistuminen jatkuu. Jatkuessaan se pyrkii kaikin tavoin syrjäyttämään "kannattamattoman" toiminnan. Tämä pyrkimys lyö korvalle palvelun periaatetta, joka vaatii paljon jakelupisteitä ja niihin monipuoliset valikoimat. Jakelukaupan pulma on jo nyt polttava maaseudulla.

Lainkaan vähentämättä osuustoimintaliikkeen arvoa voi sanoa, että Matti Mikonpoika Meikäläinen joutuu vastaamaan osuustoimintakokouksissa kysymyksiin, joihin hänellä tuskin on muita vastauksia olemassa kuin ne, jotka hän on omaksunut osuustoimintalehdistä. Kehityksen luomat olosuhteet ovat vahvistaneet teknokraattien valtaa kaikkialla yhteiskunnassa. Ei ole ihme että niin on tapahtunut myös osuustoimintaliikkeessä. Ihmiset jotka hallitsevat tiedotusvälineitä saavat hämmästyttävän usein mieleisiään vastauksia lukijoiltaan.

Mutta suuren kansanliikkeen aatteellisia pulmia ei voida siten ratkaista. Se on oivallettu myös varsin hyvin kummankin jakelukauppaa harjoittavan haaran hallintoelimissä. Niiden on löydettävä uusi sisältö sille ideologialle, joka liike on nostanut mahtiasemiin. On luotava uudelleen liikkeen kuva jäsenen mielessä, omaksuttava liikkeelle sellaisia uusia piirteitä, jotka eivät muutu taloudellisen kilpailun muuttaessa liikkeen kaupallista organisaatiota.

Epäilemättä tulevina vuosina osuustoimintaliikkeen puolueettomassa haarassa SOKn järjestöissä tulee korostumaan liikkeen aatteellisen ohjelman toinen kohta: "SOK-laisen osuuskauppaliikkeen puolimiljoonainen jäsenkunta tukee nykyistä yhteiskuntajärjestystä ja pitää välttämättömänä sen ja yksityiseen omistusoikeuteen pohjautuvan talousmuodon säilyttämistä. Siksi se on valinnut vapaaehtoisuuden tien."

Edistysmielisellä KKlaisella osuusliikkeellä ei ole omaa ohjelmaa. Sen sijaan sekä kansandemokraateilla että sosialidemokraateilla on omat osuustoimintaohjelmansa, sosialidemokraattien ohjelma on juuri valmistumisvaiheessa. Varsinainen liikkeen oma kanta on julkistettu kokouspäätöksissä ja kokouksissa esitetyissä alustuksissa. Edellämainitussa alustuksessaan pääjohtaja Jalava totesi, että osuustoimintaväelle ei ole vieras se ajatus, että E-liike on osa työväenliikettä.

Nämä näköalat lienevät ne, jotka tulevat korvaamaan sen hämärtyvyyden, joka nyt on vallinnut osuustoimintaliikkeen piirissä. Miten selvästi ja milloin nämä aatteelliset korostukset alkavat muuttua hallitseviksi toiminnassa, sitä ei kukaan voi sanoa. Aatteen rintamalla on uuden kypsymisaika usein pitkä. Mutta se voidaan varmuudella sanoa, että jotain uutta ideologian rintamalla osuustoimintaliikkeen on tarjottava maailmassa, jossa kilpailutalous pakottaa sen luopumaan koko joukosta vanhoja aatteita ja valvomaan, ettei yli 70-vuotiaita valita hallintoon.

Helpoin on tilanne maatalouden piirissä työskentelevissä osuusliikkeissä, jotka keräävät ja jalostavat maataloustuotteita. Myyjän valinnanmahdollisuus on aina pienempi kuin ostajan. Sikäli on myyjän uskollisuus omalle liikkeelle myös suurempi. On kuitenkin rehellisyyden nimessä todettava, että nimenomaan tällä toiminta-alalla on kehitys yhteiskunnallisen aatteen ideologiassa eräin paikoin jo nyt kehittynyt lähes täydelliseen identtisyyteen ostoliikkeen kanssa.

Luonnollista on, että kun ja jos osuustoiminnallisten liikkeiden yhteiskuntapoliittinen luonne alkaa liikkeiden valistustyössä korostua, määräävät liikkeiden johdossa olevat teknokraatit ne värit ja värisävyt, joita aatteen tukkukaupoissa pakataan lähetettäväksi ja sulatettavaksi. Yhtä luonnollista on, että nuo värit ja sävyt tulevat synnyttämään aaltoilua ja loiskehdintaa jäsenkunnassa.

Mutta juuri sitähän koko liike tarvitseekin pysyäkseen pystyssä ja luodakseen sitä ostouskollisuutta, joka lisää kiinnostusta ja myyntiä. Eräänä tuloksena varovaisesta, mutta melko selkeästä yhteiskunnallisesta suhtautumisesta ja yrityksistä vaikuttaa valtiovaltaan näkyvällä tavalla voidaan pitää sitä, että E-liikkeiden jäsenmäärä, joka vv. 1955—1963 polki suurin piirtein paikoillaan, on tämän jälkeen jossain määrin kohonnut. Koska liikkeen valistustilaisuuksien väkimäärä on samaan aikaan hieman laskenut, ei jäsenmäärän kasvua voitane selittää muulla tavalla kuin siten, että liikkeen ulkopuolella olleet ovat jossain määrin tunteneet mielenkiintoa koko liikkeen yleispoliittisia päämääriä kohtaan.

KEN ELÄÄ HÄN NÄKEE MITEN LAINEET AIKANAAN LYÖVÄT AATTEEN SARALLA OSUUSKAUPPALIIKKEESSÄ. □

Johtaja Veikko Oittinen (KK).

LOKASANAPUNOS

II:a

KUIVA

Int. PROVINSSI

-JOKI

1000MB

ENON TALO

OOPPERA -VILLA

VASTAAN OTTA-MIS-TA

SAI-RAA-LA-VER-BI

PUOLUE

VALENTIN PIHA

KOTIM. PURJE-LENTO-KONE

VON FURSTEN-BERG

TERVE-TULOA

KI-DAS-SA

MUNISTA

TOT-TA

ENTINEN SARJAJOUKKUE PIETARSAARESTA

OPITTU HANKIN-TAVERBI

RE-HU

YKSI TAKEIS-TA

ASUMATON

IITTALAN NAAPURI

ASE

VAIKEA

PIRISTÄ-VÄ KELLO-VERBI

VARJOJA TIIVIS-TETYT

UKW KUKA

VOI PER... LUULO

VLADI-MIR TARJOTA

Wilh. Tell ESIM.

MAAT JA

"MINÄ"

MIKÄ OLI TODISTETTAVA

SAN-TE-RI

ZZZ

OAS-KENR. ORJALLA

AVIO-ERO-KAUP.

SÄR-KELÄ

POSSE

SYYSSANAPUNOKSEN ratkaisijoiden kesken jakaantuivat palkinnot seuraavasti: mustetäytekynä lähetetään nimellä Veikko Raatikainen, Seminaarink. 19, Jyväskylä. Kirjapalkinnot osuivat seuraaville: Eelis Sorola, Haapajärvi 6 kp, Aili Huuskonen, Karjalantie 30, Lauritsala, Reijo Lindeman, Vaasank. 7 B 18, Helsinki 50 ja J. Sirkola, Tuomaantie 36, Vaasa. Lokasanapunoksen vastaukset pyydämme lähettämään toimitukseemme 20. 10. mennessä osoitteella Puutarhakatu 8, Tampere. Kuoren alanurkkaan tunnus: "Lokasanapunos."

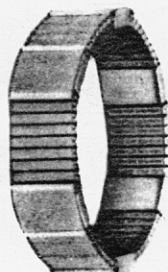
ALKUPERÄINEN AIMANTE MAGNEETTINEN TERVEYSRANNERENGAS

käytetään mm:

- **Reumaattisiin särkyihin**
- **Päänsärkyyn ja migreeniin**
- **Suonenvetoon**
- **Unettomuuteen**
- **Verenpainehäiriöihin**

seuraavat mallit saatavissa hintaan mk 29:—

Malli L -kapea kullanvärinen
Malli G leveä kullanvärinen
Malli A -leveä hopeanvärinen
Malli LS -kapea hopeanvärinen

MONET YLI 50 MAASSA OVAT TODENNEET SEN TEHOKKAAKSI
KOKEILKAA — TEILLÄ ON 16 PÄIVÄN PALAUTUSOIKEUS

Tilatkaa puhelimitse Helsinki 66 46 30, tai lähettäkää allaoleva kuponki meille:

Tmi WILTO, Vironk. 5 A 11, H:ki 17

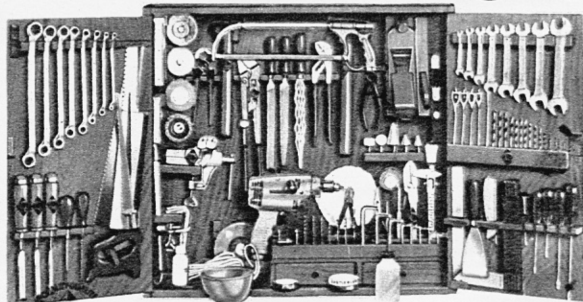
Täten tilaan 16 päivän palautusoikeudella ...... kpl Aimanté rannerenkaita malli .... kappalehintaan mk 29:— + postikulut. Rannemittani valtimon kohdalla on ...... cm.

Nimi: ______________________

Osoite: ______________________

Saadaan myöskin suoraan seuraavista liikkeisä:
Helsingissä: TMI WILTO Vironkatu 5 A 11
Kotkassa: Kemikalio-kampaamo Merina, Keskuskatu 13
Tampereella: Tehoravinto, Rongankatu 4
Turussa: Kunto- ja Tehoravinto, Kauppiaskatu 9 A (Wiklundin valopiha)
Vaasassa: Kemikalio Vivan, Vaasan Puistikko 20
Hämeenlinnassa: Tupakka-Tupa, Keskustalo

MIEHILLE - UUTTA - NAISILLE

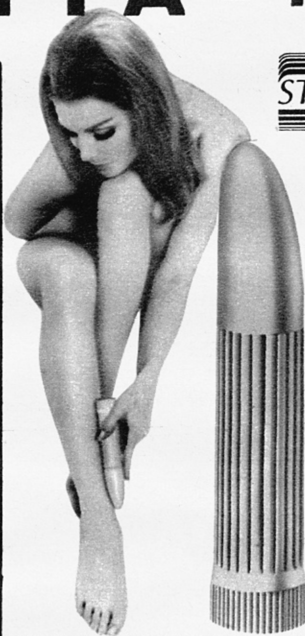

Länsisaksalainen Quelle-työkalukaappi käsittäen 131 kpl laatutyökaluja

C-myynnin loistotarjous: — Kaikki työkalut ovat valmistetut ensiluokkaisista materiaaleista. — Saatte kokoelman joka täyttää vaativammankin ammattimiehen toiveet. Nyt Teillä on tilaisuus olla ammattimies.
— Tukevasti rakennettu kaappi lakatusta pyökistä (650 × 700 × 180) pitää työkalut järjestyksessä, helposti esiinotettavissa ja suojaa niitä kosteudelta ja pölyltä. — Puolen vuoden takuu porakoneella.
Sisältö: 1 sähkökäyttöinen "privileg" käsiporakone, jossa 8 mm tarkkuuskiristysistukka, 8 lenkkiavainta, 1 pistonaskali, 1 näveri, 3 talttaa, 1 saha, johon kuuluu 5 vaihtoterää, 8 kpl kiintoavainsarja, 5 kpl leveäkärkisiä poranteriä, 5 kpl pikateräksisiä poranteriä, 1 mittanauha, 1 sähköjännitteen ilmaisija, 1 suorakulma, 1 spakkeli, 1 pahvinleikkausveitsi Universal, jossa vaihtoterän mahdollisuus, 1 kpl erikoisruuvimeisseli, 3 kpl tavallisia ruuvimeisseleitä, 2 kpl liimapuristimia, 2 kpl ruuvipuristimia ,1 ruuvipenkki, jossa säädettävät leuat, 1 juotoskolvi 220 V/80 W, 1 huopakiilloituslaikka, 1 hiontalaikka, 1 pyöreäteräsharjalaikka, 1 metallilankainen "savi" harja, 1 veitsien ja saksien hiontasarja, 1 kpl hohtimet, 1 vasara, 1 putkitonkit, 2 viilaa, 1 saharaspi, 1 vesijohtotongit, 1 peltisakset, 1 höylä, 1 kulmahöylä, 1 vesivaaka, 1 metallisaha, 5 hiontakuulia, 1 kuminen hionta- ja kiilloituslaikka, johon kuuluu 1 kiilloituspäällys, hiekkapaperilevyjä, 1 puhelinpihdit, 1 sivuleikkuri, 1 puristuspihdit, 1 harppirengaspiirrin, 1 nahkapiirrin, 1 lävistäjä, 1 kivimeisseli, 1 kiviporaterä, 1 upotusporaterä, 3 jyrsinporaterää, 4 kovametallista kiviporaterää, 8 kpl kulma-avainta, 1 työntötulkki, liimaa, 1 rulla eristysnauhaa, 1 vyyhti metallista juotoslankaa, 1 kipsikuppi, 1 öljykannu.

Käteisellä 595:—
Osamaksulla käsir. 95:— ja 10 x 55:—

YKSINMYYNTI SUOMESSA C-MYYNTI

STIMULáNT hieromakone

Stimulant on paristokäyttöinen, hämmästyttävän voimakastehoinen. Se on muotoiltu juuri siten, että sillä voidaan hieroa kaikki ruumiin tärkeimmät osat — kasvot, kaula, reidet, jalat. Stimulant piristää — rentouttaa väsyneet lihaksenne. Kokekaa sen piristävä vaikutus koko kehollanne! Miellyttävän pehmeitä värähdyksiä — täydellistä rentoutumista — ihmeellinen kokemus. Hieronnan jälkeen tunnette itsenne lauenneeksi, virkeäksi ja elämänhaluiseksi.

Käteisellä 48:—
Osamaksulla käsir. 22:— osamaksut 3 x 10:—

C-MYYNTI OY ☏33506 BOX 1503, TAMPERE

Nimi ____________ Arvo tai ammatti ____________

Osoite ____________ Postitoimipaikka ____________

TILAAN OSAMAKSULLA ☐ KÄTEISELLÄ ☐

Kirjallinen takuu 8 pv palautusoikeus HYMY 10

Teksti:
TIMO SUOSTE
Kuvat:
KALEVI PÖYHÖNEN

Jos katsotte Ruotsin länsirannikon karttaa, niin löydätte noin 35 kilometrin päästä Göteborgista kaakkoon paikkakunnan nimeltä Onsala. Sieltä — tarkemmin sanottuna viidennen puskan takaa — paljastui Mannolan Pirkon pieni kesäsalaisuus.

Pirkko vietti 1-vuotistaiteilijajuhlaansa Göteborgin Lisebergs-teatterissa syyskuun puolivälissä. Samoihin aikoihin ehti loistavaksi menestykseksi osoittautunut "Tyttö sopassa" kolmanteensadanteen esityskertaansa, mikä selvemmälle suomenkielelle muunnettuna merkitsee seitsemää näytöstä viikossa.

— Se on tappava työtahti, jonka vastapainoksi oli pakko löytää jokin rentoutumiskeino. Oikeastaan mä hain yhden näyttelijätoverini sisaren kanssa kesähuvilaa, mutta ensinnäkin ne olivat aivan hävyttömän kalliita — pyysivät kolme, neljä tonnia kesältä — ja toisekseen me halusimme huvilat vierekkäin eikä me sellaisia mistään löydetty. Sitten Anna-Lisa ehdotti, että vuokrataan asuntovaunut. Ensin mä sanoin: "Hyi, ei sitten ikinä, sehän olis ihan kuin mustalaisilla." Mutta sitten mä lähdin kuitenkin aivan huvin vuoksi mukaan katsomaan ja ihastuin heti.

Alku ei näyttänyt lainkaan lupaavalta. Liike, joka oli luvannut vaunun vuokrata, löysikin sille ostajan ja unohti ilmoittaa asiasta Pirkolle, joka istui "vissiin kaksi viikkoa puskassa" ja odotti turhaan. Kun ikävä totuus vihdoin valkeni ja tyttö sopasta kääntyi muiden vuokraajien puoleen, oli joka puolella edessä kohtelias, mutta torjuva käsi. Nopeusrajoituksen nostaminen Ruotsissa aiheutti viime kesänä valtavan ostoryntäyksen asuntovaunumarkkinoilla ja useiden viikkojen toimitusajat olivat pikemminkin sääntö kuin poikkeus. Muuan toimitusjohtaja ymmärsi kuitenkin asiaan liittyvän mainosarvon ja vuokrasi vastoin periaatteitaan Pirkolle vaunun. Ei kuitenkaan aivan mainoshinnalla: ensimmäinen kuukausi 700 ja sitten satanen viikossa.

— Olen kerran aikaisemmin telttaillut yhden kesän ja mä inhosin sitä elämää. Sadetta valui koko kesän ja teltta oli aina väärässä paikassa. Tänäkin vuonna alkoi pitkän hellekauden jälkeen kolmen päivän yhtäjaksoinen rankkasade heti, kun vaunu oli saatu tänne ja teltan narut hädin tuskin ehditty kiristää. Mutta kumma kyllä mä viihdyin aivan mainiosti koko ajan. Tämä ei ollut ollenkaan niin primitiivistä kuin telttailu ja sitäpaitsi sain vaunulleni paikan yksityiseltä tontilta. Ei ollut vieraita häiritsemässä idylliä, ymmärräks? Ymmärränhän toki. Hiekkapohjainen merenranta ja ainutlaatuiset auringonpalvontapaikat täydensivät Pirkon kesäistä paratiisia, missä ainoana vakituisena seuralaisena oli metsähiiret loitolla pitänyt kissa.

Asuntovaunun hankkiminen toi mukanaan melkoisen määrän muitakin menoja kuin vuokran. Teltasta tuli ylimääräinen olohuone, joka oli luonnollisesti kalustettava. Ja vähältä piti, ettei Pirkon keväällä ostettu Renault 10, joka tosin juuri ja juuri riitti vetoautoksi vaunulle, vaihtunut isompaan rautaan.

— Kyllä mä pitkään harkitsin asuntovaunun ostamista, kun meillä siellä Suomessakin on iso piha, mihin sen olisi

KÄÄNNÄ

Pirkon osoite: VIIDES PUSKA, ONSALA

Pirkon osoite: VIIDES PUSKA, ONSALA

voinut sijoittaa ylimääräiseksi vierashuoneeksi. Kuitenkin se osto nyt jäi ainakin ensi kevääseen.

Kokoontaitettavalla polkupyörällä oli mukava hurautella merenrantaan. Samalla sai terveellistä ja välttämätöntä liikuntoa. Autoaan Pirkko käytti vain ajaessaan näytöksen päätyttyä Göteborgista asuntovaunulle ja taas seuraavana iltana takaisin. Päivät kuluivat kuin itsestään uimisen ja pienen taloudenpidon merkeissä.

— Kyllä tämä varmaan on paras työpaikka, mitä mulla koskaan on ollut. Tällaista olotilaahan ei ihmisellä usein ole, että työskentelee illat ja on päivät täysin vapaa. Flickan i soppan meni niin kauan, ettei sitä tarvinnut enää päivisin harjoitella.

Suomessa Pirkko kiersi kesäiltaisin tanssilavoilla laulamassa ja teki sen ohella pari, kolme filmiä.

— Tämä on ollut siihen verrattuna pelkkää kesälomaa. Ei voi tosiaan valittaa niinkuin työolosuhteista, eihän? Tunnen itseni nykyään paljon terveemmäksi ja tarmokkaammaksi, kun olen poiminut täällä raitista ilmaa ja vitamiineja päivät pitkät.

Pienen varjopuolen asuntovaunuelämästä Pirkko kuitenkin löysi juuri runsaasta raittiista ilmasta ja jatkuvasta uimisesta. Uudet perunat ja silli alkoivat näet maistua aivan liian hyviltä. Suurena houkutuksena olivat myös yölliset piknikit töistä palattua. Kananpoika ei ole mitään terveellistä yöruokaa kilojaan kurissa pitävälle näyttelijättärelle.

— Asuntovaunu olisi oikeastaan ihanneratkaisu meidän ammatissa, missä usein syksyisin sattuu pitkiä, jopa parinkin kuukauden lomia. Mikä silloin on mukavampaa kuin ottaa vaunu auton perään ja lähteä kiertämään Eurooppaa. Halpa loma sellaisesta tulisi. Ei tarvitsisi muuta ostaa kuin bensiiniä ja öljyä — kaikki muuhan olisi mukana. Niin koti kuin hotellikin. Ja mikä on asuntovaunua parempi esimerkiksi turneella Suomessa, missä meillä vielä monin paikoin maaseudulla on kovin kehnot hotellit.

— Tänä syksynä en kuitenkaan pidä lomaa, vaan alan Tarkaksen kanssa tehdä Kuten haluatte -ohjelmia. Ensimmäinen nauhoitetaan jo lokakuussa ja sitä seuraa ainakin seitsemän lisää. Mutta keväällä palaan takaisin Göteborgiin ja silloin harkitsen uudelleen asuntovaunun ostoa.

Totesi ruskettunut Pirkko Mannola, nuolaisi viimeisen kerran suklaa-kerma-kirsikkajäätelöstään ja solahti notkeana Kattegatin syysvihreisiin aaltoihin hankkimaan lisää vitamiineja ja ruokahalua. □

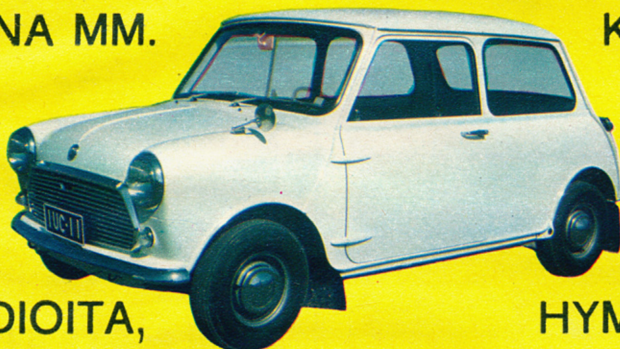

JÄTTILÄISKILPAILU

KILPAILU ON AVOIN KAIKILLE. PALKINTOINA MM. AUSTIN MINI-HENKILÖAUTO, KANARIAN-MATKOJA, RADIOITA, "KOTIVERSTAS" SARJOJA. PALKINTOJA KAIKKIAAN YLI 60.000 MK:N ARVOSTA.

TUTUSTU KILPAILUUN SISÄAUKEAMALLA. LEIKKAA KUPONKI IRTI JA LÄHETÄ SE HYMYLEHTEEN HETI. MAHDOLLISUUTESI TÄSSÄ KILPAILUSSA OVAT ERITTÄIN SUURET.

JÄTTILÄIS-PALKINNOT

Kaikkien oikein vastanneiden kesken arvotaan seuraavat palkinnot:

1 kpl Austin Mini 1000 MK II henkilöauto
15 kpl Kanarian saarten matkoja à 925 mk
35 kpl Asa-radioita. Radioihin kuuluu kaksi erillistä kovaäänistä.
55 kpl "Kotiverstas" porakonesarjoja à 240 mk.
280 kpl kosmeettisia aineita sisältäviä pakkauksia à 50 mk.

Yhteensä arvotaan 386 palkintoa, arvoltaan yli 60.000 mk.

Virallinen arvonta suoritetaan 15.11.68 ja palkinnot toimitetaan voittajille välittömästi. Voittajien nimet julkaistaan joulukuun Hymylehdessä ja VIP-lehdessä.

OTTAKAA NYT OSAA JA VOITTAKAA VAIKKAPA HENKILÖAUTO!

UUSI AUSTIN MINI

Ministä on tullut Maxi! Sen poikittaismoottorissa on nyt enemmän voimaa. Se on nopeampi ja turvallisempi. Siinä on tehokkaammat jarrut ja jäähdytys. Avarat uusitut sisätilat. Austin Minissä ohitatte nyt yhä useampia sekä vauhdissa että tekniikassa.

OHITTAA NYT YHÄ USEAMPIA

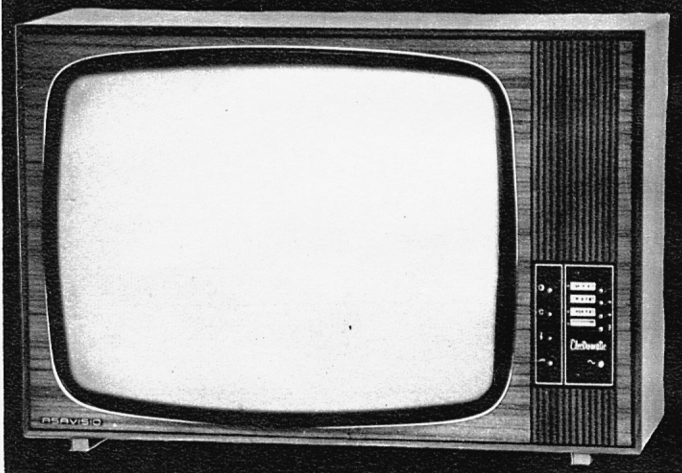

AUSTIN MINI 1000 MK II
Teho 41 hv
Nopeus 126 km/t
Ohjehinta 8.370 mk

Maahantuoja:
Oy VEHO Ab
Helsinki—Autotalo puh. 642764

AUSTIN MINI - PÄIVÄN NIMI

Tutustukaa Asan vaihtoehtoihin Parempia ette löydä

Olympiavuoden iloisin televisiovalikoima on valmis. Ennennäkemättömiä värejä. Uusia kokoja. Markkinoiden huolettomin kanavanvaihtojärjestelmä. Kaikki Asavisio-mallistossa.
Tutustukaa nyt tähän Suomen laajimpaan ja täydellisimpään televisiovalikoimaan. Valikoimaan, joka tarjoaa joka suhteessa parempia vaihtoehtoja.
Jokainen Asa-myyjä kertoo niistä mielellään Teille.

ASA

VIETTÄKÄÄ TALVEN KESÄLOMA KANARIAN SAARILLA

Nyt on mistä valita!
Matkakohteinamme ovat sekä
GRAN CANARIA
että
TENERIFFA

AK:n Matkatoimisto Oy tarjoaa Teille laatua lennosta alkaen. Lennämme kohteisiin **maailman suurimmalla suihkukoneella, DC-8:lla,** joka taittaa matkan (5000 km) **alle kuuden tunnin välilaskutta,** non-stop. Perillä odottavat hyvät hotellit ja osaavat oppaamme. Edullisia yhden, kahden ja useamman viikon matkoja, lähtöpäivä joka perjantai koko talven ajan. Ryhmille erikoishinnat.
Kanarian Saaret ovat vapaakauppa-aluetta, voitte tehdä elämänne onnistuneimmat ostokset siellä.

AK:n MATKATOIMISTO Oy

Helsinki: Fabianinkatu 14, puh. 650 022
Turku: Aurakatu 5, puh. 16 018

LÄHETTÄKÄÄ MINULLE ILMAINEN KANARIAN SAARTEN ESITTEENNE.

Nimi: ....

Osoite: ....

....

LEIKATAAN TÄSTÄ

KILPAILUKYSYMYKSET

Hymylehden tarkastettu levikki on .... kpl

Vita Plus on .... hiuskiinne

Uuteen Kotiverstaaseen kuuluu .... osaa

AUSTIN MINI 1000 MK II:n huippunopeus on .... km/t

Markkinoiden huolettomin kanavanvaihtojärjestelmä on .... visioissa

Suomen uusin aikakauslehti on .... lehti

Ovatko Kanarian Saaret vapaakauppa-aluetta? .... ☐ on ☐ ei

Vastaajan nimi

Osoite

LEIKATAAN TÄSTÄ

TILATKAA NYT

SUOMEN SUURIN AIKAKAUSLEHTI
HYMYLEHTI **(tarkastettu levikki 317.959 kpl)**

UUSI TILAAJA. Kun tilaatte Hymylehden vuodeksi 1969, saatte kuluvan loppuvuoden numerot ilmaiseksi tilaushetkestä alkaen. Mitä pikemmin Hymyn tilaatte, sitä suurempi on etunne. Tilaushinta 19 mk.

ENTINEN TILAAJA. Hymylehden vuoden 1968 tilaaja saa lehtensä entisellä huokealla hinnalla 17 mk:lla. Tämä hinta on voimassa 31.10.68 saakka.

SUOMEN UUSIN AIKAKAUSLEHTI
VIP-LEHTI

VIP-lehti on uusi miesten lehti. Täysin erilainen kuin muut miesten lehdet. Tilatkaa Tekin, toteatte, että VIP on vietävän hyvä. Tilaushinta 22 mk. Loppuvuoden numerot ilmaiseksi tilaushetkestä alkaen.

YHTEISTILAUKSENA
HYMY JA VIP

hinta vain 36 mk. Myös tässä tapauksessa saatte loppuvuoden numerot ilmaiseksi ja säästätte lisäksi 5 mk normaalitilaushintoihin verrattuna.

Tilaan tiliini allamainitut lehdet vuodeksi 1969.

Nimi ....

Osoite ....

....

Tilaan Hymylehden vuodeksi 1969 ☐
Tilaan VIP-lehden vuodeksi 1969 ☐
Tilaan Hymylehden ja VIP-lehden vuodeksi 1969 ☐
Olen Hymylehden uusi tilaaja ☐ entinen tilaaja ☐
Tilausmaksun suoritan laskunne saavuttua marraskuussa ☐ tammikuussa ☐
Merkitkää rasti ruutuun haluamanne vaihtoehdon kohdalle.

40 p postimerkki

hymy LEHTI
PUUTARHAKATU 8
TAMPERE

SAATTE
LOPPUVUODEN NUMEROT ILMAISEKSI

Käyttäkää nyt tätä tarjousta hyväksenne ja postittakaa oheinen tilauskuponki yhdessä kilpailuvastauksenne kanssa jo tänään. TILAUSMAKSUT PERIMME TEILTÄ VAIKKAPA VASTA ENSI TAMMIKUUSSA.

MAAILMANKUULU SVEITSILÄINEN – SITÄ MYYDÄÄN 80 ERI MAASSA

NYT 3 VAIHTO-EHTOISTA LAHJAETUA

Ostakaa se kätevästi POSTITSE alla olevalla kupongilla

Myös OSAMAKSULLA. Jokaiselle CAMY-kellon tai korun ostajalle annetaan

HETI ILMAISEKSI 4 mm. BISMARCK-RANNEKETJU tai HELMISORMUS tai HELMIRANNEKETJU

Kaikki 14 kar. kultaa. Bismarck-ranneketju n. 4 mm leveä. Helmiranneketjun helmet läpimitaltaan n. 6,5 mm, aidosta helmisimpukasta, samoin helmisormuksen 7,5 mm:n helmi. (Kuvat tilauskupongissa). Käteisostajalle annetaan lisäksi 10 %:n alennus. Älkää lähettäkö rahaa kirjekuoressa. Kellot ja korut lähetetään tyylikkäässä lahjakotelossa jälkivaatimuksella 3 pv:n kuluessa.

8008 MIESTEN KELLO, 17 kiv. AS-1130 koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis puoliteräskuori, vaalea tai musta taulu, **mk 95:— tai 10:—/kk.**

8009 SAMA kultadoubleisena, **mk 99:— tai 10:—/kk.**

3500 NAISTEN KELLO, 17 kiv. AS-koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis kultadoublekuori, **mk 99:— tai 10:—/kk.**

3501 SAMA puoliteräksisenä, **mk 94:— tai 10:—/kk.**

7704 MIESTEN KAKSOISAUTOMAATTIKELLO "Jetking", 25 kiv. itsevirittyvä koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis, näyttää sekä viikon- että kuukaudenpäivät, 20 mikron kultadoublekuori, vaalea tai musta taulu, **mk 235:— tai 20:—/kk.**

7703 SAMANTAPAINEN jaloteräksisenä. 30 kiv. koneisto, **mk 235:— tai 20:—/kk.**

2205 NAISTEN KULTAKELLO. 18 kar. kultaa, (Ø 19 mm) 17 kiv. koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, **mk 160:— tai 20:—/kk.**

7510 MIESTEN PÄIVYRIKELLO "Sputnik" nelikulmainen, vaihtaa päivämäärän keskiöisin silmänräpäyksessä, 21 kiv. Eta-koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis kultadoublekuori, kullattu tai hopeoitu taulu, **mk 155:— tai 20:—/kk.**

7511 SAMA jaloteräksisenä, vaalea tai musta taulu, **mk 155:— tai 20:—/kk.**

1007 NAISTEN KELLO (Ø 17 mm), varustettu murtumattomalla safiirihiotulla lasikkeella, 17 kiv. koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, kultadoublekuori, **mk 105:— tai 10:—/kk.**

1441 SAMANTAPAINEN, 18 kar. kultaa, 21 kiv. Eta-koneisto, **mk 175:— tai 20:—/kk.**

7311 UUTUUS! SUKELTAJANKELLO, JOSSA PÄIVYRI "Seven Seas", vesitiivis, kokeiltu 5 ilmakehän paineessa. Pimeässä voimakkaasti loistavat osoittimet ja numerot, 17 kiv. koneisto, incabloc-iskusuojaus. ERIKOISRANNEKE "TROPIC", **mk 129:— tai 15:—/kk.**

2004 UUTUUS, NAISTEN KELLO 21 kiv. (ø 20 mm), Eta-koneisto. kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis, 20 mikr. kultadoublekuori. Erittäin tyylikäs, **mk 127:— tai 15:—/kk.**

2102 SAMANTAPAINEN, PÄIVYRIAUTOMAATTI, 23 kiv. itsevirittyvä Eta-koneisto. Erittäin vahvarakenteinen NAISTEN KELLOERIKOISUUS, 20 mikr. kultadoubleisena, **mk 178:— tai 20:—/kk.**

7419 MIESTEN SUPERAUTOMAATTIKELLO "Sputnik", vaihtaa päivämäärän keskiöisin silmänräpäyksessä, 25 kiv. itsevirittyvä Eta-koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis jaloteräskuori, vaalea tai musta taulu, **mk 165:— tai 20:—/kk.**

7428 MIESTEN SUPERAUTOMAATTIKELLO "Seven Seas", vaihtaa päivämäärän keskiöisin silmänräpäyksessä, 25 kiv. itsevirittyvä Eta-koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis jaloteräskuori, vaalea tai musta taulu, **mk 170:— tai 20:—/kk.**

7429 SAMA kultadoubleisena **mk 175:— tai 20:—/kk.**

7521 MIESTEN PÄIVYRIKELLO "Jetking", vaihtaa päivämäärän keskiöisin silmänräpäyksessä, 21 kiv. Eta-koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis jaloteräskuori, vaalea tai musta taulu, **mk 119:— tai 15:—/kk.**

7519 SAMANTAPAINEN, 20 mikr. kultadoubleta, **mk 125:— tai 15:—/kk.**

CAMY-HUOLTO JA MYYNTINÄYTTELY
Kelloliike J. PELKONEN
MANNERHEIMINTIE 44 Helsinki, puh. 494 463 ja 490 002

Huom! Kaikki Camy kellot ovat alkuperäisiä sveitsiläisiä laatukelloja, erikoisesti kovaan käyttöön tarkoitettuja. Tehtaan tiukan tarkastuksen lisäksi tarkastaa Suomessa jokaisen kellon ammattitaitoinen kelloseppä. Tästä syystä annetaan kaikille

CAMY KELLOILLE 1 VUODEN TAKUU

ja mukana seuraava kellovakuutus (3 mk) on lisäturvana.

NYKYKELLOT

Camy kellojen maahantuoja

BOX 10231
Helsinki 10
p. 30 30 31

toimitus 3 pv. aikana

LAHJAETU n:o

Lähettäkää heti, 30 vrk:n palautusoikeudella ja 1 vuoden takuulla.

1

KELLO n:o .... mk .... musta/vaalea/kultatauluisena

RANNEKETJU/-RENGAS .... mm, mk .... KAULAKETJU mk ......

KALVOSINNAPIT n:o ...... mk .... LAHJAETU n:o .... seuraa mukana lähetyksessä. Sormuksen läpimitta Ø ...... mm.

2

Nimi selvästi .... synt.aika

Arvo t. ammatti .... kirjoilla

Osoite selvästi

HYMY 10/68

3

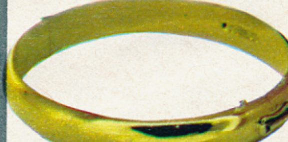
Kultaiset (14 kar.) BISMARCK-ranneketjut

kotelolukko, tarkistusleimaus,

n. 5 mm	mk **119:—**	kk erät	10:—
,, 6 ,,	mk **159:—**	,,	20:—
,, 8 ,,	mk **199:—**	,,	20:—

BISMARCK-KAULAKETJU 14 kar. kultaa, jousilukko, keskeltä n. 6 mm, ja päistä n. 4 mm **mk 169:—** ja kk erät 20:—

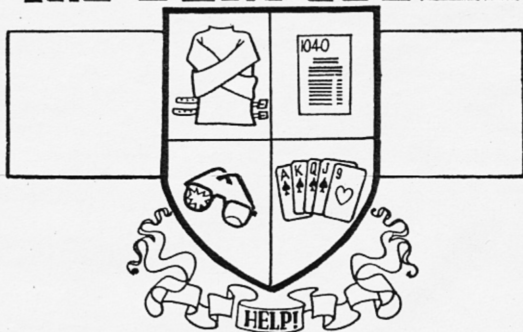
RANNERENKAAT 14 kar. kultaa, varmuuslukko, tarkistusleimaus

n. 8 mm	mk **157:—**	kk erät	20:—
,, 10 ,,	mk **177:—**	,,	20:—
,, 12 ,,	mk **197:—**	,,	20:—
,, 14 ,,	mk **249:—**	,,	20:—

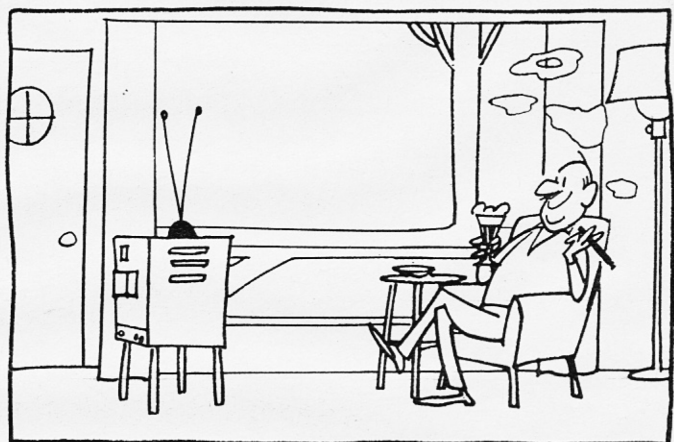
KALVOSINNAPIT 14 kar. kultaa, myös jousi kultaa.

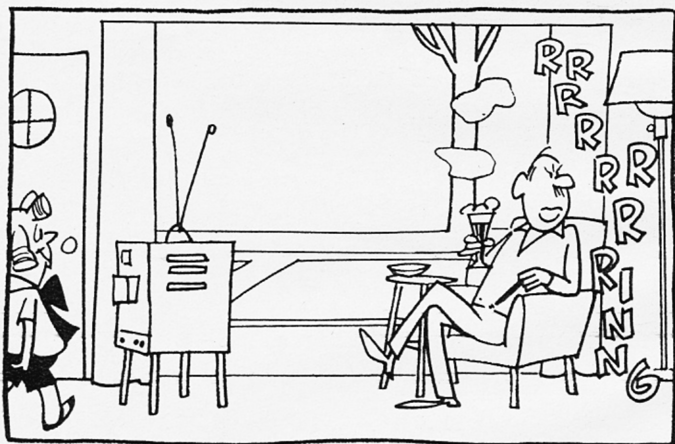
1 onyx	mk **112:—**	kk erät 15:—
2 savukvartsi	mk **138:—**	kk erät 15:—
3 sinisafiiri	mk **138:—**	kk erät 15:—

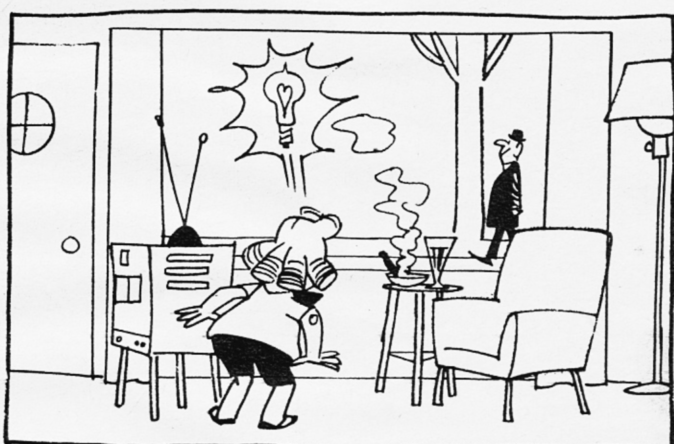

THE BORN LOSER
1040
HELP!

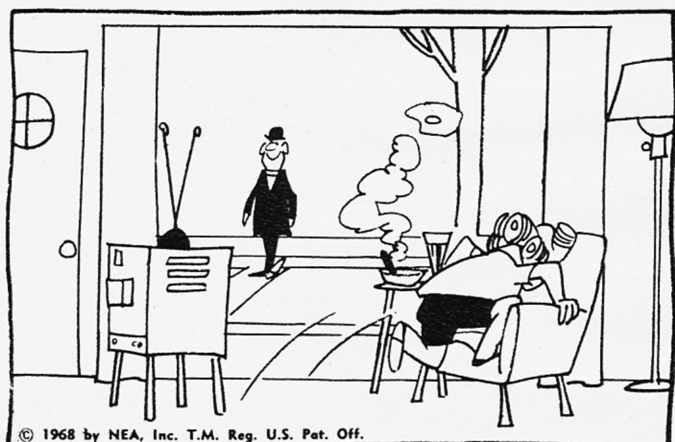

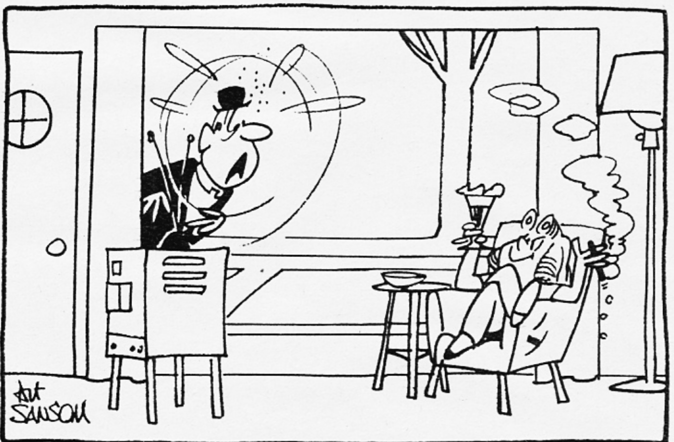

CLICK

RRRRRRRRINNG

ART SANSOM

Tara-ram! Tara-ram!

Valloittamattomat tanskalaispastillit!

Tara-ram! Tara-ram!

Voittamattomat uudet maut!

DRUCOSAL

Pirteän makuinen energianlisääjä

MENTHOSAL

Mentolinraikas suu
— miellyttävä hengitys

LAKRISAL

Vahva lakritsin maku
— ja vauhtia toimintaan

SODAPASTILLER

Piparmintun makua
— ja vatsalle keveyden tuntua

Lääketehtaan hilpeä välisoitto naminnälkäisille

Koonnut:
TIMO SUOSTE

kysy mitä haluat – hymylehti vastaa

Lukijat muistavat toimitustamme päivittäin kymmenillä kirjeillä. Meitä haukutaan ja meitä kiitellään, meille puretaan huolia ja meiltä pyydetään neuvoja. Olemme kiitollisia kaikista näistä kirjeistä. Toimitus ei kuitenkaan ole eikä pyrikään olemaan mikään Viisasten Kerho. Pystyäksemme vastaamaan kaikkiin meille esitettyihin kysymyksiin, meidän olisi turvauduttava laajoihin kirjastoihin ja kymmenien eri alojen asiantuntijoiden apuun. Ensimmäiseksi pitäisi palkkalistoille hankkia pappi, lääkäri, lakimies ja Esko Kivikoski. Yksityisellä kansalaisella on harvoin tarpeeksi aikaa, mahdollisuuksia, varoja tai hakuteoksia, jotta hän saisi mieltään vaivaavan kysymyksen pois päiväjärjestyksestä. Mutta Hymylehdellä on — ja Hymy puhuu asiat halki. Tästä numerosta alkaen varaamme palstatilaa lukijoittemme kysymyksille. Yritämme myös vastata niihin.

MITÄÄN KRISTALLIPALLOA ei käytettävissämme kuitenkaan valitettavasti ole, joten on turha kysyä, milloin kolmas maailmansota syttyy, mikä on oikea rivi seuraavassa veikkauskierroksessa tai onko tuleva lapsenne tyttö vai poika.

MUUTEN ON kysymysten aihepiiri periaatteessa rajoittamaton. Henkilökohtaisesti emme voi Teille vastata, ja koska palstatilakin on rajoitettu, toivomme lyhyitä, selviä ja nasevia kysymyksiä. Mistä aiheesta hyvänsä. Jos emme epätäydellisten tietojen tai vastauksen pituuden vuoksi voi vastata suoraan lehden palstoilla, pyrimme kuitenkin osoittamaan paikan, mistä asianomainen saa kysymykseensä selvityksen.

PEUKALOSÄÄNNÖKSI lisäämme vielä, että kysymyksillä pitäisi olla myös yleistä mielenkiintoa. Kahden naapuruksen rajariita tuskin kiinnostaa paria miljoonaa lukijaamme, vaikka raja lakipykälien avulla saataisiinkin siirretyksi muutama metri sinne tai tänne.

KYSYMYKSET voidaan julkaista nimimerkein varustettuina, mutta kysymyksen esittäjän on ilmoitettava meille nimensä ja osoitteensa, jotka luonnollisesti jäävät vain toimituksen tietoon.

LÄHETTÄKÄÄ kysymyksenne osoitteella: HYMYLEHTI, PUUTARHAKATU 8, TAMPERE. Kuoren vasempaan alanurkkaan tunnus "KYSY MITÄ HALUAT".

Parkinsonin tauti

KYSYMYS: Minkälainen sairaus on Parkinsonin tauti?

Utelias

VASTAUS: Parkinsonin tauti on krooninen, aivojen pohjatumakkeiden vahingoittumisesta aiheutuva sairaus, joka yleensä alkaa vanhemmalla iällä. Luonteenomaisimpina oireina ovat raajojen, vartalon ja kasvojen lihasten kankeutuminen ja voimattomuus sekä pään ja raajojen harvalyöntinen vapina. Tautia on hyvin tuloksin hoidettu useilla oireita lievittävillä lääkkeillä tai neurokirurgisilla toimenpiteillä.

Virginialaisen osoite

KYSYMYS: Voitteko hankkia minulle TV:n sarjafilmissä "Virginialainen" pääosaa esittävän James Druryn osoitteen?

Virginialaisen ihailija

VASTAUS: Voitte kirjoittaa James Drurylle osoitteella: MCA-TV, 100 Universal City, Plaza, Universal City, California 91 608.

Mikä viikonpäivä?

KYSYMYS: Mikä viikonpäivä oli 4. 6. 1939?

Ulla-Maija

VASTAUS: Se oli sunnuntai.

Olympiakolikko

KYSYMYS: Minkä arvoinen nykyään on Helsingin olympiakisojen muistoksi lyöty 500 markan kolikko, jonka valmistusvuosi on 1951?

Numismaatikko

VASTAUS: Ns. olympiaviisisatasia lyötiin kaikkiaan puolisen miljoonaa, joista 18 500 kappaletta valmistettiin jo vuotta ennen kisoja, siis 1951. Näiden rahojen luetteloarvo vaihtelee kunnosta riippuen 60—85 markkaan.

Yhtä vanhat

KYSYMYS: Kuinka vanhoja ovat Charlie Chaplin ja Maurice Chevalier?

Vanhapoika

VASTAUS: Nämä maailmankuulut taiteilijat ovat yhtä vanhoja — molemmat ovat syntyneet vuonna 1889.

Lentoemännäksi

KYSYMYS: Kuinka voisin päästä lentoemännäksi? Kuinka pitkä lentoemännän pitää olla?

Ylioppilas

VASTAUS: Lentoemäntäkursseille hakevan tulee olla 21—28-vuotias, ehdottomasti täysin terve, minkä lisäksi hänen on hallittava ehdottomasti suomen, ruotsin, englannin ja saksan kielet. Ranskan taitaminen on suotavaa. Kielitaito on pystyttävä todistamaan työ- ja/tai opintotodistuksilla asianomaisista maista. Ylioppilastutkinto ei ole ehdoton edellytys, mutta suotava. Lastenhoito- ja ensiapukurssien suorittaminen ovat lisäansioita.

Käytöksen on oltava miellyttävä ja palvelusaltis ja kyseisen henkilön on pystyttävä itsenäiseen toimintaan.

Seuraavat kurssit alkavat joskus ensi vuoden alussa ja niistä ilmoitetaan pari kuukautta aikaisemmin kaikkien suurimpien päivälehtien sunnuntainumeroissa.

Mitään pituusrajoja senttimetreissä ei ainakaan vielä ole hakijoille asetettu.

Kuolemanselli 2455

KYSYMYS: Kuka on kirjoittanut kirjan nimeltä "Kuolemanselli 2455"?

Kauko T.

VASTAUS: Tämän kirjan on kirjoittanut amerikkalainen rikollinen Caryl Chessman istuessaan Kalifornian valtionvankilassa San Quentinissa. Hänet tuomittiin kuolemaan Los Angelesissa toukokuun 25 pnä 1948, mutta sai rangaistuksen täytäntöönpanon siir-

retyksi kahdeksan kertaa. Teloitus tapahtui lopulta vankilan kaasukammiossa toukokuun 2 pnä 1960. Chessman oli syntynyt 1921 ja oli kuollessaan 38-vuotias.

Teräskuvaputki

KYSYMYS: Mitä tarkoitetaan ns. teräskuvaputkilla televisioissa ja millä tavalla ne eroavat tavallisista kuvaputkista?

Ihmettelevä

VASTAUS: Tutkimusten mukaan repeävät televisioiden kuvaputket räjähtäessään reunaliitoksistaan, minkä vuoksi niiden edessä on käytetty suojalasia sirpalevaaran välttämiseksi. Teräskuvaputkissa on nämä reunaliitokset vahvistettu teräsvanteilla tai eräänlaisilla muovivahvikkeilla. Vaikka tällainen kuvaputki esimerkiksi mekaanisen rasituksen vuoksi katkeaisi kaulastaan ja ilma pääsisi sen sisään, se ei kuitenkaan räjähdä. Tämän vuoksi ei teräskuvaputkien edessä tarvita lainkaan suojalasia, mistä puolestaan on se etu, että heijastumat ja taitot jäävät pois ja tuloksena on kirkkaampi ja terävämpi kuva. □

Teksti: IRIS TUUNAINEN

Lianakaarinan toisena aviomiehenä nimeä saanut Teini Salokangas (23) kertoi rahapulan takia yksityiskohtaisen elämäntarinansa Hymylehdelle. Hän tarvitsi rahaa päästäkseen pois Suomesta ”Linkun” (= Lianakaarinan) läheisyydestä. Heidän 11. 11. 1966 solmittu avioliittonsa on lopussa. Teini on kuitenkin yhä ihastunut Linkkuun ja katkera siitä, että tällä on toisia. Teini nousi 11. 9. koneeseen, joka vei hänet Beirutiin. Taakseen hän jätti Linkun, vaatteensa ja avomielisen tarinansa, jonka ensimäisessä osassa hän kertoo elämästään pikku-gangsterina.

ELÄMÄNI PIKKUROISTONA

LIANAKAARINAN EX-AVIOMIEHEN TILITYS (I. OSA):

Teini Salokangas myi juttunsa saadakseen rahaa. Hän halusi päästä Libanoniin unohtamaan, polttamaan marihuanaa — nukkumaan. Hän väittää kärsivänsä unettomuudesta täällä Suomessa, hän ei osaa nukkua muualla kuin ulkomailla. Unettomuuden takia hän on lopettanut koulunkäyntinsä, joutunut pikkukangsteriksi jonkinlaiseen koplaan, syönyt suunnattomia määriä rauhoittavia pillereitä — ollut monesti sairaalassakin liiallisten pillerimäärien takia.

Avioliittonsa hän kertoo rikkoutuneen sen takia, ettei hänellä ja Lianakaarinalla ollut omaa kotia, vaan he asuivat Linkun isoäidin osakkeessa, jossa kaiken lisäksi oli muitakin alivuokralaisia. Molempien aviopuolisoiden alkoholinkäyttö vei paljon rahaa, samoin ulkomaanmatkat. Rahasta tulikin loppujen lopuksi kompastuskivi. Linkku muistutti usein, että kihlasormuksetkin on ostettu hänen rahoillaan.

Teini on ollut vaimonsa kustannuksella elävä vihtori. Tätä mieltä ovat olleet pariskunnan harvat ystävät. Heitä Teini syyttääkin yksityiselämään puuttumisesta ja siitä, että he myrkyttivät Lianakaarinan mielen häntä vastaan.

Avioero on vireillä, he ovat yhä ystäviä kuten kauniisti sanotaan. Teini juoksee viivana takaisin Linkun helmoihin, kun tämä vain kutsuu. Näin on käynyt, ja Teini on katkera. Hän on yhä ihastunut Linkkuun, mutta ei halua jakaa tätä toisten kanssa. Hän halusi lähteä pois unohtamaan kaiken. Tarinaa kertoessaan hän jatkuvasti todisti minulle sekä itselleen, että Linkulla on niin hyvä huumorintaju, ettei hän voi suuttua siitä, että Teini kertoo tarinansa lehdellemme — ja siinä sivussa suuren joukon asioita entisestä vaimostaan, Lianakaarinasta.

Teini Salokannel on vielä nuori, vain 23-vuotias. Hän on jättänyt opintonsa kesken, toiminut maalarina, myyjänä, varkaana ja lehtimiehenäkin. Lehtimiehenä vaimonsa ansiosta — Lianakaarinahan on kirjoitellut juttuja muutamiin lehtiin jo monta vuotta, ja Linkun miehenä Teinikin sai sen verran nimeä että sai juttunsa myytyä — etenkin kun jutuissa kerrottiin jotakin hänen kuuluisasta vaimostaan.

Pikkugangsteri

Varaskoplaan Teini joutui koulusta erottuaan. Hänellä ei ollut mitään tekemistä, vetelehti vain paikasta toiseen. Kun hän lisäksi kärsi unettomuudesta ja harhaili kaduilla yötkin, ei ole ihme, vaikka hän tutustuikin outoihin "lintuihin".

— Mulla oli eräs kirjailijatuttu, Björn, joka oli litteräärinen ja muiden ansioiden lisäksi vielä gangsterikin. Nyt hän on jo vankilassa. Mut se porukka oli kivaa, siellä oli taiteilijoita ja ties mitä ihmisiä. Niillä oli jonkinlainen loukko, jossa aina yöllä oli ihmisiä. Se

KÄÄNNÄ

oli paikka, jonne uneton saatto mennä yöllä istumaan. Siellä juteltiin ja juotiin enkä mä aluks tienny millä ne eli, mutta ajan mittaan mä huomasin että ne kävi niinsanotusti ”koukeroimassa”.

Koukerointi on Teinin kertoman mukaan tavattoman helppoa. Tarvitaan vain yhdeksänkymmenen asteen kulmaan käännetty luja metallilanka ja hiukkasen näppäryyttä. Sillä selvä. Koukerointiporukkaan liittyi Teinikin rahapulassaan, useimmiten vain tarkkailijaksi johonkin nurkalle. Se oli jonkinlaista seikkailua, koki pienen jännityksen hetken ja sai hiukan rahaa. Teinin väittämän mukaan saaliit saattoivat olla melko suuriakin, mutta hän sai useimmiten vain muutaman kympin vartioinnistaan. Varkaat pettivät varasta, kuten hän toteaa. Hän on siitä vielä jonkin verran katkera. Niihin aikoihin hän käytti runsaasti huumaavia aineita ja olisi tarvinnut rahaa. Eikö varkaiden pitäisi olla rehellisiä toisiaan kohtaan, hän kysyy?

Jouluaaton aattona hän kyllästyi taas kerran elämäänsä ja otti kuusikymmentä Valiumia, rauhoittavaa pilleriä. Lisäksi hän nautti alkoholia melko runsaasti. Hän ei tiennyt Valiumin olevan sellaista, että sitä voi ottaa suurenkin määrän tulematta muuta kuin sekavaksi. Niinpä hänkään ei kuollut, vaan leijaili epätodellisissa pilvissä ”rosvojen päämajaan”.

— Mä satuin sillä hetkellä tietämään erään paikan, jossa aina kahdeltatoista yöllä tuotaisiin illan kassa keittiön pöydälle. Se oli eräs ravintola. Ja mikä hassuinta, ikkuna oli aina auki. Mä en osaa oikein selittää, mut se oli joka tapauksessa sellanen paikka jonne pääsi helposti. Mä mainitsin siitä Björnille ja kerroin että siellä olisi ainakin 3 000 markkaa. Sinne vaan. Me lähdettiin. Mä olin ihan kauheessa huumassa, ihan tukossa. Tää ei oo mikään puolustus mun rikokselle, mut jos mä olisin ollu selvempi, en olisi asiasta mitään kertonut. Mä olin näet yksi niitä harvoja, jotka rahoista ja ikkunasta tiesi, ja jos mä olisin osannu ajatella selvästi, niin mä olisin tajunnu, että pian ne multa tulee asiasta kysyyn. Poliisit, tarkoitan.

Teini odotti taas vahdissa nurkan tuntumassa. Keikka kesti vain viisi minuuttia, ja noutomiehellä oli tullessaan suuri tukku rahaa, noin 3 500 markkaa sekalaisina pieninä seteleinä. Päämajassa suoritettiin rahanjako, Teini sai tuhat markkaa. Olihan hän tietoinen apajan suuruudesta, joten tällä kertaa ei häntä voitu pettää sanomalla, ettei rahaa muka ollut.

Poliisi odotti jo

Kun Teini kolmen aikaan yöllä meni kotiinsa, oli siellä jo poliisi odottamassa. Hänet vietiin poliisilaitokselle suoraa päätä. Omaksi onnekseen Teini toteaa olleensa niin onnellisesti humalassa, että pystyi valehtelemaan. Selvin päin hän ei kuulemma siihen pystyisikään.

— Mä sanoin niille, et kyllä mä ymmärrän että te mua epäilette, mutta mä annan sen teille anteeksi. Mä olin loistava näyttelijä siinä vaiheessa ja ne usko mua. Yhdeksän aikaan aamulla ne päästi mut sieltä pois, mutta siinä vaiheessa yks pollari alko tarkastaa mun taskujani.

Teinin takataskussa oli paksu tukku seteleitä, joten hänelle tuli tuskan hiki otsalle. Nokkelana kaverina hän osasi kuitenkin keksiä oikeat sanat.

— Jos mä olisin ne rahat varastanut, niin en kai mä niitä taskuissani pitäisi!

Poliisit ymmärsivät tämän, taskujen tutkiminen jäi — ja rahat Teinille. Läheltä kuitenkin piti, niin läheltä, että Teini katsoi parhaaksi karistaa Suomen tomut jaloistaan joksikin aikaa. Hän marssi ensimmäiseen matkatoimistoon joka sattui vastaan tulemaan ja osti lentolipun Tukholmaan. Hän vietti hirvittävän jouluaaton Tukholmassa yhdessä whiskypullon kanssa. Ei ollut ruokaa, vain whiskyä. Tunnontuskat olivat hirvittävät. Jonkinlaista helpotusta itsesyytöksiin saadakseen Teini soitti Suomeen hyvälle ystävälleen ja tunnusti rikkeensä.

— Sit mä matkustin Kalmariin ja nousin laivaan jossa tiesin erään tutun tytön olevan. Mä tiesin jo kotoa lähtiessäni, että hän matkustaisi sillä laivalla. Pidettiin vähän hauskaa yhdessä. Sit mä läksin Sveitsiin ja olin siellä yhden vuorokauden ja läksin Pariisiin. Rahat loppu ja jostakin syystä mä tulin Suomeen. En tiedä miksi. Ja mä soitin sille poliisille joka mut pidätti silloin jouluaatonaattona ja kerroin että nyt mä tulen kertomaan kaiken!

Neljä vuotta valvontaa

Hän ei halunnut saattaa vaikeuksiin varastovereitaan, mutta oman itsensä takia hän halusi kertoa kaikki. Jostakin Teini oli saanut kuulla, ettei Björniä saataisi kiinni pelkästään hänen todistuksensa perusteella.

— Kukaan ei sanonut mulle, että mä olisin voinut anoa ilmaista oikeusavustajaa. Mä olin nuori, tyhmä ja muka viatonkin ja luotin oikeuteen. Mulle tuomittiin maksettavaksi noin 4 500 markkaa — siinä samassa oli Björninkin oikeusavustajan kulut. Mut tuomittiin lisäksi törkeästä varkaudesta neljäksi vuodeksi valvonnan alaiseksi.

— Törkeästä varkaudesta mut tuomittiin siksi, että väitettiin ikkunan olleen kiinni ja että se oli murrettu. Mä tiedän, että se oli auki, sillä kaveri ei viipynyt rahanhakukeikalla kuin viis minuuttia, eikä sillä ollu minkäänlaisia murtovälineitä mukana. Hänen heilansa todisti oikeudessa, ettei kaveri ollut poistunut koko yönä minnekään. Siinä sitä oltiin.

Maastapoistumiskiellosta huolimatta Teini katosi kahdeksi kuukaudeksi Espanjaan. Joi ja rällästi parhaansa mukaan. Ne ovat hänen muistoissaan kaksi kauheata kuukautta.

Neljänteen oikeudenkäyntiin hän joka tapauksessa tuli jälleen vain kuullakseen tuomionsa. Hänelle olisi ehkä ollut eduksi saada lääkärintodistus siitä että hän oli tapahtumahetkellä huumaavien aineiden vaikutuksen alainen. Poliisitkin olisivat voineet sen todistaa. Mutta näin ei käynyt. Yhdeksäntoistavuotias ilman oikeusavustajaa ei osannut järjestää asioitaan.

— Ei se silloin tuntunut miltään, mutta näin jälkeenpäin ottaa päähän. Björn oli mulle raivoissaan kun mä tunnustin, mutta eihän se häntä heilauttanut mitenkään. Hän jäi vapaaksi kaikesta huolimatta. Mä taas tunnustin lähinnä siksi, että halusin päästä irti koko roskasta. Mä olin halunnut kokeilla sitä, ja saanut tarpeekseni.

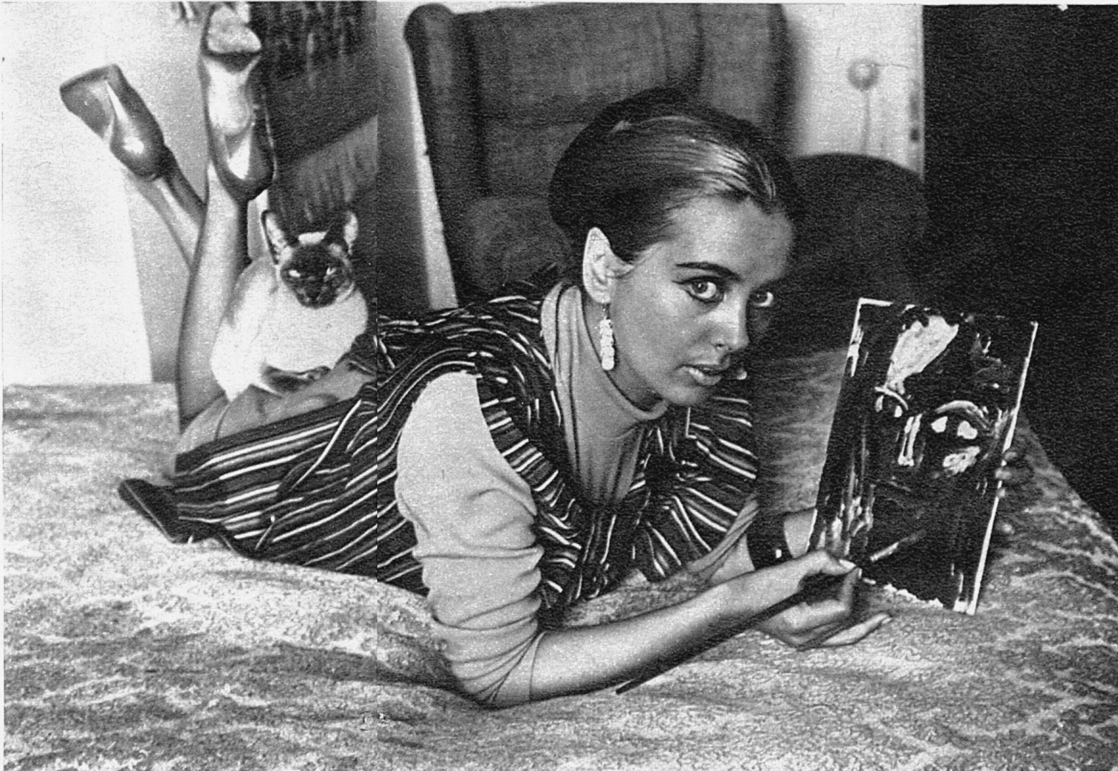
Viihdyin Hesperiassa

Teini väittää, että perimmäinen syy on unettomuus. Tätä unettomuutta eivät lääkärit ole pystyneet parantamaan, se on ja pysyy. Hän on katkera siitä, että hänet on monesti heitetty ulos Hesperian sairaalasta, vaikka myöntääkin sen olevan ainoa mahdollinen keino hänen tapauksessaan. Mutta hän on viihtynyt sairaalassa muiden sairaiden parissa. Hänellä on ollut oma huone, hän on saanut tupakoida. Hän on kuljettanut pimeitä pulloja huoneeseensa ja nautiskellut väkijuomia siellä. Hän on saanut jutella ”hullujen” kanssa. Hän pyytää anteeksi tuota sanontaa. Hänen toverinsa eivät ole olleet ”hulluja” vaan masentuneisuuden ja itsemurhayritysten tekijöitä. Ihmisiä, joilla on ollut kokemusta ja paljon kerrottavaa elämästään. Itsemurhia Teinikin on yrittänyt masennuksensa aikana koskaan onnistumatta. Pillerit eivät ole tehonneet odotetulla tavalla.

— On se kumma. Ulkomailla mä nukun hyvin enkä ole hermostunut. Täällä kotimaassa mua hermostuttaa kaikki enkä voi nukkua. Linkunkin kanssa me elettiin öisin, molemmat oltiin samanlaisia. Alkoholisteja kumpikin. Linkku on nyt liittynyt AA-kerhoon, minä en. Nytkin mulle tulee krapula. Mulle ei koskaan tuu krapula heti aamulla, vaan vasta näin myöhemmin.

Niinpä niin. Siinä hän istuu kädet vapisten, levottomana. Rauhallisuus ja hilpeys on kadonnut ja hän on todella hermostunut. Tulee mieleen pillereiden väärinkäyttö, onneton laskukausi huuman jälkeen. Hän masentuu ja miettii, suuttuuko Linkku hänelle tämän haastattelun antamisesta, mutta piristyy sitten muistaessaan oman katkeruutensa siitä, että Linkulla on jo joku toinen.

— Huomenna mä lähden Seutulasta ilman matkatavaroita, ilman kenkiä. Jätän kaiken. Tän jutun vois aloittaa: Hyvästi Suomi, hyvästi Linkku...

← — Ei tää kuva oo meidän avioliittoajaltamme. Meidän sänky ei ollut noin levee, huomautti Teini Salokangas löydettyämme kuva-arkistosta viereisen kuvan Lianakaarinasta. Tämän kuvan ottamisen aikoihin oli Lianakaarina vielä rouva Kyllästinen.

Linkku oli rakastuvinaan

Teini tapasi Lianakaarinan soutustadionilla silloin kun siellä esitettiin ”Erämaan laulua”. Lianan takia hän ei aluksi sinne mennyt, hänellä oli siellä toinen kiikarissa. Tyttö joka tanssi. Lianakin tanssi seksikkäällä tyylillään, oli hyvän näköinen ja näyttelikin Teinin mielestä hyvin. Sattumalta Teinin tyttöystävällä ja Lianakaarinalla oli yhteinen pukuhuone, joten tutustuminen kävi käden käänteessä.

— Mä olin päissäni ja änkytin jotakin että kiitos hyvästä suorituksesta ja semmosta. Linkku katto vähän kummasti, ajatteli kai että mikähän känniläinen toi on. Joka tapauksessa mä kävin siellä monta kertaa, ja tuli tavaksi lähteä tyttöjen kanssa punaviinille jonnekin näytöksen jälkeen. Kerran sitten kävi niin, että Marjan, sen tanssijan, piti lähteä kesken illan pois ja me jäätiin Linkun kanssa kaksin. Me oltiin Vanhan Kellarissa ja mulla oli ginipullo taskussa. Sekotettiin sitä punaviiniin. Sit me mentiin Linkun asuntoon tai oikeestaan mä väkisin tuppasin sinne. Siellä ei saanut huutaa eikä meluta kun Linkku oli alivuokralainen. Siitä se sitte...

Seuraavana aamuna Teini oli kertomansa mukaan hirvittävässä kunnossa. Piti mennä työpaikalle melkein suoraan Linkun luota. Teini oli työssä Alkossa, vähemmän sopiva työpaikka hänelle, kuten hän itse myöntää. Hänellä oli varsin vähän toiveita Lianakaarinan suhteen, sillä hän kuvitteli olleensa vain yhden yön heila. Joka tapauksessa Linkku soitti, tiedusteli vointia ja he tapasivat jälleen. Teini oli lähdössä Pariisiin muutaman päivän kuluttua, ja nämä päivät ennen matkaa olivat vain pelkkää juhlaa.

Lianakaarinan kiinnostuksen häneen Teini selittää olevan yksinkertaista. Linkku uskoo kortteihin. Joku tuttava oli ennustanut hänelle, että hänen elämäänsä tulee vaalea, köyhä nuori mies. Teini tuli ja asia oli selvä. Teini toteaa, että Linkku uskoi niin paljon kortteihin, että oli rakastuvinaan häneen — ja uskoi kai itsekin jo rakkauteensa. Kihloista tuli puhetta juhlien aikana aivan leikinpäiten, mutta leikki muuttuikin todeksi ajan mittaan. Eräänä sunnuntaina soitettiin vanhalle näyttelijätuttavalle Laila Rihteelle, joka omistaa kultasepänliikkeen. Laila tuli Tammisalosta saakka ja myi pariskunnalle kihlat. Kihlat, jotka Lianakaarina maksoi.

Niistä kihloista on Linkku Teinin kertoman mukaan ollut katkera, jaksanut muistuttaa jatkuvasti. Siitä alkoi maksukierre, Linkku maksoi suurinpiirtein kaiken. Joka tapauksessa onni oli vielä täydellistä, kortit olivat kehottaneet Linkkua lähtemään mukaan Pariisiin ja he lähtivät. Jo laivalla matkakassa hupeni olemattomiin, sillä pari tarjosi kihlauksensa kunniaksi juotavaa auliisti muillekin. Ranskassa elettiin miten elettiin, kuljettiin liftaamalla ja oltiin onnellisia.

— Mut alkoholia käytettiin liikaa. Kiva matka kuitenkin. Sit me tultiin Suomeen ja Linkku sai äkkiä avioeronsa Hannu Kyllästisestä selväksi ja me pyyhällettiin naimisiin tuota pikaa. Maistraatissa se tapahtui. Se päivä oli ihan samanlainen kuin muutkin päivät, käytiin elokuvissa, mentiin Linkun alivuokralaisasuntoon ja oltiin vaan. Se oli tavallinen päivä, ei mikään ihmeellinen. Oltiinhan me asuttu yhdessä jo ennenkin. □

PEKKA KOSONEN:

PISPALAN IRJA

Pispala on Tampereen aarreaitta. Se on kasvattanut rinteillään runoilijoita, taiteilijoita ja originelleja ihmisiä, jotka ovat luontevasti mukautuneet Pispalan moreenimöykkyyn. Mutta Pispalan maine on mennyt. Siellä ei kuljeta enää kivi kädessä, veitsi hihassa ja pullo taskussa. Siellä ei enää huikentelevat naiset tarjoa ilojaan ja sinne uskaltaa jo mennä vieraspaikkakuntalainenkin. Pispalasta on vähitellen muodostumassa hienostokaupunginosa — on muotia asua Pispalassa, rakentaa talo sinne Pispalan rinteille, missä porraspuut ja kerrokset risteilevät sulassa sovussa ja suloisessa pispalalaisessa sekamelskassa.
Kukapa tamperelainen ei tuntisi Irja Lastusta. Irja on antiikkikauppias, saapashousuinen pispalalainen, aito luonnonlapsi ja originelli ihminen. Pispalan valtatien varrella kertovat rukinpyörät, antiikkinen lyhty ja ränsistynyt talo Irjan tarinaa, joka alkoi mielisairaalasta ja päätyi Tampereen arvokkaimman antiikkikaupan omistukseen.

—Puhuvat minun miehistäni, totesi Irja räiskähtelevään tyyliinsä. — Eikä minulla kuitenkaan ole ollut kuin yksi mies, Unski, joka murhattiin. Ja ajatelkaapa, poliisit luulivat, että minä olisin palkkamurhaaja. Minua kuulusteltiin kymmenen tuntia: Valot paistoivat päin kasvojani ja poliisi oli sietämätön. He pakottivat minut mm. mainitsemaan rakastajani nimen. Itkin, kun he kiusasivat minua.

Olin Keskussairaalassa sillä hetkellä, kun Unski kuoli. Sillä hetkellä kuoli paljon muuta, paljon yhteistä elämää, rakkaita hetkiä, muistoja, tuhansia muistoja.

Muistan, kun Unski tuli Pispalaan ja tapasi siellä Ossin. Ossi oli sellainen pieni pullahiiri, mutta niin rakastunut. Unski veti esiin pistoolin ja Ossi tempasi seinältä miekan. Siinä säkenöi hetken aikaa kaksi miestä, mutta minä menin väliin. Mutta kun Unski murhattiin, pelkäsi Ossi niin, että jouluna jopa sulkeutui huoneeseensa ja veti oven kiinni minun edestäni.

Siihen loppui Ossin ja minun tarinani. Jos sitä koskaan oli ollutkaan. Viimeksi, kun Ossi kävi, yritti hän vipata minulta kymppiä. Komealla autolla tultiin, kolme miestä oli mukana, mutta rahaa ei ollut. Lopulta Ossi tyhjensi sen kermakon keittiöstä, missä on pikkurahaa, pennejä ja muutama markka. Sen arvoinen oli Ossi.

Sanovat, että minä olen hullu. Siksikö että kuljen saapashousuissa, että minulla on koruja ja sormuksia vähän joka sormessa, että kiroilen. Sanokoot, minä en välitä maailmassa mitään siitä, mitä ihmiset puhuvat. Puhukoot, naurakoot, pilkatkoot.

Tohtori Helvi Heikinheimo pelasti minut. Jouduin 1947 Pitkäänniemeen syvässä depressiossa. Hän nosti minut. Hän luotti minuun. Hän valvoi minua vielä senkin jälkeen, kun pääsin pois. Tein silloin mm. testamenttini, mutta en minä kuollut, vaikka niin ennustettiin.

Tänään on kaikki toisin. Tänään minä elän ja sykin Pispalalle. Tänään minä kävelytän koiria Pyynikillä, myyn ihmisille kiuluja ja kapustoita, tänään minä elän ja hymyilen koko maailmalle ja Pispalalle, kivikkomäelle, kissoille ja koirille. Ja Pispala elää ja nauraa minun kanssani.

Joskus, ennen kun kaikki tämä alkoi, minä myin puukkoja, bensiiniä huoltoasemalla, vanhoja vaatteita. Kuljin lävitse raskaan taipaleen, itkin ja rukoilin, kirosin ja nauroin ja tässä minä nyt olen. Elämä sykkii kiivaana. Että vanhako olen? En ole vanha; olen syntynyt 1911, siis 57-vuotias. Olen täsmälleen niin vanha tai niin nuori kuin haluan olla.

*

Iloisen Irjan kirjava kauppa on Tampereen ainoita antiikkikauppoja. Pispalan rinteellä, lahoavassa puuhökkelissä on miljoona-aarre, korvaamatonta esineistöä, todellisia aarteita. — Mutta ei minulla koskaan ole rahaa, nauraa Irja, — tuossa on se sormus, jota minä jatkuvasti kuljetan pantissa. Mutta mitäpä rahalla, Unskinkin jäämistön minä laitoin taivaan tuuliin. Ja rahaahan saa.

*

Ja rahaa saa. Irjan antiikkikauppa on miljoonien arvoinen. Arvo on suhteellista — joku voi katsoa kiulun hinnaksi markan, kun toiselle se on kympin arvoinen. Vanha venäläinen lipasto maksaa 5 000 mk, mutta kenenkään ei ole pakko ostaa sitä. Jos ei ostajaa löydy, niin olkoon. Irja on omalaatuinen kauppias sikäli, että hän ei hevin luovu esineistään. Ja eipä ole syytäkään, sillä Irja asuu esineittensä keskellä. Ne muodostavat hänen kotinsa. Kaupan alaovi on kiinni ja yläoven kautta pääsevät sisään vain harvat ja valitut.

*

Entä mitä nyt. Lehdet kirjoittavat niin paljon roskaa, totesi Irja. Miehiä? No jaa, minulla on ollut uskollinen ystävä 15 vuoden ajan, aviomies, jonka kanssa minä puhun nykyisin vain puhelimessa ja lyhyesti. Lyhyesti siksi, että pelkään itseäni ja saattaisin kutsua hänet kotiini. Ja siihen ei minulla enää ole varaa.

*

Irjalla on vain koirat. Nyt niitä on neljä. Leegio puluja, kissoja kuin Vilkkilässä ja rottia. Niitä vähemmän, siitä pitävät kissat huolen. Irjan äidinvaistot kohdistuvat eläimiin, koirat kulkevat sateella viitta päällä, niitä hoivataan, paijataan ja niille puhutaan kuin ihmisille.

*

Irja on puoleensavetävä ihminen, lämminsydäminen, rehti ja avoin. Irja ei peittele puheitaan, hän kääntää sisikuntansa kaikkien nähtäväksi, arvosteltavaksi, — tällainen minä olen, tällainen minusta on tullut, ivatkaa ja moittikaa miten vain haluatte. Se on vaarallista, koska Irjan luottamusta on niin monesti käytetty väärin. Joskus herahtaa muistojen herkkä kyynel silmäkulmaan — elämä on todella näyttänyt kaikki kasvonsa. — Kun Unski murhattiin, sain poliisilta pistoolin ja kyllä minä muutenkin puoleni pidän. Mutta voi, miten minä pelkäsin. Jokainen rapsahdus, jokainen ylimääräinen ääni, jokainen ovenkäynti sai minut kavahtamaan.

*

Murhaaja on kiinni ja Irjakin on nyt päässyt painajaisestaan. Kuten muistettaneen, murhattiin hänen miehensä 1964 raakamaisella tavalla kolmoismurhan sarjassa, joissa kaikissa tapauksissa esiintyi uhrina osto- ja myyntiliikkeen pitäjä. Kun murhaketju lopulta selvitettiin, huokasi koko Tampere helpotuksesta.

*

Vuodet ovat olleet Irjalle armollisia. Tiukasti pään ympärille kierretty musta tukka, valkoinen paita ja tumma solmio, saapashousut, tuhoton määrä koruja ja sormuksia, siinä Irjan ulkonaiset puitteet. Irja on kuin Pispala itse, kaunis ja koristeellinen, sykähtelevä, karkea ja karu. Nauru pulppuaa iloisesti, seinällä raksuttaa keisarivallan aikainen kello — aika seisoo ja odottaa Pispalan kivikkomäessä. □

vanhasta... uusi!

Eron tekivät Pukkila-laatat

Miksi tyytyisitte vanhan kylpyhuoneen rapistuneisiin seiniin ja masentavaan tunnelmaan? Pukkilan kaakeli- ja mosaiikkilaatoilla teette kylpyhuoneenne uudeksi kymmeniksi vuosiksi eteenpäin — ovathan ne lähes ikuisia. Samalla voitte tietenkin uudistaa myös muuta sisustusta. Värikkäät, puhtauttaan hohtavat kaakelipinnat ovat kuitenkin tärkeintä — juuri ne muuttavat kylpyhuoneenne näön.

Ennen kuin alatte uusia kylpyhuonettanne, kirjoittakaa tai soittakaa meille. Annamme Teille mielellämme tietoja kaakelilaatoista.

Paraisten Kalkkivuori Oy, Turun Kaakelitehdas, 921-39 12 22, Helsinki 90-64 20 20, Lappeenranta 12 860, Pori 15 442, Tampere 931-28 251, Kuopio 971-21 851, Jyväskylä 941-36 031, Vaasa 961-11 803, Oulu 23 013, Rovaniemi 37 27.

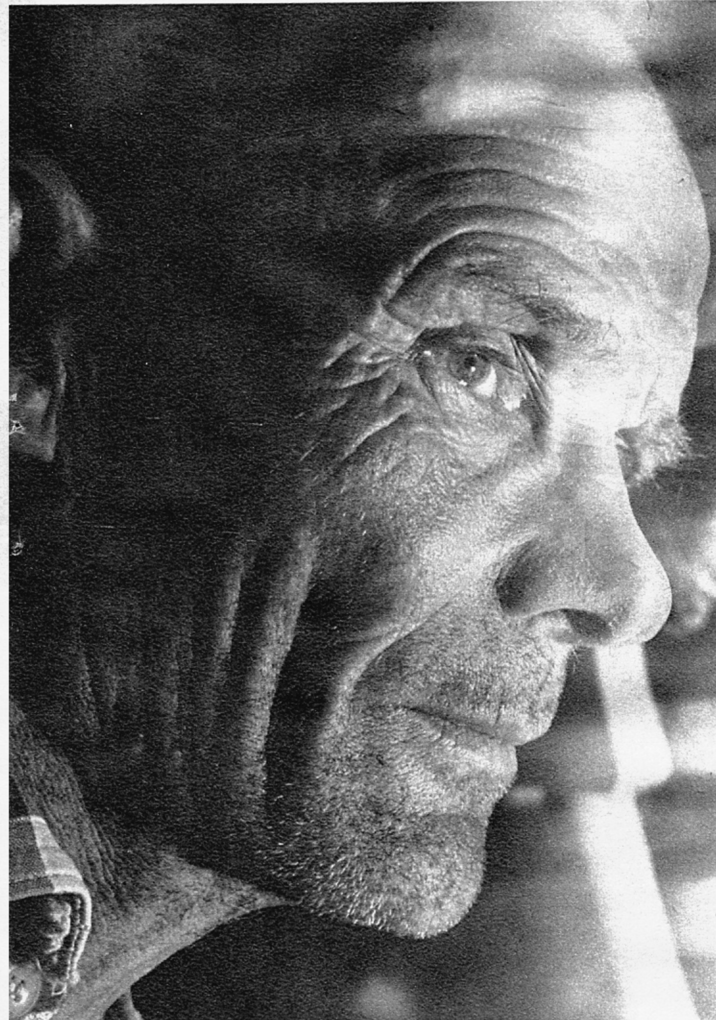
PARAISTEN KALKKIVUORI OSAKEYHTIÖ

Turun Kaakelitehdas

MINÄ VAKOOJA

**Teksti ja kuvat:
PERTTI JUSSILA**

Jos tunnustatte, voitte päästäkin rajavartiostoon töihin, sanoivat kuulustelijat Toivo Nevalalle, valon vilkuttelijaksi epäillylle kuusamolaiselle nuorukaiselle. Toisaalla sanotaan, että Toivo on syyllistynyt provokatooriseen tekoon naapurimaata kohtaan. Toisaalla todetaan, että hän on syytön. Rajavartiosto taitaa leikkiä.

— Epäilyksen varjokin on päältämme puhdistettava ja julkisesti. Ei hyödytä mitään, että täällä käydään hyssyttelemässä, että unohdetaan ne menneet. En ihmettele enää kauan sanoo isäntä Herman Nevala.

Asianhan pitäisi olla loppuun käsitelty. Riittävän suuren kirjoituspöydän takaa on annettu lausunto. Televisio-ohjelman tekijä on saanut varoituksensa. Kuulusteltiin tosin silloin talvella vähän ronskinpuoleisesti. ”Jos tunnustatte, voitte päästäkin rajavartiostoon töihin”, sanottiin Toivo Nevalalle. ”Mitä tupakkaa naapuri on teille tarjonnut? Meillä on todisteet, on turha kieltää.”

Kuulustelujen tiukka sävy voidaan perustella: olihan kyseessä naapurimaata kohtaan suoritettu provokatoorinen teko, kuten kenraali Koppinen sanoo.

Rajavartiostojen päällikön lausunto asiasta ei jätä tulkinnalle varaa. Teko on tapahtunut ja sille on olemassa todisteet.

Siksi seuraavat seikat tuntuvatkin kovin merkillisiltä:

Kainuun rajavartioston komentaja, majuri Allan Pekonen sanoi Nevalan talossa viimeksi käydessään, että hän oli antanut rajavartiostojen päällikön puolituhatta sanaa käsittävään lausuntoon vain yhden lauseen. Tämän jutun alussa olevan lainauksen viimeisen lauseen.

Suojelupoliisin tutkija pyysi viimeisen kerran käydessään anteeksi.

Majuri Pekonen pyysi saada lupaa tulla vielä käymään. Isäntä kielsi, emäntä suostutteli:

— Anna nyt lupa, kun noin hartaasti pyytää. Ei ole majuri tullut.

Majuri Pekonen on oululaisen Liitto-lehden haastattelussa 31. 5. -68 sanonut, että rajavartijain osalta jutulle pantiin piste silloin kun Toivo Nevala todettiin syyttömäksi.

Rajavartiostojen päällikkö on lausunnossaan sanonut, että sähkötystaitoinen rajavartija on lukenut Nevalan talosta lähetetyn vilkkusanoman ”ilmoitus tullut perille”.

Kuitenkin sama radisti, rajajääkäri Komulainen, on Rukalla juhannuksena kahden todistajan läsnäollessa kertonut, että valo (jota Nevalat väittävät lehmäntaluttajan myrskylyhdyksi) liikkui, eikä siitä saanut mitään selvää.

**”Tämän vuoden tammikuussa havaitsivat kuusamolaiset rajavartijat eräästä rajanläheisestä talosta ja sen läheisyydestä annettavan rytmillisiä valomerkkejä morsekirjainten tapaan. Todettiin, että merkit voivat näkyä myös rajan taakse. Merkkien annon jatkuttua seuraavinakin päivinä oli paikalla sähkötystaitoinen rajavartija, joka saattoi lukea selväkielisen sanoman: ’Ilmoitus tullut perille’. Myöhemminkin todettiin merkinantojen jatkuvan. Kyseessä olisi joko luvaton yhteys rajan yli, haitanteko viranomaisia kohtaan tai harkitsematon valomerkeillä leikittely.”
Tämä oli ote rajavartiostojen päällikön, kenr.ltn. V. Koppisen antamasta lausunnosta Kuusamon rajavartioston toimintaa käsitelleestä televisio-ohjelmasta.**

KÄÄNNÄ

Bacardi. Pehmeällä Beellä.
B niin kuin Bacardi. Pehmeä juoma.
Maailman pehmein valkoinen rommi.
Sekoittuu miltei mihin hyvänsä.
Bacardi ja Cola. Bacardi ja Tonic.
Bacardi ja Lime.
Pyytäkää pehmeä Bacardi.

Bacardi – rommin maailmanmerkki.

'Bacardi' ja lepakkotunnus ovat Bacardi & Company Limited yhtiön rekisteröimiä tavaramerkkejä.

— Tässä ammatissa on leivän perässä juostava, oli radisti sanonut, kun kysyttiin miksi hän oli sitten väittänyt ensiksi pystyneensä tulkitsemaan valoilmiön.

Isäntä, Herman Nevala istuu pirttinsä penkillä. Sanoo, ettei ihmettele enää kauan.

— Kun radiossa luettiin rajavartiostojen päällikön lausunto asiasta, kun luettiin, että me olemme suorittaneet rajaloukkauksen ja provokatoorisen teon, meni Toivo nimismiehen luo ja pyysi saada tehdä ilmoituksen.

Ylikonstaapeli T o r v i n e n oli yrittänyt poikaa rauhoitella ja sanonut kuulustelijoiden kenties olleen vähän taitamattomia. Majuri Pekonen puolestaan yritti täällä käydessään kumota melkein kaikki lehtien julkaisemat tiedot, mainiten, ettei hän ainakaan ollut tietoja antanut.

— Minä tulen vaatimaan rajavartiostolta kirjallista lausuntoa, sanoo Herman Nevala.

— Teen kantelun muodossa valituksen eduskunnan oikeusasiamiehelle. Epäilyksen varjokin on meidän päältämme puhdistettava. Ja se on rajavartiolaitoksen uskallettava tehdä julkisesti: mitä meitä hyödyttää, että käydään täällä pirtissä hyssyttelemässä, että unohdetaan nyt menneet...

— Sitä olen vaan ihmetellyt, että vaikka ne lehmäntaluttajat ja postinhakijat, jotka väitettyinä valonvilkutusaikoina ovat tiellä talomme editse liikkuneet, on ihan tarkkaan nimetty, ei heitä vieläkään ole kuluneiden kuukausien aikana käyty asiasta kuulemassa.

Paavo Noposen radio-ohjelmalle "Kuuma kesä" Herman naureskelee.

— Haastatti siviilien ja rajavartijoiden suhteista rajamiesten appiukkoja ja sukulaisia. Kyllä niitä hyviä suhteita täältä sillä tavalla löytyy.

— Kenraali Koppinen pitää lausunnossaan "huonon omantunnon ilmauksena, jos rajamiesten toimintaa nimitetään kyttäämiseksi tai nuuskimiseksi". Majuri Pekonen sanoo, ettei hän milloinkaan ole antanut rajavartijoilleen määräystä käydä ladoissamme ja ikkunoittemme alla nuuskimassa, ja kuitenkin olemme heidät tästä työstä monesti yllättäneet.

↑ Majuri Pekonen on pyytänyt lupaa tulla käymään Nevalan talossa. Isäntä on kieltänyt, mutta emäntä Nevala suostutteli: — Anna nyt lupa, kun noin hartaasti pyytää. Ei ole majuri kuitenkaan vielä tullut.

— Pekonen sanoi, että on ymmärrettävä. Rajalla on rajan kirot.

— Minä sanoin majurille, että ei meillä rajan takaisissa koskaan kiroamista ole ollut, mutta omat pirut ne tekee olon täällä vaikeaksi.

— Minä vaadin, että tämän asian oikea laita tunnustetaan rajavartiostojen esikunnassa saakka, vaikka se totuus sitten olisi heidän kannaltaan kuinka kipeä tahansa.

Otin yhteyden Kainuun Rajavartioston komentajaan majuri Allan Pekoseen ja esitin hänelle muutaman kysymyksen.

Onko Toivo Nevala virallisesti todettu syyttömäksi?

— En minä tiedä siitä mitään. Se on vaikea sanoa.

Ette tiedä?

— En tiedä.

Miten on mahdollista, että rajavartiostojen päällikkö kenraali Koppinen puhuu antamassaan lausunnossa siihen sävyyn, että teko on todettu ja todistettu?

— Niin, se on selvää. Kyllä niin on tapahtunut. Hän on sen itse kertonut muun muassa niissä lehtijutuissa.

Sanoman tulkinnut rajavartija on todistajien läsnäollessa jälkeenpäin kertonut keksineensä koko sanoman. Oletteko tästä tietoinen?

— En minä ole tuollaista kuullutkaan. Kukas tuommoista olisi jutellut?

Tuliko valoista valitus naapurin puolelta?

— En minä niistä tiedä mitään. Ei ole sieltä ainakaan tullut.

Miten rajavartiostojen päällikkö voi sanoa rajaloukkauksen tapahtuneen?

— No, se tapahtuu silloin aina. Ei sen tarvitse sieltä tullakaan, valituksen. Rajaloukkaushan voi tapahtua niinkin, että esimerkiksi vene tulee tuulen mukana sieltä yli. Se on rajaloukkaus. Samaten jos eläimet tai ihmiset ylittävät rajan.

Onko rajavartiosto esittänyt anteeksipyynnön Nevaloille?

— Ei meillä ole mitään syytä pyydellä anteeksi.

Milloin käytte Nevalan talossa, olettehan luvannut vielä käydä?

— Kyllähän minä olen siellä käynyt monta kertaa ja pitäisi vielä käydä. Saisi vain noita kiireitä menemään ohi. Kyllä minä vielä käyn syksymmällä.

Miksi lehmäntaluttajia ja postinhakijoita ei ole kuulusteltu?

— No, minä en tiedä niistä, kun eivät kuulu meille. Ne on eri henkilöt, jotka hoitaa niitä. Ei kuulu meille ollenkaan.

Käsittääkseni perheen kunniaa ei kuulustelujen ja niiden seurauksena syntyneiden huhujen jälkeen ole vieläkään puhdistettu. Miksi rajavartiostojen esikunta ei ole sitä virallisesti tehnyt?

— Niin, eihän siinä mitään puhdistamista ole. Se poika on itse kertonut, että hän on vilkutellut siellä ja eihän siinä silloin. Hänhän on rikkonut niitä määräyksiä. □

MISS FORD Escort

MARIANNE on kotoisin Raumalta, mutta nykyinen asuinpaikka on Tampere. Tampere siksi, että iskelmälaulajalle se on sopivan keskeinen lähtöpiste joka suuntaan.
Marianne on taiteilijanimi, keksitty aivan hetkessä ilman suurempia salailutarkoituksia. Nimi on joka tapauksessa tullut niin tutuksi, ettei muuta nimeä enää osaa käyttääkään. Iskelmälaulua Marianne on harrastanut jo viisi vuotta, nyt vuoden ammattilaisena.
Syyskuun alussa hänet kiinnitettiin Olli Niemisen orkesteriin vakituiseksi solistiksi, ja ensilevyäkin suunnitellaan. Tytöllä on ääntä ja mahdollisuuksia vaikka kuinka pitkälle.
Ikää Mariannella on vasta 20 vuotta.
Poikaystävä on valmiiksi katsottuna, vaikka kihloissa ei vielä olla. Marianne sanoo olevansa hiljainen ja uskollinen tyyppi, eikä liian optimistinen.
Kaiken varalle hänellä on takataskussa myyjättären ammatti, jonka avulla selviää jos laulut loppuvat lyhyeen.

FORD 17/20M
Luottamuksen tunne, joka Teillä on uuden Fordin ratissa johtuu autonne vakuuttavasta varmuudesta — varmuudesta, jonka vain leveä raideväli ja perinpohjainen suunnittelu voivat antaa. Katsotaanpa tarkemmin: Tyylikäs verhoilu, upottavat värikkäät matot. Leveät käsinojat. Ja edessänne hyvin suunniteltu kojetaulu helppolukuisine mittareineen. Ford 17:n ja 20M:n pitkä akseliväli ja leveä raideväli merkitsevät tukevuutta ja turvallisuutta sekä erinomaisia ajo-ominaisuuksia. Ajakaa nopea Fordinne kaarteeseen, niin tiedätte mitä todelliset kaarreominaisuudet tarkoittavat. Ford 17M:ssä ja 20M:ssä on erinomaiset jarrut, painakaa jarru pohjaan, vaikutus on kuin suihkukoneen turbiinijarrutuksella: välitön ja tehokas. Moottorivalikoima on laaja: V4 ja V6 moottorit 90 hevosvoimasta 126 hevosvoimaan.

MISS FORD Escort

Teksti: VEIKKO ENNALA
Kuvat: MARJA-LEENA ENNALA

RAKASTA, POIKANI, RAKASTA!

↗ **Näin hellästi suudellaan tyttöä, tässä nimenomaisessa tapauksessa kylläkin vielä omaa siskoa.**

Sukupuolivalistusta alettaneen kohdakkoin antaa kouluissa. Kiistaa on syntynyt vain siitä, miten sitä olisi parasta antaa. Sukupuolivalistusta on myös oheinen kirjoittajan pikku pojalleen osoittama "kirje". Neuvotella voidaan kuitenkin siitä, ovatko kyseiset ohjeet parhaita mahdollisia. Toivomme, että asiasta tosiaankin syntyy keskustelua ja julkaisemme mielellämme lukijain käsityksiä kunhan ne vain ovat lyhyitä ja varustetut oikein nimin.

Pikku pojuni.

Tätä kirjoittaessani olet vasta 4-vuotias etkä vielä suuria ymmärrä tämän elämän pulmista ja mutkista, sukupuoliasioista et ainakaan. Kuitenkin tulee päivä, jolloin alat tuntea mielenkiintoa tyttöjä kohtaan ja Sinun on hyvin vaikea olla. Silloin kaipaisit neuvoja kipeästi. Kun minua ei enää silloin ole niitä Sinulle suusanallisesti antamassa, panen ne nyt ylös paperille, josta voit ne myöhemmin lukea. Kysymyksessä ovat kuitenkin vain sanoisinko suuret linjat, yksityiskohtiin en puutu. Ne kyllä selviävät itsestään, "asennot" ja sen sellaiset.

Toivon, että antaisit neuvoilleni arvoa ja noudattaisit niitä välttyäksesi niiltä erehdyksiltä, joihin minä olen syyllistynyt. Ei ole välttämätöntä itse koskettaa tulikuumaa liettä tietääkseen, että se polttaa.

Aiheen tällaiseen juttuun sain eräältä tädiltä, joka haukkui minut pahanpäiväisesti. Näin hän minulle kirjeessään mm. kirjoitti: "Te sepustelette kaikenlaisia roskajuttuja ottamatta huomioon että Teidät pannaan jokaisesta sanastanne vastuuseen. Esim. seksuaaliasioita räävitte hyvin inhoittavasti muistamatta, että lapsetkin niitä lukevat ja saavat sielulleen turmion. Jos teillä hyvä herra on omia lapsia, ajatelkaa edes heitä. Hehän saavat hävetä silmät päästään Teidän takianne." Ja niin edelleen.

Sanon tässä Sinulle — en mainitulle tädille — että tajuan erinomaisen hyvin vastuuni enkä ole kirjoittanut mitään sellaista, mikä olisi minua jälkeen päin kaduttanut tai sotisi omaatuntoani vastaan. Sillä, kas, minä olen sanoissani rehellinen ja sehän ei voi koskaan olla paha. Ainoa mikä minua hävettää ja hävettää ehkä aikanaan Sinuakin on kirjoitusteni heikko kirjallinen taso, vaikka näenkin niiden kanssa uskomattoman paljon vaivaa. Mutta se ei ole minun syyni, en ole saanut suuria kirjallisia lahjoja.

Kuvittelen, että olet 12—14-vuotias tätä lukiessasi ja olet ehkä pikkuisen ihastunutkin johonkin luokkasi tyttöön. Mutta suurin ongelmasi on, että et oikein tyytyisi pelkkään suudelmaan, ruumiissasi on senkaltainen polte.

Siinä ei ole mitään ihmeellistä ja kaikkein vähiten Sinulla on syytä nolosteluun. Se on viisaan Luonnon järjestys ja jos et nuoren tytön kiinteän poven nähdessäsi kiihtyisi, vasta sitten olisit jotenkin vinoon kasvanut; siitä jumala meitä varjelkoon.

Voit kernaasti yrittää saada hänet kanssasi sänkyyn, se ei ole mikään rikos kunhan vain muistat eräitä ehtoja. Niistä kuulet kohta. Arvatenkin Sinulle ovat muut opettaneet, että et saisi ajatellakaan mitään tuollaista ennen kuin olet naimisissa. Tietenkin voit; tämänlaatuiset kiellot edustavat ns. kaksinaismoraalia, jolla ei ole oikean moraalin kanssa mitään tekemistä. Olet piankin havaitseva, miten ihmiset asettavat Sinulle sääntöjä joita eivät kuitenkaan itse noudata. Niin kauan kuin ihmisiä on maan päällä ollut, ovat he rakastelleet vaikka eivät olekaan avioliitossa. Niin ovat tehneet pipit ja papit ja kansakoulunopettajat, lääkärit ja tuomarit, maanviljelijät ja mäkitupalaiset. Pidättäytyminen sukupuoliyhteydestä ei ole mikään tavoiteltava ihanne, sen voit uskoa tällä puheella. Jotka Sinulle saarnaavat selibaatin erinomaisuutta, he ovat joko valehtelijoita tai sairaita.

Älä luulekaan, että loukkaisit tyttöäsi yrittäessäsi vietellä hänet. Ainoakaan nainen ei siitä koskaan loukkaannu, sillä onhan se hienoin kohteliaisuus minkä nainen voi osakseen saada. Eikä Sinun pidä salailla kiihkoasi, näytä se niin että tyttösi huomaa, kuinka sekapäiseksi olet tullut hänen takiansa. Mutta älä ota tyttöäsi karkeasti ja mauttomalla tavalla, väkivalloin. Ennen kuin edes saat hänet on Sinun kerrottava hänelle miten paljon häntä rakastat ja Sinun on ehdottomasti sanottava hänelle, että taivaan tähdetkään eivät vedä vertoja hänen silmilleen ja että ihanasti soliseva purokin vaikenee kateellisena kuullessaan hänen puheensa solinan.

Tietysti tyttösi ennen lopullista raukenemistaan vastustelee, mutta kuten olet huomaava, vastustelu on näennäistä ja muodollista, rakkaudessa edetään aina eräiden kirjoittamattomien pykälien mukaan.

Entä jos tapaat toisen tytön jota häntäkin mielisit. Poikani, otat hänetkin. Jos mielikuvituksesi riittää, vertaa hänen silmiään johonkin muuhun kuin taivaan tähtösiin ja hänen ääntään johonkin muuhun kuin puron solinaan. Ja Sinun on ehdottomasti muistettava sanoa hänellekin, kuinka tavattomasti häntä rakastat: ei kukaan ole niin kuin hän, hänenlaistaan ei ole koskaan ollut eikä koskaan tule olemaan.

Voit rakastaa niin montaa tyttöä kuin haluat ja jokaiselle heistä on Sinun kerrottava jotakin kaunista, jotakin liikuttavaa, jotakin hellää. Älä luulekaan, että tämä on moraalitonta, että se olisi halpamaista valehtelua. Muistahan tämä: valhe sinänsä on väärin mutta on olemassa myöskin käsite jota nimitetään hurskaaksi valheeksi. Hurskaan valheen tarkoituksena on tuottaa lähimmäiselle surun sijasta iloa. Jokainen nainen haluaa kuulla hyviä ja kauniita sanoja ja melkein jokainen heistä haluaa tulla vietellyksi, kunhan se tapahtuu rakkaudentaiteen sääntöjen mukaisesti. Vaikka tyttösi ehkä tietäisikin, että oikeastaan puhut enemmän kuin tosiasiassa tunnet tai ajattelet, yhtä kaikki hän haluaa kuulla Sinun kauniita puheitasi. "Kerro lause tuo, se vaikka ois valheista suurin."

Rakastaessasi tyttöjä, ehdottomasti myös vähemmän kauniita, et ole alhainen saalistaja vaan hyväntekijä, ihastuttava ihminen, joka jakaa ympärilleen onnea ja iloa ja saa myös lähimmäistensä elämän tuntumaan elämisen arvoiselta. Sillä, sanonpa sen Sinulle, mikään ei ole ihmiselle pahempaa kuin elämä ilman rakkautta, ilman että merkitsisi kenellekään mitään, ilman että olisi haluttu.

Kun rakastat tyttöjäsi, et suinkaan hae vain omaa mielihyvääsi vaan tuotat mielihyvää ja nautintoa myös heille. Ei rakkaus ole itsekästä, se on antamista yhtä hyvin kuin saamistakin, seikka, jonka vanhan ajan puritaanit kokonaan unohtavat tai haluavat unohtaa.

Tietenkin jo tiedät sen, että läheisessä rakkauselämässä jatketaan myös ihmisten sukua. Sen voit Sinäkin tehdä mutta vasta sitten kun olet saanut viran tai toimen, sanalla sanoen aseman yhteiskunnassa niin että kykenet kasvattamaan ja kouluttamaan lapsesi. Et voi tehdä mitään tyhmempää kuin järjestää maailmaan lapsen, josta et voikaan huolehtia. Ei ihmisille ole annettu sukupuolivaistoja pelkästään siittämistä varten sanokoot paavit mitä tahansa.

Alan teoksista olet lukenut ns. ehkäisymenetelmistä. Ja painakin oppi päähäsi. Rakasta, pojuni, rakasta, mutta muista rakastaessasi myös

KÄÄNNÄ

vastuusi. Jos toimitat maailmaan lapsen, jonka sitten hylkäät, olet kelmi, enkä sen jälkeen tahdo nimittää Sinua pojakseni. Et ole kunnian mies edes siinä tapauksessa, että suoritat joitakin inhoittavia "ruokkomaksuja", jotka matalamielisissä käräjänkäynneissä maksettavaksesi langetetaan. Jos teet lapsen, on Sinun otettava hänet luoksesi ja uhrattava loppu elämäsi kokonaan hänelle. Milloin olet siihen kypsä, se jää omaan harkintaasi joskin minusta tuntuu, että mitä myöhemmällä iällä isäksi tulet, sen parempi se on sekä lapsen että omalta kannaltasi.

Lapsen tekoon ei vaadita mitään erinomaista, kuolaava karjukin siihen kykenee. Mutta rakastaa tyttöä saattamatta häntä pulaan, kas se on hienoa ja juuri se erottaa ihmisen eläimestä.

Kun rakastelet tyttöä puhein ja teoin, älä koskaan kersku valloituksillasi takanapäin. Älä koskaan koskaan kavalla tytön ja Sinun keskeistäsi salaisuutta. Kenelle tahansa voit tietysti kertoa sanomattomasti ihailevasi sitä ja sitä neitosta, mutta sen pidemmälle et puheissasi saa mennä. Olet kyllä tapaava poikia, jotka jälkeen päin naureskellen kehuskelevat, kuinka he ovat sen ja sen tytön "maanneet". Kaikki tällaiset suupaltit ovat suuria heittiöitä ja oman mitättömyytensä tunnossa kituvia raukkoja. Älä ikinä ole heidän kaltaisensa. Kukaan älköön koskaan kuulko suustasi mitään vastaavaa. Ja jokaiselle uudelle tytöllesi Sinun on sanottava, että hän on Sinulle ensimmäinen ja ainoa.

Vielä muistuttaisin Sinua, että oltuasi tytön kanssa — kenen kulloinkin — et rakkaudentoimien jälkeen saa jättää häntä henkisesti heitteille. Yksikään tyttö ei ole Sinulle välikappale, jota käytät hyväksesi. Hän on tasaveroinen osapuoli, yhteisen salaisuutenne toinen haltija, ihmisenä yhtä korkeamittainen kuin itsekin olet. Muista häntä vielä jälkeenkin päin ystävällisin sanoin, kirjein ja voitpa laulaakin hänelle eikä merkitse suuriakaan, vaikka laulusi menisi hieman nuotin sivuun. Jos varasi riittävät, lähetä hänelle kukkia. Ja jos ne eivät riitä, poimi pientareelta yksi ainoa kissankello ja ojenna se hänelle ja hän on oleva onnellinen jos osoitat, että annoit hänelle kaiken sen mitä Sinulla oli annettavaa. Ei määrä ja laatu ratkaise; tapa ratkaisee.

← **Poikani on vielä näin pikkuinen, mutta ohjeenihan ovatkin tarkoitetut hänen luettavikseen vasta kymmenkunnan vuoden kuluttua.**

Ehkä kysyt nyt, miten kummassa kykenet laulamaan ja lähettämään kukkasia niin tavattoman monille tytöille. Vastaan Sinulle: rakasta vain niin montaa tyttöä että kykenet jokaista heitä jälkeenkin päin muistamaan. Ei tietenkään koko loppuikääsi mutta muutamia viikkoja ja muutamia kuukausia. Katsohan, aivan samoin kuin Sinä löydät uusia tyttöjä, samoin tytöt löytävät uusia poikia ja vihdoin viimein lopullisenkin rakkautensa. Kaikki tilapäiset suhteet viilenevät ajan oloon äläkä lapsekkaasti kuvittelekaan, että kaikki tyttösi palvoisivat muistoasi koko lopun ikänsä. Näin hienosti on Luonto asiat järjestänyt.

Avioliitto tullee aikansa eläneenä ja hullunkurisena instituutiona myöhemmin häviämään, joskaan ei vielä Sinun eläissäsi. Hyvä onkin, sillä jos kaksi ihmistä päättää asettua yksiin, saada yhteisiä lapsia ja niistä yhteisesti kasvattaa kunnollisia ihmisiä, heidän kahdenkeskinen sopimuksensa ei muutu hiukkaakaan arvokkaammaksi tai kestävämmäksi vaikka pappi loitsunsa lukeekin. Päin vastoin. Jos keskeinen sopimus ei pidäkään, ja osapuolet tahtovatkin lähteä eri ilmansuuntiin, avioliiton muodolliset kahleet saattavat johtaa ikäviin itsesoimauksiin ja syyllisyydentuntoihin kun asianomaiset muistavat kirkkoherran sanat: "Minkä Jumala on yhdistänyt, sitä älköön ihminen erottako." On siis ehdottomasti parempi olla sotkematta Jumalaa koko asiaan.

Minä olen sitä mieltä, että miehen ja naisen uskollinen yhdessä eläminen ilman vihkimisen rituaaleja on siveellisesti paljon korkeampi elämänmuoto kuin avioliitto, jossa ollaan uskottomia.

Kun ja jos menet naimisiin, silloin Sinun poikamieselämäsi on ehdottomasti päättynyt. Avioliitossa et enää saa seikkailla kenen tahansa kanssa haluat, ei siksi että avioliitosta annettu laki sen kieltää, vaan moraalisista syistä. Huomaa tämä: kun tyttö suostuu vaimoksesi, uskoo hän Sinulle ei vain ruumistaan vaan myös sydämensä. Hän luottaa Sinuun, hän antaa kaiken mitä hänellä on annettavana ja jotta olisit kunnian mies, Sinun on oltava hänen luottamuksensa arvoinen. Tässä suhteessa minä olen järkähtämätön vaikka niin hyvin tiedän, että kuulen olevani vanhanaikainen.

Jos Sinusta tuntuu, että et kykene olemaan uskollinen, älä siinä tapauksessa sido itseäsi peruuttamattomasti kehenkään. Ei maailma lopu vaikka Sinä et lapsia saisikaan.

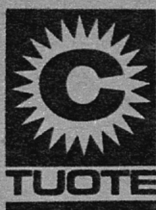
Varmaan Sinusta tuntuu, että en ole oikein johdonmukainen. Mutta se johtuu vain siitä, että en osaa ilmaista itseäni. Jospa yrittäisin tiivistää filosofiani kahteen teesiin, jotka kuuluvat näin:

1) Kun olet vapaa, rakasta niin monia tyttöjä kuin haluat ja tee heidät kaunein puhein ja muutoinkin onnellisiksi niin etteivät he tuntisi olevansa yksin. Mutta vaikka tunnustatkin rakkautesi, älä vanno sitä ikuiseksi. (Tässä yhteydessä lisään, että ns. sänkyyn meno jokaisen tytön kanssa ei suinkaan ole "pakollista" mutta kernaasti voitte sen tehdä jos se tuntuu teistä molemmista hyvältä.)

2) Kun menet naimisiin tai muutoin asetut asumaan yksissä todella rakastamasi naisen kanssa, älä petä häntä puheissa, älä teoissa ja, jos mahdollista, älä ajatuksissakaan. Mene naimisiin vasta sitten kun Sinusta tuntuu, että se ainoa oikea, jota kykenet rakastamaan ja palvomaan elämäsi loppuun asti, on löytynyt. Alle 30-vuotiaana en avioliittoa Sinulle suosittele. Jos avioliittosi kuitenkin epäonnistuu ja jompi kumpi teistä siihen kyllästyy, erotkaa ajoissa, sillä avioliitto on kuin hauras porsliinimaljakko: kun siihen kerran särö lyödään, se ei enää ole ennalleen paikattavissa.

Tämän parempaa perintöä en voi Sinulle jättää mutta ainakin tällä hetkellä minusta tuntuu siltä, kuin näissä ohjeissa olisit saanut paljon enemmän kuin moni muu isä kykenee pojalleen antamaan.

Ei ollenkaan niin, että olisin itse osannut elää näiden ohjeiden mukaan. Mutta osoita Sinä, että olet isääsi mittavampi näissäkin asioissa. Mitä sanoinkaan? Ei näissäkin asioissa, vaan nimenomaan tässä asiassa, sillä maailmassa ei ole mitään suurempaa ja ihanampaa kuin rakkaus. Jos sen teet, minä nukun ikiuntani rauhassa ja onnellisena. □

TH MUSIIKKIBOXIEMME SUOSIO KASVAA. PAINEKAMMIOMENETELMÄ

Tyyppi	Teho	Toistoalue	Mitat	Ohmi-luku	Kät. hinta	Osamaksulla
TH 2 Popular	10 W	50-18000	335×496×155	4	129:—	29:— ja 6×17:70
TH 6 Kompakt	10 W	50-18000	200×350×205	4	115:—	25:— ja 6×15:90
TH 7 Maximal	14 W	35-20000	280×260×575	4	188:—	38:— ja 6×26:50
TH 8 Special	6 W	60-16000	410×204×165	4	89:—	19:— ja 6×12:40
TH 1 Ideal	6 W	60-16000	345×245×100	4	72:—	22:— ja 5×11:—
TH 3 Musikal	15 W	40-18000	415×285×200	4	170:—	40:— ja 6×23:—
TH 4 Minimal	6 W	60-15000	270×165×185	4	60:—	20:— ja 5×10:—

9 KORKEALUOKKAINEN STEREO-YHDISTELMÄ. HINTAYLLÄTYS

Tätä kannatti odottaa. Stereomusiikkia, joka yllättää Teidät ensi kuulemalla. Olemme ylpeitä voidessamme tarjota Teille ennen kuulematonta. **HINTAAN 570:—, OSAMAKSULLA KÄSIRAHA 120:— ja 10 × 49:50.** Philipsin uusi täystransistoroitu stereovahvistin, pääteho 2 × 6 W, toistoalue 40—20 000 Hz, liitännät stereolevysoitinta ja -nauhuria sekä viritintä varten. Länsisaksalainen DUAL Stereo-Kristal levysoitin. Painekammio-musiikkiboxit KOMPAKT TH 6 takaavat ja huipentavat täydellisen stereonautintonne. Takuu puoli vuotta. Kaupan tekijäisiksi 30 cm LP stereolevy. Toivomuksenne.

10 AIWA STEREONAUHURI + 2 PAINEKAMMIOBOXIA TH 1

yhteishintaan 645:— osamaksulla käsiraha 95:— ja 10 × 60:50. Verkko/paristokäyttöinen, 4-raitainen, 2 nopeutta, 2 mikrofonia, korvakuulokkeet, paristot, pitkäsoittonauha, verkkolaite sisäänrakennettu. Takuu puoli vuotta.

11 ROMANTTISET PUHELIMET

Koneet ovat aitoa käsityötä. Ensiluokkainen ääni, alkuperäismateriaali ja fantastinen pintakäsittely. Kullattu numeromuistikirja, johto ja pistoke valmiina. Värit ovat ihastuttavat. R 1, S 1, käteisellä 329:—. Osamaksulla: käsiraha 79:— 10 × 27:50. Vuoden takuu.

12 JOKAKODIN STEREO-YHDISTELMÄ

ja mikä hinta 392:— (osamaksulla 92:—, käsiraha ja 10 × 33:—). Soitin maailmankuulu Garrard. Vahvistin kaksikanavainen stereo 2 × 3 W. Kovaääniset TH 6, painekammiomenetelmä. Takuu puoli vuotta. Kaupantekijäisiksi 30 cm LP stereolevy.

13 SALORITA 3 MATKARADIO + MUSIIKKIBOXI

TH 6 kompakt mainio yhdistelmä vain 365:— (norm. hinta 480:—) säästönne 115:—. Osamaksulla: käsiraha 65:— ja 10 × 33:—. Radiolla 6 kk:n takuu.

14 GRUNDIG PARTY BOY

Musiikkiboxi TH 6. Uusi loistava yhdistelmä, liitännät verkkoalueelle, levysoittimelle, nauhurille. Hinta 330:—, käsiraha 80:— ja 10 × 27,50.

15 AIWA-YHDISTELMÄ

Yllättävän mukava yhdistelmä matkaradio Aiwa AR 121 Ula ja keskipitkäalue + ääniboxi TH 1 Ideal hintaan 198:—. Osamaksulla käsiraha 48:— ja 6 × 26,50.

16 BIG BEN NAUHAT

Nauhurien omistajat! Täydentäkää nauhavalikoimaanne ehdottoman kunnollisilla länsisaksalaisilla Big Ben nauhoilla.

Kelakoko	pit.	hinta	3 kpl
11 cm	270 mm	14:—	36:—
13 ,,	360 ,,	19:—	49:—
15 ,,	540 ,,	25:—	64:—
18 ,,	730 ,,	35:—	88:—

17 LP STEREO ÄÄNILEVYT

Lauluja operetteista Hymyn maa ja Tšaarinpoika, 16:—;ELVIS — jokaisen toivelevy, 16:—; Béla Sandersin kanssa tangojen taikaa, mm. Mustasukkaisuutta, La Palomita, Olé Guapa, 18:—; Uusi Glenn Miller, mm. Kuutamoserenadi, In the Mood, American Patrol, 16:—; Perez Pradon parhaita latinalaisittain, 18:—; DVORAK: Slaavilaisia tansseja, BRAHMS: Unkarilaisia tansseja, 18:—; Iskelmäjna Huippuiskelmät suomalaisittain, 18:—; 12 Johann Straussin valssia, 16:—; Sibelius: Sinfonia n:o 2, 18:—; 28 iskelmää ja ikivihreää tanssittavaksi, kuunneltavaksi, 16:—.

18 UNDERWOOD 18 MATKAKIRJOITUSKONE

Hinta 285:—, osamak. käsiraha 65:— ja 10 × 24:—. Käyttäkää nyt tilaisuutta hyväksenne ja tilatkaa maailmanmerkkiä oleva matkakirjoituskone. Vuoden takuu. Koneen varustuksiin kuuluu tyylikäs kantolaukku.

19 VISAPHONE KIELILEVYKURSSIT

Uuden kielilevyohjelman avaustarjous, englannin kielen koululaiskurssi 35 markalla. Turistikurssit, englanti tai saksa 49 markalla.

20 RUOTSIN KIELEN PERUSKURSSI

100 markalla

21 STIMULÄNT HIEROMAKONE

Tilatkaa STIMULÄNT jo tänään. Kiirehtikää! Ei johtoa — sen vuoksi helppo kuljettaa mukana kaikkialla — autossa — laukussa — joka paikassa. Hieronnan jälkeen tunnette itsenne lauenneeksi, virkeäksi ja elämänhaluiseksi. Myös osamaksulla. Käsiraha 22:—, osamaksut 3 × 10:—, käteisellä 48:—.

22 SUPERSTEREOKUULOKKEET

EE 44 Nauttikaa täydellisestä stereosta näiden kuulokkeiden kautta. Uusin malli ja hinta 58:—. Äänialue 20—17000.

23 HUIPPUTARJOUS

HIGH FIDELITY Compact Casetteja C 60 P 12:—, C 90 P 16:—.

C-MYYNTI OY

puh. 33 506 BOX 1503, TAMPERE
Hämeenpuisto 33 A 1

TILAUSKUPONKI

Tilaan tässä ilmoituksessa mainittuun hintaan

☐ käteisellä ☐ osamaksulla

Tuote n:o ______________________________

Tilaajan nimi painokirj. ______________________

Tarkka osoite __________________________

____________________ Puh. (jos on) __________

Ammatti ________________________________

Allekirjoitus

Osamaksukaupoissa noudatamme yleisiä sopimusehtoja ja -periaatteita.
Palautusoikeus 8 pv. HY 10

TUNNELI

Stadissa menee Kaivokadun alta sellainen scrubu, tunneli niin kun ne sitä sanoo. Se on tehty helpottaan rautatie-assan ja City Centerin välistä jalankulkuliikennettä. Mutta sinne ei montaa normanti-ihmistä mahdu kun sinne on pesiytyny kaikki känniset ja murtomiehet ja hintit ja vosut ja muut kundit ja gimulit. Lattajalat raapii karvojaan kun ne ei meinaa saada sinne oordninkia millään. Se on tosi rattosa paikka, aina siellä on jotkin bileet menossa.

Teksti: VEIKKO ENNALA Kuvat: REINO KAIVOLA

Jos niistä kundeista ja gimmoista kun kulkee iltaisin ja öisin tunnelissa, on puolet tollaisia kunnon ihmisiä jotka tekee duunia ja maksaa verot, niin keitä on se loppu porukka?

Ne ei näytä olevan mistään tulossa eikä erityisesti minkään menossa, niillä ei tunnu olevan tunnelissa mitään tekemistä ja ei paljon muuallakaan, ei ole koskaan ollu eikä kai tule koskaan oleenkaan.

Ne vain on. Siinä on nuorta ja vanhaa, yhellä ei ole toista silmää ollenkaan, toinen vaikuttaa muuten vain dorkalta. Yks on nilkku, toinen bulsa-ukko sotkupullo fikassa, kolmas tabu-jurrissa ja kaikki loput kännissä viinasta tai sitte ne on ainakin kankkusessa. Niinhän ne jotkut sanoo, että parempi rapulassakin kun ihan selvänä.

Mitä remmiä tai buljua tai lössiä ne oikein on? Mistä ne kaivaa fyrkan ja missä ne budjaa ja mitä ne skruudaa?

Mä menen nyt kysyyn niiltä mitä saatanaa ne aina pyörii siellä. Lattajalatkin on niitten kanssa ihmeissä: kun yhden jurrisen saa tunnelista vegen niin kaks uutta tulee räkä poskella sisään. Tunnelilla on kumma vetovoima, tosi magneettia. Latat aikookin sulkea koko tunnelin yön ajaksi kun ne ei saa pysyyn oordninkia millään vaikka niillä on televisiot ja kaikki millä ne tsiikaa.

Kun mä nyt menen kaveeraan niitten kanssa niin täytyy olla hienovaranen aluksi, muuton sieltä putoo. Kato, oli miten tylsä kundi tahansa, tollanen pielaveteläinen, joka on niukin naukin kansiksen läpikäyny ja saanu laulusta ja soitannosta tyydyttävä seitsemän muttei sitten niin minkään valtakunnan duunitaitoa, niin se on kumminkin polleeta poikaa. Se on nääs kiertänyt muutakin kun tahkoo, kato. Mutta mehän ollaan kaikki tärkeitä ja johtajamiehiä itsekukin, jos ei oo muuta kehun aihetta niin systeri on kumminkin päässy pesulaan duuniin, se on siellä osastonjohtaja ja sortteeraa paskapyykkiä eri kasoihin. Ihminen on sellainen.

Toisekseen me ollaan kaikki Jumalan lapsia, sielu joka ainoalla, bulsa-ukollakin vaikkei uskois. Ja taivas-osat on lunastettu joka iikalle, oli nimi sitten Vilho tai Kasperi. Ja jos ajatellaan niinkun syvällisemmin tätä olevaista, niin kun me kerran delataan, niin horsmaa puskee jokaisen peffa samalla tapaa sitte kun penkan alla maataan. Mullaks muuttuu nääs kauppaneuvos niinkun lintsarikin. Tomuksi vaan, kato, jota tuulispää kuljettaa.

Mä skrivaan ny ensteks siintä mikä se tunneli on. Se duunattiin tässä taannoin helpottaan Kaivokadun painetta. Tätä gartsaa pitkin kun ajaa sporat ja busat ja pikkubilikat niin tommonen jalkamies ja tommonen tsöpan kanssa itteensä eteen päin vipuuva rampa erinomattain on väliin kusessa että pääsee yli, mahtuu sekaan sanalla sanoin. Niin ne sitte kaivo gartsan alle ison putken, joka alkaa rautatie-assalta ja tulee taas ylös maan pintaan City Centerin puolelta. Se on upee tunneli, siellä on kaikenlaista butiikkia kun on auki aina iltaan kymmeneen, valot palaa ja kaakelit säihkyy.

Mutta kun se tunneli tuli kondikseen ja avattiin niin kaikki nuoret jannut ja gimulit ja bulsa-ukot ja lestinheittäjät ja homot ja hintit ja pylly-Maijat ryntäs äkkiä sisään ja valtas koko mestan. Ne sittaa siellä kun varpuset langalla ja huutelee raakuuksia niille kun menee ohi ja väliin ne tappelee. Harva se ilta sieltä tuodaan paareilla jotain kundia jolla on keklu lapojen välissä pystyssä ja verta tulee niin perkeleesti.

Sitten ne on tehny murtoja niihin liikkeisiin kun kanssa on siellä maan alla ja kun systeemit lopulta meni siihen jamaan että jotkut nuoret kun oli oikein kiimassa, kun ne rupes kuteenkin siellä — siintä sisään vaan sano Tsaikovski — niin silloin jeparien pääpomo käski kaikki latat miitinkiin ja sprokas niille tähän tapaan:

— Ny on taas tullu valituksia ettei poliisit pysty pitään järjestystä siä tunnelissa, ne tappelee ja nai ja viinaa myydään kun siimaa vaan. Tää on ny sellanen kunniakysymys niin että oordninki pitää saadä ny justiin eikä viidestoista päivä. Tästä lähtiin pojat panette ensteks pampulla ja sitten vasta kysytte onks junapiljettiä ja siihen suuntaan. Meinaan tommosia jätkän näköisiä kun on haalarit yllä. Niin että kun siä alkaa seuraavat bileet, niin ronskisti vaan.

Latat pani sitte alkuun ronskisti neuvon mukaan mutta sitte synty pientä hämminkiä. Siellä tunnelissa sittas yks vanhempi äijä vähä jurrissa ja kuolas kun se tsiikas gimulien peffoja. Silloin latat anto ensteks pampusta ja vasta sitte ne kysy että onks taatolla piljettiä. Kävi ilmi, että sillä olikin piljetti eka-luokkaan kun se oli kansanedustaja.

Pääpomo piti taas latoille puhuttelun ja huusi, että voi saatanan kuustoista kun pamputitte senaattorin, ny saadaan loparit joka kundi.

Näin ne kertoo, en tiedä onko juttu tosi. On se ankee virka poliisillakin, joka tapauksessa.

KÄÄNNÄ

TUNNELI

No niin, se oli kello siinä yhdeksän hujakoilla kun mä menin assalle. Se on muuton kumma paviljonki, siellä on aina sakkia kun helluntain epistolassa. Yleensä ne on enimmät landelta, on saaneet stadissa jotain duunia ja illalla ne tulee viettään puhdetta assalle kun ne ei osaa mennä muualle eikä ole fyrkkaakaan. Se on, kato, assalla vähän sellaista suuren maailman hohtoa niitten mielestä kun stoget huutaa ja neonvalot hohtaa. Ne lossaa olla ittekin vanhoja stadilaisia kaikki. Muoti on menny siihen, ettei kukaan kehtaa sanoo että on syntynyt Sammatissa. Vaikka siellähän se synty sekin kundi kun skrivas sen Kalevalan, mikä se ny oli, Johan Ludvig Sibelius.

Kun mä pääsin tunnelin suulle niin jo sieltä tuotiin yhtä kännistä. Kaksi lattaa oli käsipuolissa ja kundi polki tyhjää. Näki jo päältäkin, että se oli ottanu kaljaa ja gambiinaa sekasin. Se oli varmaan sivistynyt mies kun sillä oli silmälasit. Mutta ei siinä auta vaikka olis kuinka kanttori-urkuri-koulun läpikäynyt, putkuun vaan jos heitättää ja sillä sipuli.

Stadissa muuton viedään putkuun parhaina iltoina siinä 400 jurrista. Siinä käy tosi korske kun ne kaikki kuorossa kuorsaa ja ilmassa on rapean rukiinen haju.

Tunnelissa kulki paljon hienompaakin väkeä. Yksikin ämmä tsiikasi lornjetin läpi näyteikkunaa ja se hiffasi siellä jotain kivaa kun se huusi äijälleen:

— Höördu Hjaalmar, tittapå.

Hjaalmari oli äreen näkönen, se olis mieluimmin katsellut gimuleita, tietenkin, mutta tuli kumminkin tittaamaan fönsteriä sekin. Mutta siinä sivummalla yksi kundi oli levittänyt paprun maahan ja ruvennu murkinalle. Siinä se kykki ja skruudasi rauhassa ihan kun olis omistanut koko tunnelin. Sanoin sille:

— Älä nyt helvetissä siinä ruokaile, latat vie sun.

Mutta ei se reagoinu, se oli ottanu teräviä sekin sen verran, se vain söi jotain lampaanlapaa ja eikä aikaakaan, kun se sitten vietiinkin. Siellä tunnelissa on kuulemma ainakin kuusi televisioputkea ja yksi latta istuu työkseen jeparien päivystyshuoneessa ja tsiikaa kuvaruutuun. Siintä se näkee joka kolkan ja jos missä syntyy jotain kärhämää niin "pojat" lähtee heti asialle.

Mun kävi sitä kundia surku, se oli tollanen terve vaaleetukkanen kaveri landelta, tullu joskus stadiin duuniin mutta mitäs duunia täällä kaikille on. Joku äijä senkin on joskus siittänyt ja hihkaissut siittäissään muttei pitäs siittää kun pentu kumminkin sitte saa lähteä himasta maalimalle ainoot sarkavaatteet yllä ja perse auki. Jos kuka hommaa pennun niin ei se sillä sipuli ole että hommaa, pitäs sitte kyetä käyttään pennulla koulut ja pelit kanssa. Ainaskin mua ottaa pannuun se Oulun piispa kun se aina sanoo: — Pistäkää siittäin vaan ihan vapaasti, ei mitään kortonkeja, Jeesus ei tykkää jos käyttää kortonkia.

Kaikki ne puhuukin Jeesuksen nimissä.

Sitte siellä sittas yks vanhempi stara ja sekin oli vaikeen näköinen. Sillä oli aika kurjat kuteet ja ei ollut hurraamista sen borsassakaan, lierit riippu surkeina alaspäin. Sillä oli kova kankkunen ja sen kaikki paikat studas niin että se borsakin pyöri sen päässä ihan itsestään.

— Oletsä kipee vai? mä kysyin siltä.

Se mutisi jotain ja tsiikas maahan mutta kun se nosti päätään niin mä näin että se poras, kyyneleet vaan vieri pitkin paskasia poskia.

Mulla oli lesti fikassa justiin tän varalta ja mä annon sille parit siivut senkin uhalla että latta olis juuri silloin tsiikannu kuvaputkeen. Se tasottu terävistä ja me kaveerattiin siinä kaikkea. Se on liffa juttu, että kun jonkun elämä menee oikein päin helvettiä niin aina se muistaa mutsiaan. Tääkin kundi, vaikka sen mutsi on heittänyt veivin jo ajat sitten, sprokas ja törisi aina vaan kuinka ihana ihminen sen äiti oli ollut. Aina se oli rukoillu siunausta tälle Kaarlolle, joka tässä mun edessäni ny säikky ja hytky. Virsiäkin se mutsi oli veisannut ja luki väliin epistolaa.

Se sanoi, tää Kaarlo, että hän oli joskus ollu oikein soittokunnassa ja puhaltanu siellä rumpettia. Se oli VPK:n soittokunta, jortsuja pidettiin ja kaikki oli liffaa. Mutta sitten rupes meneen alaspäin ja ny tää Kaarlo on oikein alhaalla, ihan tunnelissa asti.

Mä annoin sille vielä yhdet paukut ja koitin lohduttaa:

— Kyllä se siintä siilaantuu, kato. Sulla on sielu ja sä pääset taivaaseen ja tapaat mutsis siellä.

Eihän mulla mitään oikeuksia ole ketään taivaaseen luvata mutta aina mä funtsaan että eikö taivaaseen ny kummiskin ne pääse kun kärsii täällä alhaalla oikeen perkeleesti. Vaikka piru niistä systeemeistä sen puoleen niin jämptisti tietää, papitkin kinaa vaikka niillä on mahat täynnä teologiaa ja muuta hyvää.

Brenkku kihos sen päähän ja se oli taas päättäväistä poikaa itsekin ja sano, että kyllä se kaikki järjestyy, se on tosi, vielä hän slumppaa kalossit ja vaikka mitä. Ne on vanhemmat starat yleensä jo niin pehmeitä että ne kuvittelee että kun on uudet kalossit niin sitten on kuin herrasmies vaan.

Kun mä lähdin siintä niin tää Kaarlo vielä ojensi kännyn ja sano, että paas tohon joku killinki että saan aamulla Lindholmin vaaleeta, hän ei liekkiviinasta piittaa, Lindholmin vaalee bulsa on ikään kuin maukkaampaa, käypi hänen kohdallaan paremmin. Mä pistin sille kympin ja taas se poras niin että häijyä teki.

Oli siellä tunnelissa se välttämätön yksijalkainenkin, kuinkas muuton. Eikä sillä hyvä että siltä oli toinen glabbi vegen, sillä ei vissiin ollu toista silmääkään, ainakin sillä oli musta lippa vasemman öögonen paikalla. Se oli justiin kuin merirosvo siinä paikassa. Ja niin helvetisti jurrissa. Kun se pääsi yhteen nurkkaan, niin se otti huikat bulsa-pullosta ja sen päälle se

KÄÄNNÄ

TUNNELI

riemastu niin että rupes yksinään joraamaan. Sitä oli liffa tsiikata. Se laulaa hyrisi jotain saatanan polskaa ja hyppi samaan tahtiin ja kainalosauvat pani klop-klop-klopin-klopin. Sitten sekin vietiin, osu kuvaputkeen tietysti. Piraatti-rukka.

Ne kertoo tunnelista tosi karmeita juttuja. Sanovat, että nuoret gimulit järkkaa perää vitosella. Femman kun siis annat niin sen kun vaan. Sitte siellä kyhnii harva se ilta yksi rikas vanha karju, joka pestaa nuoria jannuja oleen sen oman muijan kanssa. Se vie jannun Kaivarin puolelle hienoon lukaaliin ja tsiikaa itse päältä kun sen muija ja tää jannu oikein borstaa petissä. Se nauttii siintä. Meitä on jumaliste moneksi ja toisinaan tuntuu siltä, ettei täs;ä itse tiedä tän elämän riemuista alkuunkaan.

Homot tietenkin parveilee tunnelissa yhtenä. Ne tuntee jo kauas kun ne käyttäytyy niin fiinisti, niillon sellaiset naiselliset eleet ja äänikin pehmee ja runollinen. Yksi homoista on ihan kuulu kun sillä on niin omaleimainen mielihalu. Kun se näkee jonkun nuoren jannun jolla on parta niin se tulee kysyyn:

— Kuule, saaks mä kusta sun partaan?

Jotkut vissiin antaakin sen kusta, kun se aina siellä heiluu.

Bibliassa kerrotaan Sodomasta ja Gomorrasta, jotka hävitettiin kun siellä viettivät niin raikua elämää, ei ollut millään mitään väliä. Mä toisinaan funtsaan, riittikö joku Gomorra alkuunkaan stadin tunnelille.

Kun mä dallasin tunnelia edestakaisin niin vähän väliä joku kundi tuli ja sano, että paappas hugge. Mä panin markkoja oikeeseen ja vasempaan. Mä funtsasin, että on paras olla sopusoinnussa tän remmin kanssa ja toiseen kirkossa ei ole kuulutettu, ettenkö mä itsekin jonain päivänä sittaa tunnelissa kun kaikki on mennyt. Silloin on noin ikään kivempi kaveerata jollekin että paappas hugge kun on itsekin joskus antanut.

Kloku oli yhdentoista maissa kun mä treffasin kaksi gimulia, joissa oli jotain outoa. Niitten silmät oli suuret kun teevadit ja ne kummasti seiso päässä. Mä kysyin niiltä:

— Muako te venttaatte, mä tulin just.

Ne koitti kaveerata jotain muttei siitä tullut mitään, niitten sanat meni jollain tapaa kappaleiksi ja siintä mä bonjasin, että ne oli tabukännissä.

— Pentoako (Pentobromital) te olette skruudannu? mä kysyin.

Ne ei saanut sanottua. Mutta äkkiä se toinen rupes skriinaamaan ihan karmeeta naurua ja se toinen lääppi ilmaa ja mä arvasin että se näki hyönteisiä. Mä tsiikasin sitä menoa pitkät ajat ja kun mä lopulta lähdin nostelemaan, niin toinen gimuli jäi vieläkin skriinaamaan ja se toinen ajo hyönteisiä aina vaan.

Vastaan tuli yksi känninen kundi, jonka mä olin jo tavannut, ja se teki honööriä ja sano:

— Paappas markka, amiraali, että pääsee puurolle.

Mä sanoin sille vähän viileesti:

— Justiinhan mä annon sulle markan tuolla toisessa päässä.

Se sano siihen:

— No helvettiäkös siinä jaloissa sitte aina pyörit.

Mä en keksinyt siihen mitään nerokasta.

Bileet senkun ylty vaan kun puoliyö läheni. Brenkkua olis saanu ostaa vaikka sata ruukkua kakskytviis markkaa gibale. Tunnelissa ei tartte kenenkään kysellä että "onks tietoo" vaan kundit tulee tarjoomaan. Ne on siellä niin selkeät systeemit.

Skoudet napsi vähän väliä yhden humalaisen sieltä toisen täältä. Jossain loukossa kävi kova suukopu, ihan tyhjänpäiväisestä asiasta, ja sitten ne pani painiksi ja taas jotain vietiin.

Nuoria gimmoja, joiden olis kaiken järjen mukaan pitänyt jo goisia omissa punkissa, seilas tunnelia päästä päähän ja mä menin yhden sutturan luo ja sanoin sille ihan vain pilan päin:

— Mitä sä tykkäät jos mentäs meidän pihalle leikkiin. Mulla kato on niin kumman haikee olo, jotenkin täyttävä. Mä oon varmaan vahingossa pistäny liian pienet alusbögat jalkaan tänään.

Se skriinas ja kysy:

— Onks sulla kyhnyä?

Mä näytin sille viiskymppisen kulmaa ja sanoin, että täältä pesee. Se rakastu minuun oitis. Mutta silloin siihen tuli yks rasvis, jonka kutrit valu ihan olkapäille ja se oli vähän vaikeen näkönen. Se oli tietysti mustankipee kun mä olin sen ikiomaa gimulia haastattamassa.

— Kuule, starbu, se sano mulle, — tsiikaas vähä tätä.

Se näytti mulle oikeeta nyrkkiään. Ja kun mä tsiikasin sen oikeeta nyrkkiä niin se veti mua vasemmalla turpiin. Multa meni polvet oudon hervottomiksi ja piti puistella päätä jonkin aikaa ennen kuin kuva taas selkeenty ja aamuusva haihtu silmistä.

No, mä osaan kyllä pari kolme karate-jujua, jotka on hyvä meikäläisen virassa hallita ja mä funtsasin hetkosen, panenko mä kämmensyrjällä hiukan sen kaulasuonta sivuten. Mutta sitten mä luovuin aikeesta kun en ollut varma, oliko televisioputki just siihen paikkaan tähdättynä ja "pojat" lähtökuopissa.

Se rasvis-jannu pani kättä tytön kaulalle ja siintä aina tisun päälle asti ja ne lähti yhdessä vetään toiseen suuntaan. Gimuli katso haikeesti taakseen kun mulla oli se fyrkka. No, mä muistelin sitä vanhaa sananlaskua, että parempi povi pivossa kuin jumalattoman suussa.

Siihen päätty bileet mun kohdalta mutta tunneli on ja pysyy. Siihen kysymykseen mitä porukkaa siellä tunnelissa oikein pesii, mistä ne hankkii fyrkat ja missä ne varsinaisesti budjaa, siihen mä en osaa vieläkään sanoa mitään eikä se mulle sitäpaits kuulukaan.

Kumminkin mä muistan tunnelia usein ja käynkin siellä ja erityisesti mä muistan sen Kaarlon, sen bulsa-ukon. Mä olen jokseenkin varma, että joku roskis-dyykari löytää sen ensi talvena joltain kaatopaikalta kuolleeksi jäätyneenä, kun se on ajettu veg tunnelista.

Mutta mitäs siitä, kerran me lähdetään itsekukin omista tunneleistamme ja viimeisen kerran. Olis meillä muilla vain yhtä hyvä säkä kuin Kaarlolla. Luulen nimittäin, että se otetaan ylös taivaalliseen soittokuntaan ja Pyhä Pietarikin sen siellä huomaa ja sprokaa jollekin enkelille:

— Tsiikaa, se on Kaarlokin tuolla ja puhaltaa rumpettia niin kun ennen vanhaan Säynätsalon VPK:ssa. Ja aika puhtaasti puhaltaakin. Ja kato, Jeesus on antanu sille uudet kalossit ja kaikki. □

Lakatkaa murehtimasta mullanvärisiä hiuksianne!

POLYCOLOR

tuo elämäänne hauskempia asioita

Mullanväriset, hiirenväriset, puotinarunväriset, maantienväriset hiukset . . . ne ovat huolia, jotka voitte pestä pois. Polycolor-värishampoolla. Polycolor-sävytys on yhtä helppoa kuin tukanpesu. Teette sen itse kotona, silloin kun Teille parhaiten sopii — ja sävy pysyy hiuksilla kauan, se kestää monta tavallista pesua. Polycolor antaa Teille loistavat, elävänväriset hiukset. Ja silloin alkaa elämässänne hauskojen asioiden aika! Lähtekää kauppaan valitsemaan, vaihtoehtoja on 20!

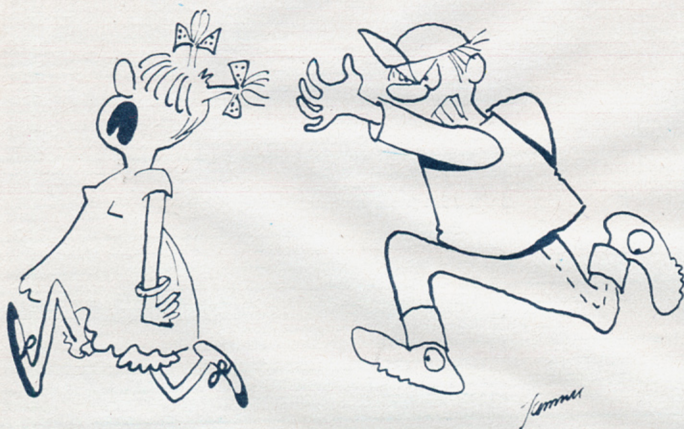
Polycolor muuttaa, palauttaa, säilyttää hiustenne värin — aivan mitä mielenne tekee.

Ikävä mullanväri syvenee tummanruskeaksi Polycolor 24:llä tai kastanjanruskeaksi n:o 20:llä (kuva).

Jammu:

PIKKU-PIRKON PÄIVÄKIRJA

Rakas päiväkirja. Mä luulen että Jaska on pihkassa muhun. Se anto mun lainata purukummiansa. Me hypättiin tyttöjen kanssa narua ja silloin mä nielasin vahinkossa sen purkan. Voi vehnä että Jaska suuttu. Se repi mun lettini ihan suoraks. Eiksoo ihanaa kun rakastetaan.

Tieräks minkä tempu Lissu teki? Se pihisti äitinsä rintaliivit. Me kokeiltiin niitä koulun vessassa. Me keksittiin semmonen peli rintsikkaruletti. Me vaihdettiin niitä rintaliivejä tytöltä tytölle. Se jolla ne oli silloin kun kello soi joutu jättään ne päälleen. Tieräks mä voitin. Ne jäi mulle. Sillä tunnilla se Jaska minuun pihkaantukin.

Pojat on muuteski mukavia. Ne ottaa minut aina mukaansa omppovarkaisiin. Tiäräks mitä varten. Sitä varten kun mä käyn balettikoulua ja osaan seistä varpaillani. Se on hyvä taito omenavarkaissa. Ylettyy korkeammalle.

Meidän talon talkkari on kauhee juoppo. Tieräks mistä mä tiedän. Tieräks siitä kun meidän äiti sano. Äiti rähjäs isälle että mitä sinäkin sen kauheen juopon talonmiehen kanssa istut kaiket illat pannuhuoneessa. Isä ei sanonu mitään. Se vaan hoippu ja kaateli huonekaluja.

Eilen sattu kauhee tapaus. Äiti lupas että mä saan sen korkeekorkoset juhlakengät heti kun ne on sopivan kokoiset minulle. Tieräks mitä mä tein. Mä otin ne kenkät mukaani kylpyammeeseen että ne kutistuis. Äiti tuli juuri silloin sinne ja mä jouduin istumaan niitten kenkkien päälle ettei se huomais. Tieräks piikkokorot teki kauheet jäljet mun pyllyyni. Mä ajattelin että mä puuteroin pyllyni ettei kukan hoksaa jälkiä. Mutta sitte kun mä istuin ruokapöytään pöllähti mun pöksyistäni kauhee puuteripilvi. Äiti sai kauheen kohtauksen. Onneks se ei uskaltanu antaa mulle piiskaa. Se pelkäs että puuteri pölyää ja likaa tapeetit.

Eilenillalla oltiin kauheenmyöhään ulkona. Me lähdettiin tyttöjen kanssa seuraan yhtä heilaparia. Me kierrettiin niitten perässä ainakin puoli kaupunkia. Sitten ne meni puistoon ja just kun rupes oleen jännää me huomattiinkin ettei ne ollukkaan heilapari. Ne oli kaks pitkätukkasta poikaa. Ne meeni puistoon tupakalle.

Rakas päiväkirja nyt täytyy lopettaa. On mentävä aikaisin nukkumaan ettei tule pussit silmien alle. Huomenna näen koulussa Jaskan. Niinkuin huomaat ei ole ihhan helppoa olla tyttö mutta kyllä se silti on ihanaa.

KAIJA IKWUE:

MIELETÖN, MIELETÖN BIAFRA

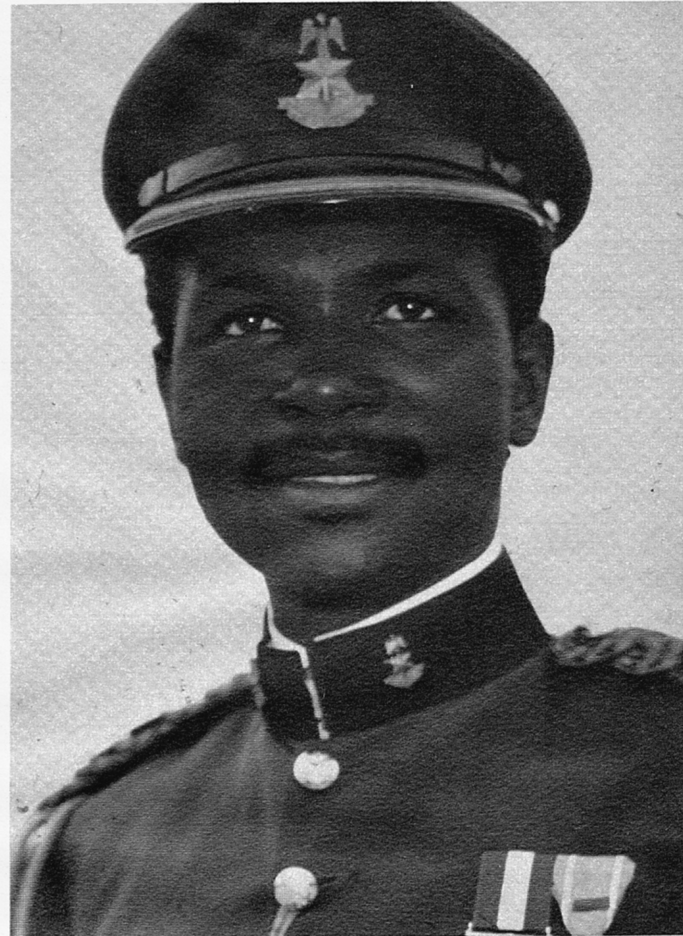

← Kaija Ikwue, nigerialaisen eversti Emmanuel Ikwuen suomalaissyntyinen vaimo, on kirjoittanut oman näkemyksensä Nigerian ja Biafran välisestä sodasta ja siihen johtaneista syistä.

Kaija Ikwue, artikkelimme kirjoittaja, on nigerialaisen everstin vaimo. Hänen miehensä, eversti Emmanuel Ikwue on Nigerian Euroopan sotilasasiamies. Rouva Ikwue on joutunut lähes kymmenvuotisen avioliittonsa aikana läheltä seuraamaan afrikkalaista elämänmuotoa. Diplomaatin rouvana hän on nähnyt Nigerian ja Biafran vaiheet lähempää kuin moni muu. Seuraavassa kertoo alunperin Niemisjärveltä kotoisin oleva, maailmalta seikkailuja etsimään lähtenyt rouva Ikwue oman näkemyksensä Nigerian ja Biafran sodasta. Artikkeli on kirjoitettu elokuun lopulla. Sen jälkeen on monta viatonta ihmistä kuollut nälkään, ammuttuna, tauteihin. Kuvaamaton kurjuus on Biafran päämiehen tehokkain poliittinen pelikortti.

← Nigerian Euroopan sotilasasiamies eversti Emmanuel Ikwue on nuoruudestaan huolimatta saavuttanut korkean aseman Nigerian armeijassa. Osasyynä nopeaan nousuun on erinomainen menestyminen Kongon sodassa.

↑ Nigerian valtion päämies, kenraalimajuri Yakubu Gowon juuri valtaan asetettuna 32-vuotiaana everstiluutnanttina.

Biafra,* Itä-Nigerian maakunta, julistautui itsenäiseksi 30. toukokuuta 1967. Sen presidentti everstiluutnantti Ojukwu julisti, että hän teki sen ibojen olemassaolon puolesta. Kun hän aloitti sodan hyökkäämällä rajakyliin ja alkamalla pommittaa ilmatorjunta-aseettomia kyliä ja kaupunkeja aina Lagosista pohjoiseen Kadunaan saakka, sanoi hän aloittaneensa iboheimon olemassaolon taistelun. Vielä tänäänkin Ojukwu ja hänen kapinallisensa puhuvat iboheimon olemassaolon taistelusta.

Ojukwu oli sodan aloittaessaan ylivoimainen. Hänen sotajoukkonsa valloittivat Mid-Westin osavaltion ja julistivat sen Biafran sisarvaltioksi, Benin tasavallaksi. Biafran joukot marssivat edelleen ja valloittivat melkein puolet Länsi-Nigeriaa. Heidät saatiin käännytetyksi vasta kun he olivat 40 mailin päässä Lagosista. Benin tasavalta kaatui kuuden viikon kuluttua ja kapinalliset pusketttiin Nigerjoen toiselle puolen, Itä-Nigeriaan eli Biafraan.

Kapinallisten Biafraksi nimittämä alue ei ole, eikä koskaan ole ollutkaan homogeeninen heimovaltio. Sen kahdestatoista miljoonasta asukkaasta kuuluu viisi miljoonaa muihin heimoihin. Nämä pikku heimot efikit, ibibiot, ekojat, ijot ja ijawit sekä muut ilmoittivat selvästi, etteivät he kannattaneet Biafra-aatetta. Kapinalliset kuitenkin nitistivät uppiniskaiset pikkuheimojen johtajat ja hiljensivät vastalauseet heti alkuunsa. Ojukwu julistaa taistelevansa iboheimon olemassaolon puolesta, Biafran ja biafralaisten puolesta. Vetikö hän nämä pikkuheimot Biafraansa hävittääkseen heidät sukupuuttoon? Eikö näillä heimoillakin ole oikeus olemassaoloon?

Ojukwu tarvitsi heidän öljynsä, malminsa ja viljavat maansa. Ilman näitä ei Biafra pystyisi elämään, sillä ibojen maa on hedelmätöntä ja karua. Diktaattori ei kestänyt vastalauseita ja jokainen Biafra-ajatusta vastustava ja kritisoiva kukistettiin pois tieltä.

Alkuperäinen Biafra-idea on nyt kuollut. Eroa nigerialaisista ei voida Biafran sotilasvoimilla ylläpitää. Vuoden kestäneiden taistelujen jälkeen on yli kaksikolmasosaa maasta jo liittovaltion joukkojen vallassa. Näihin alueisiin kuuluu myös Biafran pääkaupunki Enugu, ibokaupungit Onitsha, Abakaliki, Nsukka, Nkalugu, Afikpo ja monia muita. Myös kaikki pikkuheimojen alueet ovat liittohallituksen valvonnassa.

Liittovaltion hallituksen tarkoituksena ei ole koskaan ollut ratkaista sodan lopettamista asevoimin, jos rauhallinen ratkaisu vain voidaan aikaansaada. Liittohallituksen pääkysymys on yleinen kansallinen sovinto yhden suvereenisen, jakamattoman Nigerian hallituksen alaisena. Liittohallitus ei voi antaa periksi ja tunnustaa yhtä maakuntaa itsenäiseksi valtioksi.

Rauhan aloitteet

Liittohallitus on johdonmukaisesti suhtautunut myönteisesti rauhan aloitteisiin ja on itsekin tehnyt niitä aikaansaadakseen oikeudenmukaisen ja kestävän ratkaisun Nigerian kriiseihin.

Hallitus vastasi täysin myönteisesti niiden kuuden Afrikan maan presidentien neuvottelukokouskutsuun, jonka OAU:n viime vuoden huippukokous Kinshassa esitti. Kapinalliset eivät kutsua hyväksyneet.

Brittiläisen kansainyhteisön pääsihteeri teki ensimmäisen rauhanaloitteensa jo heinäkuussa 1967. Liittohallitus vastasi myönteisesti. Kapinallisten edustajat vastasivat jälleen kielteisesti.

Marraskuussa 1967 tuli jälleen uusi kutsu, jossa sanottiin kapinallisten olevan valmiit neuvotteluihin. Liittohallituksen edustajat lensivät välittömästi Lontooseen, jonne kapinallisten edustajat eivät kuitenkaan tulleet.

Parin kuukauden kuluttua tuli uusi kutsu Lontooseen. Tällä kertaa tulivat kapinallistenkin edustajat ja seurauksena oli alustavat neuvottelut varsinaisesta neuvottelupaikasta, ajankohdasta ja esityslistasta. Nämä alustavat neuvottelut johtivat Kampalassa pidettyihin rauhanneuvotteluihin. Kampalan neuvottelut keskeytyivät kapinallisten toimesta. Edistystä kuitenkin tapahtui.

Addis Abebassa käydyt neuvottelut eivät myöskään tuoneet toivottuja tuloksia. Ojukwu ei hyväksy mitään vähempää rauhan ehdoksi kuin täyden itsenäisyyden Biafralle, johon hän lukee mukaan myös vapautetut pikkuheimojen alueet. Rauhaa ei näissä neuvotteluissa saatu aikaan, mutta ne jatkuivat humani-

KÄÄNNÄ

täärisissä merkeissä.

Ihmisten hirveät kärsimykset koskevat yhtä syvästi Nigerian liittovaltion hallitusta kuin koko maailmaa, ehkä Ojukwua ja hänen kapinahallitustaan lukuunottamatta. Liittovaltio sallii Punaisen Ristin ja muiden vapaaehtoisten järjestöjen suorittamat lääkkeiden ja ravintoaineiden kuljetukset rintamansa lävitse kapina-alueelle.

Nigeriaa on syytetty sydämettömyydestä ja väärin arvosteltu tässä suhteessa, joten on välttämätöntä tuoda julki tosiseikat, jotka todistavat, että liittohallitus on ollut valmis yhteistyöhön Punaisen Ristin kansainvälisen toimikunnan kanssa kapina-alueen siviiliväestön hyväksi.

Marraskuun 13. päivänä 1967 Punaisen Ristin kansainvälinen toimikunta pyysi lupaa lentokoneelle, joka veisi lääkettä ja avustajia Port Harcourtiin. Koska Ojukwu kieltäytyi ottamasta vastaan mitään, joka tarkastettiin Lagosissa, suostui liittohallitus siihen, että PRKT:n lentokone saisi lentää edelleen Santa Isabelliin, missä lastin tarkastaisi liittohallituksen konsuli. Kapinallisten lupa viipyi ja tämä kone pääsi Port Harcourtiin vasta 19. 11. 67. Liittohallitus keskeytti saarron kahdeksi vuorokaudeksi päästääkseen koneen sinne ja takaisin. Näinä kahtena päivänä lensi Port Harcourtiin ainakin kolme aseita kuljettanutta konetta.

Joulukuussa 1967 myönsi liittohallitus PRKT:lle luvan langattoman lennättimen käyttöön Achinin, kapinallisten kaupungin, ja Fernando Poon välille ilman tarkkailua.

Neuvotteluissa joita käytiin joulukuussa 1967 liittohallituksen ja PRKT:n johtajan Georg Hoffmannin kesken, tarjoutui liittohallitus sallimaan lääkkeiden ja ruokatavaroiden kuljettamisen Enuguun ja sieltä edelleen kapinallisten alueelle pitkin ns. armonkäytävää, joka olisi neutraalia maata ja täysin Punaisen Ristin käytössä. Toiseksi liittohallitus tarjoutui antamaan laivastosaattueen Punaisen Ristin elintarvikkeita ja lääkkeitä kuljettaville laivoille.

Tammikuussa 1968 Punainen Risti pyysi lentolupaa Port Harcourtiin. Lentokuljetukseen ei enää suostuttu, koska marraskuussa oli todettu, että niiden kahden päivän aikana, jolloin ilmavoimien lennot Port Harcourtin yläpuolella oli keskeytetty, olivat kapinalliset lennättäneet ainakin kolme lastia sotatarvikkeita täydessä päivänvalossa.

Maaliskuun 5. päivänä 1968 Punainen Risti valitti että sen lentoja kapina-alueelle oli liittovaltion oma lentotoiminta häirinnyt ja pyysi lupakirjaa. Liittohallitus valitti ettei voinut sitä antaa Port Harcourtiin, sen sijaan jatkuvan luvan Fernando Poon saarelle.

Maaliskuun 28. päivänä liittohallitus ehdotti Punaiselle Ristille keskusteluja elintarvikkeiden toimittamisesta liittohallituksen valvonnassa ja siten maanteitse sovittuun kohtaan kapinallisten alueelle.

Huhtikuun 11. päivänä Punainen Risti totesi kirjeessään saaneensa tiedon ettei sotilasliittohallituksella ollut mitään sitä vastaan, että PR vei lentokoneella elintarvikkeita kapinallisten alueelle.

Kesäkuun 5. päivänä 1968 kenraali Gowon vahvisti liittohallituksen tarjoukset armonkäytävästä, tarjoten samalla kuljetusajoneuvoja ja saattueita Punaiselle Ristille. Ojukwu ei kuitenkaan suostunut näihin armonkäytäviin.

Hiljattain kielsi liittohallitus kaikkien, hallitukselta lentolupaa saamattomien koneiden lennot Biafraan. Punainen Risti on tiettävästi totellut, monet muut jatkavat lentojaan omalla riskillään.

Biafran nälänhätä on tosi. Tuhansia ihmisiä kuolee nälkään. Tämä on ironista, koska kymmeniä tuhansia tonneja ruokaa odottaa Biafraan pääsyä. Liittohallitus on rukoillut Ojukwua suostumaan armonkäytäviin, joita pitkin kuljetus voitaisiin järjestää, mutta turhaan. Jos hän suostuisi, silloinhan hän menettäisi vahvimman propaganda-aseensa. Maailma kärsisi omantunnontuskia Biafran nälkäänäkevien vuoksi.

Biafralla ei ole raskaiden ruokalastien lentämiseen tarvittavia lentokenttiä, eikä kuljetusneuvoja, joilla ruoka voitaisiin kuljettaa maan eri osiin. Sittenkin Ojukwu vaatii lentokuljetusta. Addis Abebassa keskusteltiin Biafran parhaan kiitoradan rauhoittamisesta täysin Punaisen Ristin käyttöön, ilman että Ojukwulla olisi oikeus aselastien lennättämiseen tälle kiitoradalle. Ojukwu ei antanut lupaa.

Ojukwu pitää kiinni propaganda-aseestaan. Suostumalla tehokkaaseen avunkuljetukseen Biafraansa, hänen kärsivät heimolaisensa tulisivat ruokituiksi ja hän menettäisi tämän aseensa, viimeisen poliittisen pelikorttinsa.

On hirveä nähdä, että Ojukwu käyttää tuhansia nälkäänkuolevia ihmisparkoja, vanhuksia, naisia ja lapsia poliittisena aseenaan, saadakseen maailman myötätunnon puolelleen ja tätä tietä maailman tunnustamaan Biafran, hänen Biafransa itsenäiseksi valtioksi.

Ojukwu on hävinnyt tämän vallanhimossaan aloittamansa sodan. Hän syyttää Nigerian liittohallitusta heimonsa täydellisestä tuhoamisesta. Mutta jos Ojukwu uhraa huonosti koulutetun sotajoukkonsa ja tappaa siviiliväestönsä nälkään, kuka on silloin iboheimon tuhooja?

Neuvottelut kärsivien pakolaisten tehokkaasta auttamisesta jatkuvat Addis Abebassa, kun kirjoitan tätä 20. päivänä elokuuta. Rukoilen, että Kaikkivaltias Jumala pehmentäisi Ojukwun sydämen ja nälkäiset saisivat kauan odottamansa pelastavan ruoan ja lääkkeitä. Käytäköön sota taistelukentillä, onhan epäinhimillisyyden huippu käydä sotaa nälällä.

Näin kertoo nainen, joka kymmenen vuotta sitten lähti etsimään seikkailuja ja on niitä löytänyt. Tulevaan mieheensä hän tutustui Lontoossa, jossa tämä opiskeli Sandhurstin sotilasakatemiassa. Avioliiton solmimisen jälkeen he muuttivat Nigeriaan, josta nuori aviomies joutui Kongon sotaan. Kaija synnytti ensimmäisen lapsensa Tonyn vuonna 1961. Vuotta myöhemmin syntyi David, isän ollessa sodassa. Nuorin Abigail, joulun lapsi, oli tässä suhteessa onnekkaampi ja jakoi perheen ensimmäisen yhteisen joulun.

Kesäkuussa 1965 tuli muutto; aviomies valittiin sotilasasiamieheksi Nigerian lähetystöön Saksaan. Eversti matkustelee vieläkin paljon, sillä hän ei ole ainoastaan sotilasasiamies Saksassa vaan koko Euroopassa. Kaija Ikwue, suomalainen maalaistyttö on joutunut diplomaattipiireihin. Hänen toiveensa ovat toteutuneet. □

← Hammerfestissä Finduksen kalatehtaan asuntolassa asuu 140 suomalaista naista. Heidän vapaa-ajan harrastuksensa ovat käsityöt, korttipelit, alkoholi ja norjalaiset miehet. Asiakkaita tytöillä käy aina 240 km:n päästä Karasjoelta.

HANNU KARPO:

LIHAA VAI KALAA

↓ Hammerfest.

Se lähti kirjeestä. Rovaniemeläisen tytön pyynnöstä käydä viettämässä Hammerfestissa joku viikonlopun ilta. Tässä se kirje.

Minulla on Teille pyyntö, jonka toteuttaminen auttaa monia ihmisiä. Asun Pohjois-Suomessa. Täällä on työttömyyttä, kuten tietänette. Ihmiset ottavat melkein minkälaista työtä tahansa. Silloin rällöin täkäläisissä sanomalehdissä on houkuttelevia työtarjouksia Norjaan, Hammerfestiin, Finduksen kalatehtaalle.

Valitettavasti ilmoituksissa ei tuoda tosiasioita ilmi. Moni nuori tyttö, jopa perheenäiti lähtee viimeisillä rahoillaan suurin toivein matkaan. Perille päästyä tulijalle maksetaan kulut takaisin ja pomot ovat hyvin ystävällisiä, usein liiankin.

Miksi useimmat tulevat kuitenkin viikon parin päästä takaisin, jos heillä on rahaa. Miksi he ovat useita päiviä syömättä, kun tulkki ei suostu kääntämään norjankielelle anomuksia, joilla saa rahaa etukäteen. Miksi kaupungissa oleva VINMONPOLTET on suomalaisnaisille niin tuttu. Siksi, että sen tuotteet karkoittavat surut joksikin aikaa.

Eivät tiedä vanhemmat millaista elämää heidän 18 vuotta täyttänyt kiltti tyttärensä viettää. Tai perheenäiti, joka kokee vapautensa uudelleen. Oman lukunsa muodostavat itsemurhayritykset. Ranne auki tai hyppäys satama-altaaseen.

Kun olin siellä pari kuukautta, moni lupasi vaikka olla syömättä rakkaassa kotimaassaan, kunhan vain pääsisi pois. Työnvälitystoimistot ainakin Rovaniemellä ja Kemijärvellä tietävät Finduksen työolot, koska edustaja kävi siellä keväällä. Mutta niiden tehtävähän on vain välittää. Saada oman työvoimapiirinsä työttömyysluvut näyttämään kauniilta. Jos joku vaatii sanomalehdessä esitettyjä lupauksia, vastataan Hammerfestissä, etteivät he tiedä mitä Suomen työviranomaiset lupaavat.

Pyydänkin ihmisyyden nimessä, että lehtenne tekisi jutun tästä asiasta ja haastattelisitte asuntoloissa olevia suomalaisia. Voi käydä niin, että asuntolanhoitaja itkien selittää suomalaisten käytöstä. Mutta miksi he käyttäytyvät niin? Loppuviikko on antoisinta aikaa käydä tutustumassa Hammerfestiin.

Oli syyskuun kolmannen viikon lauantai, kun pysäytin ajokkini Skyttervegen 24 eteen. Takana oli painajaisenomainen ajomatka tunturien lumimyrskyn halki kesärenkaisella autolla.

— Ja mielessä uteliaisuus, jota oli vahvistanut leveästi hymyilleen coca-dola-kuskin neuvo:

Se Skyttervegen löytyy tuolta tunturin takaa. Ajatte tästä kalatehtaan ohi ja sitten ennen kirkkoa vasemmalle ja sitten vaan ylös vuorelle. Siellä sitä suomalaista piikalikkaa on, käykää vaan hakemassa.

Skyttervegenin suomalaistyttöjen asuntolan ovi oli lukossa. Työstään palaavan asukkaan mukana pääsin sisään ja jäin odottelemaan jonkinlaista edeskäypää porstuaan, josta näytti olevan kulku yhteen asuntolasiipeen sekä erittäin viihtyisän tuntuiseen seurusteluhuoneeseen.

Hurrikaani, joka pyyhälsi paikalle, ei esitellyt itseään sen paremmin kuin olisi muutenkaan tuntenut myönteistä kiinnostusta lumimyrskystä tulleeseen suomalaisvieraaseen. Tämä pyörremyrsky, joka myöhemmin tiedustelun jälkeen osoittautui asuntolan toiseksi emännäksi, rouva Lindahliksi, alkoi välittömästi poistuttamisoperaation. Koska hänellä oli suomalaistyttö tulkkina mukanaan, heittäydyin ihan uunoksi ummikkosuomalaiseksi ja pyysin tulkkia tiedustelemaan, asuuko tässä puustellissa neiti se ja se. Neiti sen ja sen piti toimia tehtaalla tulkkina ja minulle oli hänen osoitteekseen annettu juuri tämä asuntola.

Rouva Lindahl ilmoitti ettei hän tunne kyseistä henkilöä. Hän ei ole koskaan kuullutkaan sen nimisestä ihmisestä. Emäntä ei lainkaan häkeltynyt kun tulkki kertoi, että tehtaalta oli annettu tämä osoite.

Minua kehotettiin poistumaan, mutta kun yhä intin, että onhan se nyt kumma kun tullaan Suomesta saakka tapaamaan eikä ihmisestä tiedetä mitään, emännän kanta lieventyi jonkin verran: Jos sellainen ihminen nyt asuukin täällä niin ei hän nyt ainakaan ole tavôitettavissa.

Emäntä selosti tulkille minulle kerrottavaksi, että kyllä meidän taitaa olla parasta sanoa, että kysytty henkilö asuu täällä, mutta että hän tuskin tänään tulee asuntolaan. Keksi sille joku juttu, että missä se tyttö voisi olla. Saadaan se lähtemään täältä, olivat emännän viimeiset eväät tulkille minun poistuttamisekseni talosta.

Kun myöhemmin tavoitin etsimäni henkilön tämä kertoi emännän tuntevan hänet varmasti, koska esim. juuri edellisenä yönä emäntä oli tullut ilmoittamaan, että 11 tyttöä on heti herätettävä ja käytävä sanomassa, että aamulla ei tarvitse mennä töihin, koska ei ole kalaa.

Poistuessani ensivisiitiltä ja luvattuani tulla tiedustelemaan etsimääni uudelleen, perääni juoksi pihalle suomalaisnainen, joka kertoi tunteneensa minut, koska oli kevättalvella Rovaniemellä hotelli Polarissa tuonut aamiaisen huoneeseeni. Hän oli rouva Jenny Kääriäinen:

Tämä Skyttervegen on kuin sellainen tyttötalo Reeperbahnilla. Tässä edessä on iltaisin usein 5—10 norjalaisautoa ja aina niitä mukaanlähtijöitä riittää. Tytöt ovat jotenkin antautuneet ihan tahdottomiksi. Norjalaiset ovat täällä suosiossa. Kun he käyvät ampumassa tyttöjä täällä, niin kahvit ja pullat varmasti järjestetään vierashuoneeseen, mutta suomalaisia täällä vihataan. Kun mieheni kävi tervehtimässä minua Rovaniemeltä, saimme istuskella seurusteluhuoneen

KÄÄNNÄ

ovenpielessä. Johtajatar istui miestäni vastapäätä koko hänen täälläolonsa ajan. Huonettani en saanut miehelleni näyttää. Kun täällä on henki niinkuin työsiirtolassa, ei ole ihme, että tytöt menevät norjalaisautoihin päästäkseen täältä hetkeksi pois. Jos on istunut Ernstissä tai Grandissa illalla kaljalla on lähes ainut mahdollisuus yrittää ampua jostain itselleen yöksi sulhanen, jonka kämpälle pääsee. Asuntolan molemmat emännät nimittäin valvovat aina aamuun saakka ja haistavat jokaisen henkeä, joka palaa yöllä kotiin. Jos mallas tuoksuu, seurauksena on usein ollut erottaminen tehtaalta.

Tytöt kertoivat, että tässä Skyttervegenin asuntolassa asuu 140 suomalaista. Se on suurin suomalaisasuntola. Kaikkiaan Finduksella on työssä 300 suomalaisnaista, joista osa on "kieltä oppimaan lähteneitä" annansilmiä, tavallisia perhetyttöjä. Jotkut ovat tulleet helpon työn ja hyvän palkan toivossa. Jotkut vain päästäkseen liian tutuista ympyröistä väljemmille vesille.

Tehtaan taholta ei minkäänlaista vapaa-ajankulua ole järjestetty. Käsityöt, korttipelit, alkoholit ja norjalaiset miehet: siinä oli tyttöjen minulle kertoma harrastusluettelo.

Joidenkin suomalainen yritteliäisyys on riittänyt myös vapaa-ajan organisoituun hyväksikäyttöön. Viisi kesän alussa tehtaalle tullutta suomalaistyttöä hoiti omaa riemuliiteriään öisin campingalueella ja saivat aina ansaituksi sen verran rahaa, että pärjäsivät seuraavaan iltaan, vaikka urakkatyöt tehtaassa menivät lekkeripeliksi. Asiakkaita kerrottiin tulleen aina Karasjoelta (240 km) saakka.

Paine 6 000 asukkaan Hammerfestissa urakkatyötään tekevään suomalaisnaiseen on kova. Jo kolmantena päivänä 22-vuotias perheenäiti löysi turskansa (norjalaismies). Turska on uhrautuvasti toiminut kodinrakennuspuuhiin jääneen aviomiehen ja perheen korvikkeena. Jopa niin uhrautuvasti, että on suonut rouvalle kotilomaa ja kyydinnyt tämän Ivaloon. Turska oli juuri noutamassa rouvaansa takaisin Hammerfestiin tänä syyskuun kolmantena viikonloppuna.

Jos äidit Suomessa tämän näkisivät ja tietäisivät, he itkisivät, sanoo Jenny Kääriäinen, joka on tyttärensä kanssa työssä kalatehtaalla. Kun tätä tunturinkuvetta kiipeää työstä palatessaan, saa tulla ikäänkuin varkain. Pitäisi olla silmälaput, ettei huomaisi sitä ivaa millä meihin suhtaudutaan. Päivällä me olemme työjuhtia, yöllä pitäisi toimia norjalaisen patjana.

Ei täällä itsemurhia ole kovin kuitenkaan yritetty. Yhden tytön minä tiedän: hän yritti kaksikin kertaa ja lähetettiin sitten takaisin kotimaahan.

Palkkoihin kalatehtaan suomalaistytöt ovat melko tyytyväisiä, vaikka ihmettelevätkin sitä, ettei niitä koskaan osata laskea oikein. Palkat tuntuvatkin tulevan täysin mielivaltaisesti, samoin verovähennykset. Keskiansio lienee 500—600 markan paikkeilla kuukaudessa, josta verot, sairaskassa ja asuntolamaksu vievät yhteensä noin viidenneksen. Mikäli joku tehtaan lukuisista päälliköistä sattuu ihastumaan alaiseensa, tämä saattaa merkitä jopa puolta parempaa palkkaa ja tilipussia, josta ei veroa ole pidätetty lainkaan. Sillä lailla.

Palkanmaksuperusteena on urakkatyö. Kun sattuu kalaton päivä, eikä ole työtä, eivät tytöt siis saa palkkaa lainkaan.

Kun sitten myöhemmin lauantai-iltana istuimme toimittaja Seppojuhani Ruotsalaisen kanssa samaisen Skyttervegenin oleskeluhuoneessa samaisen rouva Emännän murjottaessa nurkassaan, yritimme etsiä henkilöä, joka olisi ollut vuoden Finduksen palveluksessa. 140 hengen asuntolassa heitä asui vain kolme. Useimmat tytöistä olivat olleet töissä pari viikkoa tai kuukauden ja suunnittelivat lähtöä jo takaisin kotimaahan. He tiesivät myös tapauksia, jolloin Hammerfestiin saapuneet tytöt tylyn kohtelun pelästyttäminä olivat jo saapumispäivänään käyneet pyytämässä minkinruokaa Suomeen kuljetettavaan kiitolinjaan liftiä, ja siten häipyneet maisemasta samantien. Tästä norjalaiset kalaviskaalit tietenkin ovat pahoillaan, sillä he maksavat tyttöjen matkat, passit ja muut tulokulut.

Suomalaiset työvoimaviranomaiset ovat tyttöjen mielestä ratkaisevassa asemassa tässä kysymyksessä. Kun rovaniemeläinen Kaarina Hiukka lähti matkalle Hammerfestiin, työnvälitys ilmoitti, että ottakaa kumisaappaat mukaan. Muuta ei työstä tiedetty kertoa etukäteen. Puolivälissä syyskuuta oloihin oli käynyt tutustumassa työvoimaviranomaisia Rovaniemeltä, Oulusta ja Helsingistä.

Suomalaistytöt väittävät, että viranomaisille on näytetty vain kaikki siistit paikat. Heille oli pidetty myös kekkerit tyttöjen asuntolassa. Tytöt eivät kuitenkaan päässeet kertomaan murheitaan vieraille, sillä kotiin tulijat ohjattiin takaoven kautta huoneisiinsa.

Meitä on täällä moneksi, niinkuin olemme peittelemättä kertoneet. Mutta älkää yleistäkö mitään. Näin sanoivat tytöt yhä uudelleen. Monet heistä olivat hieman pelokkaita: hämmentyneitä raskaasta urakkatyöstä ja tylystä kohtelusta. Mutta monesta havaitsi, että he olivat päättäneet muutaman viikon tai kuukauden kestää, jos ei muuten, niin periaatteesta. Kun kerran on kotoa soitellen lähtenyt matkaan, on nolo huomenna vetistellen tulla takaisin.

Lauantaiyö kahvilaravintola Ernstissä ei ollut maininnanarvoinen elämys. Ruggero Serratin I love- you-muriaanibändi paukutti kitaroitaan ja kitarisojaan. Kukaan ei ollut silminnähden onneton, vaikka paikallisten turskavalentinojen suhtautuminen suomalaisneitoihin olikin äärettömän ylenkatseista. Maailman pohjoisin kaupunki, Hammerfest eli kaikilla kahdella solullaan lauantai-illan riehaa. Ylhäältä Skyttervegeniltä suomalaistytöt kahlasivat nilkkaan ulottuvassa lumisohjossa alas kaupunkiin ja norjalaistaksi Y-4163 lasketteli pillit soiden samaa kujaa. Kulkijat olivat tälle autoilijalle vain tämän kaupungin pohjasakkaa, mutta tanssimekoissaan rapautuneet tytöt odottivat tältä illalta ehkä hivenen unohdusta ja vaihtelua kalanperkauksen ja paloittelun lomaan. Pitäisikö heidän äitiensä itkeä, jos tämän tietäisivät? En minä tiedä.

PURTSI SITTENKIN MEKSIKOON!

Teksti: JORMA VIRTANEN

Valle Resko, nyrkkeilyliittomme puheenjohtaja ja hänen muassaan Suomen nyrkkeilystä päättävään klikkiin kuuluvat henkilöt sanoivat vuoden 1968 olympiakisoihin nyrkkeilijöitä valittaessa, että Pertti Purhonen ei ottele sen paremmin kullasta kuin muistakaan sijoituksista Meksikossa. Syy, miksi "Purtsi" Purhosta ei kelpuutettu, oli jotakuinkin vain siinä, että Purtsi on arvostellut ao. klikkiä, ja nimen omaan painotettiin seikkaa, että "Purtsi" ei elä yksityiselämäänsä niin kuin edustusurheilijalle olisi soveliasta. Mutta koska Hymylehti on sitä mieltä, että jos jollakin nyrkkeilijällämme olisi ollut sijoittumisen mahdollisuuksia, niin varmastikin Pertti "Purtsi" Purhosella. Siksi hän on matkalla Meksikoon kustannuksellamme; tietenkin vain tarkkailevana turistina.

Elokuun Hymylehti kertoi tapauksesta, jolloin "Purtsi" Purhonen vietti jokusen päivän Turussa tohtori Armo Hormian psykiatrisissa kokeissa. Syy käyntiin psykiatrilla ei suinkaan ollut siinä, että Purhonen olisi niin itse halunnut tai, että hänen sukulaisensa tai lähituttavansa olisivat häntä siihen kehotaneet. Syy oli samaisen nyrkkeilyliiton puheenjohtajan, Valle Reskon, joka eräässä lehtikirjoituksessaan viittasi "Purtsi" Purhosella olevan syytä käyntiin psykiatrilla.

No, kokeiden tulokset julkaistiin ja niissä tohtori Hormia ei havainnut pienintäkään merkkiä siitä, että Purhosella olisi minkäänlaista estettä edustusnyrkkeilyyn edelleenkin. Kuitenkaan Valle Resko ja kumppanit eivät katsoneet Purhosen mahdollisuuksia sen mittaisiksi, että hänet olisi valittu Meksikon kisajoukkueeseen. Edelleen ovat listoilla vain Erik Nikkinen, Jouko Lindberg, Risto Meronen, Arto Nilsson ja Mauri Saarivainio.

Edellä luetelluista henkilöistä ei käsittääksemme kukaan ole esittänyt edes sellaisia suurten ottelujen saavutuksia viime aikoina, että he olisivat voineet ohittaa valinnoissa Pertti Purhosen.

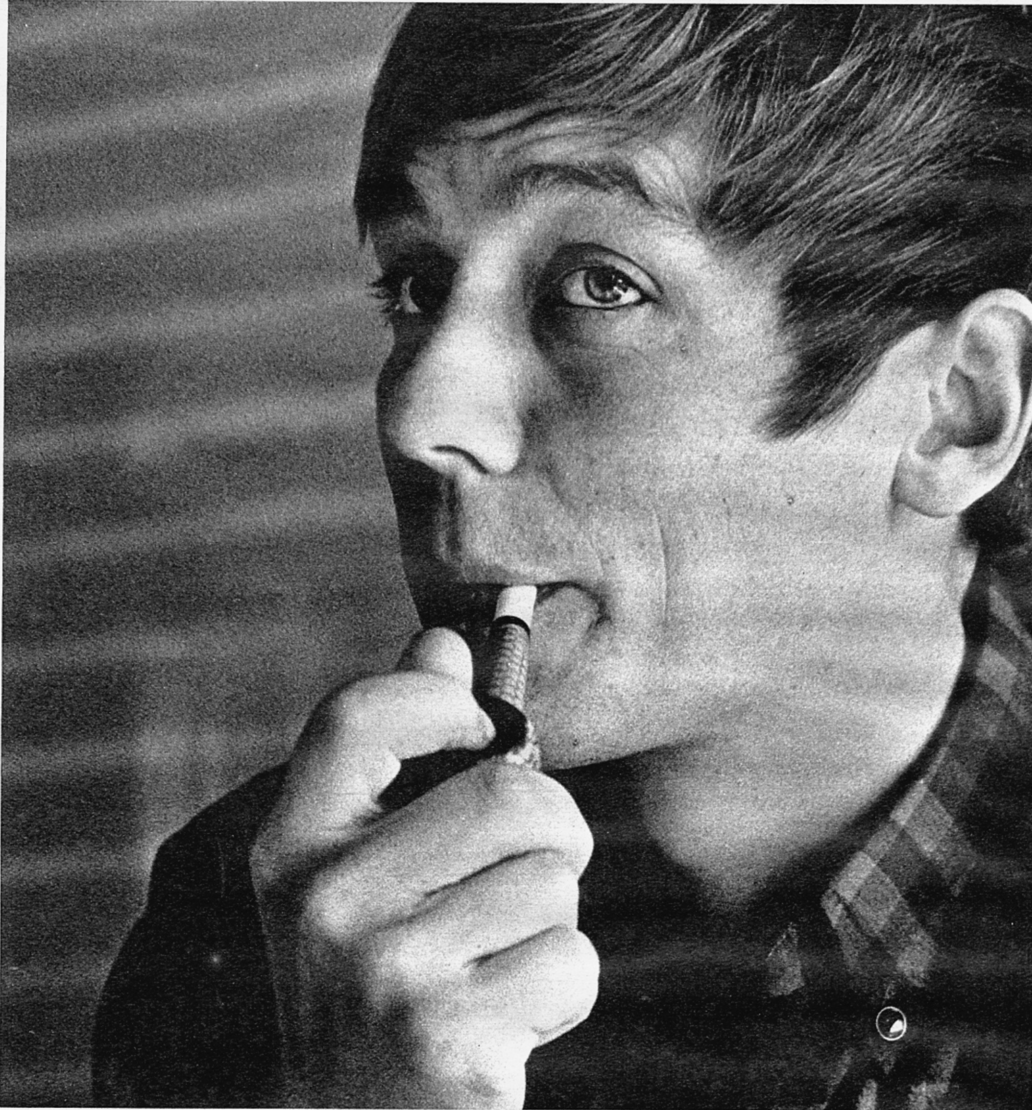
Olkoonkin, että nyrkkeilyliiton johdon ja Pertti Purhosen kesken olisikin skismaa, ei se saisi vaikuttaa missään tapauksessa silloin kun valitaan edustusurheilijoita olympialaisiin, joissa saavutettavat tulokset kiirivät kaikkialle. Hyvät urheilusaavutukset kiirivät kaikkiin maihin ja Suomi olisi jälleen saava myönteistä mainosta.

— Haluaisin myös muistuttaa siitä seikasta, että henkilökohtaiset asenteet ja varsinkin niiden muuttuminen kylmiksi entisten ystävien välillä, eivät saa vaikuttaa nyrkkeilymme nykyisyyteen. On turha kuvitella, että annan nämä sanani julkisuuteen vain soittaakseni suutani, niin kuin aiemmin ollaan helposti lausunnoistani sanottu. Ei, tämä on totisinta totta ja tarkoittaa vain sitä, että nyrkkeilyliiton päättävät elimet sietäisivät minun mielestäni määrättyjä muutoksia — nyrkkeilymme tulevaisuuden siitä kärsimättä. Ei saisi muodostua klikkejä, jotka päättävät niin kuin tahtovat — muita asianosaisia kuulematta.

Näin siis mies, joka ei tule ottelemaan suomalaisen urheilumaineen puolesta Meksikossa. Mutta joka varmastikin tulee kertomaan ikioman "matkakuvauksensa" siltä ajalta kun vuoden 1968 kesäolympialaiset kokivat syntymänsä ja näkivät kuolemansa. Ja mikä toivottavinta — että "matkakuvaus" saisi aikaan urheilumme nykytilaa kohottavia mielipiteitä. Vaikka kärkeviäkin. Onhan sentään kysymys suomalaisesta urheilusta — ei vain joidenkin määrättyjen urheilijoiden tai urheilujohtajien mielteistä ja mieliteoista.

Olisikohan muuten syytteen arvoinen asia, jos kuin onnenpotkuksi "Purtsille" kehottaisin lopuksi tuttuun tyyliin, että "hakkaa päälle Suomen poika" — tässä tapauksessa: vaikka vain katsojalehtereiltäkin.

JATKOAIKA

Hyvät naiset ja herrat! Suoraan Pasilan televisiokeskuksesta — Jatkoaika! Lauantaina 14. 9. esiteltiin suomalaiselle televisioyleisölle mies nimeltä Hannu Taanila. Hän on Jatkoajan uusi isäntä. Ja tässä muutamia irrallisia mielipiteitä ja vuolaita vastauksia, jotka kiskottiin irti kiireisestä miehestä.

Puolisen tuntia sovitusta ajasta myöhässä Taanila pyyhälsi huoneeseensa, joka sijaitsee Tammen kuudennessa kerroksessa. Ensi ällistyksessäni en tosin heti osannut kuvitella, että rento ruutupaitainen, farmarihousuinen nuori heppu voisi olla kunnianarvoisan kustannusyhtiön kurssi- ja oppikirjaosaston pomo ja liikkeen epävirallinen pr-mies. Kun hän tarttui käteeni sanoi hän kuitenkin aivan selvästi Hannu Taanila, joten minäkin katsoin parhaaksi sopertaa oman nimeni ja asiani. Hetken kättäni ravistettuaan hän ojensi sen minulle takaisin ja istuutui pöytänsä ääreen... Sillä pöydällä oli muuten kauhea määrä kirjoja. En huomannut katsoa minkä nimisiä, mutta kai ne liittyivät hänen arkityöhönsä. Taanila pani piipuksi ja pyysi tulitikkuja ja rupesi raapimaan niillä tulta. Merkillistä, miten monta tikkua tarvitaan, ennenkuin piippu palaa kunnolla.

Sitten sanoin, että minulla on tässä vihkossa monta kysymystä ja Taanila hymyili ja näytti siltä, että antaa tulla vaan.

Missä ja koska olette syntynyt?

”Ylivieskassa 29 vuotta sitten”, sanoi Taanila. ”Ja sitten muuttanut Turun puoleen vuonna 1947. Sielläpäin suorittanut myös pakolliset oppikoulukuviot ja opiskellut kaksi ja puoli vuotta: Suomea, kirjallisuutta, filosofiaa ja kansatiedettä. Aikamoinen aineyhdistelmä, muuten.”

Myönsin.

”Mutta sitten mua rupesi kyllästyttämään ja painuin armeijaan ja armeijan jälkeen, vuonna 1965, tulinkin jo Helsinkiin, Suomen ylioppilaskuntien liittoon. Touhusin mukana ylioppilaspolitiikassa ja kirjoittelin lehtiin. Ja kirjoittelen vieläkin. Rehellisesti sanottuna mulle tuottaa erittäin suurta tyydytystä, jos olen onnistunut kirjoittamaan hyvän jutun esimerkiksi Parnassoon, mutta toisaalta en lainkaan häpeile tunnustaa

kulttuuripiireille olevani myös se sama Taanila, joka on mukana Jatkoajassa. Tai josta Hymyssä oli juttu..."

"Oikeastaan olen aikalailla mielissäni siitä, että mut valittiin Jatkoajan isännäksi Saarentauksen jälkeen. Tosin ensi kerran, kun kuulin valituksi tulemisestani, räjähdin nauruun. Kävi nimittäin niin, että Liisa Vilkuna -niminen nuori neito tuli eräässä haapaveteläisessä ravintolassa luokseni ja ilmoitti lukeneensa jostakin lehdestä, että Taanila tulee sitten Jatkoaikaan. Luonnollinen reaktioni oli, että pidin juttua vain hyvänä vitsinä, mutta eihän se pelkäksi vitsiksi jäänyt. Palattuani Helsinkiin selitti Jatkoajan ohjaaja Heikki Seppälä mulle ja vei Elon Arskaa tapaamaan sairaalaan. Tällöin asia lyötiin jo alustavasti lukkoon. Mietin kuitenkin vielä kahden ohjelmakokouksen välisen ajan, ennenkuin annoin lopullisen myönteisen vastauksen. Ja sitten ruvettiinkin heti kuumeisella kiireellä töihin."

Miten Jatkoaikaa tehdään? Kuinka pitkälle esimerkiksi paneelia suunnitellaan etukäteen?

"No, ensin päätetään, mikä tulee olemaan ohjelman teema."

Eikö enää pelkkä seksi riitäkään? Tulevaisuudessa on siis tarkoitus puhua muustakin? Aikaisemminhan juttu vääntyi aina jossakin vaiheessa seksiin, oli aihe alkujaan sitten mikä tahansa.

"Voin näin etukäteen jo kertoa, että kahden seuraavan ohjelman teemat on lyöty lukkoon, eikä niistä kumpikaan liity seksiin."

Miksi sitten seksiä on ruvettu karttamaan, vaikka kaikki varsin hyvin tietävät, että juuri se on parhaiten myynyt Jatkoaikaa?

"Jonkinverran asiaan vaikuttavat tietenkin lehtien, arvostelijoiden ja myös suuren katsojakunnan mielipiteet, joista on käynyt ilmi jo pientä kyllästymistä tuohon yhteen ja samaan aiheeseen. Tarkoituksenamme onkin tästedes saada kukin Jatkoaika noudattelemaan yhtenäistä linjaa siten, että myös sketsit, laulut ja muut väliin sijoitetut insertit liittyisivät kaikki samaan otsikkoon, eivätkä olisi täysin irrallisia, kuten tähän asti on ollut. Ja otsikoksi pyritään valitsemaan sellainen, joka saattaa alussa vaikuttaa jopa tylsältä, mutta josta saattaa kehittyä erittäin hyvä, kun oikeat ihmiset pääsevät asialle."

Niin, ja vielä sitten siitä, miten Jatkoaika tehdään?

"Ohjelman varsinaisesta suunnittelusta vastaavat Lenita Airisto, Arska Elo, Heikki Seppälä ja allekirjoittanut. Pidämme kokouksen, jossa, kuten sanottu päätämme aiheen, valitsemme vieraat, kutsumme heidät paikalle lähetysillaksi, mietimme vieraiden sisääntulojärjestystä, suoritamme karkean hahmottelun esille tulevista asioista ja puheenaiheista ja sovimme harjoitusten aikamäärän."

Mitä tarkoitetaan Jatkoajan harjoituksilla? Harjoitellaanko siis kaikki nasevat puheenvuorot jo edeltäkäsin?

"Harjoitus tässä tapauksessa tarkoittaa vain ns. kameraharjoitusta, jolloin sovitaan vieraiden istumapaikat, kameroiden asemat ja sisääntulot. Kyllä vieraat saavat puhua aivan valmistautumattomina. Ainoa heille annettu ohje on: 'Puhukaa kovalla äänellä ja koettakaa välttää turhan pitkiä puheenvuoroja.' Yleisöä, sitä, joka on paikalla Pasilan studiossa, sensijaan lämmitetään perusteellisemmin. Esilämmityksen suorittaa Arska Elo, ja täytyy sanoa, että siihen hommaan ei parempaa miestä löydy. Yleisö nauraa hohottaa aivan viimeiselle minuutille ennen lähetyksen alkamista. Ja tiedättekö mitä... suoran televisiolähetyksen tunnelmaa ei mikään voita! On suurenmoista tietää, että kun tässä nyt sanoo jotain, niin tuhannet ihmiset kuulevat sen samalla hetkellä, eikä mitään sanottua tai tehtyä voi enää ottaa takaisin. Mutta toisaalta suora lähetys pelottaakin hieman, sillä eihän koskaan voi olla varma, etteikö ole juuri loukannut joitakin katsojia verisesti. Kun on kyseessä nauhoitettu ohjelma, voidaan epäkohtia paikkailla, ja leikata pois pahimmat munaukset. — Kyllä suorassa lähetyksessä on paljon mukavampi ja kotoisampi feelis kuin nauhalla. Ajatella, että television ollessa vielä nuori pidettiin suurena kunniana, jos joku sai tehdä nauhoitetun jutun, kun taas nykyään vain harvalle ja valitulle annetaan riemu tehdä suoraan."

Jännittikö teitä ensimmäisen lähetyksen alkaessa?

"Jännitti enemmän kuin koskaan aikaisemmin elämässäni. Mutta se jännitys häipyi kyllä sitten pikkuhiljaa illan edetessä ja aloin tuntea oloni oikein kotoisaksi. Välillä tuntui jopa siltä, että olisi ehkä parasta hieman hidastaa tahtia ja antaa muillekin suunvuoro. Mulle on nimittäin joskus huomautettu siitä, että mulla on paha tapa keskeyttää toisten jutut ja sellainenhan ei sovi sitten ollenkaan. Ja toisekseen pyrin puhumaan ihan liian nopeasti. Eikä televisioyleisö kauaa viitsi semmoista kaveria katsoa. Hyvä televisioesiintyjä ei saa ärsyttää katsojia liikaa. Esimerkillisenä televisioesiintyjänä pitäisin Veikko Pajusta, joka vetää Liikennesolmua ja on mukana myös uudessa Haamuhallituksessa. Hän on kaveri, joka osaa esittää asian kuin asian pätevästi ja hyvällä tyylillä. Toinen Pajuseen rinnastettava henkilö on mielestäni Lenita, mutta hänhän onkin ammattilainen — kaikessa mihin hän ryhtyy. Muutamat, eivätkä ihan vain muutamatkaan, pitävät häntä erittäin ärsyttävänä, mutta se, että hän jatkuvasti herättää mielenkiintoa ja antaa puheenaihetta onkin kai tärkein syy siihen, että hän on edelleen sinnikkäästi mukana. Toinen syy lienee kyllä se, että jo pelkästään hänen nimensäkin myy ohjelmaa ja saa suuren joukon katsojia avaamaan televisionsa vain, koska Lenita on mukana. Se seikka, että Lenita on jo rutinoitu konkari show-alalla ja mä taas en ole ollut näissä hommissa vielä lainkaan mukana, vaan pyörinyt vähän toisenlaisissa piireissä, on mukavasti ristiriitainen. Voidaan näet jo etukäteen olettaa, että ainakin me kaksi olemme asioista hieman eri mieltä ja erilaiset mielipiteet herättävät keskustelun henkiin. Sitäpaitsi Lenita on hiivatin mukava tyttö ja erinomainen työtoverina, ja hänessä on niin suunnaton määrä tarmoa, että meikäläinenkin tuntee itsensä välillä etanaksi."

Päätellen kuitenkin niiden puheluiden määrästä, jotka Taanilalle haastattelun kestäessä yhdistettiin, ei hänkään aivan niitä kiireettömimpiä ole. Häntä pyydettiin jopa mukaan johonkin mielensoitukseen, jonka luonteesta en saanut tarkempaa selkoa, mutta Taanila kieltäytyi sanoen lähtevänsä siihen aikaan vaimonsa kanssa Lohjalle sorsia ja metsäneläimiä katsomaan.

Ritva-vaimo soitti myös miehelleen ja kertoi hankkineensa tälle solmion. — Ritva Taanila on opettaja. Ruotsia ja jonkin verran myös piirustusta Mäntsälän Yhteiskoulussa. —

"On mulla ennenkin ollut yks kravatti, mutta vaimo silppusi sen, kun se ei ollut hänen mieleisensä, ja nyt hän on ostanut uuden tilalle. Siinä on vihreätä ja ruskeata ja oranssia ja se on maksanut neljä markkaa alennusmyynnissä. Miltähän sekin mahtaa näyttää"... ihmetteli Taanila samalla kun hän toisella korvalla kuunteli Lenitan ulvomista puhelimesta. Selvennykseksi mainittakoon, että Lenita on Taaniloiden koira, joka ei suinkaan ole saanut nimeään viime lauantain jälkeen, vaan on se ollut Lenita jo parisen vuotta. Tutut sanovat muuten Lennu vaan. Minäkin sain kuunnella langalla, miten hienosti Lennu laulaa. Sillä on laaja rekisteri, vaikkei siitä näin kehnoilla äänentoistolaitteilla saa täyttä käsitystä.

"Vaimoni sanoi muuten, etten mä kuulemma ollutkaan Jatkoajassa ihan törppö. Joku on sanonut sille niin. Varmaan joku lähisukulainen... Vaikka en mä omasta mielestänikään ollut huono, pikemminkin päinvastoin. Joskus kauan sitten, kun olen katsonut Jatkoaikaa olen kaikkien muiden lailla ajatellut, miten itse käyttäytyisin, jos olisin mukana... Toivon vain, etten herättänyt ensiesiintymiselläni katsojissa liikaa agressioita. Mulla on nimittäin paha tapa tuoda liian selvästi esiin oma erinomaisuuteni. Sen, että tiedän kaikesta kauheasti ja olen hirveän hauska ja nokkela ja miellyttävä. Ja olen varma, että edellälueteltujen hyvien puolieni takia mut Jatkoaikaankin pyydettiin. Mä oon sellainen oikea valtakunnan papukaija..."

Olette siis aivan ilmeisesti tyytyväinen itseenne?

"No joo, mutta pelottaa vain, mahtaako yleisö hyväksyä mun tyylini. Omat kulttuuriystäväni kyllä pitivät ensimmäisestä Jatkoajasta, mutta ainahan on mahdollista, että kaikki muut eivät tajua hienoa huumoriani."

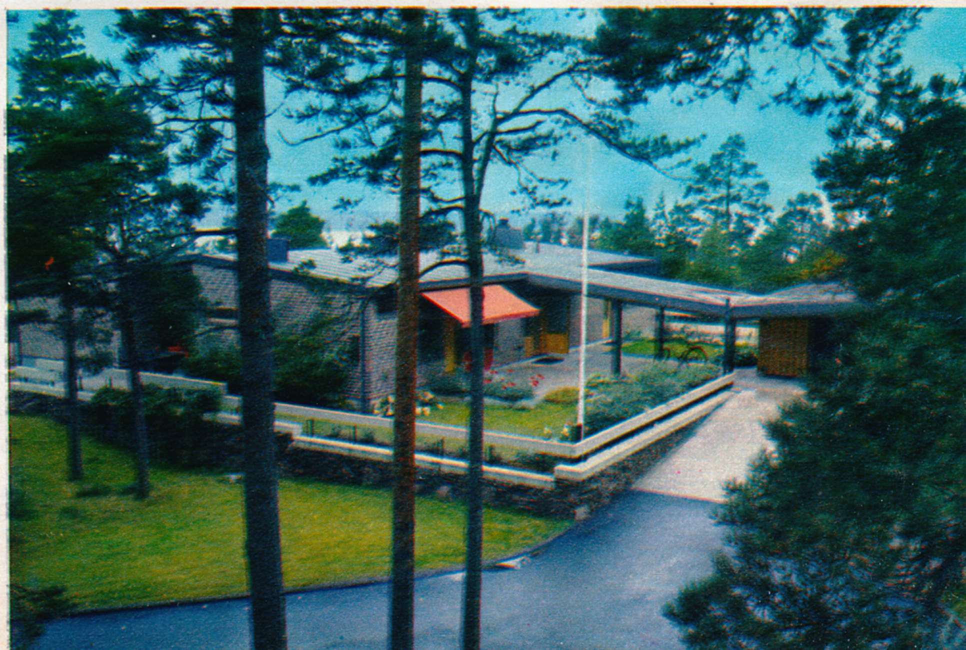
Minkä vuoksi Juha Vainio katosi niin äkkinäisesti ruudusta viime kerralla? Oliko hänen huomautuksellaan vaimonsa "niistä päivistä" jotain osuutta asiaan?

"Tarkoituksemme ei ollut lainkaan se, että Junnu olisi mukana loppuun asti, eikä myöskään se, että hänen täytyisi olla hauska. Hänet oli kutsuttu asiantuntijaksi keskusteluun iskelmämusiikista.

JATKUU SIVULLA 119

↑ "Rantamajaa" kolmessa kerroksessa. Vuonossa odottaa pikavene käskijäänsä. Sen yläpuolella hyllylle rakennettu hirsisauna, josta voi mukavasti poiketa uimaan mereen tai suureen uima-altaaseen.

→ Pääministerin huvilan koruttomat muodot on vaatimattomasti piilotettu Obbnäsin metsään?

JOHAN ON PUITTEET

↑ Taotun kuparipallon sisään on posti tuonut lukemista pääministerille. Vaatimattomuuden vuoksi ei missään näy nimiä.

← Erikoissaumatut lattiat ja tyylikäs baari taka-alalla. Katosta riippuva korituoli odottaa HAKAn toimitusjohtajaa.

↑ Elannon osuuteen kurssikeskuksesta kuuluu mm. Suomen hienoin keittiönäköala. Keittiön nurkalla kohtaavat rakennustarpeina lasi, kupari ja tammikaide.

Piilossa uteliaiden katseilta on luontoon hyvin upotettu kurssikeskus. Sen vaiheilta nousee joukko hauskoja arvoituksia. Oloissamme harvinaisen kalliit puitteet säilyttävät pikkusalaisuuksiaan. Tyhmä orava ihmettelee oksaltaan:

— Onko pääministeri kurssilainen vai luennoitsija?

Paikka on todella kaunis. Maisemassa puhtaita kallioita ja hehtaarimäärin puistoksi siistittyä luonnonmetsää. Punertava rantakallio putosi jyrkkänä rinteenä mereen, jossa lähimmät saaret näyttivät asumattomilta, rauhoitetuilta. Hiljaisuus täydellinen.

Tuo hiljaisuus rikkoutuu pehmeään suhahdukseen, joka kuuluu mahtavasta kuparilieriöstä. Lieriö jatkuu putkistona maan alle. Se suhisee ilmaa. Viimeisin tekniikka pyörittää siipiä jossain alhaalla. Tehokas ilmastointilaite on hyrähtänyt käyntiin. Jossain tuon loisteliaan rakennuksen huoneista oli entistä miellyttävämpää hengittää.

Rakennus on alhaalla veden rajassa. Kauempaa kallioilta se näyttää yksikerroksiselta, mutta meren puolelta näkyy että maaston kaltevuutta on käytetty hyväksi lisäkerroksia rakentaen. Tammea ja muuta jaloa puutavaraa, kuparia ja lasiseiniä. Meren puoleisen terassin keskellä kahdeksan suurta läpinäkyvää kupua, joiden läpi siivilöityy pehmeä valo alakerran uima-altaan vihertävään veteen. Talon sivulle osittain terassin ja pihan alle on kallioon louhittu suojainen vuono mereltä. Tyvenessä odottaa punavalkoinen pikamoottori käskijäänsä. Hyllyllä veneen yläpuolella, mutta terassin alla, lämpiää hirsisauna. Saunan edustalla höyryää kahdessa kiulussa lämmin vesi saunojia odottaen. Ja kaikkialla on hiljaista, missään ei näy yhtään ihmistä.

Sitten tulee Soraja kuistille ja katsoo hitaasti ympärilleen. Soraja tuntee arvonsa. Nautinnoissaankin hän on rotunsa hienostunut yksilö. Etuoikeutettu, joka katselee alas meren välkehtivälle ulapalle. Takanaan huvila jonka seinät on rakennettu ympäristön kallion väreihin sointuvasta luonnonkivestä.

Samaa luonnonkiveä, laattoja, kuparia ja jalopuuta on myös ylempänä kallioilla. Siellä on kolme muuta kaunista suurta huvilaa, ja lisäksi autonkuljettaja-vahtimestarin kuparikattoinen asumus, jonka pihalla lapset rakensivat mäkiautoaan.

Kaikilla rakennuksilla oli yksi yhteinen piirre. Ne piiloutuivat toisiltaan luontoon niin etteivät häiritse toisiaan, eivätkä tule häirityksi. Oli omat nurkat ja omat kujeet. Oli tuntemattomalle vierailijalle joukko arvoituksia? ?

Lukija on jo ehtinyt pitkästyä, mutta ilman kuvien tekstejä ja muita tietoja otsikon alapuolelta, olisi helposti voinut joutua omien harhaluulojensa loukkuun. Vaikka Sorajasta ehdittiin hakea ylellisille puitteille haltijaa persialaiselta torilta, niin on selvyyden vuoksi kerrottava että Soraja on koira. Hirsisaunan ympäristö on alkuperäinen ja aito. Se ei kuulu mielikuvitustuotteisiin James Bondin metallisormisten vastustajien maailmanvaltauslavastuksissa. Arvoitusten alue on tässä lähellä. Helsingistä hieman lounaaseen. Kirkkonummelta peninkulma kohti Obbnäsin kasarmeja. Juuri siinä missä ollaan jo näköyhteydessä varuskunnan rajapuomista kertovaan liikennemerkkiin. Siinä missä viitta osoittaa oikealle. Siinä missä on kuparista taottu nimetön pyöreä postilaatikko, ja kaksi mustavalkoista siroa puomia tien poikki.

Sitä kapeata kestopäällysteistä tietä pääsee noihin ylellisiin ympyröihin. Jos joku tielle eksynyt jatkaa matkaansa, hän löytää nuo huvilat ja toiset postilaatikot. Huvilat ovat ehkä talviasuntoja, ainakin ne ovat talviasuttavia, mutta niiden ovilta ei löydä mainintaa omistajan tai omistajien nimistä. Postilaatikoissa lukee vain POSTIA, ei muuta. Jos tuo alueelle eksynyt on politiikkaa seurannut valistunut suomalainen, niin kuin kaikki tietysti ovat, hän ratkaisee alueen arvoituksen ylelliset puitteet nopeasti:

— Täällä siis ”Suurpääoma pakoilee työllistämisvastuuta”.

— Täällä siis ”Yksityinen sektori on vetäytyneenä yrittämisen osavastuusta”.

— Alue ei ehkä ole edes ainoa.

Ainakin nuo kaksi ensimmäistä arvailua menevät täysin metsään.

Arvoituksen ratkaisu saattaa yllättäen ilmestyä erään huvilan kuistille. Siinä seisoo pääministeri Koivisto yöpuvussaan. Kello on 14.20, muutamaa päivää aikaisemmin Suomi on ottanut askeleen kohti parempaa tulevaisuutta. On päätetty eri keinoin saada kotomaan kassaan 420 yksikköä lainaa. On taas millä yrittää.

Oikeastaan pääministerin ilmestyminen ei pahemmin arvoituksia ratkaise. Eihän yksi mies jne. Tarkkaavainen kulkija olisi kuitenkin jo päätieltä erotessaan havainnut, että kyseessä on kurssikeskus. Tienviitassa luki tuo KURSSIKESKUS-sana ja lisäksi tien laidalla oli sininen, hieman rapistunut kyltti jossa ilmoitettiin puomien takana avautuvan metsäisen maiseman olevan yksityisaluetta.

Kenen kurssikeskus? Mikä kurssikeskus?

Jos haluaa arvata oikein niin on arvattava:

— Helsingin Asuntokeskuskunta Hakan.

Kurssikeskuksen muodostaa neljä huvilaa ja vahtimestarin asunto, jonka alakerrassa joukko autotalleja. Suuri alue saattaa olla lähes tyhjä. Pääministeri on kadonnut kirjoittamaan seuraavaa nuhtelevaa puhettaan. Alueen kestopäällystetyillä kujilla leikkii muutamia lapsia. He osoittelevat eri rakennusten suuntaan ja kertovat uteliaalle:

— Tuo on pääministerin huvila, tuo Hakan johtajan huvila, ja tuo tuossa Elannon johtajan.

Sitä lapset eivät osaa kertoa ovatko kyseiset sedät kurssilaisia vai luennoitsijoita. Tietävät kuitenkin vielä, että ryppynaamainen Soraja on ”Koiviston koira”.

Vahtimestari vahvistaa lasten kertoman Hakan ja hallituksemme johtajan osalta, mutta kolmas huvila on vain ”Elannon käytössä”, kuten selvitys kuului.

Alhaalla rannassa on varsinainen kurssikeskus, kuten hyllylle rakennetusta hirsisaunasta, ilmastointilaitteista, pikaveneen louhitusta kotisatamasta ja uima-altaasta helposti saattaa päätellä.

Jää vain joukko arvoituksia:

— Mitä tämä kaikki on maksanut?

— Koska ja mitä kursseja tuolla alueella pidetään?

— Miksi HAKA ei ole mainostanut julkisesti tätä rakennustaiteellisesti ja muutenkin erittäin arvokasta luomustaan?

— Miksi pääministeri ei avoimesti esittele tätä esimerkillistä aluetta, sillä . . .

Täällä on nurkat osattu todella puhdistaa. Jotta siisteys ei jäisi kurssilaisilta näkemättä, on pikkuteiden varsille, pihamaan laidoille ja sinne tänne metsään sijoitettu lukemattomia kuparisia valonheittäjiä, jotka valaisevat luonnon puita ja kallioita.

↓ Pääministeri Koiviston tytär astelemassa pitkin ”metsäpolkua”.

uuden LIME shampoon runsaan pehmeä pienikuplainen vaahto pesee hiukset juuri niin kuin pitääkin

OY TEKA AB

LIME shampoon vaahto on pienikuplaista ja miellyttävän pehmeää – tunnette, että hiuksenne pitävät siitä. LIME pesun jälkeen hiukset ovat ihmeen kiiltävät ja pehmeät, hiuspohja puhdas ja hilseetön. LIME shampoo pesee hiukset juuri niin kuin pitääkin.

LIME shampoo - hedelmällistä hiuksille

Nykyaikainen ihminen ei halua olla

- ★ vain keino toisen rikastumiselle
- ★ asuntokeinottelun tai väärän verotuksen uhri
- ★ numero työttömyyskortistossa
- ★ politiikan pelinappula

Nykyaikaisen ihmisen tavoitteena on kehittyvä yhteiskunta

joka avaa tien

- ★ itse osallistua ja vaikuttaa
- ★ parempiin työ- ja toimeentulomahdollisuuksiin
- ★ viihtyisään asumiseen ja vapaa-ajan viettoon
- ★ riittävään koulutukseen
- ★ sosiaaliseen turvallisuuteen ja ihmisarvoisiin vanhuuden päiviin

Porvarillisten puolueiden harjoittama seisovan veden politiikka ei tuo ratkaisua. Ratkaisu voidaan löytää ulottamalla demokratia myös talouselämän piiriin.

Nykyaikainen ihminen

valitsee yhteiskunnallista kehitystä alati käynnistävät kansandemokraatit myös kunnallisvaaleissa lokakuun 6. ja 7.

Oman etusi ja kehityksen vuoksi

KANSANDEMOKRAATIT

(ILMOITUS)

↑ Suuri iskelmä- ja tähtitempaus Biafran nälkää näkevien lasten hyväksi. Kuvassa olivat mukana mm. Siimes, Mertsi Lehtonen, Jussi, Seppo Hanski, Hanskin orkesterin jäseniä, Eero, Eija Merilä, Lola ja Maria Maren.

HELGE SIIMES: MANAGERIN HULLUNMYLLY PYÖRII

Helge Siimes, satojen showtähtien isä, vanhin ja kokenein alallaan, paljon nähnyt kehäkettu. Hän on seurannut läheltä monen aloittelevan ja pinnalle päässeen showihmisen kohtaloita, elänyt mukana vaikeuksissa, menestyksessä ja romahduksessa. Kaiken kestettyään hän toteaa, ettei showbusineskaan ole aina rehtiä ja miellyttävää. Tässä kirjoituksessaan hän muistelee kokemuksiaan popmaailmassa.

Minulla oli — ja on kai vieläkin — hyvä pikkupoikatuttava Ari Juutilainen. Järjestin hänelle vapaalippuja tämän tästä — eikähän ystävyys tuossa iässä paremmin voi alkaakaan. Kerran sitten poika pyysi, että tulisin hänen orkesterinsa harjoituksiin. Pojilla oli kitarabändi, kaikin puolin aidosti poikamainen. Kattilankansia, vanhoja radioita kitaroiden vahvistimina jne. Ensimmäisellä kerralla en kiinnittänyt pojan puheisiin paljonkaan huomiota, mutta nappula ei jättänyt asiaansa siihen. Hän kinusi tämän tästä minua vierailulle. Viimein sitten päätin ilahduttaa vanhaa ystävää ja menin katsomaan poikien harjoittelua.

Pojat soittivat kellarissa, joka oli saatu käyttöön, koska talonmiehen poikakin oli juonessa mukana. Minua kohdeltiin kuin suurta manageria pitääkin. Oltiin kohteliaita. Ja sitten soitettiin. Musiikki oli täysin amatöörimäistä, mutta innostusta ja antaumusta oli vaikka toisille jakaa. Lupasin pojille tukea ja aloin käydä säännöllisesti heidän harjoituksissaan.

Harjoitutin heitä monta kuukautta. Hankimme laulunopettajan. Pojat lauloivat kukin erikseen. Liikunta harjoiteltiin hyvin huolellisesti. Ideamme oli saada orkesterille seitsemän tosi hyvää rautalankanumeroa. Niin alkoi ohjelma vähitellen hahmottua.

Orkesteri tarvitsi mielestäni yhtenäisen esiintymisasun. Hyvä ystäväni rouva Kuuskoski faunimaasta hyväksyikin esityksen sumppiasuista. Taustakangas saatiin samalla kaikkine peikkoineen ja niin oli syntynyt yhtye Sumpit. Poikien vanhempien kanssa päästiin sopimukseen siitä, että esiintymisiä voidaan järjestää, kunhan se ei häiritse koulutyötä.

Pop-kellarini avajaisten lehdistövastaanotolla Sumpit koki debyyttinsä. Lehdistö antoi nuorille musikanteille tunnustusta, neljä tv-esiintymistä sovittiin alustavasti. Pojat antoivat näytteitä taidostaan Pop-kellarissa ja aina heistä pidettiin. Pienet puutteet korvautuivat palavalla innostuksella.

Saalistava susi

Olin tehnyt valtavasti työtä poikien hyväksi, koska alku oli lupaava. Gröna Lundiin oli sopimus vireillä, samoin kierros englantilaisiin tavarataloihin ja kolmen viikon työn jälkeen filmituottaja Yrjö Tähtelä hyväksyi pojat mukaan tekeillä olevaan Top-ralliin, jossa mm. Renegades oli yhtenä orkesterina Katrin, Irwinin, Carolan, Eeron ja Jussin ohella. Faunimaassa pidettiin kaksi onnistunutta tehdaskonserttia henkilökunnalle. Mutta sitten ilmestyi orkesterin liepeille saalistava susi.

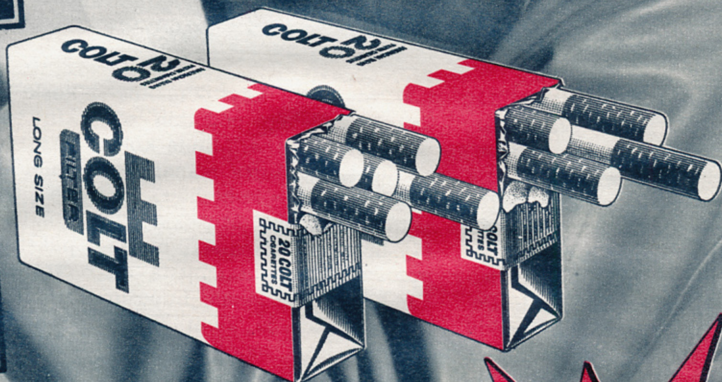
Pojille itselleenkin oli tullut jo suuren tähden ajatuksia. He vaativat täydellisiä laitteita, mutta eihän minulla ollut siihen varaa. Pojat pitivät kiinni kannastaan. Erään sun-

KÄÄNNÄ

kahden edun savuke

Maun ja hinnan. Voisiko valintaan olla parempia syitä?

COLT

iskee miehen makuun...

STRENGBERG

C 13

MANAGERIN HULLUNMYLLY

nuntaiesiintymisen aikana oli Pop-kellarissa muuan henkilö, joka vei pojat baariin, tarjosi hienoja ruokia ja puhui. Lupasi yhtä ja toista — antoi jopa rahaa. Poikia pyydettiin uuden sedän mukaan. Luvassa oli todelliset "miljoonavahvistimet" mikäli manageria vaihdetaan.

Eräänä iltapäivänä koko Sumppi-joukko asteli hyvin vakavana puheilleni. Aavistin heti mistä nyt puhutaan. Pojat aloittivat kautta rantain tiedustelemalla, paljonko Toprallista tulee rahaa. Vanhemmat olivat muka sitä tiedustelleet. Yritin selittää, ettei raha ole siinä vaiheessa tärkeintä vaan mukanaolo. Mikään ei auttanut. Kirjoitin pojille mukaan lapun, jossa oli tuottajan osoite. Palkkiota tiedusteltiinkin sillä seurauksella, että tuottaja poisti heidät filmistä, koska palkkiosta ei oltu alunperin puhuttu mitään. Nyt pojat ilmoittivat, että Siimeksen setä oli entinen Sumppien manageri.

Pilvilinna romahtaa

Pojat odottivat nyt miljoonavehkeitä. Ne tulivatkin, mutta niitä saatiin käyttää vain 3—4 päivää. Uusi setä oli aivan tavallinen köyhä torimyyjä. Hän ei pystynyt maksamaan miljoonalupaustaan. Totuuskin paljastui vähitellen. Uusi setä ei pyrkinyt manageriksi suinkaan kiinnostuksesta poikien musiikkiin, vaan tuleviin suuriin rahoihin. Pahinta oli, että hän tuhosi lupaavan nuoriso-orkesterin ennen kuin se oli kunnolla startannutkaan. Minä ja ennen kaikkea pojat olimme uurastaneet suotta. Kuukausia jälkeenpäin pojat tarjoutuivat aloittamaan uudelleen, mutta peli oli silloin jo menetetty.

Tähtien kasvilava

Pop-kellaria edelsi jo 1961 järjestämäni Rock-Show helsinkiläisessä Se-nimisessä elokuvateatterissa. Huoletta voin nimittää sen ensimmäiseksi suomalaiseksi tähtishowksi. Me vedimme tätä showta viikkokaupalla. Esiintyjämme olivat yleensä aloittelijoita, mutta monet heistä onnistuivat pääsemään korkealle kotimaan huvitaivaalla. Esimerkiksi: Tuula ja Paula, Eero ja Jussi, Ossi Ahlapuro, jolla oli show Adlonissa, Pekka ja Jukka Loukiala, Jukka Kuoppamäki, Jorma Kalenius, Marja Maren, Benny Hermansson sekä Raimo Tuominen, filmituottaja Teuvo Tulion löytö Mauritz Åkerman, Theresa Rosenius, tv:n tanssihetken ohjaaja Heikki Kuivala sekä kuuluttajaksi kouluttamani Caesar von Waltzer. Hän olikin aika hyvä laulava juontaja, jolla oli lisäksi makua arvostella itseäänkin. Ihmettelen, ettei hänestä tullut sen suositumpaa.

Rock-Show pyöri kaikkiaan kahdeksan viikkoa. Suoritimme myös kesällä maaseutukierroksen hyvällä menestyksellä. Ruotsissa olimme kolmisen kuukautta. Tällä kierroksella muuten Tuula ja Paula löysivät tyylinsä. Sanoin tytöille aluksi, että he olivat lavalla kuin kaksi kuivaa koivuhalkoa. Muokkaamalla alkoi tuloksia näkyä ja niinpä tytöt pääsivät syksyllä 1961 levyttämään. Rock-Shown voimin tehtiin elokuvaakin, silloinen parodia Tabe Slioorista.

Timantinkova levyraati

Rock-Shown tähdistä yritimme tietysti tehdä myös levytähtiä. Alku oli kaikkea muuta kuin lupaava. Rock-kuningas Pekka Loukiala pääsi nipinnapin yrittämään, vaikka oli melko kova nimi siihen aikaan. Poika oli vaatimaton, ei pitänyt numeroa itsestään, eivätkä levyfirmat häntä huomioineet.

Vielä koomisempi oli Eeron ja Jussin uran alku. Toivo Kärki ei puheistani huolimatta uusinut levytyssopimusta. Westerlundilla levytyspäällikkö — vai mikä se Eino Virtanen oli — kuunteli sentään jonkin verran, mutta kieltäytyi sitten hänkin. Virtasen

KÄÄNNÄ

MANAGERIN HULLUNMYLLY

perusteena oli mm. että Eero ja Jussi ovat lahjattomia. Heidän ulkonäkönsä oli sellainen, ettei televisiota voi ajatellakaan. Laulajaveljekset eivät olleet hänen mielestään tarpeeksi kaupallisia. Yritin inttää vastaan, koska tiesin poikien kyvyt, mutta turhaan.

Kuinkas sitten kävikään. Jorma Weneskoski tarvitsi peruutuksen takia apua erään Saksan-kiertueen järjestämiseksi. Hän pyysi minulta Eeron ja Jussin mukaan. Matkasta oli jossakin lehdessä lyhyt maininta, jossa kerrottiin veljesten hyvästä menestyksestä. RCA innostui nyt, tehtiin ensimmäinen levy — Kaunis nainen — ja siitä se alkoi. Kun nyt jälkikäteen ajattelee ammattimies Virtasen antamaa lausuntoa, niin ei voi muuta kuin hymyillä. Pojat ovat suuria suosikkeja, jotka myöskin ansaitsevat taidoillaan hyvin. Varmasti vuodet ovat korvanneet kaiken vaivan. Ajattelen vain, olisiko poikien luonto sammunut, jos olisin suoraan pamauttanut heille kuultavaksi Virtasen arvostelut.

Kuuluisuus on myös vaara

Nuoren tähden ura on myös vaarallinen. Esimerkiksi Tuula ja Paula eivät koskaan olisi päässeet esille ilman Rock-Shown antamaa koulutusta ja ohjausta. Mutta heti ensimmäisten menestysten jälkeen tytöistä tuli liian kuuluisia. Poppis-Tuula oli tähti omasta mielestään, eikä menestynyt pitkään alamäen alkaessa. Theresa Rosenius oli taas tapaus, jonka pääsyä markkinoille yleensäkin ihmettelen. Hän tuli aikanaan jostakin koulunäytelmästä pyytämään meille laulusolistiksi. Karsimme pahimmat virheet ja annoimme tytön yrittää.

Pop-kellarissa sitten jatkui tähtien koulutus. Kirka, nuori kaveri, joka on kovasti nousussa, on mielestäni kaikkein parhaita. Vähäisistä oloista lähteneenä hän on tarmokkaasti pyrkinyt eteenpäin.

Ihme tapahtui ja hän onnistui.

Myös Tapani Kansan Go-Go-tytöt ovat saaneet paikan auringossa.

Sattui meillekin erehdys

Kiertueessa oli Tuulan ja Paulan tilalla kaksi ruotsa-

→ Lehdistö veikkasi suurta tulevaisuutta tälle parille: Ritva Oksanen ja Ossi Ahlapuro.

↑ Tuula ja Paula kirkkaina tähtipäivinään. Nykyisin he ovat unohtuneita kuuluisuuksia.

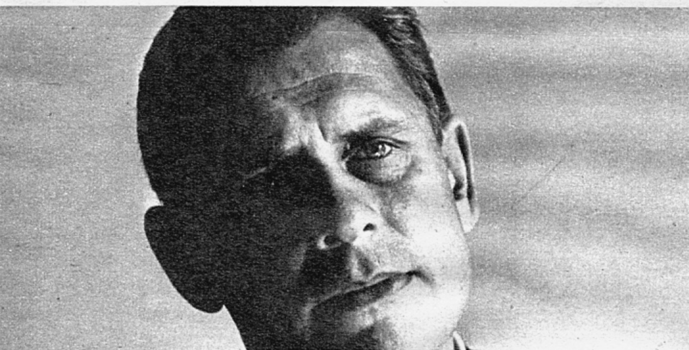
→ Katri-Helenaa pidetympää mannekiinia saa harvoin esiintymään yleisölle. Kaikki näytökset olivat kuin juhlaa ja Katri tyytyväinen kun ei tarvinnut laulaa.

← Eeron ja Jussin alkutaivalta. Neljä vuotta tehtiin sitkeästi työtä Siimeksen kiertueilla ja vihdoin poikia onnisti.

↓ Kultaseppä, josta tuli laulaja ja näyttelijä — Mauritz Åkerman. Tuire Luottela sen sijaan hylkäsi houkuttelevat tarjoukset ranskalaisiin muotihuoneisiin ja suomalaisiin tekstiilifirmoihin katsoen paremmaksi sihteerin työn Uudessakaupungissa.

Suomen showelämästä ovat vastuussa nämä herrat, jotka todella ovat maineensa veroisia. Tom Hertell ja Benny Hermansson ovat molemmat aloittaneet uransa Siimeksen toimistossa ja antavat tällä hetkellä työtä sadoille taiteilijoille kotimaassa ja ulkomailla.

laista tyttöä laulamassa. Maksoimme 15 kruunua illasta kummallekin. Tytöt pyysivät 20 kruunua, jolloin lopetimme työt liian kalliin palkan takia. Kolmisen kuukautta myöhemmin sama pari oli Ruotsin kärkitilastoissa levyllään Tina ja Marina. Melkoinen yllätys. Tämäkin pari muuten koulutettiin esiintymään juuri meidän showssamme. Löysimme heidät nauhoituksen perusteella. Tullessaan tytöt eivät osanneet muuta kuin laulaa. Kiertueen aikana oppi karttui nopeasti.

Tamara oli mysteeri

Kerran puhuin Tamaran kanssa hänen uransa alkuaikoina. Pyysin häntä esiintymään arvovaltaiseen kesäjuhlaan Turun saaristoon. Keskustelu kävi vähän tähän tyyliin:

— Mulla olisi keikka ensi sunnuntaiksi, sopiiko?

— Mitä, keikka, ihmetteli Tamara.

— Niin, tarkoitan esiintyminen suurella ulkoilmalavalla.

— Enhän minä ulkona esiinny, sitäpaitsi laulan ainoastaan klassillista. Tuskinpa yleisö siellä päin edes ymmärtää taidettani.

Suostuttelin Tamaraa valitsemaan jotain kansanlaulutai operettisäveliä.

— Ei, ei, mitä laulunopettajani sanoisi jos hän tulisi tietämään, että olen poikennut linjastani.

Sain rukkaset. Diiva pysyi kannassaan.

Ei aikaakaan kun korvani erottivat eetteristä sävelmän ”Mä oon mikä oon, en muuksi voi tulla”.

Näin alkoi iskelmäroskamylly pyöriä kovalla rahalla, ja näin silloisen puhelinkeskustelun panssari oli särkynyt.

Katri on suosikkini

Olen tavannut joukon muitakin kuin omia tähtiäni. Heistä Katri-Helena on ehdoton ykkönen. Järjestääpä hä-

KÄÄNNÄ

MANAGERIN HULLUNMYLLY

nen kanssaan mitä tahansa, niin aina on väkeä ja hänestä pidetään. Ihmisenäkin hän on loistava, aina maltillinen ja rauhallinen. Valitettavasti hänen avioliittonsa kävi niinkuin kävi. Katri-Helena on poikkeus kaikista tähtösistä juuri siinä, että hänelle maine ei ole noussut "hupun alle".

Pyörivä tähtimylly

Nykyään on Suomessa tarjolla kaikenlaisia showkullan etsijöitä, joilla ei ole pätevää koulutusta. Löytyy Linnojen Kreivejä, pässejä, käheä "sexapina" ym. "mukiin meneviä" tyttöjä ja poikia. Suomessa tuotetaan liikaa lahjattomia iskelmätähtiä. Yhden levyn jälkeen he katoavat pois, ovat ns. levynlaulajia. Levyfirmat lupaavat paljon ja värväävät yhä uusia kykyjä. Iskelmämarkkinoilla on sekavaa ruuhkaa ja näin muodostuu monta yhden levylaulajan yksinäistä showta. Ikävän kuvan antaa myös vanhojen partojen väkinäinen mukana oleminen. Olisikohan viisaampaa vetäytyä syrjään tai jäädä odottamaan saavuttamatonta come-backia.

On ilahduttavan paljon myös lahjakkaita nuoria laulajia. Erityisesti haluan mainita D-tallin Kirkan, joka aikoinaan myös lauloi ohjelmissani. Muistuupa mieleeni hauska tapaus. Kirka lauloi Creatures-yhtyeessä ja ensimmäisenä iltana Pop-kellarissa oli sellainen meteli, että aioin heittää koko Kirkan yhtyeineen pellolle. Muutin kuitenkin kantaani ja ilokseni havaitsin heidän esityksensä olleen parhaan koko Pop-kellarin historiassa. Kirka oli Pop-kellarin POP. Danny on paljon auttanut Kirkaa, mutta toivoisin Dannyn ymmärtävän antaa nuoremmille jalansijaa, koska tuuli on jo pyörittänyt Tuuliviiriä.

Listapoika Markku Suominen jätti Kajaanin korven ja lunasti kertaheitolla laulullaan "Hän" paikan kyvykkäiden laulajien joukossa. Paitsi laulajana, tunnetaan hänet monipuolisena muusikkona.

↑ **Lola on tämän hetken kallein iskelmätähti Suomessa, kaikki esiintymiset on varattu vuoden loppuun. Kuva Biafra-keräyksestä.**

← **Sumpit olivat loistavia pikkumuusikkoja, jotka valitettavasti eivät koskaan päässeet alkua pitemmälle.**

Näitä lahjakkaita nuoria on kauttani kulkenut paljon kiertueilla ja eri tilaisuuksissa: Hasse Valli, Lindström, Rautarinne. Show-orkestereista ovat parhaimpia: Pertti Metsärinne, Markku Harstela, Mertsi Lehtonen, Tomi Lainkari, Marketta Joutsi.

Oma suosikkini numero 1 on Freddy. Näissä touhuissa kun joutuu näkemään ja kokemaan kaikenlaista, osaa antaa arvoa kovalle yritykselle ja opiskelulle. Mitään ei saa ilmaiseksi! □

HOROSKOOPPI

KAURIS (22. 12.—20. 1.) Ette välitä tuon taivaallista pienistä harmeista, joita mahdollisesti kertyy onnenne taivaalle. Nyt mielialat heilahtelevat äärimmäisyydestä toiseen. Parhaita päiviä tiistait, onnenluku 3.

VESIMIES (21. 1.—19. 2.) Aviopareilla riitaisuuksia, jotka voitaisiin välttää suhtautumalla toisen heikkouksiin hieman suvaitsevammin. Uusia ystävyyssuhteita solmitaan ja ne tuottavat tyydytystä. Parhaita päiviä torstait, onnenluku 1.

KALAT (20. 2.—20. 3.) Lauantait ovat aurinkoisia päiviänne, silloin nautitte elämästä täysin siemauksin läheisessä ystäväpiirissänne. Yllätyskutsut tulossa, varautukaa päänsärkyyn. Raha-asioiden vuoksi hermonne ovat kireällä, selviydytte lopulta kunnialla. Parhaita päiviä perjantait, onnenluku 9.

OINAS (21. 3.—20. 4.) Vanha heilanne saa yhtäkkiä sydämenne uudelleen läpättämään. Perheen parissa vietätte rauhallisia koti-iltoja. Joku alaisenne tuottaa teille harmeja. Pitkän epävarman kauden jälkeen tunnette, että teillä on nyt elämässänne jokin tarkoitus. Parhaita päiviä maanantait, onnenluku 8.

HÄRKÄ (21. 4.—20. 5.) Selittämättömästä syystä tunnette itsenne hermostuneeksi. Mielentilanne tarttuu lähimmäisiinnekin, ettekä voi välttää pieniä yhteenottoja. Työssänne teillä on nyt suuria mahdollisuuksia ja kykynne joutuvat kokeeseen. Imarteluun osaatte suhtautua järkevästi. Parhaita päiviä sunnuntait, onnenluku 5.

KAKSOSET (21. 5.—21. 6.) Itseänne rasittamatta saatte tyydytystä tuottavia voittoja sekä työ- että yksityiselämässä. Tällä kaudella solmimanne suhteet eivät kestä pitkään, olette liian täynnä itseänne. Vanha ystävä muistaa yllättäen teitä lahjalla, josta on pitkäaikaista mielihyvää. Parhaita päiviä perjantait, onnenluku 7.

RAPU (22. 6.—22. 7.) Rakkaussuhteet ovat nyt onnellisten tähtien valossa. Valittunne yllättää teidät järjestämällä hauskat juhlat. Taiteellista luomiskykyänne kahlinneet murheet ovat haihtuneet ja pursutte uutta intoa. Parhaita päiviä keskiviikot, onnenluku 2.

LEIJONA (23. 7.—23. 8.) Olette tilanteessa, jossa joudutte vakavasti harkitsemaan elämänmuutosta. Aikaansaannoksenne eivät tyydytä teitä lainkaan ja olette vaarassa vaipua synkkyyteen. Luottakaa kokeneempien neuvoihin. Parhaita päiviä tiistait, onnenluku 5.

NEITSYT (24. 8.—23. 9.) Solmitte uusia kontakteja, joista voi olla yllättäviä seurauksia. Olette pitkään miettinyt muuatta asiaa, jossa ette osaa tehdä päätöstä. Haavoitutte helposti pienestä pilasta, kasvattakaa luonnettanne. Parhaita päiviä lauantait, onnenluku 4.

VAAKA (24. 9.—23. 10.) Pienestä kiistasta voi kasvaa suuri riita, ellette osaa oikeassa paikassa antaa periksi. Yleensäkin suhtaudutte asioihin turhan vakavasti, naurakaa vähän useammin — itsellenne. Työpaikalla ikävyyksiä tuottanut henkilö on poissa kuvasta. Parhaita päiviä lauantait, onnenluku 6.

SKORPIONI (24. 10.—22. 11.) Vieras henkilö tunkeutuu teidän ja ystävänne väliin. Ilmapiiri on kireä pitkän aikaa, mutta suvaitsevalla suhtautumisella pääsette nopeimmin selville vesille. Kotiin liittyvät suunnitelmat ovat nyt myötätuulessa ja suoritatte useita onnistuneita hankintoja. Parhaita päiviä maanantait, onnenluku 2.

JOUSIMIES (23. 11.—21. 12.) Olette säteilevän onnellinen ja tyytyväinen ja osaatte nauttia pienimmästäkin ilonaiheesta. Työssänne olette päässyt vaikean kriisikauden ohi ja alatte päästä juoneen mukaan. Teillä olisi tarmoa vaikka muille jakaa. Parhaita päiviä keskiviikot, onnenluku 1.

Artus — nuorison toivekynä

Hyvä täytekynä ja hyvä kirja merkitsevät menestystä

Artuksella hyvä käsiala

Täytekynällä kirjoitettu aine tuo herkästi paremman numeron. Artus-täytekynällä saat parempia tuloksia selvemmän käsialan ansiosta. Opettajat ja tiedemiehet ovat todenneet, että vain juoksevalla musteella toimiva kynä kehittää hyvän käsialan.
Länsisaksalaisessa Artus-täytekynässä on monta patentoitua hienoutta. Juuri siksi opettajat suosittelevatkin Artusta koululaisille.

Artus on Suomen suosituin

Yli 80 % Suomen opetusviranomaisista on valinnut Artuksen viralliseksi täytekynäksi. Siistin kirjoitusjäljen varmistamiseksi kannattaa jokaisen oppilaan hankkia juuri Artus.

Aikamme muotikyniä

	ovh.
LAMY Panther	32,50
LAMY Caravel	25,00
LAMY ratio	19,50
Artus Luxe	14,95
Artus	12,50
Skripto pikakynä	1,00
POP kynälaukku	12,00
Diplomat kuulakynä	3,50
Corona kuulakynä	1,20

Tiede vaikuttaa nyt enemmän kuin koskaan ennen siihen kuvaan, joka meillä on ajastamme ja maailmastamme. TIETO-ARENA esittelee meille eri tieteenalojen — esim. matematiikan — kehitystä ja nykyisiä saavutuksia. MAAILMAN LUONTO I—VI puolestaan on luonnontieteellinen tietoteos, jonka veroista Suomessa ei aikaisemmin ole julkaistu.
Tieteen ja tekniikan tuloksena on myös syntynyt LAMY-Artus.

Artus aikaansa edellä

Nyt Sinunkin kannattaa ostaa Artus-kynä. Artus on teknisiltä ratkaisuiltaan useamman vuoden aikaansa edellä. Se on ainoa kynä, jossa on kaikki neljä täytekynälle tärkeintä ominaisuutta:

1) pat. sisätiivisteen johdosta Artus ei kuivu
2) pat. Lamy-lamellien ansiosta Artus ei vuoda
3) 10 vuoden kirjallinen takuu
4) kaikki vakiopatruunat sopivat Artukseen.

Valmistaja: C. J. Lamy G.m.b.H.
Maahantuoja: Kynätukku Helsinki 10
Dagmarink. 8. Puh. 90-440 373

LAMY **Artus**

Osta Artus-kynä meiltä. Takaamme myymämme Artus-täytekynät. Valtuutettuina LAMY-Artus-myyjinä meillä on laaja valikoima Artus-kyniä. Tule ja valitse! Ohjehinta vain 12,50 mk.

KIRJA- JA PAPERIKAUPAT

TÄYDELLINEN TÄYSTRANSISTOROITU STEREOLAITE
KOKEILKAA KOTONANNE ILMAISEKSI 10 PÄIVÄÄ

TÄYDELLISEEN STEREOTOISTOON VAADITTAVAT OMINAISUUDET:

Suuri pääteho 2 x 6 W. Tehokkaat 7" kaiuttimet (kaksoiskartio). Erinomainen äänentoisto. Levysoitin lepää jousitettujen jalkojen varassa, mikä estää tärinän ja neulan liikahtelun. Äänirasiassa timanttineula. Erilliset korkeiden ja matalien äänien säätimet. Kaksoiskovaäänisjärjestelmänsä ansiosta musiikkiesitysten alkuperäinen elävyys säilyy. Myös tavalliset monolevytykset saavat uuden luonnollisemman sävyn. Nauhuri- ja viritinliitännät.

HARKITTU KOKONAISUUS.

Philips GF 528 on tekniikaltaan alan viimeisintä. Kovaääniset on muotoiltu yhdenmukaisiksi levysoittimen kanssa. Ja ne on helppo sijoittaa pieneenkin tilaan. Kaikkiin puuosiin on käytetty yksinomaan valikoitua tiikkiä. Philips GF 528 on pienintäkin yksityiskohtaa myöten huolellista tarkkuustyötä.

TÄSTÄ OSOITUKSENA ON LAITTEELLE MYÖNNETTY 6 KUUKAUDEN TAKUU

JA NÄIN SE TOIMII:

Painatte vain nappia ja äänivarsi lähtee liikkeelle. "Tutkavarsi" etsii levyn reunan, olipa se 30, 25 tai 17 cm läpimitaltaan ja asettaa neulan levyn alku-uraan. Levyn soitua loppuun äänivarsi nousee automaattisesti levyltä ja siirtyy alkuasentoon.

KORKEALUOKKAISELLA TIMANTTINEULALLA TÄYDELLINEN MONO- JA STEREOTOISTO LP-LEVYILTÄNNE.

PYYTÄKÄÄ ILMAINEN NELIVÄRIESITE!

Lähettäkää välittömästi oheinen kuponki meille täytettynä, niin postitamme Teille ILMAISEKSI suuren esitteemme, jossa Philips GF 528 esitellään seikkaperäisesti. Siinä kerrotaan myös, miten uskomattoman huokealla voitte hankkia tämän täydellisen stereolaitteen vain meidän kauttamme ja saada tämän lisäksi aivan ilmaiseksi LP-levyjä. Älkää tuhlatko aikaa — tilatkaa neliväriesite pikimmiten. Esitteitä on varastossamme vain rajoitettu määrä. Lähetämme ne siksi tilausten saapumisjärjestyksessä.

Mikäli kuponki jo on leikattu pois, voitte tilata esitteen osoitteella: Hobby Hall, Hämeentie 157, Helsinki 56, puh. 79 00 22.

Voidaan jättää postin kuljetettavaksi ilman postimerkkiä

HOBBY HALL
(Oy Concert Hall Society Ab)
Postilokero 56018
HELSINKI 300

ILMAISTARJOUS
TILATKAA ILMAINEN ESITE:

Lähettäkää minulle pikimmiten Philips GF 528 -stereolaitteen neliväriesite, jossa kerrotaan tästä sensaatiomaisesta tarjouksesta.

Nimi

Osoite

Postitoimipaikka HYMY10

Postikonttori, Helsinki 10, lupa n:o 1681

Teksti:
MATTI VARJO
Kuvat:
JUKKA KUUSISTO

Kauko Harlos oli harjoittelemassa Pyynikin perinnerikkaalla urheilukentällä. Punapuseroinen suurikokoinen mies pyöri tulisesti moukarihäkissä ja raskas rautapallo lensi useita kertoja yli 60 metrin. Heittäjä oli kuitenkin vihainen, eikä vähiten siksi, että hän edellisenä päivänä oli heittänyt virallisesti 64,90 ja ylimääräisellä heitolla yli 66 metriä. Tämä ei ollut ainoa katkeruuden syy, sillä jo pitemmän aikaa hän oli tavoitellut Mexicon lippua, mutta turhaan.

— Ei paljon kannata urheilla kun systeemi on valintojen kohdalla tällainen. Lähes koko vuosi on miehiä pidetty epävarmuudessa pääseekö Mexicoon vai ei? Karsintarajat kyllä ilmoitettiin aikanaan, mutta aivan liian myöhään. Ei ole mielestäni oikein, että tulosrajan saavuttamiseen tuijotetaan liikaa. Kuka pystyy sanomaan, että tilastoissa kymmenen joukossa oleva kaveri on samalla sijalla ratkaisevassa kilpailussa? Eikö ole monta kertaa ennenkin nähty, että urheilija voi yllättää itsensä, sillä nykypäivinä voi tilastoissa 15—20 paikkeilla oleva olla onnistuessaan reilusti 10 joukossa. Kuka takaa muuten sen, että nyrkkeilijämme, painijamme, pyöräilijämme tai melojamme menestyvät kokonaisuutena hyvin? Mielestäni perusteiden rajatapauksien kohdalla pitäisi olla hieman toisenlaiset. Onkin kysyttävä miksi jossakin lajissa lähetetään useita miehiä matkaan vaikka heillä tuskin kenelläkään on mahdollisuuksia sijoittua pisteille. Yleisurheilun kohdalla on vaatimukset sidottu mielestäni liikaa tulosrajoihin.

— Olen aina ottanut urheilun tosissani ja sen kahdeksan vuoden aikana, jonka olen moukarinheittoa harjoitellut olen uhrannut siihen myös rahallisesti paljon. On vaikea sanoa montako vanhaa miljoonaa olen menettänyt työtappioina, ruokamenoina ym. moukarinheiton takia. Ehkä viisi, kenties 10 miljoonaa? Vaikea laskea näin jälkeenpäin, mutta suurista summista on kysymys.

— Tätä kautta varten harjoittelin 14 kertaa viikossa mikä merkitsi keskimäärin kahta harjoitusta päivässä. Viikottain uhrasin harjoitteluun 28—32 tuntia. Väitän, että määrä on sama kuin kahdella-kolmella muulla suomalaisella moukarinheittäjällä yhteensä. Jokaisessa harjoituksessa olen tehnyt perusteellista työtä ja minulla on ollut vain yksi tavoite — päästä Mexicoon. Nyt käynee valitettavasti niin, että olen jälleen joutunut kärsimään tappion. Näin 35-vuotiaana se tuntuu raskaalta, sillä ikä merkitsee sitä, että huippukausi tuskin jatkuu kovin pitkälle vaikka kilpailenkin näillä näkymillä useita vuosia.

— Ruokamenoni ovat suuret. En tiedä tarkoin Suomen hintoja, mutta henkilökohtaiseen ruokaani menisi 500—600 markkaa kuukaudessa ja sillä rahamäärällä elää kuulemma muutaman hengen perhekin. Ette ehkä ymmärrä, mutta urheilijan on valittava tarkoin ruokansa. Jos aikoo menestyä ei ole varaa syödä mitä vastaan tulee. Ravinnon pitää tuoda voimaa.

Valmennus hakoteillä

— Sen valmennusavun ja rahallisen tuen, jonka olen saanut Urheiluliitolta, katson olemattomaksi. Viime talvena

KAUKO HARLOS:

OLEN SUOMEN KATKERIN URHEILIJA

Suomessa on monta katkeraa urheilijaa, jotka tuntevat kärsineensä vääryyttä jäätyään pois olympiajoukkueesta. Useita vuosia Ruotsissa Västeråsissa asunut moukarimestarimme, 108-kiloinen liikemies Kauko Arvid Harlos (35), on yksi katkerimmista. Eräänä koleana syyspäivänä soitti Harlos lehtemme toimitukseen ja ilmoitti kiihtyneellä äänellä: "Täällä on Suomen katkerin urheilija Kauko Harlos. Voitteko tehdä jutun, jossa urheilija saa vapaasti lausua mielipiteitään?"

ja keväänä kävin kolme kertaa Suomessa leirillä, mutta ei siitä mitään hyötyä ollut. Matkoissa kului runsas päivä mennen tullen ja se pelkästään väsytti niin, että leireillä ei ollut toivottua tehoa. Urheiluliitto korvasi lisäksi matkani vain Turusta eteenpäin kotimaassa, joten siinäkin mielessä tänne matkustaminen on tappiollista.

— Olen lisäksi eri linjoilla moukarinheiton valmentajan Ilmari Miettisen kanssa. En katso, että hänen neuvoistaan on mitään apua. Jos parempia neuvoja ei pystytä antamaan, ollaan moukarinheiton valmennuksessa hakoteillä.

— Olen esittänyt jo vuosia sitten, että lähetetään muutama kaveri oppiin esim. Leningradiin. Siellä on päteviä valmentajia, jotka nopeasti korjaisivat perusvirheet ja antaisivat kullanarvoisia ohjeita mm. voimanhankinnassa. Näin ei ole kuitenkaan tehty, vaikka se ei olisi ollut suurikaan kustannuskysymys. Omalta kohdaltani sanon, että olisin suostunut itse maksamaan osan jos tällainen tilaisuus olisi järjestetty. Minusta tuntuukin, että lajin kehittämiseen ei ole Suomen Urheiluliitolla vähäisintäkään halua. Moinen vitkastelu ei tunnu muuten uskottavalta.

— Kerrottakoon vielä, että tulin kesällä Ruotsista Suomeen matkustaakseni kilpailumatkalle Leningradiin. Viisumi oli kuitenkin anottu liian myöhään enkä päässyt matkalle ollenkaan. Menetin taas kerran hyvän tilaisuuden laiminlyönnin seurauksena.

Hormonitabletit tie menestykseen?

— Ruotsin urheilun suuri poika Ricky Bruch on yksi niistä, joka on mainostanut suurisuisesti hormonipillerien merkitystä. Ryhdyin itse käyttämään tabletteja Ruotsi-maaottelun jälkeen ja painoni nousi runsaassa kahdessa viikossa kolme kiloa.

— Näin lyhyen kokemuksen jälkeen tiedän, että niistä saa lisää voimaa kuten Bruchinkin kohdalla on nähtävissä. On kuitenkin muistettava, että harjoituksen pitää olla hirmuisen kovaa. Muuten urheilijan paino saattaa nousta liian nopeasti ja aiheuttaa monia haittoja. Tabletteja on kuitenkin syytä kokeilla, sillä eihän kokeilematta tiedä ovatko ne hyvästä vai pahasta.

Kauko Harlos, joka Kauko Hokkanen nimisenä oli aikanaan lupaava pikajuoksija, on edelleen nopea. Hän juoksee vieläkin 60 metriä aikaan 7,3. Se ei ole huono aika 108 kiloa painavalle miehelle.

Harlos on urheilukenttiemme värikkäimpiä ilmestyksiä. Hänellä on vahvat mielipiteensä ja hän toivoisi, että nuorten valmennus hoidettaisiin paljon paremmin. Hän pitää tärkeänä, että Pekka Vasalan tapainen nuori juoksija pääsisi Mexicoon saamaan tärkeätä oppia.

Kauko Harlos kuuluu yleisurheilijoiden 10-jäseniseen specialneuvostoon, joka aikoo ensi kesänä panna pystyyn jonkin seuran kanssa suuren tyylin kilpailut, jonne velvoitetaan saapumaan matkakorvauksetta kaikki maaotteluluokan urheilijat. Arvatkaa mihin käytetään mahdolliset voittovarat? Nuorten lupaavien urheilijoiden valmennukseen.

Kauko Harlos on myös päättäväinen ja sisukas suomalainen, joka voisi olla ruotsalainen moukarinheittäjä, mutta ei halua sitä olla. Hän tuntee kuitenkin kärsivänsä Ruotsissa asumisensa takia vääryyttä ja häntä kohdellaan kuin vierasta miestä. Onko tämä oikein? Onkin syytä toivoa, että Harloksen katkeruus on ohimenevää ja hän heittää vielä joskus 70 metriä vaikka ikä näyttääkin kilpajuoksussa voittavan. □

SILPPUSÄKKI

JUHANI MARKOLAN COME BACK

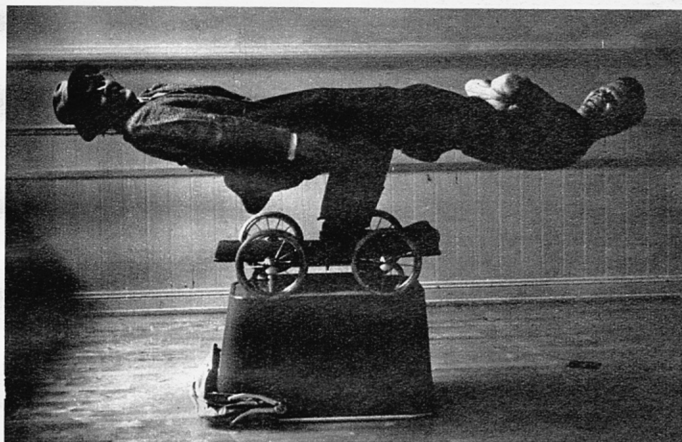

Juhani Markolan hiljaiselo on päättymässä. Tämä oloissamme sangen lahjakas laulaja, joka voitti mm. vuonna 1965 vieraskielisten laulujen SM-kilpailun on tehnyt uuden levyn. Kyllästyttyään levy-yhtiöönsä hän sanoi sopimuksensa irti ja on nyt laulanut levyn uudelle yhtiölleen. Johtaja Reino Bäckman tilasi Englannista Markolaa varten Les Reediltä sävellyksen. Les Reed on Englannin tämän hetken tunnetuin säveltäjä. Hänen tekemiään ovat useat menestysmelodiat kuten esimerkiksi Delilah.

"Loving Time" on saanut suomalaiseksi nimekseen "Tuo aika rakkauden". Levyn toisella puolen on Ranskassa kolme kuukautta kärjessä ollut Gilbert Becaudin "L'importance c'est la rose" eli suomennettuna "Ruusun sulle tuoda saan". Säestyksestä ja sovituksesta vastaa Seppo Rannikko, pianossa tunnettu jazzpianistimme Heikki Sarmanto.

Levyn uskoisi saavuttavan ainakin yhtä hyvän menestyksen kuin Markolan edellisen levytyksen Beatlesien "Yesterday".

TATU JA RANSU

On usein väitetty että suomalaiset varieteetaiteilijat ovat ajastaan jäljessä. Tämä ei kuitenkaan ole totta; taiteilijapari Tatu ja Ransu ovat esittäneet useamman vuoden ajan ohjelmaa, jonka mannermaiset artistit ovat ottaneet nyt vasta ohjelmistoonsa.

Lähes 80 esiintymistä vuodessa on melkoinen määrä Tatu Asumaniemelle ja Rauno Alhoniemelle vakituisen päivätyön lisäksi. Harjoittelu salilla vie kaksi iltaa viikosta, lisäksi kotiharjoittelua. Ohjelman on mentävä moitteettomasti, ja se menee. Ohjelmisto perustuu suurelta osin puhuttuun huumoriin ja notkeutta vaativiin taitoliikkeisiin. Olettehan nähneet nuo mainiot miehet, toinen sullottuna pieneen matkalaukkuun tai lastenvaunuihin toisen esittäessä samanaikaisesti sanallista huumoria.

Ransulla on oma jonglööriohjelmansa. Tatu esittää yksistään nukketanssin. Yhteiset lastenvaunu- sekä matkalaukkunumerot muodostavat kuitenkin päänumeron. Heidät tunnetaan myöskin taiteilijanimellä "Vaari ja Poika".

RAUHALLISTA, VIIHTYISÄÄ . . .

Kaikkea muuta kuin tyytyväinen oli tamperelainen Raimo **Paakkanen** lomamatkaansa. Hän osti 535 markan matkan etelän aurinkoon. Esitteessä luvattiin "rauhallista, viihtyisää, itsenäistä asumista meren äärellä olevissa bungaloweissa, jotka ovat mukavuuksiltaan hotellitasoa vaatimattomampia, mutta hyvin siistejä ja miellyttäviä jne. jne."

Mutta: ei rauhaa eikä viihtyisyyttä. Rakennusten välissä oli tuhatmäärin telttailijoita, niin ettei kaikkien bungalowien oviakaan saanut kunnolla auki. Mustameri oli lähellä, mutta mahtavan telttameren takana. Peseytymispaikoissa ei ollut luvattua kuumaa vettä, ruoka oli surkeaa, joitakin ovia ei voinut lainkaan lukita, siivoojien mukana tahtoi usein kadota yhtä ja toista pientä, käymälöistä olisi voinut kirjoittaa todella p-maisen jutun.

Tällaiset olivat Raimo Paakkasen kokemukset. Aurinko sentään oli lämmin, joten kaikki lupaukset eivät tuottaneet pettymystä.

RULLATUOLISSA LAPPIIN

Kuinkahan monella rullatuoliin sidotulla invalidilla olisi sisua ja uskallusta tehdä sama, minkä tamperelainen **Kalevi Vesanto** teki viime kesänä. Kaikkien vaarojen ja vastoinkäymisten uhallakin hän päätti lähteä matkalle Lappiin ja kaiken lisäksi liftillä. "Lapinhulluus" veti häntä kalastelemaan, kirjoittelemaan ja tutustumaan pohjoisen invalidien oloihin. Teollaan hän halusi myös olla esimerkkinä niille invalideille, jotka liian helposti jäävät rullatuoliinsa istumaan ja surkuttelemaan kohtaloaan.

Kalevi Vesanto lähti HY-MYLEHDEN matka-avustuksen turvin Helsingistä 3. 7. junalla, joka vei hänet Rovaniemelle. Sieltä oli tarkoitus jatkaa matkaa pohjoista kohti liftaamalla. Vesannolla oli mukanaan noin 27 kilon painoinen matkavarustus, johon kuului mm. teltta. Matkaa kertyi kaikkiaan yli 3 000 kilometriä, joista ilmaisia kyytejä yksityisautoissa ja maksuttomia bussimatkoja oli noin 300 kilometriä.

Liftin saaminen tuotti melkein ylivoimaisia vaikeuksia ja usein hän joutui tien poskeen jäätyään pyörittelemään rullatuolilla kilometrikaupalla löytääkseen sopivan telttapaikan.

Tosin hän tapasi matkansa varrella monia avuliaita ihmisiä, jotka tarjosivat yösijan ja auttoivat eteenpäin, mutta tiellä vietettyjen kylmien öiden seurauksena oli sairaalamatka.

Alkuperäinen suunnitelma mennä jollekin autiomajalle kirjoittelemaan, joutui vastatuuleen, kun rajavartioaseman miehet eivät päästäneet häntä yksin eteenpäin. Heidän mielestään oli onnettomuuden ennalta ehkäisemistä kun matka keskeytettiin Rajajoosepissa. Kuukauden kalastuskortti hänelle kuitenkin oli myyty Luttojoelle — rahoja ei palautettu, vaikka pääsy sinne evättiin.

Lämpimimpiä ihmisystävällisyyden ilmaisuja matkan aikana oli erään puliukon keräämä kolehti (5 mk) bussimaksua varten.

Olosuhteiden takia matkasta tuli huomattavasti suunniteltua lyhyempi, se kesti vain vajaan kuukauden aiotun kolmen sijasta. Tampereelle palattuaan Vesanto joutui sairaalaan leikkaukseen, mutta sisua ja yrittämisen halua seikkailu pettymyksineen ei häneltä vienyt. Ensi kesänä hän aikoo yrittää uudestaan!

E-PILLEREITÄ MIEHILLE!

Nashvillessä Tennesseessä kokoontunut tutkijakonferenssi esitti uuden syntyvyydensäännöstelymenetelmän: ehkäisypillereitä miehille! Tutkijoiden oli onnistunut keittää kokoon kemiallinen valmiste, joka kokeissa osoittautui tehokkaaksi hedelmöittymisen estäjäksi. Toistaiseksi valmistetta on kokeiltu vain rottiin ja marsuihin, mutta tulokset ovat ilahduttavan positiivisia. Hedelmöittämiskyvyn on todettu palaavan ennalleen heti aineen nauttimisen loputtua eikä uusissa jälkeläisissä ole havaittu mitään synnynnäisiä vaurioita.

Vastaavanlaista menetelmää kokeiltiin muutamia vuosia sitten eräässä amerikkalaisessa vankilassa, mutta kun koehenkilöt alkoivat huolestuttavalla tavalla saada naissukupuolelle ominaisia symptomeja, lopetettiin kokeilut siihen. Tutkijat ovat toivorikkaita, vaikka eivät vielä tarkkaan tiedä aineen vaikutuksen salaisuutta. Kaiken tasa-arvoisuuden nimessä — saakoot miehetkin pillerinsä.

KÄÄNNÄ

SILPPU SÄKKI

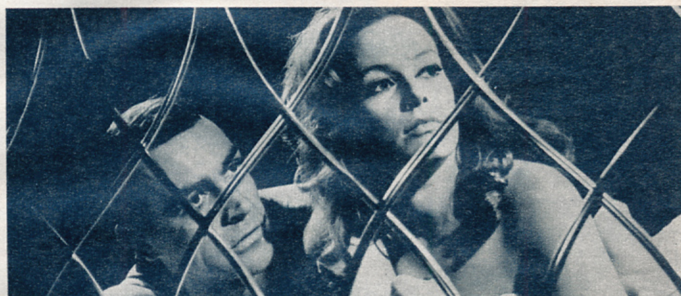
SEIJA TYNIN JA MATTI LAMMISEN YHTEINEN HARRASTUS

Suomen Grand Prix ajoissa Ahvenistolla nähtiin tunnettu super-tyttö Seija Tyni liikuskelemassa yhdessä huippuajajiimme kuuluvan nuoren rovaniemeläisen Matti Lammisen kanssa. Molemmat ovat kiinnostuneet autourheilusta ja nähtävästi myös toisistaan.

Seija Tynillä on ollut omat kiireensä näin syksyllä. Matti Lamminen on ollut myös jatkuvasti liikkeellä. Kilpailuja on ollut lähes joka sunnuntai.

KORVAAMATON CONNERY

Yli vuosi sitten sai filmin James Bond, Sean Connery tarpeekseen kauniista naisista ja tappamisesta ja sanoutui irti osastaan. Osa toi hänelle miljoonia mutta myös lievän hermoromahduksen, jota hän kävi parantelemassa psykiatrin puheilla mm. Oslossa. Nyt näyttää uhkaavasti siltä, ettei toista hänen veroistaan Bondia löydy mistään — kovasta etsinnästä huolimatta. Yli 150 näyttelijää on koefilmannut osaa ja tarjokkaita olisi tuhansia. "Osaan tarvitaan muutakin kuin karvainen rinta", sanoo Bond-filmien tuottaja Albert Broccoli.

hymy LEHTI PUHUU ASIAT HALKI

TILATKAA NYT HETI HYMYLEHTI ENSI VUODEKSI SAATTE LOPPUVUODEN NUMEROT ILMAISEKSI MARRASKUUSTA ALKAEN

ILMAISEKSI

UUSI TILAAJA

Hymylehden uudet tilaajat saavat loppuvuoden numerot ilmaiseksi marraskuun numerosta alkaen. Käyttäkää nyt tilaisuutta hyväksenne ja tilatkaa Hymylehti ensi vuodeksi oheisella kupongilla. Tilausmaksun 19 mk perimme Teiltä postitse vaikkapa vasta tammikuussa -69.

ENTINEN TILAAJA

Uudistakaa lehtenne tilaus nyt heti, niin saatte Hymynne vielä entisellä hinnalla 17 mk:lla. Tilausmaksun perimme Teiltä vaikkapa vasta ensi tammikuussa. Tämä tilaushinta on voimassa vain 31. 10. 68 saakka.

Täyttäkää oheinen tilauskuponki, leikatkaa irti ja pudottakaa se postilaatikkoon jo tänään.

TILAUSSHEKKI

Tilaan tiliini Hymylehden vuodeksi 1969

nimi

osoite

Olen Hymylehden uusi tilaaja ☐
entinen tilaaja ☐
Tilausmaksun 17 mk ☐ 19 mk ☐ maksan
laskunne saavuttua marraskuussa ☐
tammikuussa ☐ Rasti ruutuun

TAMPEREEN POSTIKONTTORIN LUPA N:o 293/68

Voidaan jättää postin kuljetettavaksi ilman postimerkkiä

hymy LEHTI
Puutarhakatu 8
TAMPERE

postia

Kirje Jeesukselle

Herra Ennala. Te odotatte vastausta Jeesukselta kirjeeseenne. Ette pety. Tulette aikanaan saamaan Häneltä henkilökohtaisen vastauksen. Vastaus voi olla muunkinlainen kuin "mustaa valkoisella", eikö totta? Saakoon Herra Jeesus siunata Teitä sillä rakkaudella, jolla Hän rakastaa Teitä ja minua ja kaikkia ihmisiä.

Kaarina Viljanen
Lahti

* * *

Minuun henkilökohtaisesti koskee, kun yritätte tehdä pilaa pyhistä asioista, mutta tulkaa niin yritän todistaa Teille, että ihminen joka yrittää pilkata Jumalaa on hyvin onneton.

Eila Vihtiälä
Tampere

* * *

Kiitos hyvästä kirjoituksesta. Dogmeilla ei ole mitään tekemistä uskon kanssa. Jumala on tarkoittanut uskon jokapäiväiseen elämään. Yksi hyvä ohje löytyy raamatusta: rakasta lähimmäistäsi kuin itseäsi. Terveiset hov.oik.neuvos Hiltuselle: Jumala on luonut sairaat ja poikkeavat myös ja rakastaa heitä yhtä paljon ja enemmänkin kuin hov.oik.neuvos Hiltunen. "Älkää tuomitko niin ei teitäkään tuomita."

Vieno Pitkänen
Kauklahti

* * *

Jos kerran Ennalan Veikko voi kirjoittaa Jeesukselle, niin voin kai minäkin. Minä tosin en ole Hymylehden toimittaja enkä voi tietää lukeeko Jeesus tätä Hymylehteä ja osaako hän yleensä suomeakaan. Aikaisemmin kirkonmiehet puhuivat hänelle latinaa, mutta ehkä hänellä on nyttemmin ollut aikaa opetella meidänkin äidinkieltämme. Puhuvathan papitkin hänelle nykyisin suomeksi ja muiden maiden papit kukin omalla kielellään.

Melkoinen kielitaituri siinä täytyy olla. Entäs, kun yhtäaikaa pulputetaan rukouksia miljoonittain sadoilla eri kielillä? Luulisi siinä jo hermostuvan enkä ihmettele, vaikkei Jeesus kerkiäisi kaikkia kuuntelemaan.

En taida sittenkään kirjoittaa, hyvä jos hänellä on aikaa edes Ennalan kirjettä lukea.

Akka,
Lahti

* * *

Ostin Hymyn otsikon "Kirje Jeesukselle" perusteella. Kyllä Jeesukselle on puhelinnumero. Jumalan puhelinnumero on 5015 ja Jeesus on tavattavissa samalla numerolla ja mikä onnellisinta Hän on tavattavissa joka vuorokauden hetkenä, myös yöllä. Jeesusta ei vielä silloin ollut kun Jumalan puhelinnumero kirjoitettiin raamattuun Psaltari 50 jae 15. Uskon olemus on ihmisen sisin olemus, jota raamattu kutsuu sydämeksi. On miljoonia ihmisiä elänyt ja kuollut uskossa, eivätkä ole ikinä kuulleet sana dogmi. Näin yksinkertaista on lapsenmielisten usko.

Helena Kottila
Helsinki

* * *

Ei Jeesukselle voi kirjettä kirjoittaa. Käsitän tällä hassulla teollanne teidän etsivän kuuluisuutta. Jos joku pieni lapsi olisi tehnyt tuon niin sen voisi käsittää, mutta aikuinen mies. Menee lapsenmielisyys liian pitkälle.

Eila Hyyryläinen
Tuustaipale

* * *

Kirjoitin jo Teille kirjeen p-maisen juttunne johdosta, mutta se jäi postittamatta. Mutta nyt kun näin mainoksen uudesta Hymy-lehdestä ja siinä mainittiin olevan Teiltä "Kirje Jeesukselle" niin edellisen kirjoituksenne perusteella arvelin jotakin hirveää olevan tulossa. Mikä ihmeen rienauksen etumies Te katsotte olevanne. Olette ryhtynyt tavoittelemaan erikoisuutta erikoisen vaarallisella ja epäilyttävällä sektorilla. "Jumala ei anna itseään pilkata, mitä ihminen kylvää, sitä hän niittää" ja "Hirmuista on langeta elävän Jumalan käsiin" pitää vielä paikkansa nyt ja vielä helvetin liekeissä. Jos itsenne haluaisittekin tuhota, niin mikä hinku Teillä on saastuttaa vielä muutkin. Mutta sellainenhan se on juuri sielunvihollinenkin! Hirvittää vain olla Teidänlaistenne kanssa kansakuntana samassa venheessä, sillä "synti on kansakuntien turmio". Jumalan hirmuinen kosto kohtaa koko kansakuntaa jos Teidänlaisenne saavat sen turmella.

Nimetön kirje
Kaustisista

"Hirmuist
an Juma
vielä paik
helvetin li
haluaisitte

Olemme saaneet Jeesukselle osoitetun kirjeen johdosta tavattoman määrän postia, josta yllä vain pikkuinen osa näytteenä, nekin minimiinsä lyhenneltyinä. Ylivoimaisesti enin osa kirjeistä on kauniita ja rakentavia ja ne osoittavat, ettei kirjettä aivan oikein ole käsitetty miksikään jumalanpilkaksi. Kun kirjeemme Jeesukselle näyttää herättäneen vilkasta mielenkiintoa ns. uskonasioita kohtaan, niin hyvin uskon puolesta kuin sitä vastaankin, ei sitä tosiaankaan turhaan julkaistu. Sillä, päin vastoin kuin muuan lapsipoloinen ylempänä näyttää otaksuvan, siihenhän emme toki odota Jeesuksen itsensä kirjeitse vastaavan. Hän vastaa, jos vastaa, minulle ja kaikille muille muin tavoin. Kirjeessä Jeesukselle kirjoitin mm.: ". . . miksi melkein kaikki tosiuskovaiset ovat niin tavattoman ilkeitä . . ." Kymmenet aivan ilmeisesti syvästi ja aidosti uskonnollisilta ihmisiltä tulleet liikuttavat kirjeet ovat osoittaneet, että olinkin väärässä. Ao. kohdan olisikin pitänyt kuulua näin: "Melkein kaikki syvästi ja aidosti uskonnolliset ihmiset ovat hyviä ja suvaitsevaisia, eivätkä pyri lähimmäisiään tuomitsemaan."

Niitä "tosiuskovaisia", joita jutussani tarkoitin, edustaa se kaustislainen nainen (?), jonka kirjeen senkin näette edellä siitä huolimatta, että siinä ei ole lähettäjän nimeä. Toimitussihteerimme on pyynnöstäni sijoittanut mukaan myös hänen käsialanäytteensä; ehkä joku Kaustisista oleva ystävämme pääsee sen avulla perille hänen henkilöllisyydestään. Se olisi mielenkiintoista tietää, koska tämä ihminen on saanut valtuudet sulkea minut helvetin liekkeihin. Hän on todella VIP, perin tärkeä ja vaikutusvaltainen ja mahtava persoona. Hän pelkää minun "saastuttavan" koko kansakunnan ja hänestä on hirveätä istua samassa "venheessä" minun kanssani. Siitä venheestähän pääsee pois jättämällä juttuni lukematta.

Kaustisen kirjettä ei kannata enempää kommentoida. Tässä nyt vielä vain se, että jos sivun mittainen pikku kirjoitus horjuttaa jonkun uskoa, niin kovin heikoissa kantimissa asianomaisen usko sitten on.

Sydämelliset kiitokset kaikille.

Veikko Ennala

Bordelleja Suomeen

Lailliset bordellit Suomessa kohottaisivat epäilemättä kansamme moraalia ja henkistä pääomaa, alentaisivat veronmaksajan taakkaa, edistäisivät raittiutta, vähentäisivät sydänvikaisten määrää jne. eli avaisivat varsin valoisia tulevaisuuden näköaloja monen kiperän kansallisen pulmamme suhteen.

Nykyisinhän tilanne on se, että jollei suomalainen mies viettele naispuolisia työtovereitaan tai vaimonsa parasta ystävätärtä eikä asioi pääkaupunkilehden henkilökohtaistapalstalla, niin hän käy kapakassa. Ensin naisten, sitten naisten ja viinan, edelleen viinan ja naisten ja lopulta ainoastaan viinan vuoksi. Tämän kehityssarjan nopeus riippuu siitä, missä määrin asianomaista on nuorena aivopesty nykyisillä synti- ja siveyskäsitteillä, jotka hänen täytyy hukuttaa alkoholiin ennenkuin voi ryhtyä kuuntelemaan terveen ruumiinsa ääntä. Ja sitten, jos hän ei saa sitä kapakan homsuisinta-

kaan hanhea, niin lisää viinaa (tarjoilija, minähän tilasin yhden ennen valomerkkiä ... mitä, etkö shinä shaatanan akka uskho ...) ja pakkaantunut energia purkautuu myöhemmin yöllä nyrkkirysynä, puukkohippasena, autohurjasteluna tai vaimonpieksemisenä.

Yleisesti ottaen suomalainen mies ei käy kirkossa vaan kapakassa. Herra keskieurooppalainen ei puolestaan ryyppää kahta lasia enempää illassa, mutta käy sekä kirkossa että bordellissa.

Entäs abortit, avioerot, aviottomat lapset, itsemurhat? Kaikkien näiden lukumäärät vähenisivät huomattavasti bordellilaitoksen ansiosta. Aviomiehen suhde vaimon ystävättären tai naapurin eronneen rouvan kanssa on riittävä peruste avioeroon. Mutta olisiko sitä bordellissa piipahtaminen? Eihän toki! Käydäänhän parturissakin.

Näin itsenäisyyspäivän lähetessä olisi syytä ryhtyä pohtimaan edellytyksiä kansallisen bordelliverkoston luomiseksi. Lisää ulkomaille suuntautuvia opintomatkoja tuskin tarvittaisiin, sillä kokemusta on taatusti jokaisella Keski-Euroopassa pistäytyneellä suomalaisella. Valtio antaisi tietysti tukiaisia laitokselle ja järjestäisi pätevän ammattikoulutuksen ko. alalle aikoville. Alhaisen eläkeikärajan ja hyvän palkan sekä yleisen kiitollisuuden ja kunnioituksen tulisi olla tämän maailman vanhimman ammatin harjoittajan etuja. Ensialkuunhan heitä voisi vaikka tuottaa etelästä.

Luonnollisesti näissä "nousevan auringon taloissa" olisi alkoholi kielletty (paitsi tietenkin siltä valtavalta ulkolaiselta turistilaumalta, joka ryntäisi maahamme ja niiltä suomalaisilta, jotka tämä kannustimenaan opettelisivat vieraan kielen voidakseen esiintyä ulkomaalaisina). Sisustuksen tulisi olla viihtyisää ja hygienian sairaalan luokkaa, tosin ilman hajuja. Nuorisobordellien yhteyteen kuuluisi tietenkin erikoinen sukupuoliasiain ohjaaja, tittelinä luonnollisesti sp-teknikko.

Kaikki kieroutunut kaupallinen seksiteollisuus häviäisi, eikä esim. tarvitsisi pohtia naisen poven paljastuksen sopivuutta. Ketäpä se enää kiinnostaisi. Telttojen naruja tuskin kukaan viitsisi katkoa ja nailonsukkia esiintyisi ainoastaan naisten säärissä eikä heidän kurkkunsa ympärillä kuten taannoin Kuopiossa.

On selvää, että ajatuksen kiivaimpia vastustajia ovat ravintoloitsijat, määrätyt (= epämääräiset) naistyypit, roskaelokuvista ja -kirjallisuudesta elävät sekä ikiomat vanhat tanttamme, jotka kuolaten päästäisivät saastaiset mielikuvansa valloilleen ja itkisivät verikyyneleitä menetettyään työkenttänsä ja maineensa tekomoraalin papittarina.

Onnellisempi tulevaisuus koittaisi kansallemme aborttien, avioerojen, henkirikosten, homoseksuaalisuuden, itsemurhien, liikennetapaturmien, lähimmäisen rakkauden, raittiuden, turismin, työelämän, työllisyyden, verisuonten kalkkeutumisen, verojen ja väkivaltarikosten suhteen (kaksi viimeksimainittua lienee jo nykyisin yksi ja sama asia).

Jo olisi Suomenkin aika siirtyä sivistyskansojen joukkoon!

Anzelus P.,
Kuopio

Aseistariisunnasta

Sotaiset uutiset herättävät ajattelemaan, miksi aseistariisunta ei ole onnistunut neuvotteluista huolimatta? Perusvirhe on varmaan siinä kun kukaan ei halua riisua aseita itseltään, vaan ainoastaan vastustajalta. Jos jokainen aseen kantaja heittäisi aseensa menemään, niin se olisi kivuton toimenpide. Vastustajan riisuminen on hankalampi, koska jokainen sotilas on koulutettu pitämään aseestaan kiinni viimeiseen hengenvetoon asti. Käytännöllisesti katsoen aseistariisunta on mahdoton niin kauan kun on eläviä sotilaita.

Onko kaikki toivo mennyt? Eräs mahdollisuus vielä on näköpiirissä. Raamatun ideologia opettaa, että aseistariisunnan suorittaa ulkopuolinen voima. Ps. 46:9.10 sanoo: "Herra lopettaa sodat maan ääriin asti, hän särkee jousen, taittaa keihään ja polttaa sotavaunut tulessa." Kuinka käy kuljettajan kun tankki palaa? Jer. 50:30 vastaa: "Kaikki sotamiehet saavat surmansa sinä päivänä." Aivan kaikki eivät kuitenkaan pidä sotilasvalaansa loppuun asti, koska Jes. 2:4 ennustaa: "Niin he takovat miekkansa vantaiksi ja keihäänsä vesureiksi, kansa ei nosta miekkaa kansaa vastaan, eivätkä he enää opettele sotimaan."

Suomessakin on aseistariisunta jo alulla, sillä parisataa alokasta ikäluokastaan kieltäytyy aseista ja pari miestä on jo polttanut sotilaspassinsa.

Petteri Aholainen

Armi omaan arvoonsa

Olisi aika jättää jo Armi Kuusela omaan arvoonsa. Hän on saanut asemansa lahjaksi kauneutensa vuoksi, mikä pois vähennettäköön hänen ansioistaan. Sitäpaitsi hän pukeutuu vanhanaikaisesti.

Vaatturimestarin vaimo,
Tampere

PIKKU-ILMOITUKSET

Ilmoitusaineisto 3 viikkoa ennen lehden ilmestymistä os: Hymy-lehti, ilmoitukset, Kuninkaank. 19 A Tampere. (Ilmoitushinnan 6 mk/mm tulee seurata mukana).

Australia — yksinäisen siirtolaisen...

JATKOA SIVULTA 17

sikin kontaktin saamisen ympäristöön. Erityisesti tämä koskee kotona olevia perheenäitejä, sillä mieshän sentään joutuu työpaikallaan pakostakin jonkinlaiseen kosketukseen muiden kanssa ja oppimaan kieltä.

— Ympäristöstään täysin eristynyt siirtolainen joutuu usein erittäin vaikean henkisen paineen alaiseksi. Se on saattanut johtaa jopa mielisairauteen, rikoksiin ja alkoholismiin. Suomalaiset siirtolaiset eivät ole olleet tuntemattomia australialaisissa hermoparantoloissa ja vankiloissakaan.

— Totuuden nimessä on kuitenkin sanottava, että valtaosa suomalaisista siirtolaisista on ollut sitkeitä ja hiljaisia ahertajia, jotka ankaralla työllä ovat pystyneet luomaan itselleen ja perheelleen melkoisen hyvinvoinnin ja vaurauden. Heidän lapsilleen kaikki tulee jo olemaan helpompaa.

— MAINITTAKOON KUITENKIN ERÄÄNLAISENA LENTÄVÄNÄ LAUSEENA SUOMALAISEN SIIRTOLAISEN TOTEAMUS: "JOS SUOMESSA OLISIMME NÄIN PALJON YRITTÄNEET JA TEHNEET TYÖTÄ, OLISIMME SAMAAN TULOKSEEN PÄÄSSEET VARMASTI SIELLÄKIN." □

Kauhujen kautta...

JATKOA SIVULTA 10

leet siellä olevan myös suomalaisia. He tapasivat joukon suomalaisia työmiehiä, joille he uskoivat suunnitelmansa.

— Muistaakseni se oli Uuno Ulmonen, joka varoitti meitä hankkeesta ja totesi, että varmasti joudumme kiinni. Hän pyysi meidät syömään ruokalaan ja hyvin meille ruoka maistuikin neljän päivän tauon jälkeen. Ulmonen oli sitä mieltä, että tässä vaiheessa olisi parasta jäädä töihin Pirjosinskin sahalle ja odottaa karkuyritykselle otollisempaa ajankohtaa.

— Vähitellen uskoimme Ulmosen selityksiä ja kun lähdimme ruokalasta, kehoitti hän meitä kääntymään kohta paikalle saapuvan venäläisen työnjohtajan puoleen ja kysymään töitä. Olimme varmoja, että tieto karkumatkastamme oli jo kulkeutunut Pirjosinskiin ja epäröimme ilmaista itseämme. Ulmonen kuitenkin vakuutti, ettei työnjohtaja ota asioista selvää, vaan pestaa meidät ilman muuta. Ja niin me sitten päätimme henkemme pitimiksi kysyä jälleen töitä.

VENÄLÄINEN SAHATYÖNJOHTAJA SAAPASTELI PAIKALLE. ULMONEN HIHKAISI HÄNELLE JA SELVITTI TILANTEEN. VENÄLÄINEN KATSELI MEITÄ TARKASTI JA TOKAISI: "LÄHTEKÄÄPÄS HETI KÄYMÄÄN TUOLLA TOIMISTOSSA"!

LOIMME EPÄTOIVOISEN KATSEEN ULMOSEEN JOKA JÄI HÄMMÄSTYNEENÄ SEISOMAAN RUOKALAN ETEEN. □

Seuraava osa:
PUNA-ARMEIJA KESKEYTTI PAKOMATKAN

JATKOAIKA

JATKOA SIVULTA 95

Se keskustelu taisi muutenkin jäädä hieman valjuksi, koska kaikki tuntuivat olevan hieman jäässä vielä niin alkuillasta. Mutta sattuuhan sellaista."

Miten käy, herra Taanila, kun paneelissa istuu henkilö, jota ette kerta kaikkiaan siedä silmissänne? Tuotteko sen asenteellanne julki, vai näytättekö vain tavallista kaunista naamaa?

"Ensinnäkään ei mieleeni tule ainoatakaan ihmistä, jota en voisi sietää, mutta jos sellainen jostain löydetään ja istutetaan paneelin tuoliin, en varmastikaan osoittaisi hänelle mieltäni. Mahdollisesti aivan lähimmät ystäväni huomaisivat hienoisen eron käytöksessäni. — Joskus mun hermoilleni sensijaan käyvät tyhmät ihmiset. Tyhmillä tarkoitan tässä sellaisia, jotka eivät pysty seuraamaan mun kuularuiskumaista puhetulvaani tai joille täytyy pysähtyä piirtämään kuva, jotta juttu selkiäisi. Mutta en mä sellaistakaan ihmistä ruudussa rupeaisi nolaamaan. On mussa sen verran näyttelijän vikaa, että mä pystyn peittämään sellaiset tunteet, joitten esiintunkeminen ei ole välttämätöntä. Muitten ei sensijaan tarvitse tulla teeskentelemään mulle. Paneelivierailtakin mä vaadin ehdotonta rehellisyyttä. Ei siitä tule mitään, että puhuu toisin kuin ajattelee vain tehdäkseen vaikutuksen. Ei tekopyhillä asenteilla ja ilmeillä pitkälle pääse. Ja ainakin mun mielestäni on koetettava aina ylöspäin, jos mahdollista. Tätä Jatkoaika-aikaani pidän meriittinä itselleni, vaikkei minulla ole tarkoituksenani siirtyä show-elämän palvelukseen. Olen jo liiaksi kiinni vähän muunlaatuisissa töissä. En siis todennäköisesti tule suostumaan mannekiiniksi tai muotinäytöksen juontajaksi, vaikka joku keksisi pyytääkin. Mitä kyllä vahvasti epäilen... Eikä vielä ole tullut ihailijakirjeitä, jos ei pahemmin moitteitakaan. Arskalle oli joku kyllä soittanut ja sanonut, ettei sen Taanilan olis tarvinnu takkiaan ruudussa ruveta riisumaan. Ja olis nyt antanut välillä muillekin suunvuoron."

Siirryttiin ajankohtaisiin aiheisiin ja jätettiin Jatkoaika. Mitä mieltä olette uudesta olutlaista?

"Ilman muuta paras tällä vuosikymmenellä hyväksytyistä."

Entäs sitten kunnallisvaaleista?

"Minä tietenkin äänestän."

Aiotteko äänestää jotakuta näistä vasta pinnalle ponnahtaneista nuorista, vai mikä on valintaperusteenne?

"Koska alan itse jo kuulua keski-ikäisiin en suinkaan aseta nuoruutta miksikään ehdottomaksi edellytykseksi. Saatan hyvinkin äänestää ns. vanhaa nuorta, jos hänellä vain on oikeat aatteet."

Viime aikoina on puhuttu paljon äidinpalkasta. Miten te suhtaudutte tuollaiseen korvaukseen, jonka äidit saisivat voidakseen olla lasten kanssa kotona?

"Koska nainen ja mies eivät kaikesta kohusta huolimatta vielä ole saavuttaneet täydellistä tasa-arvoisuutta, katsoisin paljon tärkeämmäksi sen, että heillä, siis naisilla, ensin olisi mahdollisuus päästä tasaveroisina mukaan työmarkkinoille, ja sitten vasta ruvettaisiin maksamaan palkkaa, jotta he pysyisivät poissa. Tosin on varmaan paljon sellaisia äitejä, joilla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia olla kotona, vaikka he mieluiten olisivat pienten lastensa kanssa."

Onko teidän perheessänne lapsia?

"Millä ihmeen konstilla niitä voisi olla, kun ei ole vielä ollut varaa. Vastahan mä nyt Tammen palvelukseen tultuani ensimmäistä kertaa saan palkkaa tekemästäni työstä. Mutta vielähän tässä ehtii..."

Ja kyllä kai Taanila konstit tuntee ja ehtimiseenkin on pakko uskoa — onhan kyseessä itsensä tunteva ja itseensä luottava ammattimies ja jos ei Taanilan kaltainen, tällaisella vauhdilla puhuva ja toimiva mies muuten sattuisi jostain syystä menestymään, lisään tähän loppuun vielä varmemmaksi vakuudeksi hänen oman toivotuksensa: "Kaikkea hyvää vaan."

OPAL-ASTIASTO

erinomainen ruoanvalmistuksessa - kaunis

Kokeilkaa tätä astiastoa ILMAISEKSI 10 päivää!

Mikäli tilauskuponki jo on leikattu pois, voitte tilata OPAL-astiaston 10 päivän ILMAISTA kokeilua varten osoitteesta **Hobby Hall, Hämeentie 157, Helsinki 56, Puh. 79 00 22.**

Voidaan jättää postin kuljetettavaksi ilman postimerkkiä.

HOBBY HALL
(Oy Concert Hall Society Ab)
Postilokero 56018
HELSINKI 300

TILAUSKUPONKI

Haluan kokeilla OPAL-sarjaa ilmaiseksi 10 päivän ajan. Ellen ole täysin tyytyväinen, palautan kaiken eikä minulle jää mitään velvoitteita. Päinvastaisessa tapauksessa suoritan maksun alle merkitsemälläni tavalla.

☐ Maksan mk 18:— (+ posti- ja toim. kulut 5:50) 10 päivän kuluessa lähetyksen vastaanottamisesta ja sen jälkeen mk 18:—/kk 5 kuukauden ajan.

☐ Maksan käteisellä mk 94:— (+ posti- ja toim. kulut 5:50) 10 päivän kuluessa vastaanottamisesta — ja säästän siis vielä mk 14:—.

Nimi (tekstaten)

Osoite

Postitoimipaikka

Allekirjoitus
(alle 21-vuotiailta vanhempien allekirj.)
Postikonttori, Helsinki 10, lupa n:o 1681

"OPAL" KESTÄÄ SEKÄ LÄMPÖÄ ETTÄ KYLMYYTTÄ

Tämä uusi OPAL-keittiöastiasto on todella kaunis — se on suorastaan pöytänne ylpeys. Loistavan valkoisella pohjalla on sinisiä ja kullanvärisiä lumihiutaleita . . . tämä edustaa aivan uutta koristelua. Mutta OPAL-astiasto on myös laadultaan huippuluokkaa, sillä tämä PYREX-lasia oleva astiasto kestää niin korkeita kuin alhaisiakin lämpötiloja. Voitte valmistaa ruoan näissä astioissa ja kantaa astiat sitten suoraan pöytään. Voitte pakastaa valmiita ruokia näissä ja laittaa astiat uuniin suoraan pakastinkaapista, vaihtamatta välillä astiaa. Ajatelkaa, kuinka vaivatonta! Ja lisäksi nämä tulenkestävät PYREX-vadit on helppo pitää puhtaina, sillä ne ovat pyöreäkulmaisia.

KAIKKEEN RUOANLAITTOON

Kullankeltainen paisti, laatikot, kuorrutukset, vihannekset, jäätelö, tortut ja kakut . . . kaikki onnistuvat näissä vadeissa. Astiasto käsittää kolme erikokoista pyöreätä vatia, yhden soikiovadin, yhden nelikulmaisen ja yhden suuren paistinvadin — kaikki kannellisia. Kansia voidaan käyttää myös kuorrutusvateina. Lisäksi sarjaan kuuluu kromattu alusta, johon soikiovati sopii kätevästi. Saatte aivan ILMAISEKSI 3 sekoituskulhoa, jos lähetätte kuponkinne 5 päivän kuluessa.

OPAL-astiaston ansiosta ruoanlaitosta muodostuu Teille ilo ja voitte olla ylpeä kattaessanne sillä pöydän vieraillenne.

ERITTÄIN EDULLISESTI

Koska tuotamme sarjan itse suoraan Englannista ja lähetämme sen Teille ilman välikäsiä, voimme tarjota tämän astiaston näin hämmästyttävän edulliseen 94 mk:n kokonaishintaan tai osamaksulla mk 18/kk 6 kuukauden ajan. Jos löydätte sarjasta pienenkin virheen, niin palauttakaa se meille takaisin, ettekä ole mitään velkaa. Hyötykää tästä ainutlaatuisesta tarjouksesta — tilatkaa OPAL-astiasto kotiinne 10 päivän ILMAISTA kokeilua varten. LÄHETTÄKÄÄ KUPONKI JO TÄNÄÄN!
16 osaa vain 18 mk kuukaudessa.

PYREX-vadeilla on 2 VUODEN TAKUU

Tämä elegantti astiasto on testattu kuumuus- ja kylmyyskokeissa niin, että voimme antaa sille kokonaisen 2 vuoden takuun. Jos joku astia särkyy normaalissa käytössä, vaihdetaan se maksutta uuteen.